

En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal

*Betänkande av Utredningen om
nya konsumentköpregler*

Stockholm 2020

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2020:51

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet
Omslag: Elanders Sverige AB
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2020

ISBN 978-91-38-25090-7

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera hur svensk rätt förhåller sig till två nya EU-direktiv, varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll, och föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder för att genomföra direktiven i svensk rätt (dir. 2019:45). Justitierådet Malin Bonthron förordnades samma dag till särskild utredare.

Som experter förordnades från och med den 25 september 2019 näringspolitiska experten Jesper Gyberg, Svensk Handel, numera vice ordföranden Linda Mossberg Karlström, Allmänna reklamationsnämnden, professorn Jori Munukka, Stockholms universitet, näringspolitiska experten Martin Mörman, Lantbrukarnas Riksförbund, juristen Cecilia Norlander, Konsumentverket, ansvariga för samhällsfrågor Johanna Nylander, Dataspelsbranschen, och konsumentvägledaren Maria Wiezell, Sveriges Konsumenter. Jesper Gyberg entledigades från och med den 16 oktober 2019 och samma dag förordnades näringspolitiska experten Jolanda Girzl, Svensk Handel, som expert.

Som sakkunniga i utredningen förordnades från och med den 25 september 2019 kanslirådet Henrik Holmberg, Justitiedepartementet, och departementssekreteraren Nils Sigfrid, Finansdepartementet.

Som sekreterare anställdes från och med den 7 september 2019 justitiesekreteraren Pia Nilsson Taari.

Arbetet har bedrivits i nära samråd med de sakkunniga och experterna, vars bidrag med kunskap och erfarenheter inom aktuella rättsområden har varit av avgörande betydelse för utredningens arbete. De sakkunniga och experterna har i huvudsak ställt sig bakom

utredningens överväganden och förslag, även om inte alla instämmer i samtliga förslag och bedömningar. Som framgår av bilaga 4 finns önskemål om mer långtgående förslag till undantag avseende levande djur från Lantbrukarnas Riksförbund, medan den expert i utredningen som representerat Sveriges Konsumenter anser att inga sådana undantag bör införas, se det särskilda yttrandet.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om nya konsumentköpregler, överlämnar härmed betänkandet En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal (SOU 2020:51). Till betänkandet fogas ett särskilt yttrande.

Utredningens uppdrag är härigenom slutfört.

Stockholm i september 2020

Malin Bonthron

/Pia Nilsson Taari

Innehåll

Sammanfattning	11
Summary	21
1 Författningsförslag.....	31
1.1 Förslag till lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.....	31
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker	60
1.3 Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)	61
1.4 Förslag till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18)	62
1.5 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	63
1.6 Förslag till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865)	64
2 Utredningens uppdrag och arbete	67
2.1 Utredningens uppdrag.....	67
2.2 Utredningens arbete	68
3 EU-direktiven – en översikt.....	69
3.1 Inledning	69
3.2 Direktivens överensstämmande bestämmelser	69

3.3	Varudirektivet	70
3.4	Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.....	73
4	En ny lag ersätter konsumentköplagen	77
4.1	De båda direktiven ska genomföras i en gemensam ny lag	77
4.2	Lagens tillämpningsområde	81
4.3	Definitioner	89
5	Fel	91
5.1	Felbestämmelsernas uppbyggnad	91
5.2	Krav på varan	92
5.2.1	Avtalade krav	92
5.2.2	Objektiva krav	95
5.3	Fel på varan	98
5.3.1	De grundläggande bestämmelserna om fel på varan	98
5.3.2	Fel på varan på grund av brister när det gäller uppdateringar	99
5.3.3	Begagnade varor som säljs på auktion.....	101
5.3.4	Konsumentköplagens övriga bestämmelser om fel på varan flyttas till den nya lagen.....	103
5.4	Genomförande av bestämmelserna om avtalsenlighet och fel i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll	105
5.4.1	Hänvisningar till bestämmelserna om varor.....	105
5.4.2	Separata bestämmelser om fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.....	107
6	Säljarens ansvarsperiod	109
6.1	Säljarens ansvarsperiod.....	109
6.2	Presumtionsregler.....	113
6.3	Reklamation	115

6.4	Genomförande av bestämmelserna om näringsidkarens ansvarsperiod i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.....	116
6.4.1	Separata bestämmelser om näringsidkarens ansvarsperiod, presumtionsregler vid fel och preskription av rätten att göra ett fel gällande.....	116
6.4.2	Bedömningen av om fel föreligger	117
6.4.3	Presumtionsregler vid fel	118
6.4.4	Tidsperiod för näringsidkarens felansvar och preskription.....	120
7	Garantier	123
7.1	Begreppet garanti	123
7.2	Den civilrättsliga regleringen av garantier	125
7.3	Krav på garantiåtagandet	130
8	Påföljder vid fel.....	135
8.1	Påföljder vid fel på en vara.....	135
8.1.1	Påföljds katalogen.....	135
8.1.2	Avhjälpande och omleverans	136
8.1.3	Rätt till prisavdrag eller hävning.....	138
8.1.4	Konsumentköplagens övriga bestämmelser om påföljder vid fel på varan flyttas till den nya lagen.....	142
8.2	Genomförande av bestämmelserna om påföljder i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll	143
8.2.1	Hänvisningar till bestämmelserna om varor	143
8.2.2	Separata bestämmelser om påföljder vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.....	144
8.2.3	Avhjälpande och omleverans	145
8.2.4	Rätt till prisavdrag eller hävning.....	146
8.2.5	Verkningar av hävning.....	148
8.2.6	Tillvägagångssättet vid näringsidkarens återbetalning	153

9	Övriga bestämmelser	155
9.1	De bestämmelser som inte strider mot varudirektivet flyttas till den nya lagen	155
9.1.1	Varans avlämnande.....	155
9.1.2	Säljarens dröjsmål.....	158
9.1.3	Skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott	158
9.1.4	Köparens betalningsskyldighet och rätt till avbeställning	159
9.1.5	Köparens dröjsmål	159
9.1.6	Vissa gemensamma bestämmelser.....	160
9.1.7	Anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled, förhållandet till säljarens borgenärer och regressrätt	162
9.2	Bestämmelser med anledning av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll	164
9.2.1	Hänvisningar till bestämmelserna om varor.....	164
9.2.2	Tillhandahållande respektive vad som utgör näringsidkarens dröjsmål	167
9.2.3	Ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten	169
9.2.4	Kompletterande bestämmelser om påföljder vid konsumentens dröjsmål.....	171
10	Övriga frågor	173
10.1	Bestämmelsen om lagval i 48 § konsumentköplagen.....	173
10.2	Efterlevnadsåtgärder.....	174
10.3	Konsumentinformation	176
11	Undantag för köp av levande djur	179
11.1	Problemen med dagens reglering.....	179
11.1.1	Bakgrund.....	179
11.1.2	Handel med levande djur.....	183
11.1.3	Djurets omvårdnad vid tvist.....	186
11.1.4	Förmedlingsfallen	188

11.1.5	Undersökning före köpet och efter avlämnandet	189
11.1.6	Felbegreppet och bedömningen av om felet fanns vid avlämnandet	191
11.1.7	Påföljder vid fel.....	197
11.1.8	Höga skadestånd.....	198
11.1.9	Processuella frågor m.m.....	200
11.2	Överväganden och förslag.....	201
11.2.1	Behövs det en särreglering när det gäller köp av levande djur?.....	201
11.2.2	Vilka undantag bör införas?	206
11.2.3	En skiss avseende alternativa lösningar	211
12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	215
13	Ekonomiska och andra konsekvenser	217
14	Författningskommentar	223
14.1	Förslaget till lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.....	223
14.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker	296
14.3	Förslaget till lag om ändring i köplagen (1990:931)	297
14.4	Förslaget till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18)	297
14.5	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	298
14.6	Förslaget till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865)	299
	Särskilt yttrande	301

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2019:45.....	303
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster	309
Bilaga 3	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG	337
Bilaga 4	Skrivelser från Lantbrukarnas Riksförbund	361
Bilaga 5	Skiss till alternativa lagtextlösningar för levande djur.....	371
Bilaga 6	Jämförelsetabell lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal – konsumentköplagen.....	377
Bilaga 7	Jämförelsetabell konsumentköplagen – lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.....	381

Sammanfattning

Uppdraget

Det blir allt vanligare att privatpersoner köper varor på internet och över nationsgränser. En stor andel av dessa köp sker från företag eller andra näringsidkare som kan vara baserade i Sverige, i ett annat EES-land eller i ett tredje land. Den digitala marknaden utvecklas också hela tiden och näringsidkare tillhandahåller digitalt innehåll och digitala tjänster som konsumenterna till exempel kan strömma eller ladda ned. Ibland ingår då att digitala element (innehåll eller tjänster) ska integreras i eller sammankopplas med en vara som inte fungerar utan det digitala elementet. Vid sidan av detta säljs alltså många varor i butik och utan digitalt inslag.

Mot denna bakgrund antog EU under 2019 två direktiv på konsumenträttens område. Det är dels ett direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor¹ (varudirektivet) och dels ett direktiv om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster² (direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll). Syftet med de nya, i grunden fullharmoniserande, direktiven är att bidra till en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå genom gemensam reglering av vissa krav på avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Direktiven reglerar frågor om avtalsenlighet, avhjäljande åtgärder vid brist på sådan avtalsenlighet och formerna för att vidta dessa åtgärder. Varudirektivet innehåller också regler om garantier medan direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll reglerar uteblivet tillhandahållande och ändring av digitalt innehåll eller digitala tjänster.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster.

Utredningen har haft i uppdrag att ta ställning till hur direktiven ska genomföras i Sverige. I uppdraget har ingått att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder. Det har varit möjligt att överväga andra näraliggande frågor och vid behov föreslå även andra åtgärder. Uppdraget har även omfattat att överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför varudirektivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

Direktiven ska genomföras i en ny lag som ersätter konsumentköplagen

Utredningen föreslår att direktiven ska genomföras genom bestämmelser som tas in i en ny lag – lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Till strukturen föreslås lagen bygga på konsumentköplagen men delas in i kapitel. I ett separat kapitel ska samlas bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. De bestämmelserna utformas så långt möjligt så att de bygger på hänvisningar till bestämmelserna i övriga delar av lagen. Den nya lagen ska vara tvingande till konsumentens förmån.

Tillämpningsområdet för den nya lagen föreslås innefatta dels detsamma som konsumentköplagen, dels vissa avtal där en näringsidkare ska tillhandahålla eller utveckla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument. De senare avtalen ska – med vissa undantag – omfattas av lagen om konsumenten ska betala med ett penningbelopp eller en digital värderrepresentation eller, i stället för att betala, tillhandahålla sina personuppgifter. Lagen träffar dock inte fall när de personuppgifter som tillhandahålls behandlas av näringsidkaren endast för att uppfylla rättsliga krav eller för att kunna fullgöra avtalet. I fråga om näringsidkarens skyldigheter avseende konsumentens personuppgifter gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679³ (dataskyddsförordningen eller GDPR).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

När en del av ett avtal avser ett tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst, ska lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster tillämpas på den delen av avtalet. De bestämmelserna ska även tillämpas när ett digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll, till exempel en cd-skiva med musik. För varor med digitala delar, exempelvis en smart-tv, ska i stället lagens bestämmelser om köp av varor tillämpas.

Felbestämmelserna får en ny struktur och delvis ett nytt innehåll

De grundläggande felbestämmelserna föreslås bli utformade på ett något annorlunda sätt än i konsumentköplagen. Den nya lagen föreslås innehålla inledande paragrafer om avtalade (subjektiva) krav på varan, om objektiva krav som gäller utöver vad som avtalats mellan parterna och om att ett digitalt innehåll eller en digital tjänst i en vara med digitala delar – om inte annat har avtalats – ska tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks. Därefter placeras en huvudregel om att varan ska anses felaktig om den avviker från de avtalade eller objektiva kraven på varan eller om säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om vissa förhållanden. I vissa fall ska det vara möjligt att avtala om avvikelser från de objektiva kraven. Säljaren måste då ha informerat köparen vid köpet om avvikelserna och köparen måste uttryckligen och separat ha godkänt dem. Mer allmänna förbehåll, som att försäljning av begagnade varor sker i ”befintligt skick”, kommer inte längre att vara möjliga. Undantag gäller dock vid försäljning på vissa typer av auktioner.

Säljaren får vissa skyldigheter att se till att köparen informeras om och tillhandahålls uppdateringar av varor med digitala delar. Om varan till följd av brister i det avseendet inte längre lever upp till kraven på varan ska den anses felaktig. Precis som enligt konsumentköplagen ska fel på varan i vissa fall anses föreligga vid brister i installationen av en vara, men det förtydligas att det gäller även när en felaktig installation har utförts av köparen om orsaken är bristfälliga anvisningar från säljaren. I övrigt föreslås i huvudsak samma regler som hittills om att varan är felaktig om den är

bristfällig från säkerhetssynpunkt, vid avvikelser i förhållande till marknadsföringsuppgifter eller vid säljarens underlåtenhet att lämna viss information samt om varan har ett rättsligt fel.

Längre tid med omvänd bevisbörda

Tidpunkten för bedömningen av om fel föreligger föreslås vara oförändrad i fråga om flertalet varor, det vill säga när varan avlämnas. Enligt konsumentköplagen har gällt att om ett fel på varan visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades, ska felet som huvudregel anses ha funnits vid avlämnandet om inte säljaren bevisar att så inte var fallet (omvänd bevisbörda). Perioden med omvänd bevisbörda för säljaren föreslås nu bli förlängd till ett år. Oförändrade regler föreslås om att köparen ska ha en reklamationsskyldighet inom viss tid samt att den yttersta reklamationsfristen ska vara tre år.

För de digitala delarna i en vara med digitala delar föreslås i vissa fall särskilda bestämmelser gälla om tidpunkten för felbedömningen, den yttersta reklamationsfristen och omvänd bevisbörda.

Garantier

På grund av varudirektivet behöver den svenska regleringen av garantier förtydligas och kompletteras. I den nya lagen föreslås i klagörande syfte en bestämmelse om att köparen kan vända sig mot en tredje man som lämnat en garanti i enlighet med vad som följer av garantin. Om det är tillverkaren av varan som är garantigivare och denne har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid ska köparen alltid ha rätt att kräva att garantigivaren avhjälpes felet eller företar omleverans. Vidare föreslås en lagregel om att villkoren för garantin ibland ska vara de som framgår av marknadsföringen av varan. Det ska gälla om villkoren enligt garantibeviset är mindre fördelaktiga än de som har utfästs i marknadsföringen och marknadsföringen inte före köpet har rättats på ett sätt som är likvärdigt med hur marknadsföringen först gjordes. Det föreslås inte någon civilrättslig reglering av garantier lämnade i anslutning till avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster eftersom något behov av sådan reglering inte har framkommit.

Utredningen föreslår vissa justeringar i marknadsföringslagen, bland annat förtydliganden av vad som ska framgå av garantibeviset och en ändring av tidpunkten för när garantibeviset senast ska lämnas till köparen.

Påföljder vid fel

Förslaget innehåller bestämmelser om avhjälpande, omleverans, prisavdrag, ersättning för att avhjälpa felet, hävning, skadestånd och köparens möjlighet att hålla inne betalningen som i stor utsträckning överensstämmer med konsumentköplagens reglering.

Nya regler föreslås om att säljaren vid omleverans ska återta den felaktiga varan på egen bekostnad och, under vissa förutsättningar, ta bort den felaktiga varan och installera en avtalsenlig vara eller bära kostnaden för borttagandet och installationen. Vidare föreslås bestämmelser om att köparen ska göra varan tillgänglig för säljaren och om att köparen inte ska vara skyldig att betala för normal användning av en vara som säljaren återtar.

Det föreslås att köparen inte ska ha rätt till prisavdrag eller hävning i fall då avhjälpande eller omleverans har skett. Köparen ska dock alltid ha rätt till prisavdrag eller hävning om säljaren inte lever upp till sina skyldigheter att återta eller ta bort den felaktiga varan respektive att installera en avtalsenlig vara eller att bära kostnaderna för detta. Om felet på varan är allvarligt ska köparen ha rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans.

Enligt konsumentköplagen har köparen endast fått häva köpet om felet är av väsentlig betydelse för honom eller henne. I den nya lagen föreslås i stället gälla att köparen inte får häva köpet om säljaren visar att felet är ringa. Utredningen bedömer att ändringen inte innebär någon ändring i sak avseende hur allvarligt ett fel måste vara för att ge rätt till hävning.

Övriga bestämmelser

De bestämmelser i konsumentköplagen som inte strider mot varudirektivet föreslås flyttas till den nya lagen. Det är fråga om bestämmelser om varans avlämnande, säljarens dröjsmål, skadeståndets

omfattning, köparens dröjsmål och vissa gemensamma bestämmelser om bland annat begränsning av skada och anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled.

Vissa justeringar föreslås med anledning av direktivet. Om säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet åtagit sig att installera varan, ska varan anses avlämnad först när sådan installation har utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning. En vara med digitala delar ska anses avlämnad först när köparen har fått den lösa saken i sin besittning och tillhandahållits de digitala delarna. Om de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period ska avlämnande anses ha skett när tillhandahållandet påbörjas. En bestämmelse föreslås om när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska anses tillhandahållt. Risken för en vara med digitala delar ska gå över på köparen när den lösa saken har kommit i köparens besittning även om de digitala delarna då inte har tillhandahållits. Avbeställning ska endast kunna göras fram till samma tidpunkt.

Vissa förändringar föreslås när det gäller verkningar av hävning. Köparen ska vid hävning lämna tillbaka varan på säljarens bekostnad och säljaren ska betala tillbaka köpesumman vid mottagandet av varan eller av ett bevis som tillhandahålls av köparen om att han eller hon har skickat tillbaka varan.

Avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster

Enligt förslaget ska hänvisningar göras till ett stort antal bestämmelser som rör varor. Hänvisningar görs bland annat till bestämmelserna om när en vara ska anses avlämnad och när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska anses tillhandahållt, till bestämmelserna om krav på varan och huvudregeln om fel på varan, om uppdateringar och om avtal om avvikelse från de objektiva kraven på varan, till bestämmelserna om köparens rätt till skadestånd och om skadeståndets omfattning samt till bestämmelserna om vilket pris som ska betalas, om tidpunkt för betalningen och om köparens dröjsmål. Vid hänvisning ska med säljaren förstås näringsidkaren, med köparen förstås konsumenten, med köpet förstås avtalet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digital tjänst och med varan förstås det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Utredningen föreslår vidare ett antal bestämmelser som endast ska tillämpas på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Näringsidkarens dröjsmål regleras separat och särskilda bestämmelser föreslås när det gäller fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till följd av felaktig integration, bedömningen av om fel föreligger, tidsperiod för näringsidkarens felansvar och vissa påföljder vid fel. I grunden finns stora likheter i de fall motsvarande bestämmelser finns avseende varor, men på vissa punkter skiljer sig regleringen åt. Bland annat har näringsidkaren rätt att välja mellan avhjälpande och omleverans och viss särreglering behövs med anledning av att konsumenten inte alltid betalar för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Förslagen innehåller detaljerade särbestämmelser om verkningar av hävning, till exempel om näringsidkarens återbetalningsskyldighet, om näringsidkarens användning av sådant annat innehåll än personuppgifter som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten och om konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

En särskild paragraf föreslås om förutsättningarna för näringsidkaren att ändra egenskaper i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och för konsumenten att då i vissa fall säga upp avtalet. Även tillvägagångssättet för näringsidkarens återbetalning till konsumenten och påföljder vid konsumentens dröjsmål regleras enligt förslaget separat.

Undantag för köp av levande djur

Ett par faktorer är enligt utredningen särskilt utmärkande vid försäljning av levande djur jämfört med andra varor. Den ena är det förhållandet att levande djur är just levande varelser med allt vad det innebär i fråga om fysiska förändringar under livstiden och samspel mellan psyke och fysik. Den andra är att det på detta område, främst vid handel med dyrare levande djur som hästar, hundar och vissa raskatter, är särskilt vanligt med säljare som i och för sig bedöms som näringsidkare enligt konsumentköprätten men som har en mycket blygsam omsättning i sin verksamhet. Det är framför allt presumptionsregeln i 20 a § konsumentköplagen som i motioner och av flera organisationer, däribland Lantbrukarnas Riksförbund och

Svenska Kennelklubben, har pekats ut som olämplig och problematisk vid köp av levande djur. Från organisationshåll finns dock önskemål om stora förändringar av regelverket, i första hand att försäljning av levande djur helt ska undantas från tillämpningsområdet för konsumentköpregleringen.

Utredningen anser att det finns ett behov av särreglering när det gäller köp av levande djur men att den inte ska utformas på så sätt att köp av levande djur helt undantas från den nya lagens tillämpningsområde. Utredningen stannar för sitt förslag utifrån en avvägning mellan de speciella förhållandena på området och konsumentintresset. Enligt utredningens mening kan det inte sägas att konsumentintresset på området skulle vara svagt.

Utifrån de övervägandena föreslår utredningen att en särskild regel ska införas om undersökning av ett levande djur före köpet när priset för djuret överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om köparen före köpet har undersökt det levande djuret eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka det, får köparen inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder. Vidare föreslås en möjlighet att vid sådana köp avtala om att regeln om omvänd bevisbörda avseende fel som visar sig inom ett år från köpet (presumtionsregeln) inte ska gälla.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagen och ändringen i marknadsföringslagen (2008:486) föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. Konsumentköplagen ska då upphöra att gälla.

Enligt en övergångsbestämmelse ska konsumentköplagen fortfarande gälla för avtal om köp, om varor som ska tillverkas efter avtalsslutet och om byte av lösa saker, som har ingåtts före ikraftträdandet. Vidare föreslås en övergångsbestämmelse om att bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i den nya lagen ska tillämpas på tillhandahållanden som äger rum från och med den 1 januari 2022, oavsett när avtalet om tillhandahållande ingicks. Dock ska bestämmelsen om ändring av det digitala innehållet

eller den digitala tjänsten tillämpas endast om avtalet om tillhandahållande har ingåtts den 1 januari 2022 eller senare.

Ekonomiska och andra konsekvenser

Den nya enhetliga regleringen inom EU bedöms innebära besparingar för företag som bedriver verksamhet över nationsgränserna. På sikt bör regleringen kunna leda till bättre konkurrens och lägre priser för konsumenter.

För företag kan det vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster initialt finnas ett visst behov av utbildningsinsatser och anpassning av avtalsvillkoren, och det även av avtal som redan ingåtts. Detta bedöms av utredningen medföra enbart begränsade kostnader i ett inledande skede.

Förslaget till särreglering avseende dyrare levande djur innebär en viss sänkning av konsumentskyddet men bedöms samtidigt leda till att näringsidkarna på den marknaden, till stor del små företag och enskilda näringsidkare, får en ökad förutsebarhet i sin verksamhet och minskad risk för rättsliga processer.

Utredningen bedömer att förslagen inte leder till några ökade kostnader för det allmänna och att de inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Summary

Remit

It is becoming increasingly common for private individuals to buy goods on the internet and to do so cross-border. A large share of these purchases are made from companies or other traders that can be based in Sweden, in another EEA country or in a third country. Moreover, the digital market is constantly evolving and traders supply digital content and digital services that consumers can, for example, stream or download. Sometimes the digital elements (content or services) are incorporated or inter-connected with a good that does not work without the digital element. Alongside this, many goods are still sold in shops and do not have digital features.

Against this background, the EU adopted two directives in the area of consumer law in 2019. One is a directive on certain aspects concerning contracts for the sale of goods¹ (Sale of Goods Directive) and the other is a directive on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services² (Digital Content Directive). The purpose of the new essentially fully harmonised Directives is to contribute to the proper functioning of the internal market while providing for a high level of consumer protection, by laying down common rules on certain requirements concerning contracts concluded between traders and consumers. The Directives regulate questions concerning the conformity of goods/digital content or a digital service with the contract, remedies in the event of a lack of such conformity and the modalities for the exercise of those remedies. The Sale of Goods Directive also contains rules on

¹ Directive (EU) 2019/771 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/EC.

² Directive (EU) 2019/770 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services.

commercial guarantees while the Digital Content Directive regulates failure to supply and modification of digital content or digital services.

The Inquiry's remit has been to consider how to implement the Directives in Sweden. The remit has included analysing the relationship between Swedish law and the Directives and proposing the necessary legislative amendments and other measures. The Inquiry has been able to consider other closely related questions and to also propose other measures, when needed. The remit has also included considering whether living animals should be exempted fully or partly from the application of the rules that implement the Sale of Goods Directive and whether other measures should be taken to establish a system that is appropriate for both traders and consumers.

Implement the Directives in a new act to replace the Consumer Sales Act

The Inquiry proposes implementing the Directives through provisions entered in a new act – the act on consumer protection in sales and certain other contracts. The Inquiry proposes basing the structure of the act on the Consumer Sales Act but dividing it into chapters. Provisions on contracts for the supply of digital content or digital services should be gathered in a separate chapter. As far as possible, these provisions should be framed in terms of references to the provisions in the remainder of the act. The new act should be mandatory to the benefit of the consumer.

The scope proposed for the new act covers both the same scope as the Consumer Sales Act and certain contracts in which a trader will supply or develop digital content or a digital service for a consumer. With certain exceptions, the latter contracts should be covered by the act if the consumer will pay with money or a digital representation of value or will supply their personal data instead of paying. However, the act does not reach cases where the personal data supplied are only processed by the trader to comply with legal requirements or to be able to perform the contract. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council³ (the

³ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation).

General Data Protection Regulation or GDPR) applies to the obligations of the trader concerning the consumer's personal data.

When a part of the contract refers to supply of digital content or a digital service, the provisions of the act on contracts for the supply of digital content or digital services apply to that part of the contract. Those provisions also apply when digital content is supplied on a tangible medium that serves exclusively as a carrier of digital content, e.g. a CD containing music. In the case of goods with digital elements, a smart TV for instance, the act's provisions on sales of goods apply instead.

Provisions on requirements for conformity and lack of conformity given new structure and partly new content

The Inquiry proposes framing the fundamental provisions on lack of conformity in a somewhat different way to the Consumer Sales Act. The proposed new act contains introductory sections that deal with contractual (subjective) requirements for the good and objective requirements that apply over and above what has been agreed between the parties; they also provide that, unless otherwise agreed, digital content or a digital service in a good with digital elements shall be supplied in the most recent version available at the time of the conclusion of the contract. Then comes a main rule providing that the good shall be considered not in conformity if it deviates from the contractually agreed or objective requirements for the good or if the seller had failed to inform the buyer of a certain matter before the sale. It will be possible to deviate from the objective requirements in certain cases. But then the seller must have informed the buyer about the deviation at the time of the sale and the buyer must have accepted it expressly and separately. More general reservations, such as the sale of second-hand goods in their "as is" condition, will no longer be possible. However, sales at certain types of auctions are exempted.

The seller is given certain obligations to ensure that the buyer is informed of and supplied with updates of goods with digital elements. If a good no longer lives up to the requirements for the good on account of shortcomings in this respect, the good shall be considered not in conformity. Just as under the Consumer Sales Act, the

good shall be considered not in conformity if there are shortcomings in its installation, but it is made clear that this also applies when an incorrect installation has been performed by the buyer if this is because of shortcomings in the installation instructions from the seller. Otherwise, largely the same rules as up to now are proposed to the effect that the good has a lack of conformity if it is not reliable from a safety point of view, if there are deviations from information provided in the marketing or in the event of the failure by the seller to give certain information and if the good has a legal defect.

Longer period with reverse burden of proof

The time for the assessment of whether there is a lack of conformity is proposed to be unchanged in the case of most goods, ie when the goods are delivered. According to the Consumer Sales Act, if a lack of conformity in the good becomes apparent within six months after the good was delivered, the lack of conformity shall as a general rule be deemed to have existed at the time of delivery unless the seller proves that this is not the case (reversed burden of proof). The period for a reverse burden of proof for the seller is now proposed to be extended to one year. Unchanged rules are proposed that the buyer has an obligation to notify a lack of conformity within a certain period and that the maximum period for notifying a lack of conformity should be three years.

In the case of the digital elements in a good with digital elements, we propose that special provisions should apply, in certain cases, to the point in time for the assessment of a lack of conformity, the maximum period to give notice of a lack of conformity and the reverse burden of proof.

Guarantees

The Sale of Goods Directive makes it necessary to clarify and supplement the Swedish regulation of guarantees. For the sake of clarification, the new act we propose provides that a buyer can turn to a third party that has provided a guarantee in accordance with what follows from that guarantee. If the producer of the good is the guarantor and they have undertaken to be responsible for the durability

of the good for a certain period, the producer shall be liable for repair or replacement of the good. We also propose a provision stating that the conditions for the guarantee shall sometimes be those stated in the marketing of the good. This will apply if the conditions according to the guarantee statement are less advantageous to the consumer than those undertaken in the marketing and the marketing has not been corrected in a way that is equivalent to how the marketing was first done. We do not propose any regulation under civil law of guarantees given in connection with contracts for the supply of digital content or digital services, since no need of any such regulation has emerged.

The Inquiry proposes certain adjustments to the Marketing Act; they include clarifications of what must be stated in the guarantee statement and an amendment of the last point in time for giving the guarantee statement to the buyer.

Remedies for lack of conformity

The Inquiry's proposal contains provisions on repair, replacement, reduction in price, compensation in order to remedy a lack of conformity, termination, damages and the buyer's possibility of withholding payment that correspond to a great extent to the regulation of these matters in the Consumer Sales Act.

We propose new rules that require the seller, in the case of replacement, to take back the non-conforming good at their own expense and – if certain conditions are in place – to remove the non-conforming good and to install a conforming good or bear the cost of the removal and the installation. Our proposal also requires the buyer to make the good available to the seller and provides that the buyer is not liable to pay for normal use made of a good that the seller takes back.

We propose that the buyer should not be entitled to a reduction of the price or termination of the sales contract in cases where the seller has brought the good into conformity. However the buyer should always be entitled to a reduction of the price or termination of the sales contract if the seller does not live up to their obligations to take back or remove the non-conforming good and to install a conforming good or bear the cost of doing so. If the lack of conformity is serious, the buyer should be entitled to a reduction of the

price or termination of the sales contract without any prior attempt to bring the goods into conformity or deliver a substitute good.

The Consumer Sales Act only permits the buyer to terminate the sales contract if the lack of conformity is of material significance to them. In the proposed new act the position is, instead, that the buyer is not entitled to terminate the sales contract if the seller proves that the lack of conformity is only minor. In the Inquiry's assessment, this change does not mean any substantive change of the cases in which the buyer is able to terminate the sales contract.

Other provisions

The Inquiry proposes moving the provisions of the Consumer Sales Act that do not conflict with the Sale of Goods Directive to the new act. These are provisions about delivery of the goods, delay by the seller, the extent of damages, delay by the buyer and certain common provisions on matters including limitation of damage and the claims against traders in earlier stages in the transaction chain.

Some adjustments are proposed on account of the Directive. If the seller has undertaken to install the good as part of the completion of the sale, the good should only be considered to be delivered when its installation has been carried out by the seller or by someone else on their behalf. A good with digital elements should only be considered to be delivered when the buyer has received the tangible movable item in their possession and been supplied with the digital elements. If the digital elements are to be supplied continuously over a period, their delivery should be considered to have taken place when the supply commences. We also propose a provision about when digital content or a digital service should be considered to be supplied. The risk for goods with digital elements should pass to the buyer when the tangible movable item has come into the possession of the buyer even if the digital elements were not supplied then. Cancellation should only be possible up until that point in time.

Certain changes are proposed concerning the effects of termination. On termination the buyer should return the good at the expense of the seller and the seller should reimburse the purchase price on receipt of the good or of evidence provided by the buyer of having sent the good back.

Contracts for the supply of digital content or digital services

In our proposed act, references are made to a large number of provisions concerning goods. These include references to the provisions on when a good should be considered to be delivered and when digital content or a digital service should be considered to be supplied; to the provisions on requirements and the main rule about non-conforming goods, about updates and about agreements about deviations from the objective requirements for conformity; to the provisions on the buyer's right to damages and the extent of damages; and to the provisions on what price has to be paid, the time for payment and delay by the buyer. In these references the seller means the trader, the buyer means the consumer, the purchase means the contract for the supply of digital content or a digital service and the good means the digital content or the digital service.

The Inquiry also proposes a number of provisions only applicable to contracts for the supply of digital content or digital services. Delay by the trader is regulated separately and we propose special provisions regarding lack of conformity in the digital content or digital service due to incorrect integration; the assessment of whether there is a lack of conformity; the period for the trader's liability for lack of conformity; and certain remedies for lack of conformity. There are basically great similarities in cases where there are corresponding provisions regarding goods, but the regulations differ on certain points. For instance, the trader has the right to choose between repair and replacement and some separate regulation is needed since the consumer does not always pay for the digital content or digital service.

Our proposals contain detailed separate provisions on the effects of termination, for example on the trader's obligation to reimburse the consumer; on the trader's use of content other than personal data supplied or created by the consumer; and on the consumer's future use of the digital content or digital service.

We propose a special article on the conditions under which the trader may modify features of the digital content or digital service and under which the consumer may then terminate the contract in certain cases. The means of reimbursement by the trader to the consumer and remedies for delay by the consumer are also regulated separately in our proposal.

Exemption for purchases of living animals

There are, in the view of the Inquiry, a couple of factors that are particularly distinctive for the sale of living animals compared with other goods. The first is that fact that living animals are just that, living beings with all that involves in terms of physical changes during their life and interaction between mind and body. The second is that in this area, especially in trade in more expensive living animals such as horses, dogs and certain pedigree cats, it is particularly common for there to be a seller who, while being assessed as a trader under consumer law, has very modest sales in their business. It is primarily the presumption rule in Section 20 a of the Consumer Sales Act that has been identified in motions and by several organisations, including the Federation of Swedish Farmers and the Swedish Kennel Club, as being unsuitable and problematic for purchases of living animals. However, some organisations are advocating major changes in the regulations; they would, in the first place, like to see sales of living animals wholly exempted from the scope of consumer sales legislation.

The Inquiry considers that there is a need to regulate the purchase of living animals separately, but does not consider that these regulations should be framed in a way that wholly exempts purchases of living animals from the scope of the new act. The Inquiry has arrived at its proposal by balancing the special circumstances in the area against the interests of consumers. In the opinion of the Inquiry, the interests of consumers in the area cannot be said to be weak.

In the light of its deliberations, the Inquiry proposes introducing a special rule providing for the inspection of a living animal before a purchase when the price of the animal exceeds one tenth of the price base amount under Chapter 2, Sections 6 and 7 of the Social Insurance Code. If the buyer has inspected the living animal prior to the sale, or if the buyer has failed, without due cause, to accept the seller's invitation to inspect it, the buyer may not, provided that the seller has not acted in bad faith, invoke as a lack of conformity any matter which the buyer should have detected upon inspection. We also propose making it possible to agree in these sales that the rule about a reverse burden of proof regarding lack of conformity that arise within one year of the purchase (the presumption rule) will not be applicable.

Entry-into-force and transitional provisions

We propose that the new act and the amendment to the Marketing Act should enter into force on 1 January 2022. The Consumer Sales Act will then cease to apply.

Under a transitional provision, the Consumer Sales Act will still be applicable to contracts for sales, for supply of goods to be manufactured after the contract has been made and for replacement of tangible movable items entered into before entry into force. We also propose a transitional provision stating that the provisions about contracts for supply of the digital content or digital services in the new act shall be applied to supply that takes place as of 1 January 2022, irrespective of when the agreement on supply was entered into. However, we propose that the provision on modification of the digital content or digital services should only apply to agreements entered into as of 1 January 2022.

Financial and other impacts

In our assessment the new, uniform regulation in the EU means savings for businesses conducting cross-border operations. In the long term this regulation ought to be able to lead to better competition and lower prices for consumers.

Companies making contracts for the supply of digital content or digital services may initially have a certain need to provide training and adapt contractual conditions, even regarding contracts already entered into. In the Inquiry's assessment, this will only result in limited costs in an introductory phase.

Our proposal of separate regulations regarding more expensive living animals entails a certain reduction of consumer protection but is also considered to lead to traders in that market, largely small businesses and sole traders, gaining increased predictability in their operations and a reduced risk of legal proceedings.

The Inquiry's assessment is that our proposals do not lead to any cost increases for public authorities and that they do not have any impact on gender equality.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Grundläggande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om skydd för konsumenter vid köp av lösa saker (varor) om köparen är konsument och säljaren, eller en förmedlare av köpet, är näringsidkare. Lagen innehåller även bestämmelser om konsumentskydd vid avtal där en näringsidkare tillhandahåller en konsument digitalt innehåll eller digitala tjänster.

Tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller köp av varor som en näringsidkare säljer till en konsument.

Lagen gäller även i fall då säljaren inte är en näringsidkare, om köpet förmedlas för säljaren av en näringsidkare. I sådana fall svarar både näringsidkaren och säljaren för säljarens skyldigheter enligt lagen.

Lagen gäller i tillämpliga delar även byte av varor.

¹ Jämför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG.

3 § Lagen gäller även beställning av en vara som ska tillverkas. Om beställaren ska tillhandahålla en väsentlig del av materialet, gäller därutöver 4 § första stycket samt 6 och 7 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716).

Lagen gäller inte avtal som innebär att den som ska leverera en vara även ska utföra arbete eller någon annan tjänst, om tjänsten utgör den övervägande delen av förpliktelsen.

4 § Lagen gäller även avtal där en näringsidkare ska tillhandahålla eller utveckla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument och konsumenten ska betala med ett penningbelopp eller en digital värderepresentation. Detsamma gäller om konsumenten i stället för att betala ska tillhandahålla sina personuppgifter, utom när de personuppgifter som tillhandahålls behandlas av näringsidkaren endast för att uppfylla rättsliga krav eller för att kunna fullgöra avtalet.

När en del av ett avtal avser ett sådant tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som avses i första stycket, ska bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i denna lag tillämpas på den delen av avtalet. De bestämmelserna ska även tillämpas när ett digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll. För varor med digitala delar gäller i stället 5 §.

Köp av varor med digitala delar

5 § Vid köp av en vara med digitala delar ingår det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i köpet av varan, om annat inte har avtalats. Det gäller även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras av någon annan än säljaren.

Definitioner

6 § I denna lag avses med

digitalt innehåll: data som framställs och tillhandahålls i digital form,

digital tjänst: en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller att utbyta eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form

som laddas upp eller skapas av konsumenten eller av andra användare av den tjänsten,

driftskompatibilitet: kapacitet att fungera med annan hårdvara eller programvara än sådan som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

kompatibilitet: kapacitet att utan konvertering fungera med sådan hårdvara eller programvara som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

personuppgifter: sådan information som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

varor med digitala delar: lösa saker som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna med digitala delar inte fungerar.

Avvikande bestämmelser i annan författning

7 § Avviker en bestämmelse i en annan författning från bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i denna lag ska bestämmelsen i den andra författningen ha företräde, om den har sin grund i unionsrätten.

Undantag

8 § Lagen gäller inte

1. användning av digitala formulär eller medel för att framställa, leverera eller överföra resultatet av andra tjänster än digitala tjänster,
2. elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster,
3. lotteri, vadhållning, kasinospel eller andra typer av spel,

4. finansiella tjänster,
5. digitalt innehåll som är en del av ett framförande eller ett evenemang och som görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring,
6. digitalt innehåll som tillhandahålls i enlighet med lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, eller
7. när en näringsidkare har tillhandahållit fri programvara med öppen källkod och de av en konsument tillhandahållna personuppgifterna behandlas av näringsidkaren endast för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos den specifika programvaran.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

9 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Första stycket gäller inte vid köp av gas, som levereras i ledning, om de allmänna avtalsvillkor som tillämpas vid sådana leveranser har godkänts av Konsumentverket.

2 kap. Varans avlämnande

Platsen för avlämnandet

1 § Om inte annat följer av avtalet, ska varan hållas tillgänglig för avhämtning där säljaren vid köpet hade sitt affärsställe.

Tiden för avlämnandet

2 § Om det inte följer av avtalet när varan ska avlämnas, ska den avlämnas utan onödigt dröjsmål och senast 30 dagar efter det att avtalet ingicks.

Om köparen inte har fått kredit, är säljaren inte skyldig att lämna ut varan förrän den betalas.

Avlämnandet

3 § Varan är avlämnad när köparen, själv eller genom en transportör som köparen har anlitat eller genom någon annan som handlar på köparens vägnar, har fått varan i sin besittning. Även om det är köparen som har anlitat transportören anses varan inte avlämnad när den har lämnats över till transportören, om det är säljaren som erbjudit transportalternativet.

För en vara med digitala delar krävs utöver vad som anges i första stycket att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits köparen. Om de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period anses avlämnande ha skett när tillhandahållandet har påbörjats.

Ett digitalt innehåll är tillhandahållet när köparen, eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen har valt, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet. En digital tjänst är tillhandahållen när den görs tillgänglig för köparen eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen valt.

Har säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet åtagit sig att installera varan, är varan avlämnad först när sådan installation har utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning.

Kostnaderna för varan

4 § Om inte annat följer av avtalet, ska säljaren svara för transportkostnader och andra kostnader för varan som uppkommer före avlämnandet och som inte beror på att avlämnandet har försenats till följd av något förhållande på köparens sida.

Risken för varan

5 § Om köparen bär risken för varan är han eller hon skyldig att betala varan även om den har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom en händelse som inte beror på säljaren. Risken för varan går över på köparen när varan avlämnas.

Om öppet köp har avtalats och varan avlämnats, bär köparen risken för varan till dess den lämnats tillbaka.

Vid tillämpning av denna paragraf ska en vara med digitala delar anses avlämnad när den lösa saken har kommit i köparens besittning.

3 kap. Säljarens dröjsmål

Vad som avses med dröjsmål

1 § Dröjsmål på säljarens sida föreligger om varan inte avlämnas eller avlämnas för sent och detta inte beror på köparen eller något förhållande på hans eller hennes sida.

Påföljder vid dröjsmål

2 § Vid dröjsmål på säljarens sida får köparen hålla inne betalningen enligt 3 §. Köparen får välja mellan att kräva att säljaren fullgör köpet enligt 4 § och att häva köpet enligt 5 §. Dessutom får köparen kräva skadestånd av säljaren enligt 6 §.

Rätt att hålla inne betalningen

3 § Köparen får hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge honom eller henne säkerhet för hans eller hennes krav på grund av dröjsmålet.

Rätt att kräva att säljaren fullgör köpet

4 § Köparen får hålla fast vid köpet och kräva att säljaren fullgör köpet.

Säljaren är dock inte skyldig att fullgöra köpet, om det föreligger ett hinder som han eller hon inte kan övervinna eller om fullgörelsen skulle förutsätta uppoffringar som inte är rimliga med hänsyn till köparens intresse av att säljaren fullgör köpet. Om ett förhållande som nyss nämnts upphör inom rimlig tid, får köparen dock kräva att säljaren fullgör köpet.

Köparen förlorar rätten att kräva att säljaren fullgör köpet, om han eller hon väntar orimligt länge med att framställa kravet.

Rätt att häva köpet

5 § Köparen får häva köpet, om säljarens dröjsmål är av väsentlig betydelse för köparen eller om köparen före avtalets ingående har meddelat säljaren att avlämnande av varan senast en viss dag är avgörande för att han eller hon ska ingå avtalet. Köparen får också häva köpet, om säljaren meddelar att han eller hon inte kommer att avlämna varan.

Om köparen har krävt att säljaren avlämnar varan inom en bestämd tilläggstid och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får köparen även häva köpet om varan inte avlämnas inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får köparen häva köpet endast om säljaren meddelar att han eller hon inte kommer att fullgöra köpet inom denna tid.

Om köparen har krävt fullgörelse av köpet utan att ange någon tilläggstid, får köparen häva köpet om varan inte avlämnas inom en skälig tid efter det att kravet framställdes.

Rätt till skadestånd

6 § Köparen har rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom säljarens dröjsmål, om inte säljaren visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför säljarens kontroll som säljaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder säljaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror dröjsmålet på någon som säljaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra köpet, är säljaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som han eller hon har anlitat skulle vara fri enligt första stycket. Detsamma gäller om dröjsmålet beror på en leverantör som säljaren har anlitat eller någon annan i tidigare säljled.

Meddelande om hävning och skadestånd

7 § Har varan avlämnats för sent, får köparen inte häva köpet eller kräva skadestånd på grund av dröjsmålet, om köparen inte inom skälig tid efter det att han eller hon fick kännedom om avlämnandet meddelar säljaren att han eller hon häver köpet eller vill kräva skadestånd. Om köparen häver köpet, behöver han eller hon dock

inte lämna särskilt meddelande om att han eller hon dessutom vill kräva skadestånd.

Meddelande om hävning eller skadestånd kan, i fall som avses i 1 kap. 2 § andra stycket, i stället lämnas till näringsidkaren.

4 kap. Fel på varan

Krav på varan

1 § Varan ska i fråga om art, mängd, kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet, uppdateringar, andra egenskaper, tillbehör, medföljande anvisningar och förpackning stämma överens med vad som följer av avtalet. Den ska vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas, om säljaren vid köpet har godtagit detta särskilda ändamål.

2 § Utöver vad som följer av 1 §, ska varan

1. vara ägnad för de ändamål för vilka varor av samma slag i allmänhet används,

2. stämma överens med den beskrivning som säljaren har lämnat och ha de egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell, och

3. föreligga i den kvantitet och uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för varor av samma slag och som köparen med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art.

Varan ska vidare stämma överens med vad köparen med fog kan förutsätta i fråga om

1. hur den är förpackad,

2. vilka tillbehör den åtföljs av, och

3. vilka anvisningar för installation, montering, användning, förvaring och skötsel den åtföljs av.

I 7 § första stycket finns bestämmelser om förutsättningar för att genom avtal avvika från de krav på varan som följer av första och andra styckena.

Rätt till senast tillgängliga version

3 § Om inte annat följer av avtalet, ska ett digitalt innehåll eller en digital tjänst i en vara med digitala delar tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks.

Vad som avses med fel

4 § Varan ska anses felaktig,

1. om den avviker från vad som föreskrivs i 1, 2 eller 3 §, eller
2. om säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han eller hon kände till eller borde ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

I 7 § första stycket finns bestämmelser som medför att en vara som avviker från vad som föreskrivs i 2 § under vissa omständigheter inte ska anses felaktig.

5 § En vara med digitala delar ska därutöver anses felaktig om säljaren underlåter att säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenlighet hos varan med digitala delar. Vid ett enskilt tillhandahållande av de digitala delarna ska säljaren säkerställa avtalsenligheten under den tid som köparen med fog kan förutsätta. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande av de digitala delarna under en period ska säljaren säkerställa avtalsenligheten under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Första stycket gäller inte om köparen har underlåtit att installera de tillhandahållna uppdateringarna inom skälig tid, under förutsättning att säljaren har informerat köparen om att uppdateringen finns att tillgå och om konsekvenserna av utebliven installation, och att underlåtenheten eller den felaktiga installationen inte har berott på brister i de anvisningar som behövts för installationen.

I 7 § första stycket finns bestämmelser om förutsättningar för att genom avtal avvika från de krav på varan med digitala delar som följer av första stycket.

6 § Om säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet har åtagit sig att installera varan och har sådan installation utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning, ska varan anses felaktig, om den på grund av brister i installationen avviker från vad som föreskrivs i 1 eller 2 §. Detsamma gäller om köparen har utfört installationen och den felaktiga installationen beror på bristfälliga anvisningar för installationen som har tillhandahållits av säljaren eller, vid varor med digitala delar, av leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

7 § En vara som avviker från vad som föreskrivs i 2 eller 5 § ska inte anses felaktig, om säljaren vid köpet har informerat köparen om avvikelserna och köparen uttryckligen och separat har godkänt den.

För en begagnad vara som säljs på auktion gäller inte kraven i 2 och 5 §§. En sådan vara ska anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter med fog kunde förutsätta.

Med auktion avses i andra stycket en försäljningsmetod där säljaren genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare bjuder ut varor till försäljning till köpare som har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varan.

8 § Varan är felaktig om den

1. säljs i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 36 § produktsäkerhetslagen (2004:451) eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller

2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

9 § Fel föreligger även om varan inte överensstämmer med sådana uppgifter om varans egenskaper eller användning som säljaren eller någon annan än säljaren, i tidigare säljled eller för säljarens räkning, har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet.

Första stycket gäller inte om säljaren visar att uppgifterna har rättats i tid på ett sätt som är likvärdigt med det sätt som uppgifterna först lämnades, eller att uppgifterna inte har inverkat på köpet. Om uppgifterna har lämnats av någon annan än säljaren gäller första stycket inte heller om säljaren visar att han eller hon varken kände till eller borde ha känt till uppgifterna.

Varan är felaktig också om säljaren har underlåtit att efter föreläggande enligt produktsäkerhetslagen (2004:451) lämna säkerhetsinformation om varan eller underlåtit att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som säljaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna. Detsamma gäller om föreläggandet eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och säljaren har känt till eller borde ha känt till underlåtenheten att fullgöra föreläggandet eller åläggandet. En förutsättning för att varan ska anses felaktig enligt detta stycke är dock att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

10 § Varan har ett rättsligt fel, om tredje man har äganderätt till varan eller har panträtt eller annan liknande rätt i den, eller en immaterialrätt som begränsar användningen av varan på ett sätt som köparen inte med fog kunnat förutsätta och det inte följer av avtalet att köparen ska överta varan med den begränsning som tredje mans rätt medför.

Undersökning av ett levande djur före köpet

11 § Vid köp av ett levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller följande. Om köparen före köpet har undersökt det levande djuret eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka det, får köparen inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder.

Bedömningen av om fel föreligger

12 § Frågan om varan är felaktig ska bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när den avlämnas. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig först senare. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar säljaren i stället för bristande avtalsenlighet hos de digitala delarna under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Om köparen underlåter att i rätt tid hämta eller ta emot en vara som hålls tillgänglig för hans eller hennes räkning, svarar säljaren inte för försämring som inträder därefter och som beror enbart på varans egen beskaffenhet.

Uppkommer en försämring av varan efter avlämnandet, ska varan anses felaktig om försämringen är en följd av säljarens avtalsbrott.

13 § Ett fel som visar sig inom ett år efter det att varan avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel avseende de digitala delarna som visar sig under den tidsperiod då säljaren enligt 12 § första stycket svarar för avtalsenligheten ska anses ha funnits under hela tidsperioden, om inte annat visas eller detta är oförenligt med de digitala delarnas eller felets art.

Vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus gäller vad som sägs i första stycket fel som visar sig inom två år efter avlämnandet.

Vid köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, kan säljaren och köparen träffa avtal om att första stycket inte ska gälla.

Garantier

14 § Om säljaren eller någon annan för hans eller hennes räkning genom en garanti eller liknande utfästelse har åtagit sig att under en viss tid svara för varan eller en del därav eller för en egenskap hos varan, ska fel anses föreligga, om varan under den angivna tiden

försämras i det avseende som utfästelsen omfattar. Det gäller dock inte, om det görs sannolikt att försämringen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller på vanvård, onormalt brukande eller något liknande förhållande på köparens sida.

När någon annan än säljaren har lämnat en garanti eller liknande utfästelse kan köparen vända sig mot den garantigivaren i enlighet med vad som följer av garantin. Om det är tillverkaren av varan som är garantigivare och om denne har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid, har köparen alltid rätt att kräva att garantigivaren avhjälper felet eller företar omleverans enligt 5 kap. 6–9 §§.

Om villkoren för garantin enligt ett garantibevis är mindre fördelaktiga för köparen än de som har utfästs i marknadsföring av varan, gäller villkoren enligt marknadsföringen om inte marknadsföringen före köpet har rättats på ett sätt som är likvärdigt med hur marknadsföringen först gjordes.

5 kap. Påföljder vid fel på varan

Påföljder

1 § Är varan enligt vad som följer av 4 kap. 4–9 och 11–14 §§ felaktig, får köparen enligt 3, 4 och 6–12 §§ kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får köparen kräva skadestånd enligt 13 och 14 §§ och 6 kap. Köparen får även hålla inne betalningen enligt 5 §.

2 § Om varan har ett rättsligt fel enligt 4 kap. 10 §, får köparen enligt 3 § första stycket samt enligt 4 och 6–12 §§ kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får köparen kräva skadestånd enligt 13 och 14 §§ och 6 kap. Köparen får även hålla inne betalningen enligt 5 §.

Utan hinder av 13 § första och andra styckena har köparen rätt till ersättning enligt 6 kap. för den skada han eller hon lider genom ett rättsligt fel som fanns vid köpet, om han eller hon varken kände till eller borde ha känt till felet.

Påföljder av ett rättsligt fel får även göras gällande, om tredje man påstår att han eller hon har en sådan rätt som avses i 4 kap. 10 § och det finns sannolika skäl för påståendet.

Reklamation

3 § Köparen får inte åberopa att varan är felaktig, om han eller hon inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt felet (reklamation). Meddelande som lämnas inom två månader efter det att köparen märkt felet ska alltid anses ha lämnats i rätt tid. I fall som avses i 1 kap. 2 § andra stycket kan meddelande om felet i stället lämnas till näringsidkaren. Om någon annan än säljaren har åtagit sig att för dennes räkning avhjälpa fel på en vara, kan reklamationen i stället göras hos honom eller henne.

Reklamerar köparen inte inom tre år från det att han eller hon har tagit emot varan, förlorar han eller hon rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period som är längre än tre år, förlorar köparen i stället rätten att reklamera fel på de digitala delarna om köparen underlåter att reklamera felet under avtalsperioden.

Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas enskilt och fel föreligger till följd av att säljaren inte har säkerställt avtalsenligheten enligt 4 kap. 5 §, förlorar köparen rätten att reklamera felet om köparen underlåter att reklamera felet under den tid som köparen med fog kan förutsätta att säljaren säkerställer avtalsenligheten.

4 § Utan hinder av 3 § får köparen åberopa att varan är felaktig, om säljaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder eller om felet är sådant som avses i 4 kap. 8 §.

Rätt att hålla inne betalningen

5 § Köparen får hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge köparen säkerhet för hans eller hennes krav på grund av att varan är felaktig.

Avhjälpande och omleverans

6 § Köparen har rätt att kräva att säljaren avhjälpes felet eller företar omleverans, om detta kan ske utan oskäligen kostnad för säljaren.

Vid bedömningen av om någon av påföljderna avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskäligen kostnad för säljaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har, vilket värde varan skulle ha haft om den varit felfri och om den andra påföljden skulle kunna fullgöras till väsentligt lägre kostnad för säljaren och utan väsentlig olägenhet för köparen.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skäligen tid efter det att köparen framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne.

7 § Kräver köparen en annan påföljd än avhjälpande eller omleverans, har säljaren trots detta rätt att på egen bekostnad vidta sådan åtgärd, om säljaren efter det att reklamation har kommit honom eller henne till handa utan uppskov erbjuder sig att göra detta samt åtgärden kan ske inom skäligen tid därefter och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för köparen.

Säljaren får inte åberopa att han eller hon inte har beretts tillfälle att avhjälpa felet eller företa omleverans, om köparen har avhjälpt felet och det med hänsyn till omständigheterna inte skäligen kunde krävas att köparen skulle avvakta avhjälpande eller omleverans från säljarens sida.

8 § Vid omleverans ska säljaren på egen bekostnad återta den felaktiga varan.

Om det behövs för avhjälpande eller omleverans ska säljaren ta bort den felaktiga varan och installera en avtalsenlig vara eller bära kostnaden för borttagandet och installationen. Denna skyldighet gäller dock endast en sådan vara som innan felet blev uppenbart hade installerats på ett sätt som var förenligt med varans natur och ändamål.

9 § Köparen ska vid avhjälpande och omleverans göra varan tillgänglig för säljaren. Om säljaren ska företa omleverans, får dock köparen hålla inne vad han eller hon har tagit emot till dess omleverans sker.

Köparen är inte skyldig att betala för normal användning av en vara som säljaren återtar.

Rätt till prisavdrag eller hävning

10 § Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen eller inte kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen, får köparen kräva prisavdrag som svarar mot felet eller häva köpet enligt 11 §. Om avhjälpande eller omleverans har skett kvarstår dock inte rätten till prisavdrag eller hävning. Om felet på varan är allvarligt har köparen rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans. Rätt till prisavdrag eller hävning föreligger alltid om säljaren inte lever upp till kraven i 8 §.

Köparen har vidare rätt till ersättning för vad det kostar att avhjälpa felet, till den del denna kostnad inte är oskäligt hög eller täcks genom att köparen erhåller ett prisavdrag.

Köparen har inte rätt till prisavdrag vid köp av begagnade varor på en sådan auktion som avses i 4 kap. 7 § tredje stycket.

11 § Vid hävning ska köparen meddela säljaren att han eller hon häver köpet.

Köparen får inte häva köpet om säljaren visar att felet är ringa.

12 § Om endast en del av de varor som köpet avser är felaktiga, tillämpas bestämmelserna om hävning i 10 och 11 §§ på denna del. Köparen får häva köpet av resterande varor om det skulle vara oskäligt att kräva att köparen ska behålla dem.

Skadestånd

13 § Köparen har rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom att varan är felaktig, om inte säljaren visar att underlåtenheten att avlämna en felfri vara beror på ett hinder utanför säljarens kontroll som han eller hon inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder han eller hon inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror underlåtenheten att avlämna en felfri vara på någon som säljaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra köpet, är säljaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som säljaren har anlitat skulle vara fri enligt första stycket. Detsamma gäller om felet beror på en leverantör som säljaren har anlitat eller någon annan i tidigare säljled.

Köparen har alltid rätt till ersättning om varan vid köpet avvek från vad säljaren särskilt utfäst.

14 § Säljarens skadeståndsskyldighet enligt 13 § omfattar även skada som på grund av fel på den sålda varan uppkommer på annan egendom som tillhör köparen eller någon medlem i hans eller hennes hushåll och egendomen är avsedd huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

6 kap. Skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott

Skadeståndets omfattning

1 § Skadestånd på grund av säljarens dröjsmål eller fel på varan omfattar ersättning för utgifter, inkomstförlust, sådan prisskillnad som avses i 2 § samt annan förlust på grund av dröjsmålet eller felet.

Skadestånd enligt denna lag omfattar inte i andra fall än som avses i 5 kap. 14 § ersättning för förlust som köparen tillfogas genom skada på annat än den sålda varan.

Säljaren och köparen kan träffa avtal om att ersättning enligt första eller andra stycket inte ska omfatta förlust i näringsverksamhet.

Prisskillnad

2 § Om köpet har hävts och köparen har gjort ett täckningsköp till högre pris, omfattar skadeståndet ersättning för prisskillnaden mellan de båda köpen, om täckningsköpet gjorts med tillräcklig omsorg och inom skälig tid efter det att köpet hävdes. I annat fall omfattar, om gängse pris för en sådan vara som köpet avser vid tiden för hävningen överstiger priset enligt köpet, skadeståndet denna prisskillnad.

Jämkning

3 § Om skyldigheten att utge skadestånd på grund av säljarens dröjsmål eller fel på varan skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt. Härvid ska även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter på köparens sida, den skadeståndsskyldiges möjligheter att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

7 kap. Köparens betalningsskyldighet och rätt till avbeställning

Vilket pris köparen ska betala

1 § Om ett bestämt pris inte följer av avtalet, ska köparen betala vad som är skäligt med hänsyn till varans art och beskaffenhet, gängse pris vid tiden för köpet samt omständigheterna i övrigt.

Tidpunkten för betalningen

2 § Om tidpunkten för betalningen inte följer av avtalet, ska köparen betala när säljaren kräver det, dock inte förrän varan hålls köparen till handa.

Avbeställning

3 § Om köparen avbeställer varan innan den har avlämnats, har säljaren inte rätt att hålla fast vid köpet och kräva betalning. I stället har säljaren rätt till ersättning enligt 8 kap. 4 §.

I fråga om varor med digitala delar gäller första stycket endast fram till dess att köparen har fått den lösa saken i sin besittning.

8 kap. Köparens dröjsmål

Vad som avses med dröjsmål

1 § Dröjsmål på köparens sida föreligger om priset inte betalas i rätt tid och detta inte beror på säljaren eller något förhållande på dennes sida.

Påföljder vid dröjsmål

2 § Vid dröjsmål på köparens sida får säljaren hålla inne varan enligt 2 kap. 2 §. Säljaren får välja mellan att kräva att köparen betalar priset eller, enligt 3 §, häva köpet. Om säljaren häver köpet får han eller hon dessutom kräva skadestånd av köparen enligt 4 §.

Hävning

3 § Säljaren får häva köpet om köparens dröjsmål med betalningen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Om säljaren har förelagt köparen en bestämd tilläggstid för betalningen och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får säljaren även häva köpet om köparen inte betalar inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får säljaren häva köpet endast om köparen meddelar att han eller hon inte kommer att betala inom denna tid.

Om varan har kommit i köparens besittning, får säljaren häva köpet endast om han eller hon har förbehållit sig rätt till detta eller om köparen avvisar varan. Sedan priset i sin helhet har betalats, får säljaren inte häva köpet.

Skadestånd

4 § Häver säljaren köpet eller avbeställer köparen varan enligt 7 kap. 3 § har säljaren rätt till ersättning för

1. särskilda kostnader som säljaren har haft för att ingå och fullgöra avtalet till den del han eller hon inte kan tillgodogöra sig dessa på annat sätt,

2. särskilda kostnader till följd av hävningen eller avbeställningen, samt

3. förlust i övrigt med ett belopp som är skäligt med hänsyn till priset för varan, tidpunkten för hävningen eller avbeställningen, omfattningen av nedlagt arbete och omständigheterna i övrigt.

Säljaren får förbehålla sig en på förhand bestämd ersättning vid hävning eller avbeställning, om den är skälig med hänsyn till vad som normalt kan antas tillkomma en säljare som ersättning enligt första stycket.

Säljaren har inte rätt till ersättning enligt första eller andra stycket om köparen avbeställer en vara innan säljaren har accepterat ett anbud som köparen har lämnat till säljaren. Säljaren har inte heller rätt till ersättning om köparen visar att dröjsmålet eller avbeställningen beror på lag, avbrott i den allmänna samfärdseln eller betalningsförmedlingen eller annat liknande hinder som köparen inte skälig kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder han eller hon inte heller skälig kunde ha undvikit eller övervunnit.

9 kap. Gemensamma bestämmelser

Begränsning av skadan

1 § Den skadelidande parten ska vidta skäliga åtgärder för att begränsa sin skada. Försummar parten det, får han eller hon själv bära en motsvarande del av förlusten.

Verkningar av hävning

2 § Om köpet hävs, bortfaller säljarens skyldighet att överlämna varan och köparens skyldighet att betala köpesumman.

I den mån köpet har fullgjorts ska köparen lämna tillbaka varan på säljarens bekostnad. Säljaren ska betala tillbaka köpesumman vid mottagandet av varan eller av ett bevis som tillhandahålls av köparen om att han eller hon har skickat tillbaka varan. En part får hålla inne vad som tagits emot till dess att den andre betalar eller ställer godtagbar säkerhet för skadestånd och ränta som han eller hon kan vara skyldig att betala.

3 § Hävs köpet, ska köparen ge ut den avkastning av varan som han eller hon har fått samt betala skälig ersättning, om han eller hon har haft annan nytta av varan.

Om säljaren ska lämna tillbaka betalningen, ska säljaren betala ränta från den dag han eller hon tog emot betalningen.

Bortfall av rätt till hävning och omleverans

4 § Köparen får häva köpet eller kräva omleverans endast om han eller hon kan lämna tillbaka varan väsentligen oförändrad och oförminskad.

Rätten att häva köpet eller kräva omleverans går dock inte förlorad, om

1. varan har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom sin egen beskaffenhet eller något annat förhållande som inte beror på köparen,

2. varan har förstörts, försämrats eller minskat till följd av en åtgärd som har varit behövlig för att undersöka om varan är felfri,

3. varan har använts av köparen för förutsatt bruk innan köparen insåg eller borde ha insett att det förelåg ett fel som ger honom eller henne rätt att häva köpet eller kräva omleverans.

Rätten att häva köpet eller kräva omleverans går inte heller förlorad, om köparen ersätter säljaren den minskning i varans värde som är en följd av att varan har försämrats eller minskat.

Anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled

5 § Om säljaren är på obestånd, har upphört med sin näringsverksamhet eller inte kan anträffas, har köparen rätt att rikta anspråk på grund av fel på varan mot en näringsidkare i tidigare säljled som har överlåtit varan för vidareförsäljning.

Första stycket gäller endast i den utsträckning motsvarande anspråk på grund av felet hade kunnat göras gällande mot näringsidkaren i tidigare säljled av den som förvärvat varan från honom eller henne. Avtal som inskränker rätten att göra anspråk gällande får dock åberopas mot köparen endast om en sådan inskränkning med bindande verkan hade kunnat avtalas mellan denne och säljaren. Bristande reklamation i tidigare led är utan betydelse för köparens rätt.

Om köparen vill rikta anspråk enligt denna paragraf mot en näringsidkare i tidigare säljled, kan reklamation enligt 5 kap. 3 § göras hos denne eller hos säljaren. Har reklamation inte gjorts hos näringsidkaren i tidigare säljled, förlorar köparen sin rätt mot denne, om köparen inte underrättar näringsidkaren om sitt anspråk inom skälig tid efter det att köparen insett eller borde ha insett att han eller hon hade anledning att framställa anspråket.

Vissa meddelanden

6 § Om ett meddelande som köparen ska lämna säljaren eller någon annan enligt 3 kap. 4 och 7 §§, 5 kap. 3, 6 och 11 §§, 9 kap. 5 § och 10 kap. 3 och 11 §§ har avsänts på ett ändamålsenligt sätt, får meddelandet åberopas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram. Detsamma gäller ett sådant meddelande med föreläggande av tilläggstid som säljaren kan lämna köparen enligt 8 kap. 3 §.

Förhållandet till säljarens borgenärer

7 § Köp enligt denna lag gäller mot säljarens borgenärer i och med avtalet. När köp inte avser en bestämd vara, blir köpet dock inte gällande mot borgenärerna förrän åtgärd har vidtagits genom avskiljande eller märkning av varan, anteckning om varan i en bokföringshandling eller på något annat sätt så att det framgår att varan är avsedd för köparen.

10 kap. Avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster

Bestämmelser som ska tillämpas på motsvarande sätt

1 § Vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster ska följande bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt, varvid med säljaren ska förstås näringsidkaren, med köparen ska förstås konsumenten, med köpet ska förstås avtalet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digital tjänst och med varan ska förstås det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

1. 2 kap. 3 § andra och tredje styckena om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, förutom såvitt gäller digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare för det digitala innehållet då i stället 2 kap. 3 § första stycket om avlämnande av varor ska tillämpas.

2. 3 kap. 2–6 §§ om påföljder vid säljarens dröjsmål.

3. 4 kap. 1–3 §§ om krav på varan.

4. 4 kap. 4 § om fel på varan, med undantag för första stycket 2.

5. 4 kap. 5 § om uppdateringar, med den skillnaden att näringsidkarens skyldighet vid ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en period endast gäller under den avtalade perioden.

6. 4 kap. 7 § första stycket om avtal om avvikelse från de objektiva kraven och från kraven på uppdateringar.

7. 4 kap. 9 § första och andra styckena om säljarens utfästelser.

8. 4 kap. 10 § om rättsliga fel.

9. 5 kap. 5 § om rätt att hålla inne betalningen vid fel.

10. 5 kap. 7 § om säljarens rätt till avhjälpande eller omleverans.

11. 5 kap. 13 och 14 §§ om skadestånd.

12. 6 kap. om skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott.

13. 7 kap. 1 och 2 §§ om köparens betalningsskyldighet.

14. 8 kap. 1 §, 3 § första och andra styckena och 4 § om köparens dröjsmål.

15. 9 kap. 1 § om begränsning av skadan.

Tillhandahållande

2 § Om det inte följer av avtalet när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska tillhandahållas, ska det ske utan onödigt dröjsmål.

När det gäller tillhandahållande av digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet ska i stället 2 kap. 2 § tillämpas.

För digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet ska vidare 2 kap. 1, 4 och 5 §§ tillämpas.

Näringsidkarens dröjsmål

3 § Dröjsmål på näringsidkarens sida föreligger om tillhandahållande till konsumenten av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte sker vid avtalad tidpunkt eller enligt 2 § första eller andra stycket. Näringsidkaren har bevisbördan för att tillhandahållande har skett i tid.

Om konsumenten, i enlighet med 1 § 2, vill häva avtalet med anledning av näringsidkarens dröjsmål ska konsumenten meddela näringsidkaren detta.

Felaktig integration

4 § Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska anses felaktig, om det föreligger fel enligt 1 § 4 till följd av en brist i sammankopplingen eller integreringen med konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar, och det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har integrerats av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning. Detsamma gäller om konsumenten har utfört integrationen och den felaktiga integrationen beror på bristfälliga anvisningar för integrationen som har tillhandahållits av näringsidkaren.

Bedömningen av om fel föreligger

5 § Frågan om fel föreligger i ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska bedömas med hänsyn till innehållets eller tjänstens beskaffenhet vid tillhandahållandet. Näringsidkaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig först senare. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar näringsidkaren i stället för avtalsenligheten under den avtalade perioden.

6 § Ett fel som visar sig inom ett år efter tillhandahållandet ska anses ha funnits vid tillhandahållandet, om inte annat visas. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel som visar sig inom den avtalade perioden ska anses ha funnits under hela tidsperioden om inte annat visas.

Första stycket gäller inte om näringsidkaren visar att konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar inte är förenliga med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och att näringsidkaren före avtalets ingående har informerat konsumenten om dessa tekniska krav på ett tydligt sätt.

7 § Konsumenten ska i den utsträckning som kan anses skäligen samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om det är konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar som orsakar den bristande avtalsenligheten. Skyldigheten att samarbeta är begränsad till de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten. Om konsumenten underlåter att samarbeta och på ett tydligt sätt före avtalets ingående har informerats av näringsidkaren om denna skyldighet, gäller inte 6 § första stycket.

Tidsperiod för näringsidkarens felansvar

8 § Näringsidkaren svarar endast för fel som visar sig inom tre år från tillhandahållandet, om annat inte följer av 1 § 5. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att näringsidkaren svarar för fel som visar sig under den avtalade perioden.

Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader från utgången av tidsperioden för näringsidkarens felansvar enligt första stycket, eller inom den längre tid som parterna avtalat.

Påföljder vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

9 § Vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten enligt vad som följer av 1 § 3–8 och 4–8 §§, får konsumenten enligt 10 och 11 §§ kräva avhjälpande, omleverans eller prisavdrag eller häva avtalet. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd enligt 1 § 11 och 12. Konsumenten får även hålla inne betalningen enligt 1 § 9.

Avhjälpande och omleverans

10 § Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren återställer det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenligt skick, om detta kan ske utan oskälig kostnad för näringsidkaren. Näringsidkaren får välja mellan att avhjälpa felet eller företa omleverans.

Vid bedömningen av om avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskälig kostnad för näringsidkaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har och vilket värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat fel.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne.

Rätt till prisavdrag eller hävning

11 § Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne, får konsumenten häva avtalet. Om felet är allvarligt har konsumenten rätt till hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans. Konsumenten ska meddela näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får denne inte häva avtalet om näringsidkaren visar att felet är ringa.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får konsumenten, under de förutsättningar som anges i första stycket, i stället kräva prisavdrag som svarar mot felet.

Verkningar av hävning

12 § Om avtalet hävs ska näringsidkaren återbetala alla penningbelopp och digitala värderepresentationer som konsumenten har betalat. Vid kontinuerligt tillhandahållande under en period ska näringsidkaren till konsumenten återbetala den andel av betalningen som svarar mot tid under avtalsperioden under vilken det förelåg fel

samt vad som har betalats i förskott avseende tid efter det att avtalet hävts.

Konsumenten är inte skyldig att betala för användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period under vilken det förelåg fel.

13 § I fråga om näringsidkarens skyldigheter avseende konsumentens personuppgifter gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679.

14 § Om avtalet hävs får näringsidkaren inte använda sådant annat innehåll än personuppgifter, som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid dennes användning av det av näringsidkaren tillhandahållna digitala innehållet eller digitala tjänsten.

Sådan användning får dock förekomma om innehållet

1. inte har något annat användningsområde än det som tillhandahålls av näringsidkaren,

2. endast rör konsumentens verksamhet vid dennes användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls av näringsidkaren,

3. har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och det inte är möjligt eller endast med oproportionella ansträngningar går att dela upp innehållet, eller

4. har genererats gemensamt med andra och innehållet kan användas av andra konsumenter.

På konsumentens begäran ska näringsidkaren även efter det att avtalet hävts för konsumenten tillgängliggöra sådant innehåll som avses enligt första stycket, förutom i de fall som avses i andra stycket 1–3. Detta digitala innehåll ska tillgängliggöras utan kostnad, inom skälig tid och i ett allmänt använt, maskinläsbart format.

15 § Om avtalet hävs får näringsidkaren, förutom i fall som avses i 14 § tredje stycket, hindra konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

16 § Om avtalet hävs ska konsumenten avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för annan.

Om ett digitalt innehåll har tillhandahållits på ett fysiskt medium och näringsidkaren begär det, ska konsumenten på näringsidkarens bekostnad återlämna det fysiska mediet utan onödigt dröjsmål. Näringsidkarens begäran ska göras senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren att avtalet hävs.

Återbetalning vid prisavdrag och hävning

17 § Näringsidkaren ska fullgöra sin återbetalningsskyldighet vid prisavdrag och hävning utan onödigt dröjsmål och senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren sitt beslut att häva avtalet eller informerade om sitt krav på prisavdrag.

Näringsidkaren ska använda samma betalningsmetod som konsumenten använde. Någon avgift för återbetalningen får inte påföras.

Ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

18 § Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, får näringsidkaren ändra innehållet eller tjänsten om det följer av avtalet och det där anges ett giltigt skäl till sådan ändring, ändringen sker utan kostnad för konsumenten och konsumenten har informerats om ändringen på ett tydligt sätt.

Om ändringen försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i mer än endast obetydlig utsträckning, har konsumenten rätt att säga upp avtalet. Sådan rätt föreligger dock inte om konsumenten har möjlighet att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ändring och det fortfarande föreligger avtalsenlighet. Uppsägning ska ske senast 30 dagar från det att konsumenten mottog information enligt tredje stycket eller ändringen genomfördes. Vid uppsägningen tillämpas 12–17 §§.

När en sådan ändring som avses i andra stycket genomförs ska konsumenten i skälig tid ha informerats om egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen samt om rätten att säga upp avtalet eller om möjligheten att behålla innehållet eller tjänsten i oförändrat

skick. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Denna paragraf är inte tillämplig på ett paket i den mening som avses i direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, om delar av en internetanslutningstjänst eller en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ingår i paketet.

Påföljder vid konsumentens dröjsmål

19 § Vid dröjsmål på konsumentens sida är näringsidkaren inte skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren får välja mellan att kräva att konsumenten betalar eller, enligt 1 § 14, häva avtalet. Om näringsidkaren häver avtalet får han eller hon dessutom kräva skadestånd av konsumenten enligt 1 § 14. Vid hävning tillämpas 12–16 §§.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Genom lagen upphävs konsumentköplagen (1990:932).
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för avtal om köp, om varor som ska tillverkas efter avtalslutet och om byte av lösa saker som har ingåtts före ikraftträdandet.
 4. Bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i den nya lagen tillämpas på tillhandahållanden som äger rum från och med den 1 januari 2022, oavsett när avtalet om tillhandahållande ingicks. 10 kap. 18 § ska dock endast tillämpas om avtalet om tillhandahållande ingicks den 1 januari 2022 eller senare.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag tillämpas på sådana köp av lösa saker som har internationell karaktär.

Från lagens tillämpningsområde undantas

1. köp av registrerade fartyg och luftfartyg,
2. köp av värdepapper,
3. försäljning genom judiciell myndighets åtgärd eller i exekutiv ordning, samt

4. köp som omfattas av *konsumentköplagen* (1990:932) eller av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

4. köp som omfattas av *lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal* eller av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

Med köp likställs avtal om leverans av lösa saker som ska tillverkas, om materialet ska tillhandahållas av den som har åtagit sig leveransen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Bestämmelsen i 1 § andra stycket 4 tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet.

² Senaste lydelse 2014:1450.

1.3 Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)

Härigenom föreskrivs att 4 § köplagen (1990:931) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagen gäller inte i fall då
konsumentköplagen (1990:932)
är tillämplig.

4 §
Lagen gäller inte i fall då *lagen*
(0000:000) om konsumentskydd
vid köp och vissa andra avtal är
tillämplig.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Bestämmelsen i 4 § tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen (1990:932) gäller för avtalet.

1.4 Förslag till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18)

Härigenom föreskrivs att 11 § produktansvarslagen (1992:18) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §³

I den mån någon är skyldig att ersätta en skada enligt denna lag, har den som enligt 31 § konsumentköplagen (1990:932) eller 31 § fjärde stycket konsumenttjänstlagen (1985:716) har lämnat ersättning för skadan rätt att av honom återfå vad han betalat.

I den mån någon är skyldig att ersätta en skada enligt denna lag, har den som enligt 5 kap. 14 § lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal eller 31 § fjärde stycket konsumenttjänstlagen (1985:716) har lämnat ersättning för skadan rätt att av honom *eller henne* återfå vad han *eller hon* betalat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Om någon har lämnat ersättning enligt 31 § konsumentköplagen (1990:932) tillämpas i stället 11 § i dess tidigare lydelse.

³ Senaste lydelse 1992:1137.

1.5 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs⁴ att 22 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, ska vid försäljningen lämna köparen *tydlig* information om *utfästelsens innehåll och de uppgifter som är nödvändiga för att köparen ska kunna* göra den gällande. Information ska även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

Utfästelsen och informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att *göra ett åtagande om att* genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid, *utöver vad som följer av lag*, svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, ska vid försäljningen lämna köparen *klar och begriplig* information om *näringsidkarens namn och adress, produktens beteckning, utfästelsens villkor och anvisningar om hur köparen kan* göra den gällande. Information ska även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

Utfästelsen och informationen ska *senast vid avlämnandet av produkten* lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

⁴ Jämför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG.

1.6 Förslag till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865)

Härigenom föreskrivs att 25 § kommissionslagen (2009:865) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Har tredje man i egenskap av konsument köpt en vara av en kommissionär, har tredje man rätt att mot kommittenten rikta samma anspråk på grund av fel i varan som han eller hon kan göra gällande mot kommissionären, om både kommissionären och kommittenten är näringsidkare och förhållandena i övrigt är sådana som sägs i 46 § första stycket konsumentköplagen (1990:932). Det som sägs i 46 § andra stycket konsumentköplagen gäller inte i ett sådant fall.

Har tredje man i egenskap av konsument köpt en vara av en kommissionär, har tredje man rätt att mot kommittenten rikta samma anspråk på grund av fel i varan som han eller hon kan göra gällande mot kommissionären, om både kommissionären och kommittenten är näringsidkare och förhållandena i övrigt är sådana som sägs i 9 kap. 5 § första stycket lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Det som sägs i 9 kap. 5 § andra stycket lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal gäller inte i ett sådant fall.

En tredje man som med stöd av 46 § konsumentköplagen har rätt att rikta anspråk mot en kommissionär i tidigare säljled får göra samma anspråk gällande mot dennes kommittent, om kommittenten är näringsidkare.

En tredje man som med stöd av 9 kap. 5 § lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal har rätt att rikta anspråk mot en kommissionär i tidigare säljled får göra samma anspråk gällande mot dennes kommittent, om kommittenten är näringsidkare.

Bestämmelserna i 46 § tredje stycket konsumentköplagen om reklamation med anledning av

Bestämmelserna i 9 kap. 5 § tredje stycket lagen om konsumentskydd vid köp och vissa

anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled gäller också när tredje man vill rikta anspråk mot någon som är kommittent.

andra avtal om reklamation med anledning av anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled gäller också när tredje man vill rikta anspråk mot någon som är kommittent.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Om konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet av varan tillämpas i stället 25 § i dess tidigare lydelse.

2 Utredningens uppdrag och arbete

2.1 Utredningens uppdrag

Under 2019 beslutade EU om två direktiv på konsumenträttens område, ett avseende försäljning av varor och ett avseende tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Utredningen har haft i uppdrag att ta ställning till hur direktiven ska genomföras i Sverige. I uppdraget har ingått att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder. Det har varit möjligt att överväga andra närliggande frågor och vid behov föreslå även andra åtgärder.

Enligt kommittédirektiven ska utredningsarbetet som utgångspunkt fokusera på de delar av varudirektivet där det krävs att de svenska reglerna ändras. Om det bedöms finnas anledning att, utöver vad som redan följer av svensk rätt, gå längre än vad direktiven föreskriver ska detta motiveras med en analys som tar hänsyn till EU-rätten och då särskilt den fria rörligheten.

I kommittédirektiven anges att förslagen ska utformas i anslutning till den systematik och terminologi som används i svensk rätt. Bestämmelserna och begreppen i direktiven ska förklaras och tydliggöras, samtidigt som den EU-gemensamma uppfattningen om direktivens innebörd beaktas.

I uppdraget har ingått att överväga om de nya reglerna i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska tas in i redan befintlig lagstiftning eller om det i stället bör föreslås en ny lag. Hänsyn ska särskilt tas till intresset av enhetliga regler för köp av varor och tillhandahållande av digitalt innehåll. Förslagen ska vidare säkerställa att direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll genomförs på ett sätt som förutsätter att ett civilrättsligt bindande avtal enligt svensk rätt måste ha ingåtts för att direktivets bestämmelser ska tillämpas.

Uppdraget har även omfattat att överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför direktivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

Kommittédirektiven återges i sin helhet i *bilaga 1*.

2.2 Utredningens arbete

Utredningen har till sin hjälp haft en expertgrupp bestående av två sakkunniga från Regeringskansliet och sju experter från näringslivet, universitet, organisationer och myndigheter. Utredningens arbete inleddes i september 2019 och har bedrivits på sedvanligt sätt med regelbundna sammanträden med expertgruppen. Sammanlagt har utredningen haft åtta sammanträden, varav de fyra som hållits efter februari 2019 på grund av pågående pandemi skett i digital form. Utredningens arbete har också förts framåt med hjälp av de underhandskontakter som sekreteraren har haft med utredningens sakkunniga och experter.

Utredaren och sekreteraren har i november 2019 deltagit vid en konferens om konsumenträttens inverkan på kommersiella avtalsvillkor. Konferensen anordnades av Stockholm Centre for Commercial Law och talarna kom från Sverige, Danmark, Finland och Norge. Sekreteraren har närvarat vid de två genomförandemöten¹ som Europeiska kommissionen hållit under utredningstiden samt vid ett webinarium om de två direktiven som anordnades av Europaparlamentets kontor i Sverige.

Utredningen har, i enlighet med kommittédirektiven, följt genomförandet i de berörda nordiska länderna och har hållit sig informerad om det pågående genomförandet av EU:s direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation². Vidare har utredningen inhämtat uppgifter från bland annat Jordbruksverket och Energimarknadsinspektionen. Genom Lantbrukarnas Riksförbunds försorg har några djurorganisationer getts tillfälle att lämna synpunkter till utredningen.

¹ 1st and 2nd meeting of the Expert Group for the transposition of Directives (EU) 2019/770 and (EU) 2019/771.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

3 EU-direktiven – en översikt

3.1 Inledning

Det blir allt vanligare att privatpersoner köper varor på internet och över nationsgränser. En stor andel av dessa köp sker från företag eller andra näringsidkare som kan vara baserade i Sverige, i ett annat EES-land eller i ett tredje land. Den digitala marknaden utvecklas också hela tiden och näringsidkare tillhandahåller digitalt innehåll och digitala tjänster som konsumenterna till exempel kan strömma eller ladda ned. Ibland ingår då att digitala element (innehåll eller tjänster) ska integreras i eller sammankopplas med en vara som inte fungerar utan det digitala elementet. Vid sidan av detta säljs alltså många varor i butik och utan digitalt inslag.

I syfte att stärka den inre marknaden och möta utvecklingen antogs 2019 två EU-direktiv på konsumenträttens område; varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Båda direktiven reglerar frågor om avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Direktiven är i grunden fullharmoniserande förutom i de fall annat anges i direktiven (*artikel 4* i respektive direktiv). De omfattar både inhemska och gränsöverskridande avtal.

3.2 Direktivens överensstämmande bestämmelser

Direktiven har i stor utsträckning överensstämmande syfte. De ska bidra till en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå genom att fastställa gemensamma regler om vissa krav rörande köpeavtal mellan säljare och konsumenterna respektive avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster mellan näringsidkare och konsumenterna, och särskilt regler om avtalsenlighet, avhjälpan åtgärder vid brist på sådan avtalsenlighet och formerna för att vidta dessa åtgärder (*artikel 1* i respektive direktiv).

Under förhandlingarna lades ett stort arbete ned för att direktivens skäl och bestämmelser skulle vara överensstämmande i den mån det var möjligt. Till exempel är definitionerna av begreppen digitalt innehåll, digital tjänst och varor med digitala delar i princip likalydande i direktiven (*artikel 2.6, 2.7 och 2.5 b* respektive *artikel 2.1–2.3*). Eftersom det är fråga om två direktiv som delvis kan överlappa varandra finns vidare bestämmelser som noggrant anger tillämpningsområdet (*artikel 3.3* respektive *artikel 3.4*). Stora likheter mellan direktiven finns när det gäller bestämmelserna om krav på varan/det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, avtalsenlighet och bristande avtalsenlighet samt vissa påföljder vid bristande avtalsenlighet (*artiklarna 5–7, 9–11 och 13* respektive *artiklarna 6–8, 10–12 och 14*). I stort sett likalydande är de bestämmelser som reglerar att medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga och effektiva medel för att säkerställa efterlevnaden av direktiven (*artikel 19* respektive *artikel 21*), att bestämmelserna ska vara tvingande till konsumentens förmån (*artikel 21* respektive *artikel 22*) och om införlivande (*artikel 24* i respektive direktiv). Detsamma gäller vissa mer administrativa bestämmelser (*artikel 22* respektive *artikel 23* samt *artiklarna 25–27* i respektive direktiv).

3.3 Varudirektivet

Direktivet innehåller 27 artiklar och har en bilaga med en jämförelsetabell mellan artiklarna i direktivet och i konsumentköpsdirektivet¹. Konsumentköpsdirektivet, som delvis reglerar samma frågor som varudirektivet, ska upphävas samma dag som medlemsstaterna ska börja tillämpa de bestämmelser som genomför varudirektivet, det vill säga den 1 januari 2022 (*artiklarna 23 och 24*).

Artikel 2 innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet, som vem som ska anses vara konsument, säljare och tillverkare i direktivets mening samt vad som ska avses med köpeavtal, varor och varor med digitala delar. Vidare finns definitioner av bland annat begreppen digitalt innehåll, digital tjänst och kompatibilitet.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier.

I *artikel 3* anges direktivets tillämpningsområde. Direktivet ska tillämpas på köpeavtal mellan en konsument och en säljare. Ett avtal mellan en konsument och en säljare om tillhandahållande av varor som ska tillverkas eller produceras ska också anses vara köpeavtal i enlighet med direktivet. Det ska inte tillämpas på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, förutom när det är fråga om varor med digitala delar. Direktivet ska inte heller tillämpas på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll, exempelvis en cd-skiva med musik. Från tillämpningsområdet undantas även varor som säljs exekutivt eller på annat sätt tvångsvis med stöd av lag. Medlemsstaterna får också undanta avtal om försäljning av begagnade varor som säljs på vissa typer av auktioner och av levande djur. Direktivet påverkar inte medlemsstaternas frihet att reglera allmänna avtalsrättsliga aspekter, exempelvis regler om utformning av avtal eller följderna av hävning, i den mån dessa inte regleras i direktivet, eller rätten till skadestånd.

I *artikel 5* anges att säljaren är skyldig att tillhandahålla konsumenten avtalsenliga varor, det vill säga varor som inte är behäftade med fel.

Artikel 6 och *7* reglerar de subjektiva krav (enligt köpeavtalet) respektive objektiva krav (utöver köpeavtalet) som ska uppfyllas för att varorna ska vara avtalsenliga. Som objektiva krav anges bland annat att varorna ska lämpa sig för de ändamål för vilka varor av samma typ normalt används, att de ska levereras med sådana tillbehör som konsumenten rimligen kan förvänta sig och att de ska överensstämma med vad som är normalt för varor av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden om dem från bland annat säljaren. Det regleras särskilt vad som ska gälla avseende uppdateringar av varor med digitala delar. Avvikelse från de objektiva kraven och från kraven på uppdateringar är möjligt om konsumenten vid köpeavtalets ingående särskilt informerats om avvikelsen och konsumenten då uttryckligen och separat godkände den.

Bristande avtalsenlighet kan även under vissa förutsättningar föreligga vid felaktig installation av varor (*artikel 8*) och när varorna är belastade med någon tredjemansrättighet (*artikel 9*).

Artikel 10 innehåller bestämmelser om tidpunkten för bedömningen av varornas avtalsenlighet. Säljaren ska ansvara gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger vid den tidpunkt då varorna levererades och som framkommer inom två år från den

tidpunkten eller den längre tid medlemsstaten föreskriver. Vid varor med digitala delar finns en särreglering när köpeavtalet föreskriver ett kontinuerligt tillhandahållande under en period av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Vidare anges vad som ska gälla när medlemsstaternas nationella lagstiftning innehåller särskilda preskriptionsfrister avseende avhjälpande åtgärder. En möjlighet ges till undantag i vissa hänseenden vid köp av begagnade varor.

I *artikel 11* finns bestämmelser om omvänd bevisbörda. Det anges att varje brist på avtalsenlighet som framkommer inom ett år från den tidpunkt då varorna levererades ska presumeras ha förelegat vid den tidpunkt då varorna levererades, om inte motsatsen bevisas eller denna presumtion är oförenlig med varornas karaktär eller den bristande avtalsenlighetens natur. Medlemsstaterna får i stället behålla eller införa en period om två år. För varor med digitala delar där köpeavtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en period av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten finns en särreglering.

Artikel 12 möjliggör för medlemsstaterna att behålla eller införa en reklamationsfrist om minst två månader från den dag då konsumenten upptäckte den bristande avtalsenligheten.

I *artikel 13* regleras konsumentens rätt till påföljder vid bristande avtalsenlighet, det vill säga när konsumenten kan kräva reparation, utbyte eller prisavdrag eller häva avtalet. Medlemsstaterna får fastställa villkoren och formerna för hur konsumenten kan utöva sin rätt att hålla inne betalningen till dess att säljaren har fullgjort sina skyldigheter samt huruvida och i vilken utsträckning konsumentens bidrag till felet påverkar dennes rätt till avhjälpande åtgärder.

Närmare bestämmelser om påföljderna finns såvitt avser reparation eller utbyte i *artikel 14*, prisavdrag i *artikel 15* och hävning i *artikel 16*.

Artikel 17 behandlar garantier. Det uppställs bland annat krav på garantibevisets tillhandahållande och innehåll. Om de villkor som fastställts i den tillhörande reklamen avviker från dem i garantibeviset så ska de mest fördelaktiga vara bindande för garantigivaren om inte rättelse skett.

Artikel 18 innehåller bestämmelser om säljarens regressrätt mot personer i tidigare led i transaktionskedjan.

Slutligen framgår av *artikel 20* att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att konsumenterna får tillgång till information om sina rättigheter och om medel för att hävda dessa rättigheter.

3.4 Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll

Direktivet innehåller 27 artiklar. Det ska genomföras genom bestämmelser som börjar tillämpas samma dag som föreskrivs i varudirektivet, det vill säga den 1 januari 2022 (*artikel 24*).

Artikel 2 innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet, som vem som ska anses vara näringsidkare i direktivets mening. Ett flertal av definitionerna finns även i varudirektivet och är likalydande eller mycket likartade, bland annat begreppen konsument, digitalt innehåll, digital tjänst, varor med digitala delar och kompatibilitet. Det finns också ett antal definitioner som saknas i varudirektivet, till exempel begreppet pris (ett penningbelopp eller en digital värderepresentation som ska betalas som motprestation för tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst) och begreppet personuppgifter (personuppgifter enligt definitionen i artikel 4 led 1 i dataskyddsförordningen, GDPR).

I *artikel 3* anges direktivets tillämpningsområde. Direktivet ska tillämpas på varje avtal där näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten och konsumenten betalar eller åtar sig att betala ett pris alternativt tillhandahåller sina personuppgifter. Från tillämpningsområdet undantas situationen då konsumentens personuppgifter behandlas av näringsidkaren enbart för att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med direktivet, eller för att göra det möjligt för näringsidkaren att uppfylla de rättsliga krav som gäller för näringsidkaren, och näringsidkaren inte behandlar uppgifterna för något annat ändamål. Direktivet ska tillämpas i fall där ett digitalt innehåll eller en digital tjänst utvecklats i enlighet med konsumentens anvisningar och, med vissa undantag, på varje fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll. Direktivet ska inte tillämpas på varor med digitala delar. Vidare finns bestämmelser om undantag från tillämpningsområdet avseende vissa

särskilt angivna typer av avtal. Det framgår att en bestämmelse i en annan unionsakt som reglerar en särskild sektor eller ett särskilt ämne har företräde om direktivets bestämmelser strider mot bestämmelserna i den andra unionsakten.

Artikel 5 innehåller bestämmelser om tidpunkten för tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och när näringsidkaren ska anses ha fullgjort sin tillhandahållandeskyldighet.

I *artikel 6* anges att näringsidkaren är skyldig att tillhandahålla konsumenten digitalt innehåll eller digitala tjänster som är avtalsenliga.

Artikel 7 och *8* reglerar de subjektiva krav (enligt avtalet) respektive objektiva krav (utöver avtalet) som ska uppfyllas för att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska vara avtalsenliga. Som objektiva krav anges bland annat att innehållet eller tjänsten ska lämpa sig för de ändamål för vilka digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt används, att de ska tillhandahållas med de tillbehör och instruktioner som konsumenten rimligen kan förvänta sig att få och att de ska överensstämja med vad som är normalt för samma typ av digitalt innehåll eller digital tjänst och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens karaktär och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden om dem från bland annat näringsidkaren. Det är särskilt reglerat vad som ska gälla avseende uppdateringar. Avvikelse från de objektiva kraven och från kraven på uppdateringar är möjligt om konsumenten vid avtalets ingående särskilt informerats om avvikelsen och konsumenten då uttryckligen och separat godkände den. Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig då avtalet ingicks, om inte parterna kommit överens om något annat.

Bristande avtalsenlighet kan även under vissa förutsättningar föreligga vid felaktig integration av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i konsumentens digitala miljö (*artikel 9*) och när det digitala innehållet eller den digitala tjänsten är belastad med någon tredjemansrättighet (*artikel 10*).

Artikel 11 innehåller bestämmelser om näringsidkarens underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och om dennes ansvarsperiod för bristande avtalsenlighet. Om ett avtal föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden ska näringsidkaren ansvara för all bristande avtalsenlighet som föreligger vid tidpunkten för

tillhandahållandet. Om ett avtal föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en period ska näringsidkaren ansvara för bristande avtalsenlighet som uppstår eller framkommer inom den tidsperiod då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt avtalet. Det finns särreglering för det fall att nationell rätt har bestämmelser om preskriptionsfrister för konsumentens rätt till avhjälpande åtgärder.

I *artikel 12* finns bestämmelser om omvänd bevisbörda. Näringsidkaren har bevisbördan för att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits i enlighet med artikel 5. Vid ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden ska bevisbördan med avseende på om bristande avtalsenlighet förelåg vid tillhandahållandet åvila näringsidkaren för en bristande avtalsenlighet som framkommer inom ett år från den tidpunkt då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahölls. Vid kontinuerligt tillhandahållande under en period ska bevisbördan åvila näringsidkaren för avtalsenlighet inom den period under vilken det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls enligt avtalet, för en bristande avtalsenlighet som framkommer inom den perioden. Reglerna om omvänd bevisbörda gäller dock inte om näringsidkaren visar att konsumentens digitala miljö inte är förenlig med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och näringsidkaren har informerat konsumenten om dessa krav på ett klart och begripligt sätt innan avtalet ingicks. Det finns särreglering avseende konsumentens samarbetskyldighet med näringsidkaren för att fastställa om orsaken till den bristande avtalsenligheten står att finna i konsumentens digitala miljö.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om konsumentens rätt till hävning vid näringsidkarens underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artikel 5.

I *artikel 14* regleras avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet. Konsumenten kan ha rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställt till avtalsenlighet, att få ett proportionellt prisavdrag eller att häva avtalet. Konsumenten ska enligt *artikel 15* utöva rätten till hävning genom ett uttalande till näringsidkaren där konsumenten ger uttryck för sitt beslut att häva avtalet. Närmare bestämmelser om näringsidkarens skyldigheter vid hävning av avtal finns i *artikel 16* och om konsumentens skyldigheter i *artikel 17*.

Artikel 18 innehåller bestämmelser om tidsfrister och återbetalningsmetoder för näringsidkaren när denne är skyldig att göra en återbetalning till konsumenten.

I *artikel 19* regleras under vilka förutsättningar som näringsidkaren får ändra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och när konsumenten i så fall får säga upp avtalet.

Slutligen finns i *artikel 20* bestämmelser om näringsidkarens regressrätt mot personer i tidigare led i transaktionskedjan.

4 En ny lag ersätter konsumentköplagen

4.1 De båda direktiven ska genomföras i en gemensam ny lag

Förslag: Varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll genomförs genom bestämmelser som tas in i en ny lag som ersätter konsumentköplagen – lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Den nya lagen innehåller bestämmelser om konsumentskydd vid dels sådana avtal främst om köp som hittills reglerats i konsumentköplagen, dels avtal som en näringsidkare ingår med en konsument om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Den nya lagen bygger till strukturen på konsumentköplagen men delas in i kapitel.

I ett separat kapitel samlas de bestämmelser som behövs för att genomföra direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. De bestämmelserna utformas så långt möjligt så att de bygger på hänvisningar till bestämmelserna i övriga delar av lagen.

Lagens regler ska till övervägande del vara tvingande till konsumentens förmån.

Skälen för förslaget: Enligt kommittédirektiven ska utredningen överväga om de nya reglerna i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska tas in i befintlig lagstiftning eller om det i stället bör föreslås en ny lag. I uppdraget ingår att redovisa för- och nackdelar med de olika alternativen. Utredningen ska särskilt ta hänsyn till intresset av enhetliga regler för köp av varor och tillhandahållande av digitalt innehåll.

Den naturliga utgångspunkten är att varudirektivet, precis som konsumentköpsdirektivet, huvudsakligen ska genomföras i konsumentköplagen. Frågan är vad som är lämpligast när det gäller direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Det kan till att börja med konstateras att ett avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst sannolikt ofta av konsumenten uppfattas som ett köpeavtal. Vidare innehåller allt fler fysiska produkter även digitala element, som kan vara digitalt innehåll eller digitala tjänster. Vid utformningen av de båda direktiven har valet gjorts att hänföra sådana blandade produkter (varor med digitala delar) till varudirektivet medan annat digitalt innehåll eller digitala tjänster regleras av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. I direktiven finns bestämmelser som på ett noggrant sätt avgränsar vad som regleras i respektive direktiv (se artikel 3.3 i varudirektivet och artikel 3.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll). Samtidigt hindrar inte direktiven att en försäljning läggs upp så att två avtal träffas, ett avseende det fysiska föremålet och ett avseende det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. I sådana fall hamnar de båda avtalen i varsin direktivreglering.

Situationen kan sammanfattas så att det som för en konsument normalt framstår som ett köp kan hamna inom varudirektivets område, inom området för direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller inom båda direktivens tillämpningsområden. Ur ett konsumentperspektiv är detta en situation som är svår att överblicka.

Vid valet av hur direktiven ska genomföras nationellt framstår det som angeläget att välja en lösning som så långt möjligt gör regelverket tillgängligt och begripligt för såväl konsumenter som näringsidkare. Vidare finns ett uppenbart behov av enhetliga regler, så långt det är möjligt. Arbete har också lagts ned på att utforma bestämmelserna i de båda direktiven på likartat sätt. Enligt utredningens mening blir det påtagligt förenklande för konsumenterna och näringsidkarna om båda direktivens regler samlas i en lag. Med en sådan lösning blir det också enkelt att tillvarata det arbete som lagts ned på att göra bestämmelserna i de båda direktiven enhetliga. En klar fördel med en samlad lag är att lösningar reglerade för en avtalstyp ofta kan antas vara lämpade att tillämpas också på andra avtalstyper, det vill säga analogiskt. Genom att reglera både försäljning av varor och avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i samma lag kan det antas att ett mera principiellt hållet läsande av lagtexten

framstår som mera naturligt när en fråga inte direkt regleras av lagtexten.

Mot en sådan lösning talar i viss mån att om genomförandet sker i konsumentköplagen, innebär det att det där tas in bestämmelser som kan framstå som främmande för lagens normala avtalsobjekt. Vidare finns det då risk för att den i dag förhållandevis lättillgängliga konsumentköplagen blir betydligt krångligare och att därmed konsumenters möjlighet att själva ta del av och förstå lagen blir försämrade.

Dessa problem ska emellertid inte överdrivas. Redan nu är konsumentköplagen tillämplig på tillverkningsköp och på bytesavtal och dessutom analogiskt tillämplig på andra typer av avtal. De förändringar av lagen som direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll medför kan vidare inte anses vara av den omfattningen och ha sådana negativa följder att det förtar fördelarna för konsumenter och näringsidkare med att all reglering till följd av direktiven samlas i en lag. Sammantaget anser utredningen att direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll bör genomföras i det som i dag utgör konsumentköplagen.

Samtidigt som det alltså finns stora fördelar med en sammanhållen lagstiftning, finns det också ett behov av att hålla de bestämmelser som genomför direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll separerade från övriga bestämmelser, i ett särskilt avsnitt i lagen. Eftersom konsumentköplagen inte är kapitelindelas blir en sådan lösning genomförd i dagens lag svårtillgänglig. Redan genomförandet av varudirektivet kräver dessutom ett antal nya paragrafer som behöver skjutas in bland de existerande. Konsumentköplagen bör mot denna bakgrund kapitelindelas. Det genomförs enklast genom att en ny lag ersätter konsumentköplagen.

I den nya lagen bör dagens reglering i konsumentköplagen tas in med de ändringar som varudirektivet föranleder. Vidare bör lagen innehålla bestämmelser om konsumentskydd vid avtal där en näringsidkare tillhandahåller en konsument digitalt innehåll eller digitala tjänster. De bestämmelser som behövs för att genomföra direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll bör förstås placeras i lagen. Direktivet innehåller emellertid inte en heltäckande reglering av sådana avtal. I den utsträckning det är möjligt bör enhetliga regler eftersträvas för köp av varor respektive avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Lagen bör

därför även innehålla kompletterande bestämmelser om den senare typen av avtal. I något fall gäller motsvarande även köp av varor, det vill säga det finns reglering i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll som bör göras tillämplig även på köp av varor. De bestämmelserna bör också placeras i lagen.

Lagen bör – fränsett att den alltså delas in i kapitel – följa konsumentköplagens struktur till sin uppbyggnad. I en inledande paragraf bör göras en allmän beskrivning av lagens innehåll i syfte att snabbt ge läsaren en uppfattning om vilken typ av bestämmelser som finns i lagen. De bestämmelser som krävs för att genomföra direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll bör placeras i ett särskilt kapitel i slutet av lagen. En särskild fråga som utredningen har övervägt är om det kapitlet bör bygga på hänvisningar till övriga bestämmelser i lagen där så är möjligt, eller om regleringen i sin helhet bör placeras i fristående paragrafer. Båda modellerna riskerar att framstå som krångliga. Fördelen med hänvisningsmodellen är att den tydliggör på vilka punkter lagstiftningen är likadan. Enligt utredningen är modellerna i övrigt likvärdiga. Mot den bakgrunden har utredningen stannat för att bestämmelserna i det aktuella kapitlet så långt möjligt bör utformas så att de bygger på hänvisningar till bestämmelserna i övriga delar av lagen. Läsningen av kapitlet kan uppfattas som svår, men med en väl utbyggd författningskommentar bör problemet vara överkomligt.

Ytterligare en fördel med det valda alternativet med en ny lag är att den nya lagen på sikt kan byggas ut till en heltäckande konsumentskyddslag. Lagen kommer redan från sin tillkomst att reglera såväl konsumentköp som andra typer av avtal mellan näringsidkare och konsument. Den bör få ett namn som avspeglar detta. Utredningen anser att ett lämpligt namn kan vara lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.

Den nya lagens bestämmelser ska självklart till övervägande del vara tvingande till konsumentens förmån. Enligt artikel 21 i varudirektivet och artikel 22 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska avtal som till konsumentens nackdel utesluter tillämpningen av nationella bestämmelser som införlivar direktiven, avviker från dem eller ändrar dess verkan innan konsumenten uppmärksammar säljaren/näringsidkaren på bland annat bristande avtalsenlighet inte vara bindande för konsumenten. Avtalsvillkor som avviker till konsumentens fördel är tillåtna. Artiklarnas innehåll

gör att det är möjligt att använda samma formulering som hittills i 3 § första stycket konsumentköplagen. Det bör alltså föreskrivas att avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i lagen är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

När det gäller köp av gas som levereras i ledning är konsumentköplagens bestämmelser enligt 3 § andra stycket inte tvingande om de allmänna avtalsvillkor som tillämpas vid sådana leveranser har godkänts av Konsumentverket. Enligt definitionen i artikel 2.5 i varudirektivet av begreppet varor anses gas endast utgöra en vara om gasen saluförs i begränsad volym eller bestämd kvantitet. Utredningen har inhämtat uppgifter från Energimarknadsinspektionen om att det inte heller i dag förekommer försäljning i ledning av gas i begränsad volym eller bestämd kvantitet på den svenska marknaden (jämför prop. 2013/14:15 s. 56 f.). Den försäljning av gas i ledning som sker i Sverige är alltså inte något som träffas av direktivet. Det är därför möjligt att föra över undantaget i 3 § andra stycket till den nya lagen.

4.2 Lagens tillämpningsområde

Förslag: Tillämpningsområdet för den nya lagen ska innefatta dels detsamma som konsumentköplagen, dels vissa avtal där en näringsidkare ska tillhandahålla eller utveckla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument. De senare avtalen ska omfattas av lagen om konsumenten ska betala med ett penningbelopp eller en digital värderepresentation eller, i stället för att betala, tillhandahålla sina personuppgifter, utom när de personuppgifter som tillhandahålls behandlas av näringsidkaren endast för att uppfylla rättsliga krav eller för att kunna fullgöra avtalet.

När en del av ett avtal avser ett sådant tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst, ska lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster tillämpas på den delen av avtalet. De bestämmelserna ska även tillämpas när ett digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll.

För varor med digitala delar ska i stället lagens bestämmelser om köp av varor tillämpas. Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ingår då i köpet av varan, om annat inte har avtalats. Det gäller även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras av någon annan än säljaren.

Om en bestämmelse i någon annan författning avviker från lagens bestämmelser rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster ska bestämmelsen i den andra författningen ha företräde, om den har sin grund i unionsrätten. Från tillämpningsområdet görs vidare ett antal undantag som följer av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Skälen för förslaget

Konsumentköplagens bestämmelser om tillämpningsområdet flyttas över

Regleringen i konsumentköplagen är sedan länge etablerad bland svenska konsumenter och näringsidkare och fungerar väl. Det är inte önskvärt att den nya lagens tillämpningsområde inskränks jämfört med konsumentköplagens när det gäller konsumentköp eller de andra typer av avtal som dagens reglering träffar om det inte är nödvändigt för att uppfylla varudirektivets krav (här bortses från de särskilda överväganden som görs i fråga om köp av levande djur, se angående dessa avsnitt 11.2).

Konsumentköplagens tillämpningsområde regleras i 1 och 2 §§. Lagen är till att börja med tillämplig på köp av lösa saker som en näringsidkare säljer till en konsument (1 § första stycket). Varudirektivet ska enligt artikel 3.1 tillämpas på köpeavtal mellan en konsument och en säljare. Så långt överensstämmer tillämpningsområdena.

Konsumentköplagen är vidare tillämplig även då säljaren inte är näringsidkare, om köpet förmedlas av en näringsidkare (1 § andra stycket, de så kallade förmedlingsfallen). I dessa fall svarar både den förmedlande näringsidkaren och säljaren för säljarens skyldigheter enligt lagen. Det innebär alltså att lagens regler träffar avtal mellan en konsument som köpare och en privatperson som säljare och att då även en näringsidkare som inte är säljare får ett ansvar enligt lagen. Varudirektivet reglerar inte den typen av avtal. I skäl 21 anges

emellertid att det bör stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av direktivets regler till avtal som är undantagna från direktivets område eller att på annat sätt reglera sådana avtal. Mot den bakgrunden bör det inte strida mot direktivet att låta den nya lagens regler på samma sätt som hittills vara tillämpliga även i förmedlingsfallen. Med motsvarande resonemang bör det vidare vara möjligt att också fortsättningsvis låta lagen – i tillämpliga delar – gälla även byte av lösa saker (se 1 § tredje stycket konsumentköplagen).

Konsumentköplagen gäller också beställning av en vara som ska tillverkas (2 § första stycket, de så kallade tillverkningsköpen). Om beställaren ska tillhandahålla en väsentlig del av materialet gäller därutöver 4 § första stycket samt 6 och 7 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716). I artikel 3.2 i varudirektivet föreskrivs att avtal mellan en konsument och en säljare om tillhandahållande av varor som ska tillverkas eller produceras också ska anses vara köpeavtal enligt direktivet. I skäl 20 anges att det även fortsättningsvis bör stå medlemsstaterna fritt att reglera informationsskyldigheten för säljaren i samband med ingåendet av avtalet eller säljarens skyldighet att varna konsumenten om till exempel vissa egenskaper hos varan, huruvida ett material som konsumenten har tillhandahållit är lämpligt eller om det finns möjliga nackdelar med en särskild begäran från konsumenten. Mot bakgrund av innehållet i skäl 20 bör det vara problemfritt att även fortsättningsvis låta 6 och 7 §§ konsumenttjänstlagen om näringsidkarens skyldighet att i vissa fall avråda konsumenten gälla utöver den nya lagens bestämmelser i tillverkningsfallen. Även del av innehållet i 4 § första stycket konsumenttjänstlagen kan sägas ta sikte på näringsidkarens informationsskyldighet (skyldigheten att samråda). Att tjänsten ska utföras fackmässigt och att näringsidkaren med tillbörlig omsorg ska tillvarata konsumentens intressen får vidare anses vara självklara utgångspunkter som inte kan sägas strida mot varudirektivet att behålla.

Om den som ska leverera en vara även ska utföra arbete eller någon annan tjänst gäller konsumentköplagen inte för avtalet om tjänsten utgör den övervägande delen av förpliktelsen (2 § andra stycket konsumentköplagen). I varudirektivet anges i skäl 17 att när ett avtal omfattar inslag av såväl försäljning av varor som tillhandahållande av tjänster bör det fastställas i nationell lagstiftning huruvida hela avtalet kan anses vara ett köpeavtal i den mening som avses i direktivet. Det är naturligt att varudirektivet inte berör den

motsatta situationen, alltså huruvida ett blandat avtal kan i sin helhet ses som ett avtal om tjänst, eftersom direktivet inte generellt harmoniserar regler om tjänster. Varudirektivet ställer inte upp något krav på att varje avtal som innehåller något inslag av försäljning av varor helt eller delvis ska anses som ett köpeavtal. Det bör därför vara möjligt för medlemsstaterna att fastställa att hela det blandade avtalet ska anses vara ett avtal om tjänst. Dagens reglering om att det styrande är vad som är den övervägande delen av förpliktelsen bör därför kunna behållas.

Enligt artikel 3.4 b i varudirektivet ska direktivet inte tillämpas på varor som säljs exekutivt eller på annat sätt tvångsvis med stöd av lag. Konsekvensen av att sådana varor undantas från direktivets tillämpningsområde får anses vara att medlemsstaterna själva kan bestämma vad som ska gälla i den mån frågan inte omfattas av något annat EU-instrument. Undantaget motsvarar artikel 1.2 b i konsumentköpsdirektivet. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet gjordes bedömningen att det var ovisst om konsumentköplagen alls är tillämplig på exekutiv försäljning och det konstaterades att det har överlämnats till rättstillämpningen att avgöra om köprättsliga regler över huvud taget bör komma till användning vid sådan försäljning (se prop. 2001/02:134 s. 23 f.). Det ansågs vidare lämpligt att frågan även fortsättningsvis lämnades öppen. Det saknas anledning att nu göra en annan bedömning. Att direktivet från sitt tillämpningsområde undantar varor som säljs exekutivt eller på annat sätt tvångsvis med stöd av lag föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Sammanfattningsvis bör alltså bestämmelserna i konsumentköplagen om lagens tillämpningsområde kunna flyttas över till den nya lagen.

Tillämpningsområdet ska utvidgas i vissa avseenden

I och med att bestämmelserna i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska genomföras i den nya lagen behöver lagens tillämpningsområde utvidgas. I artikel 3.1 i direktivet anges att det ska tillämpas på varje avtal där näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten och konsumenten betalar eller åtar sig att betala ett pris. Pris definieras i artikel 2.7 som ett penningbelopp eller en digital

värderrepresentation som ska betalas som motprestation för tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst. I artikel 3.1 anges vidare att direktivet också – med ett undantag – ska tillämpas när konsumenten i stället för att betala ett pris tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla personuppgifter till näringsidkaren. Undantaget avser fallet när konsumenten tillhandahåller sina personuppgifter för att näringsidkaren ska kunna behandla dem enbart för att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller för att göra det möjligt för näringsidkaren att uppfylla de rättsliga krav som gäller för denne, och näringsidkaren inte behandlar personuppgifterna för något annat ändamål. Om i sådana fall konsumenten inte heller betalar ett pris för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten blir direktivet inte tillämpligt. Utvidgningen av lagens tillämpningsområde bör formuleras i nära anslutning till direktivets ordalydelse i dessa delar.

Vid framtagandet av varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll har arbete lagts ned på att göra bestämmelserna i direktiven lika varandra där så är möjligt. En del skillnader finns dock. Det finns därför även bestämmelser i direktiven som går ut på att klargöra när respektive direktiv är tillämpligt. Av artikel 3.3 i varudirektivet framgår att utgångspunkten är att direktivet inte ska tillämpas på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Efter att ha slagit fast denna utgångspunkt anges att varudirektivet dock ska tillämpas på digitalt innehåll som är integrerat eller sammankopplat med varor eller digitala tjänster som är integrerade eller sammankopplade med varor om frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna inte fungerar och om innehållet eller tjänsten tillhandahålls med varorna enligt köpeavtalet, det vill säga varor med digitala delar som dessa definieras i artikel 2.5 b. Det anges vidare att detta gäller oavsett om sådant digitalt innehåll eller en sådan digital tjänst levereras av säljaren eller av en tredje man. Slutligen föreskrivs att om det råder tvivel huruvida tillhandahållandet av ett integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten anses omfattas av köpeavtalet. Av skäl 15 framgår att det är parternas avtal som styr om tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utgör en del av köpeavtalet. Motsvarigheten till de nu beskrivna bestämmelserna fast spegelvända

finns i artikel 3.4 och skäl 21 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Mot bakgrund av det redovisade bör i den nya lagen framgå att det är lagens bestämmelser om varor som ska tillämpas på varor med digitala delar genom att det anges att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten då ingår i köpet av varan, om annat inte har avtalats, och att det gäller även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras av någon annan än säljaren. Direktivets tolkningsregel avseende fall när det råder tvivel om vad köpeavtalet omfattar bör däremot inte behöva tas in i lagtext för att kunna tillämpas vid tolkningen av avtal.

Enligt artikel 3.6 första stycket i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska direktivet, när ett och samma avtal mellan samma näringsidkare och samma konsument i ett paket innefattar inslag av tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst och inslag av tillhandahållande av andra tjänster eller varor, endast tillämpas på de delar av avtalet som gäller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Det kan ifrågasättas om det är nödvändigt med några lagstiftningsåtgärder med anledning av denna bestämmelse. Det kan dock finnas ett värde i att det klargörs att vid denna typ av blandade avtal ska lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster tillämpas på den del av avtalet som avser sådant tillhandahållande. En sådan bestämmelse bör därför införas.

I artikel 3.6 tredje stycket i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att de följder som uppsägningen av en del av ett paketavtal kan ha på de övriga delarna av paketet ska regleras i nationell rätt. De följder som en uppsägning har på den del av avtalet som avser tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst kommer att regleras i den nya lagen. I vad mån en sådan uppsägning får effekter på övriga delar i ett paketavtal, eller om en uppsägning av en annan del av avtalet får effekt på den del som avser tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst, är en fråga som normalt kommer att bero på avtalets utformning och innehåll. Vid avsaknad av uttryckliga bestämmelser i avtalet framstår det som lämpligast att en bedömning görs utifrån allmänna avtalsrättsliga principer. Det bör inte införas någon särskild bestämmelse i den nya lagen med anledning av artikel 3.6 tredje stycket.

I artikel 3.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att med undantag för artikel 5, som behandlar tillhandahållande av bland annat digitalt innehåll, och artikel 13, som behandlar påföljder för underlåtenhet att tillhandahålla bland annat sådant innehåll, ska direktivet tillämpas även på varje fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll. I skäl 20 anges som exempel på sådana fysiska medier dvd-skivor, cd-skivor, USB-minnen och minneskort. Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll träffar således till exempel en näringsidkares försäljning till en konsument av en cd-skiva med musik. Av artikel 3.4 a i varudirektivet framgår att denna typ av produkter faller utanför varudirektivets tillämpningsområde. De produkter som avses har hittills i svensk rätt tveklöst utgjort varor och träffats av konsumentköplagens tillämpningsområde. Av det skälet är det angeläget att i lagtexten klargöra att de nu som utgångspunkt kommer att regleras av lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Avvikande bestämmelser i annan författning

Enligt artikel 3.7 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll gäller att om en bestämmelse i direktivet strider mot en bestämmelse i en annan unionsakt som reglerar en särskild sektor eller ett särskilt ämne, ska bestämmelsen i den andra unionsakten ha företräde framför direktivet. I artikel 3.8 anges att unionsrätten om skydd av personuppgifter är tillämplig på alla personuppgifter som behandlas i samband med sådana avtal som träffas av direktivet och att direktivet i synnerhet inte påverkar tillämpningen av dataskyddsförordningen (också kallad GDPR) och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation¹. Enligt artikel 3.9 påverkar direktivet inte tillämpningen av unionsrätt och nationell rätt om upphovsrätt eller närstående rättigheter, inklusive det så kallade infosoc-direktivet².

Gemensamt för de tre bestämmelserna i direktivet är att de föreskriver att annan unionsrätt och viss nationell rätt ska ha företräde framför direktivets reglering. Beträffande

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället.

dataskyddsförordningen innebär det att den alltså ska tillämpas parallellt när ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster innebär att konsumenten ska tillhandahålla sina personuppgifter. Av det följer bland annat att konsumenten när som helst kan återta sitt samtycke till personuppgiftsbehandlingen. För att genomföra direktivet korrekt bör det i den nya lagen tas in en paragraf som klargör att om en bestämmelse i någon annan författning – vilket innefattar även bestämmelser i EU-förordningar – avviker från lagens bestämmelser rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, ska bestämmelsen i den andra författningen ha företräde, om den har sin grund i unionsrätten.

Undantag från tillämpningsområdet

I artikel 3.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll föreskrivs ett antal undantag från direktivets tillämpningsområde. Undantagen är förhållandevis detaljerat angivna och bör – fränsett i ett fall – med vissa anpassningar till den svenska regleringen föras in i en särskild paragraf om undantag från tillämpningsområdet.

I artikel 3.5 c görs undantag för hälso- och sjukvård enligt definitionen i artikel 3 a i patientrörlighetsdirektivet³. Undantaget kompletteras av skäl 29, varav bland annat framgår att undantaget inte ska gälla för digitalt innehåll och digitala tjänster som utgör en medicinteknisk produkt, till exempel hälsoapplikationer, som konsumenten kan få utan att den förskrivs eller tillhandahålls av hälso- och sjukvårdspersonal. Ett motsvarande undantag finns i artikel 3.3 b konsumenträttighetsdirektivet⁴. Vid genomförandet av konsumenträttighetsdirektivet gjordes bedömningen att konsekvensen av att ett avtal undantogs från direktivets tillämpningsområde var att medlemsstaterna själva kan bestämma vilka regler som ska gälla för de undantagna avtalstyperna i den mån de inte omfattas av något annat EU-instrument (se prop. 2013/14:15 s. 36). Det saknas anledning att bedöma innebörden av undantagslistan i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll på något annat sätt. Vid

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG.

genomförandet av konsumenträttighetsdirektivet uttalades vidare avseende avtal om hälso- och sjukvårdstjänster att sådana tjänster i svensk rätt snarare har en offentlighetsprägel än en privaträttslig men att om ett avtal ingås mellan en enskild och en tjänsteutövare som är näringsidkare omfattas det av tillämpningsområdet för distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Det ansågs lämpligt att behandla de tjänsterna på samma sätt även fortsättningsvis (se a. prop. s. 37). I linje med den bedömningen framstår det som lämpligt att låta även den nya lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster vara tillämpliga också på hälso- och sjukvårdsområdet. Något undantag motsvarande artikel 3.5 c i direktivet bör därför inte införas. Alla övriga undantag som räknas upp i artikel 3.5 bör införas i den nya lagen.

4.3 Definitioner

Förslag: I den nya lagen införs en paragraf med definitioner. Dit flyttas dagens definitioner av begreppen konsument respektive näringsidkare. Vidare införs sex definitioner som inte funnits i konsumentköplagen. Dessa är definitioner av begreppen digitalt innehåll, digital tjänst, driftskompatibilitet, kompatibilitet, personuppgifter och varor med digitala delar.

I både varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges ett antal definitioner av begrepp som används i direktiven (artikel 2 i respektive direktiv). Det rör sig om 16 respektive 13 definitioner.

Vissa av definitionerna finns redan i konsumentköplagen, antingen i egenskap av definition eller på så sätt att det annars av lagtexten framgår vad som avses med ett visst uttryck. Några av direktivens definitioner bör lämpligen genomföras i anslutning till andra paragrafer där de aktualiseras. Andra är i princip självförklarande och behöver därför inte införas i lagtext. För att säkerställa ett tydligt genomförande av direktiven bör dock ett antal nya definitioner införas och placeras i en egen paragraf. I samma paragraf bör placeras konsumentköplagens definitioner av begreppen konsument och näringsidkare, vilka motsvarar direktivens definitioner av dessa begrepp.

De nya definitioner som bör föras in är definitionerna av begreppen digitalt innehåll, digital tjänst, driftskompatibilitet, kompatibilitet, personuppgifter och varor med digitala delar. Den svenska lagtexten bör utformas i nära anslutning till direktivens ordalydelse.

5 Fel

5.1 Felbestämmelsernas uppbyggnad

Förslag: De grundläggande felbestämmelserna i konsumentköplagen görs om i den nya lagen så att strukturen blir mer lik varudirektivets. I några inledande paragrafer regleras de huvudsakliga krav som ställs på varan. Därefter placeras en paragraf som innehåller de centrala bestämmelserna om fel på varan.

Skälen för förslaget: De grundläggande bestämmelserna om fel på varan finns i 16 § konsumentköplagen. Där regleras såväl krav på varan, som vad som utgör fel på varan. De krav som ställs på varan återfinns huvudsakligen i första och andra stycket, men det finns även bestämmelser i tredje stycket som medför att varan måste uppfylla ytterligare krav utöver vad som framgår av första och andra styckena. Bestämmelser om avtalade krav på varan finns i både första och andra stycket och bestämmelser om objektiva krav finns eller framgår av samtliga stycken i paragrafen. Tredje stycket anger vad som utgör fel på varan men där framgår alltså indirekt också vissa krav på varan.

Varudirektivet är något annorlunda uppbyggt än den svenska lagregleringen. I artikel 5 anges att säljaren ska tillhandahålla köparen varor som uppfyller de krav som följer av artiklarna 6–8. I artikel 6 regleras avtalade (subjektiva) krav på varan. Detta motsvarar vad som i svensk rätt kallas konkreta felregler. I artikel 7 och 8 regleras objektiva krav på varan. Dessa krav ska varan uppfylla utöver de avtalade kraven. Detta motsvarar vad som i svensk rätt kallas abstrakta felregler. Det följer av artikel 10.1 att säljaren svarar för bristande avtalsenlighet hos varorna.

Som kommer att framgå i det följande överensstämmer den svenska regleringen materiellt sett i stor utsträckning med direktivets. Det är dock inte helt lätt att med nuvarande uppbyggnad av den svenska lagtexten se huruvida det råder överensstämmelse med direktivet eller inte. För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet bedömer utredningen att lagtexten avseende den grundläggande regleringen av krav på, respektive fel på, varan bör utformas i närmare överensstämmelse med direktivet. På det sättet kommer det också att tydligt framgå att den svenska lagstiftningen uppfyller direktivets krav.

I några inledande paragrafer bör således anges vilka krav som ställs på varan, varvid avtalade respektive objektiva krav bör regleras i olika paragrafer. Därefter bör följa en paragraf som innehåller huvudregeln om vad som utgör fel på varan.

Konsumentköplagen innehåller även ett antal andra paragrafer om fel på varan i vissa specifika fall. Dessa regler bör placeras efter de grundläggande bestämmelserna.

5.2 Krav på varan

5.2.1 Avtalade krav

Förslag: Bestämmelserna om avtalade krav på varan placeras i en inledande paragraf. Dit flyttas dagens reglering om att varan i ett antal uppräknade avseenden ska stämma överens med vad som följer av avtalet. I uppräknningen läggs till funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet, uppdateringar, tillbehör och medföljande anvisningar.

Också konsumentköplagens bestämmelse om att varan ska vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas placeras i paragrafen. I den delen görs ändringen att det anges att säljaren vid köpet måste ha godtagit det särskilda ändamålet.

Skälen för förslaget: Artikel 6 i varudirektivet reglerar subjektiva krav på varan. Där anges i fyra punkter (a–d) exempel på olika avtalade krav som kan förekomma och som i så fall ska vara uppfyllda för att varan ska vara avtalsenlig.

I 16 § första stycket konsumentköplagen anges att varan i fråga om art, mängd, kvalitet, andra egenskaper och förpackning ska stämma överens med vad som följer av avtalet. Som nämnts utgör direktivets uppräknings exempel på sådant som kan vara avtalat. Generellt sett bör det inte utgöra något problem i förhållande till direktivet om även andra exempel skulle anges i den svenska lagstiftningen. Det kan emellertid konstateras att mängd, kvalitet och andra egenskaper finns med i uppräknings artikeln i artikel 6 a. I den engelska språkversionen anges även "type", vilket motsvarar art i den svenska lagtexten. Förpackning nämns inte i artikel 6, men däremot tillbehör (artikel 6 c). I artikel 7.1 c anges som ett objektiva krav att varan ska levereras med vissa tillbehör, inklusive förpackning. Förpackning är alltså enligt direktivet en typ av tillbehör till varan. Samtliga de egenskaper m.m. som anges i uppräknings artikeln i 16 § första stycket konsumentköplagen har således sin motsvarighet i direktivet. Uppräknings artikeln bör mot den bakgrunden flyttas över till den nya lagen.

I artikel 6 a finns ytterligare exempel på egenskaper m.m. hos varan som kan följa av avtalet. Eftersom det är fråga om exempel och då "andra egenskaper" anges i den svenska lagtexten kan hävdas att svensk rätt lever upp till direktivet även utan att fler av direktivets exempel förs in i lagtexten. Flera av exemplen tar dock sikte på bland annat egenskaper hos en typ av produkter som har blivit vanligt förekommande under senare år, vad som i direktivet benämns varor med digitala delar. Det får anses ligga ett pedagogiskt värde i att föra in dem i lagtexten. I bestämmelsen bör därför även anges funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet och uppdateringar.

Enligt artikel 6 c ska varan levereras tillsammans med alla tillbehör och instruktioner, bland annat om installation, som föreskrivs i köpeavtalet. Ovan har redovisats att ordet förpackning inte nämns i artikel 6 men att det framgår av artikel 7.1 c att förpackningar utgör en typ av tillbehör. Mot bakgrund av detta talar tydlighets skäl för att anpassa lagtexten något till artikel 6 c. Det kan lämpligen ske genom att föra in tillbehör och medföljande anvisningar i lagtexten.

I artikel 6 b anges att varorna ska vara lämpliga för det särskilda ändamål för vilket konsumenten behöver dem och som konsumenten informerade säljaren om senast vid tidpunkten för köpeavtalets ingående och med avseende på vilket säljaren har lämnat godkännande. I konsumentköplagen finns en i huvudsak motsvarande reglering i 16 § andra stycket 2. Där anges dock inte att säljaren efter att

konsumenten informerat honom eller henne om det särskilda ändamålet ska ha godkänt detta. I stället är det tillräckligt att säljaren vid köpet måste ha insett ändamålet i fråga.

I artikel 2.2 b i konsumentköpsdirektivet finns i det närmaste likalydande skrivningar som i artikel 6 b i varudirektivet. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet gjordes bedömningen att direktivet innebar ett krav på att konsumenten aktivt ska informera säljaren om ändamålet och att direktivet därför var strängare mot konsumenten än den svenska regleringen. Eftersom konsumentköpsdirektivet var ett minimidirektiv bedömdes att den svenska regleringen kunde behållas. När det gäller kravet på att säljaren ska ha godkänt ändamålet ansågs inte heller lagstiftningsåtgärder behövas. Det uttalades att det förhållandet att säljaren till köparen säljer en vara som köparen behöver för ett särskilt ändamål – och om vilket säljaren har fått kunskap före avtalslutet – normalt måste anses innebära att säljaren därigenom har godtagit det särskilda ändamålet och att denne svarar för att varan är ägnad för det ändamålet. Vidare angavs att om säljaren när avtalet skall ingås inte kan erbjuda någon vara som motsvarar köparens behov, måste han upplysa köparen om det för att undgå felansvar. (Se prop. 2001/02:134 s. 37 f.)

Eftersom varudirektivet inte är ett minimidirektiv utan innebär fullharmonisering finns det anledning att nu anpassa den svenska lagtexten när det gäller köparens särskilda ändamål. Ett krav bör införas på att säljaren ska ha godtagit det särskilda ändamålet. Att detta anges i lagtexten bör vara tillräckligt för att det ska framgå att köparen måste informera säljaren om det särskilda ändamålet, annars kan säljaren knappast ha godtagit detsamma. Direktivet kan inte anses ställa upp något krav på att säljaren uttryckligen anger att han eller hon godtar det särskilda ändamålet. Det ovan redovisade resonemanget angående säljarens godtagande av ändamålet som fördes i förarbetena vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet har därför fortsatt relevans. Bestämmelsen om köparens särskilda ändamål bör placeras tillsammans med övriga bestämmelser om avtalade krav på varan.

5.2.2 Objektiva krav

Förslag: De krav på varan som enligt konsumentköplagen gäller när parternas avtal inte reglerar frågan flyttas till den nya lagen. Den ändringen görs att det anges att dessa krav gäller utöver vad som avtalats mellan parterna.

Som ytterligare krav på varan utöver vad som följer av avtalet anges *dels* att den ska föreligga i den kvantitet och uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för varor av samma slag och som köparen med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art, *dels* att den ska stämma överens med vad köparen med fog kan förutsätta i fråga om hur den är förpackad, vilka tillbehör den åtföljs av och vilka anvisningar för installation, montering, användning, förvaring och skötsel den åtföljs av.

I vissa fall ska avvikelser från de angivna objektiva kraven inte anses utgöra fel. Säljaren måste då ha informerat köparen vid köpet om avvikelserna och köparen måste uttryckligen och separat ha godkänt dem. En bestämmelse om denna möjlighet att göra avsteg från de objektiva kraven placeras i en särskild paragraf, till vilken hänvisning görs i paragrafen om de objektiva kraven.

I en separat paragraf regleras att om annat inte följer av avtalet, ska ett digitalt innehåll eller en digital tjänst i en vara med digitala delar tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks.

Skälen för förslaget

De objektiva kraven i artikel 7.1 i varudirektivet

I artikel 7.1 i varudirektivet anges ett antal objektiva krav på varorna. Dessa ska som utgångspunkt vara uppfyllda oavsett vad avtalet anger (de gäller *utöver* de subjektiva kraven på varan). Viss möjlighet finns dock att avtala om avsteg från kraven, se vidare nedan. Varorna ska enligt artikel 7.1 a och 7.1 b lämpa sig för de ändamål för vilka varor av samma typ normalt skulle användas samt vara av den kvalitet och motsvara beskrivningen av ett prov eller en modell som säljaren gjort tillgänglig för konsumenten innan avtalet ingicks. I artikel 7.1 c anges att varorna ska levereras tillsammans med sådana tillbehör, inklusive förpackning, installationsbeskrivningar eller andra instruktioner

som konsumenten rimligen kan förvänta sig. Varorna ska slutligen enligt artikel 7.1 d föreligga i den kvantitet och besitta de egenskaper och andra särdrag som är normala för varor av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av bland annat säljaren.

De objektiva kraven på varan som finns i 16 § konsumentköplagen gäller uttryckligen endast om inte annat följer av avtalet. Med anledning av vad direktivet föreskriver måste en ändring ske så att kraven som utgångspunkt gäller utöver vad som följer av parternas avtal.

Artikel 7.1 a överensstämmer i övrigt i sak med regleringen i 16 § andra stycket 1 konsumentköplagen. Den bestämmelsen bör således flyttas över till den nya lagen. I 16 § andra stycket 3 regleras att varan ska stämma överens med den beskrivning som säljaren har lämnat och ha de egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell. Även den bestämmelsen bör flyttas över till den nya lagen och därigenom genomförs artikel 7.1 b och delvis artikel 7.1 d. Angående resterande del av artikel 7.1 d finns en motsvarighet i viss utsträckning i 19 § konsumentköplagen, se vidare avsnitt 5.3.4. Konsumentköplagen saknar i övrigt bestämmelser som motsvarar artikel 7.1 d. För att uppfylla direktivets krav bör i den nya lagen anges att varan också ska föreligga i den kvantitet och uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för varor av samma slag och som köparen med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art. Det bör inte vara nödvändigt att i lagtexten ange samtliga de exempel som tas upp i artikel 7.1 d, vissa av dem kan i stället anges i författningskommentaren.

När det gäller artikel 7.1 c finns en till stor del motsvarande reglering i konsumentköplagen, dels i 16 § första stycket andra meningen om att varan ska vara åtföljd av de anvisningar som behövs, dels i andra stycket 4 om att varan ska vara förpackad på vanligt eller annars försvarligt sätt om förpackning behövs. Dessa bestämmelser bör således flyttas över till den nya lagen. För att fullt ut genomföra direktivet bör dock även tillbehör räknas upp och det bör vidare anges att varan i dessa avseenden ska stämma överens med vad köparen med fog kan förutsätta.

Enligt artikel 7.5 i varudirektivet ska avvikelser från de nu behandlade objektiva kraven inte alltid utgöra bristande avtalsenlighet hos varan. Om det sker på visst sätt är det möjligt att avtala om avvikelser från dessa krav. Säljaren måste då särskilt informera köparen om att en särskild egenskap hos varan avviker från de objektiva kraven och köparen måste uttryckligen och separat godkänna avvikelsen vid köpeavtalets ingående. Det ställs alltså särskilda krav på tydlighet på ett avtal om avvikelse från de objektiva kraven. En bestämmelse om detta bör införas i den nya lagen och placeras i en särskild paragraf. I den paragraf som behandlar de beskrivna objektiva kraven på varan bör tas in en hänvisning till den paragrafen.

Krav på senast tillgängliga version

I artikel 8.6 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att såvida inte parterna kommit överens om något annat ska ett digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig vid den tidpunkt då avtalet ingicks. Någon motsvarande bestämmelse avseende de digitala delarna av en vara med digitala delar finns inte i varudirektivet.

Även såvitt gäller varor med digitala delar kan det dock förekomma att varan vid ett och samma tillfälle finns på marknaden försedd med olika versioner av det digitala innehållet. Det bör därför kunna uppkomma situationer då en lagregel rörande detta kan ha betydelse. Intresset av att båda direktiven så långt möjligt genomförs genom enhetliga regler, vilket understryks i kommittédirektiven, talar också för att införa en sådan regel även när det gäller varor med digitala delar. Det är fråga om en bestämmelse som reglerar vad som ska gälla beträffande version om inte parterna avtalat om annat. Det bör vara möjligt att införa en sådan bestämmelse med stöd av artikel 3.6 i varudirektivet om medlemsstaternas frihet att reglera allmänna avtalsrättsliga aspekter i den mån de inte regleras i direktivet.

Utredningen anser sammantaget att det i en särskild paragraf i den nya lagen bör anges att om parterna inte avtalat om annat ska en vara med digitala delar tillhandahållas med den senaste versionen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som fanns tillgänglig vid avtalets ingående. Några sådana särskilda krav på avtalets tydlighet som gäller beträffande avvikelser från de objektiva krav som

behandlats i föregående avsnitt är inte aktuellt att överväga redan av det skälet att detta skulle avvika från regleringen i artikel 8.6 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

5.3 Fel på varan

5.3.1 De grundläggande bestämmelserna om fel på varan

Förslag: I en särskild paragraf införs de grundläggande bestämmelserna om vad som utgör fel på varan. Där anges att varan är felaktig om den avviker från de avtalade eller objektiva kraven på varan. En upplysning tas in om att det i en särskild paragraf finns regler som innebär att en vara som avviker från de objektiva kraven ibland inte är felaktig.

I paragrafen placeras vidare bestämmelsen i konsumentköplagen om att fel föreligger om säljaren före köpet underlåtit att upplysa köparen om vissa förhållanden.

Skälen för förslaget: Enligt 16 § tredje stycket konsumentköplagen ska en vara anses felaktig om den avviker från vad som föreskrivits om kraven på varan. Den ska alltså leva upp till avtalad standard, åtföljas av de anvisningar som behövs, vara ägnad för såväl de ändamål för vilka varor av samma slag normalt används som de särskilda ändamål som kan vara aktuella, stämma överens med säljarens beskrivning och eventuella prover och modeller samt ha relevant förpackning. Vidare ska den anses felaktig om säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han kände till eller borde ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet. Slutligen ska varan anses felaktig om den i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta.

I artikel 5 i varudirektivet, som behandlar varors avtalsenlighet, anges att säljaren ska tillhandahålla varor som uppfyller de krav på varan som anges i direktivet. I artikel 10.1 anges att säljaren ska svara för all bristande avtalsenlighet. Direktivet är alltså uppbyggt så att avvikelser från direktivets krav på varan utgör ett fel för vilket säljaren

svarar. Även i den nya lagen bör således föreskrivas att varan ska anses felaktig om den avviker från de i lagen angivna kraven på den.

När det gäller fel till följd av säljarens underlåtenhet när det gäller upplysningar saknas någon direkt motsvarighet i varudirektivet. I skäl 20 i direktivet anges emellertid att det även fortsättningsvis bör stå medlemsstaterna fritt att reglera informationsskyldigheten för säljaren i samband med ingående av avtalet eller säljarens skyldighet att varna konsumenten om till exempel vissa egenskaper hos varan. Mot den bakgrunden bör dagens bestämmelse kunna föras in i den nya lagen, något som framstår som önskvärt ur konsumentskyddssynpunkt.

I fråga om konsumentköplagens bestämmelse om fel när varan i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta bedömer utredningen däremot att den inte behövs när nu bestämmelserna om kraven på varan byggs ut till följd av direktivet. Den bör heller inte föras in mot bakgrund av att direktivet uttömmande reglerar de objektiva kraven på varan. Någon ändring i sak förutses inte.

De objektiva kraven kan under vissa förutsättningar avtalas bort, vilket i föregående avsnitt föreslås regleras i en särskild paragraf. En upplysning om den paragrafen bör tas in i den grundläggande felparagrafen.

5.3.2 Fel på varan på grund av brister när det gäller uppdateringar

Förslag: I en ny paragraf föreskrivs att en vara med digitala delar också ska anses felaktig om säljaren underlåter att säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenligheten hos varan. Den tidsperiod under vilken säljaren ska säkerställa avtalsenligheten ska vid ett enskilt tillhandahållande av de digitala delarna vara den tid som köparen med fog kan förutsätta och vid ett kontinuerligt tillhandahållande den avtalade perioden, dock minst tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Säljarens ansvar ska inte gälla om köparen har underlåtit att installera de tillhandahållna uppdateringarna inom skälig tid, under förutsättning att säljaren har informerat köparen om att

uppdateringen finns att tillgå och om konsekvenserna av utebliven installation. Varken konsumentens underlåtenhet eller den felaktiga installationen får ha berott på brister i de anvisningar som behövs för installationen.

En avvikelse ska inte anses utgöra fel under samma förutsättningar som gäller i fråga om de objektiva kraven. En hänvisning görs till den paragraf som reglerar detta.

Skälen för förslaget: I artikel 7.3 i varudirektivet regleras vissa skyldigheter för säljaren när det gäller uppdateringar av de digitala delarna i en vara med digitala delar. Bakgrunden är att den digitala miljön för sådana varor är i konstant förändring. Uppdateringar är ett nödvändigt verktyg för att säkerställa att varorna under sin livslängd fungerar på samma sätt som de gjorde vid leveranstidpunkten. De kan ofta utföras på distans via internet. Mot den bakgrunden har ansetts att säljaren bör ha vissa skyldigheter när det gäller uppdateringar. (Se för det anförda skäl 31.)

Säljaren ska enligt artikel 7.3 säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenligheten hos varan. Tidsperioden för säljarens skyldighet varierar beroende på vilken typ av avtal det är fråga om. Om de digitala delarna ska tillhandahållas genom ett enskilt tillhandahållande (som även innefattar fall av tillhandahållande vid en rad sådana) gäller skyldigheten den tid som konsumenten skäligen kan förvänta sig (artikel 7.3 a). Hur lång den tidsperioden är beror på typ av varor och digitala delar och syftet med dem (jämför även skäl 31). Om de digitala delarna enligt avtalet ska tillhandahållas kontinuerligt under en period så gäller skyldigheten i stället den avtalade perioden, dock minst två år från köpet eller den längre tid som medlemsstaten väljer (artikel 7.3 b jämförd med artiklarna 10.2 och 10.3).

Enligt artikel 7.4 gäller inte säljarens skyldighet avseende uppdateringar om konsumenten underlåter att inom skälig tid installera uppdateringar under förutsättning att (a) säljaren informerat konsumenten om att uppdateringen finns att tillgå och om konsekvenserna av underlåtenhet att installera den och att (b) varken konsumentens underlåtenhet eller den felaktiga installationen beror på brister i installationsanvisningarna.

Om säljaren inte lever upp till sina skyldigheter avseende uppdateringar utgör det bristande avtalsenlighet. Det ska dock vara möjligt att under samma förutsättningar som gäller i fråga om de objektiva kraven avtala om avsteg från kraven på uppdateringar (artikel 7.5).

I konsumentköplagen finns inte några bestämmelser om säljarens skyldigheter med avseende på uppdateringar. En särskild paragraf om detta bör införas i den nya lagen. Den bör utformas som en felbestämmelse och i övrigt i nära anslutning till direktivets text. När det gäller den minsta tidsperiod som säljarens skyldigheter avseende uppdateringar ska gälla vid kontinuerligt tillhandahållande av de digitala delarna bör den vara lika lång som säljarens ansvarsperiod avseende sådana varor, det vill säga tre år (se avsnitt 6.1). En hänvisning bör tas in till den paragraf som reglerar förutsättningarna att avtala om avvikelser från de objektiva kraven.

5.3.3 Begagnade varor som säljs på auktion

Förslag: De objektiva kraven och bestämmelserna om fel vid bristande uppdateringar ska inte gälla när begagnade varor säljs på en viss typ av auktion. En sådan vara ska anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter med fog kunde förutsätta.

En definition tas in avseende den typ av auktion som träffas av bestämmelsen. Därmed avses en försäljningsmetod där säljaren genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare bjuder ut varor till försäljning till köpare som har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varan.

Bedömning: Det är inte möjligt att i den nya lagen införa en generell regel om försäljning av varor i ”befintligt skick”.

Skälen för förslaget och bedömningen: I 17 § konsumentköplagen finns en bestämmelse om när en vara ska anses felaktig om den har sålts i ”befintligt skick” eller med ett liknande allmänt förbehåll. Varan ska då anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter med fog har kunnat

förutsätta. Vidare föreskrivs att en begagnad vara som har sålts på en auktion, där köpare har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, ska anses såld i ”befintligt skick”, varvid hänsyn ska tas till utropspriset.

Av de beskrivna bestämmelserna framgår att det i dag är möjligt att sälja en vara (i vart fall en begagnad sådan) med ett mer allmänt förbehåll, som att den säljs i ”befintligt skick” och att det innebär att varan inte behöver fullt ut leva upp till de krav som generellt ställs på varor. Enligt varudirektivet krävs emellertid beträffande flertalet varor större tydlighet för att avvikelse från de objektiva kraven ska vara möjligt (se artikel 7.5, jämför avsnitt 5.2.2 ovan). Bedömningen är därför att det inte är möjligt att i den nya lagen införa en generell bestämmelse om lägre krav på varor om de säljs i ”befintligt skick”.

När det gäller begagnade varor som säljs på auktion har medlemsstaterna dock enligt artikel 3.5 a möjlighet att göra undantag från direktivets tillämpningsområde. Direktivet definierar i artikel 2.15 den typ av auktion som undantaget kan träffa. Det som avses är en försäljningsmetod där säljaren bjuder ut varor eller tjänster till försäljning till konsumenter, vilka personligen närvarar eller ges möjlighet att närvara vid auktionen, genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varorna eller tjänsterna.

Direktivets reglering gör det möjligt att i den nya lagen föra in bestämmelser om försäljning på auktion som i huvudsak motsvarar dagens bestämmelser. Den möjligheten bör utnyttjas. För att säkerställa överensstämmelse med direktivet bör direktivets definition av begreppet auktion tas in i lagtexten.

I artikel 3.5 anges i sista stycket att om medlemsstaterna undantar försäljning på auktion från tillämpningsområdet ska tydlig och uttömmande information om att rättigheterna enligt direktivet inte gäller göras lätt tillgänglig för konsumenter. Det kommer att följa direkt av den nya lagen vad som gäller vid försäljning på den aktuella typen av auktioner. Det bör vara tillräckligt för att möta direktivets krav i denna del att Konsumentverket i sin information om lagen tar upp vad som gäller vid försäljning på auktion.

5.3.4 Konsumentköplagens övriga bestämmelser om fel på varan flyttas till den nya lagen

Förslag: Till den nya lagen flyttas konsumentköplagens bestämmelser om fel till följd av felaktig installation eller vid varor som är bristfälliga från säkerhetssynpunkt, om fel vid avvikelser i förhållande till marknadsföringsuppgifter eller vid underlåtenhet att lämna viss information och om rättsliga fel. Vissa justeringar görs för att uppnå överensstämmelse med varudirektivet.

Skälen för förslaget: I konsumentköplagen finns ytterligare ett antal paragrafer som reglerar vissa specifika typer av fel. I 16 a § finns bestämmelser om fel till följd av felaktig installation som tillhandahålls av säljaren, i 18 § om fel när varan är bristfällig från säkerhetssynpunkt, i 19 § om fel vid avvikelser i förhållande till marknadsföringsuppgifter eller vid underlåtenhet att lämna viss information samt i 21 a § om rättsliga fel.

Samtliga dessa bestämmelser framstår som angelägna att behålla. De bör föras in i den nya lagen om det är möjligt med hänsyn till varudirektivet, i förekommande fall med de ändringar som direktivet föranleder.

I artikel 8 a i varudirektivet regleras att säljaren ska svara för brister till följd av felaktig installation om installationen utgör en del av köpeavtalet och utfördes av säljaren eller under säljarens ansvar. Artikeln motsvarar regleringen i 16 a § konsumentköplagen, som alltså kan flyttas över till den nya lagen.

Enligt artikel 8 b ska säljaren svara för fel till följd av bristfällig installation även i vissa andra situationer. Så är fallet om det är köparen som har utfört installationen och den felaktiga installationen beror på bristfälliga anvisningar för installationen som har tillhandahållits av säljaren. Om det är fråga om varor med digitala delar ska säljarens ansvar också gälla när de bristfälliga anvisningarna har tillhandahållits av leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Det finns i konsumentköplagen inte någon motsvarighet till regleringen i artikel 8 b. För att uppfylla direktivets krav bör en sådan reglering föras in i den nya lagen.

Någon motsvarighet till 18 § konsumentköplagen om varor som är bristfälliga från säkerhetssynpunkt finns inte i direktivet. 18 § utgör dock en del i det regelkomplex som ska motverka att farliga varor finns på marknaden. Den lagstiftningen är till stor del harmoniserad inom EU. I skäl 18 i varudirektivet anges att direktivet inte ska påverka nationell rätt i den mån de berörda frågorna inte regleras i direktivet, bland annat när det gäller varors laglighet. Sammantaget bör det vara möjligt att införa en regel motsvarande 18 § även i den nya lagen.

Enligt artikel 7.1 d i varudirektivet ska offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller av andra personer i tidigare led i transaktionskedjan, inbegripet tillverkaren, särskilt i reklam eller på märkningar beaktas vid bedömningen av om varan har de egenskaper m.m. som konsumenten rimligen kan förvänta sig. I artikel 7.2 regleras att säljaren inte ska vara bunden av de angivna offentliga uttalandena om säljaren visar att han eller hon inte kände till och rimligen inte kunde känna till det offentliga uttalandet, att uttalandet vid avtalets ingående hade rättats på samma sätt eller på ett jämförbart sätt som det på vilket uttalandet gjordes eller att beslutet att köpa varorna inte kunde ha påverkats av det offentliga uttalandet. Direktivets reglering överensstämmer i allt väsentligt med den som finns i 19 § första–tredje styckena konsumentköplagen. Den regleringen bör därför flyttas över till den nya lagen. För att uppnå full överensstämmelse med direktivet bör dock den förändringen göras att det anges att en rättelse måste göras ”på ett sätt som är likvärdigt med det sätt som uppgifterna först lämnades”, i stället för, som hittills, ”på ett tydligt sätt”. Regleringen i 19 § fjärde stycket konsumentköplagen om fel vid underlåtenhet att lämna viss information saknar motsvarighet i varudirektivet. Den bör dock ändå kunna föras in i den nya lagen med motsvarande resonemang som förts ovan rörande varor som är bristfälliga från säkerhetssynpunkt.

Varudirektivet reglerar i artikel 9 vissa aspekter av tredje parts rättigheter, vilket i stort sett motsvarar det som i konsumentköplagen benämns rättsliga fel. Enligt artikel 9 ska medlemsstaterna säkerställa att konsumenten har rätt till direktivets avhjälpandeåtgärder om en begränsning till följd av en kränkning av en rättighet som tillkommer tredje part, särskilt immateriella rättigheter, förhindrar eller begränsar den användning av varorna som ska kunna ske med beaktande av regleringen av krav på varan. Ett undantag finns för medlemsstater

med viss typ av nationell lagstiftning som inte är aktuellt för svensk del.

Bestämmelserna i 21 a § konsumentköplagen tar sikte på att varan har någon typ av sakrättslig belastning, som äganderätt, panträtt eller retentionsrätt. Det är möjligt att avtala om att varan säljs med en sådan belastning; om så sker föreligger inte fel. Det är oklart i vilken utsträckning bestämmelserna kan tillämpas på situationen att tredje mans immaterialrätt medför hinder för köparen att använda varan på avsett sätt.

När det gäller de sakrättsliga belastningarna bör det vara möjligt att i den nya lagen införa en reglering som motsvarar den i 21 a §. Artikel 9 behandlar fall då användning inte kan ske på sätt som följer av regleringen om krav på varan. Det bör innebära att avtal kan träffas rörande belastning i form av en tredjemansrättighet i samma utsträckning som annars, det vill säga med särskilda krav på tydlighet i fråga om objektiva krav och annars på vanligt sätt. För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet bör det i paragrafen uttryckligen anges att det också utgör ett rättsligt fel om tredje mans immaterialrätt begränsar användningen av varan på ett sätt som köparen inte med fog kunnat förutsätta.

5.4 Genomförande av bestämmelserna om avtalsenlighet och fel i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll

5.4.1 Hänvisningar till bestämmelserna om varor

Förslag: Hänvisningar görs till bestämmelserna om krav på varan och till huvudregeln om fel på varan, med undantag för bestämmelsen om att fel föreligger om säljaren före köpet underlåtit att upplysa köparen om vissa förhållanden. Vidare görs hänvisningar till bestämmelserna om fel vid avvikelser i förhållande till marknadsföringsuppgifter, dock inte till bestämmelsen om fel vid underlåtenhet att lämna viss information, och om rättsliga fel. Därutöver görs en hänvisning till bestämmelserna om fel till följd av brister när det gäller uppdateringar, med den skillnaden att näringsidkarens skyldighet vid ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en

period endast gäller under den avtalade perioden. Slutligen görs en hänvisning till bestämmelserna om förutsättningarna för att avvika från de objektiva kraven och från kraven vad gäller uppdateringar.

Skälen för förslaget: I artikel 7 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll regleras de avtalade (subjektiva) kraven på digitalt innehåll och digitala tjänster. Artikel 7 är i det närmaste likalydande med artikel 6 i varudirektivet, med det tillägget att även kundstöd enligt avtalet nämns i artikel 7 c. Artikel 7 bör kunna genomföras genom en hänvisning till de bestämmelser som genomför artikel 6 i varudirektivet.

De objektiva kraven på det digitala innehållet och de digitala tjänsterna regleras i artikel 8 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Artikel 8.1 motsvarar i sak artikel 7.1 och 7.2 i varudirektivet, dock anges att överensstämmelse ska föreligga med eventuella försöks- eller förhandsversioner i stället för de prover eller modeller som varudirektivet nämner. Det bör vara möjligt att genomföra artikel 8.1 genom hänvisning till de bestämmelser som genomför artikel 7.1 och 7.2 i varudirektivet, det vill säga bestämmelserna om objektiva krav på varan respektive om fel vid avvikelser i förhållande till marknadsföringsuppgifter. Eftersom någon motsvarighet till skäl 20 i varudirektivet inte finns bör någon hänvisning inte göras till bestämmelsen som behandlar underlåtenhet att lämna viss information.

Artikel 8.2 och 8.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll behandlar näringsidkarens skyldigheter vad gäller uppdateringar. Artiklarna motsvarar artikel 7.3 och 7.4 i varudirektivet med den skillnaden att någon minsta tid inte ska gälla för skyldigheten vid avtal om kontinuerligt tillhandahållande under en period. I de fallen ska alltid avtalstiden gälla. Artiklarna bör kunna genomföras genom en hänvisning till bestämmelserna om fel till följd av brister i uppdateringar men med ett undantag som klargör att någon minsta tid inte gäller vid kontinuerligt tillhandahållande.

I artikel 8.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns en bestämmelse som motsvarar artikel 7.5 i varudirektivet och som alltså möjliggör avvikelser från de objektiva kraven i vissa fall, liksom från kraven vad gäller uppdateringar. En hänvisning till

bestämmelserna som behandlar den möjligheten när det gäller varor bör införas.

Enligt artikel 8.6 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig vid den tidpunkt då avtalet ingicks, om parterna inte avtalat om annat. En hänvisning bör tas in till de bestämmelser där detta regleras såvitt avser de digitala delarna i en vara med digitala delar.

När det gäller uppbyggnaden av felansvaret är den densamma i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll som i varudirektivet. Artiklarna 6, 11.2 och 11.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll motsvarar artiklarna 5 och 10.1 i varudirektivet. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte lever upp till de krav direktivet ställer föreligger alltså fel och näringsidkaren svarar för det felet. En hänvisning bör mot den bakgrunden göras till de grundläggande bestämmelserna om fel på varor. Någon motsvarighet till skäl 20 i varudirektivet finns emellertid inte. Det bör därför inte göras någon hänvisning till bestämmelsen om att fel föreligger om säljaren före köpet underlåtit att upplysa köparen om vissa förhållanden.

I artikel 10 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns en bestämmelse som är likalydande med den om tredje parts rättigheter i artikel 9 i varudirektivet. Bestämmelsen bör genomföras genom en hänvisning till bestämmelserna om rättsliga fel avseende varor.

5.4.2 Separata bestämmelser om fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Förslag: Ett fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppkommer till följd av felaktig integration, det vill säga vid en brist i sammankopplingen eller integreringen med konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar, ska anses utgöra ett fel om innehållet eller tjänsten har integrerats av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning. Detsamma ska gälla om konsumenten har utfört integrationen och den felaktiga integrationen beror på bristfälliga anvisningar för integrationen som har tillhandahållits av näringsidkaren.

Skälen för förslaget: Ett fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kan uppkomma till följd av felaktig integration, det vill säga vid en brist i sammankopplingen eller integreringen med konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar (se artikel 2.4 och 2.9 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll). Enligt artikel 9 ska bristande avtalsenlighet till följd av felaktig integration i konsumentens digitala miljö anses som bristande avtalsenlighet om integreringen utfördes av näringsidkaren eller under dennes ansvar eller om integrering skulle utföras av konsumenten och den felaktiga integrationen beror på bristfälliga instruktioner som näringsidkaren har tillhandahållit.

Motsvarande bestämmelser saknas i varudirektivet och i lagens bestämmelser om varor. Genomförande bör därför ske genom att en separat paragraf om felaktig integration införs.

6 Säljarens ansvarsperiod

6.1 Säljarens ansvarsperiod

Förslag: Konsumentköplagens reglering av tidpunkten för bedömningen av om fel föreligger flyttas till den nya lagen med vissa ändringar och tillägg. En särbestämmelse införs avseende tidpunkten för felbedömningen när det gäller de digitala delarna i en vara med digitala delar som ska tillhandahållas kontinuerligt under en period. Då ska säljaren svara för bristande avtalsenlighet hos de digitala delarna under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Konsumentköplagens regel om en preskriptionstid på tre år för att reklamera fel på en vara flyttas till den nya lagen, liksom de gällande undantagen från den regeln. Beträffande varor med digitala delar där de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period som är längre än tre år, förlorar köparen i stället rätten att reklamera fel på de digitala delarna om köparen underlåter att reklamera felet under avtalsperioden.

Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas enskilt och fel föreligger till följd av att säljaren inte har uppfyllt sina skyldigheter när det gäller uppdateringar, förlorar köparen rätten att reklamera felet om köparen underlåter att reklamera felet under den tid som köparen med fog kan förutsätta att säljaren säkerställer avtalsenligheten.

Skälen för förslaget: I artikel 10.1 i varudirektivet anges att säljaren ska ansvara gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger vid den tidpunkt då varorna levererades och som framkommer inom två år från den tidpunkten. Enligt artikel 10.2 gäller beträffande varor med digitala delar där köpeavtalet föreskriver ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den

digitala tjänsten under en period att säljaren också ska ansvara för all bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppstår eller framkommer inom två år från den tidpunkt då varorna med de digitala delarna levererades. Om kontinuerligt tillhandahållande i mer än två år föreskrivs i avtalet ska säljaren ansvara för all bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppstår eller framkommer under avtalsperioden. Enligt artikel 10.3 får medlemsstaterna behålla eller införa längre tidsperioder än de som avses i artikel 10.1 och 10.2.

Enligt 20 § första stycket konsumentköplagen ska frågan om varan är felaktig bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när den avlämnas. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt även om felet visar sig först senare. En sluttidpunkt för säljarens ansvar finns i form av den yttersta reklamationsfristen (preskription av rätten att reklamera varan) om tre år i 23 § tredje stycket konsumentköplagen.

Såvitt gäller flertalet varor gäller alltså enligt direktivet detsamma som enligt 20 § konsumentköplagen – det är tidpunkten för avlämnande/leverans som är avgörande för bedömningen av om fel föreligger. Direktivet föreskriver att säljaren även ska ansvara för fel som visar sig därefter och under en viss tidsperiod, men felet måste ha förelegat redan vid avlämnandet. Konsumentköplagens reglering om relevant tidpunkt för felbedömningen bör således bibehållas och flyttas över till den nya lagen som en huvudregel.

Som framgått är det vidare enligt direktivet möjligt att bibehålla eller införa längre ansvarsperiod för säljaren än två år. Det innebär att en yttersta reklamationsfrist/preskriptionstid om tre år kan bibehållas. Det är av samma skäl inte heller något problem i förhållande till direktivet att fristen för säljarens ansvarsperiod enligt direktivet påbörjas vid leveransen, medan preskriptionstiden enligt konsumentköplagen startar när köparen tagit emot varan, vilket kan inträffa något senare. När preskriptionstiden förlängdes från två till tre år skedde det efter en avvägning av fördelarna med en förlängning för konsumenterna mot de negativa konsekvenserna av en förlängning (se prop. 2004/05:13 s. 105 f.). Det har inte framkommit några skäl att nu göra en annan avvägning. Konsumentköplagens reglering bör således även i det avseendet flyttas till den nya lagen.

I fråga om varor med digitala delar där de digitala delarna enligt avtalet ska tillhandahållas kontinuerligt under en period ser direktivets reglering annorlunda ut. Där ska säljaren svara även för bristande avtalsenlighet avseende det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som *uppstår* under två år (eller den längre tid medlemsstaten väljer) eller, om avtalet löper över längre tid än så, under avtalsperioden. Det redovisade innebär att en särregel om relevant tidpunkt för fel behöver införas för dessa fall.

När det gäller minimiperioden uppkommer frågan om direktivets tidsperiod om två år ska väljas eller om intresset av så enhetliga regler som möjligt gör att tidsperioden bör bestämmas till tre år. Det kan konstateras att direktivets särreglering endast gäller den digitala delen av en vara med digitala delar. Säljarens ansvarsperiod avseende det fysiska föremålet följer alltså huvudregeln för varor. Mot den bakgrunden bör minimiperioden även beträffande den digitala delen av varan sättas till tre år. På så sätt uppnås så långt möjligt samma ansvarsperiod för den fysiska delen av varan och den digitala delen.

Det är givet att köparen ska ha möjlighet att reklamera under hela den tidsperiod som säljaren ansvarar (jämför även artikel 10.4 i varudirektivet). Frågan är om det därutöver bör gälla någon ytterligare tidsperiod för reklamation eller om reklamationsmöjligheten ska upphöra samtidigt som säljarens ansvar upphör. Utan en sådan extra tidsperiod måste alltså köparen reklamera samma dag om felet uppstår sista dagen under ansvarsperioden. Samtidigt blir det då också fråga om en mycket kort period som köparen inte kan använda varan med digitala delar som tänkt. Treårsfristen i övrigt är enligt svensk rätt absolut. Ett fel som köparen upptäcker kort tid före det att fristen löper ut måste ändå reklameras inom fristen. (Se prop. 2001/02:134 s. 58 f. och prop. 2004/05:13 s. 103). Även om den nu aktuella regleringen skiljer sig från den gällande på så sätt att säljaren också ansvarar för senare uppkomna (inte bara senare upptäckta) fel talar enligt utredningens mening intresset av enhetliga regler för att låta fristen vara absolut även när det gäller nu aktuella varor med digitala delar. Regeln bör därför utformas på detta sätt.

För varor med digitala delar där de digitala delarna ska tillhandahållas genom ett enskilt tillhandahållande (eller en rad sådana) gäller enligt direktivet att säljaren som utgångspunkt endast ansvarar för fel som föreligger vid tidpunkten för leveransen (se

artikel 10.1 och skäl 31). Digitalt innehåll och digitala tjänster kräver dock normalt uppdateringar för att fungera över tid. Därför har i artikel 10.1 i direktivet gjorts en reservation för regleringen i artikel 7.3. Enligt artikel 7.3 ska säljaren, med de begränsningar som följer av artikel 7.4, säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenligheten hos en vara med digitala delar. Om de digitala delarna ska tillhandahållas genom ett enskilt tillhandahållande gäller skyldigheten under den tidsperiod som konsumenten skäligen kan förvänta sig. Fel föreligger om bristande avtalsenlighet uppstår till följd av att säljaren åsidosätter sin skyldighet och det har då inte någon betydelse att varan var felfri vid leverans. Preskriptionstiden för att reklamera sådana fel bör följa säljarens ansvarsperiod och alltså bestämmas till den tidsperiod som köparen skäligen kan förvänta sig att avtalsenligheten upprätthålls genom uppdateringar. Vilken tidsperiod det är kommer att variera beroende på varornas och de digitala delarnas typ och syfte och med beaktande av omständigheterna och avtalets natur (se artikel 7.3 a och skäl 31).

I 24 § konsumentköplagen finns undantag från tidsfristerna för att reklamera när säljaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder eller om varan är felaktig utifrån sådana säkerhetsaspekter som regleras i 18 §. Regleringen framstår som angelägen att behålla, vilket också bör vara möjligt enligt direktivet, som medger medlemsstaterna stor frihet i fråga om att föreskriva långa tidsfrister för säljarens ansvar (artikel 10.3) och inte kräver regler om reklamation (artikel 12). Det undantag från treårsfristen som finns i 23 § för fall då en garanti eller liknande utfästelse ger köparen rätt att åberopa fel under en längre tidsperiod är vidare i enlighet med artikel 17.1 i direktivet och bör således behållas.

Om köparen underlåter att i rätt tid hämta eller ta emot en vara som hålls tillgänglig för hans eller hennes räkning gäller enligt 20 § andra stycket konsumentköplagen att säljaren inte svarar för en försämring av varan som inträder efter den tidpunkten och som beror enbart på varans egen beskaffenhet. Om en försämring av varan uppkommer efter avlämnandet, ska varan enligt tredje stycket anses felaktig om försämringen är en följd av säljarens avtalsbrott. Bestämmelsen i andra stycket innebär att risken för varans försämring går över på köparen i en situation när varorna hålls tillgängliga för denne. Den får närmast ses som en reglering som utgör en aspekt på

leverans av varan. Innebörden av leverans regleras inte i direktivet (se skäl 38) och regleringen bör därför kunna flyttas över till den nya lagen. Bestämmelsen i tredje stycket är ett förtydligande av säljarens ansvar för vissa följder av dennes avtalsbrott. De situationer som träffas av bestämmelsen torde normalt omfattas av felansvaret enligt direktivet. Bestämmelsen bör kunna behållas.

Enligt artikel 10.6 i varudirektivet får medlemsstaterna när det gäller begagnade varor föreskriva att säljaren och konsumenten kan enas om avtalsvillkor eller överenskommelser med en kortare ansvarsperiod eller preskriptionsfrist än de som föreskrivs i artiklarna 10.1, 10.2 och 10.5, förutsatt att den kortare perioden inte är kortare än ett år. Konsumentköplagen innehåller inte någon bestämmelse om att säljarens ansvarsperiod vid begagnade varor ska kunna vara kortare än vid andra typer av varor. Det har inte framkommit något skäl för att nu införa någon sådan bestämmelse.

6.2 Presumtionsregler

Förslag: Perioden för omvänd bevisbörda avseende om ett fel som visar sig senare har funnits vid avlämnandet ska som huvudregel vara ett år. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel avseende de digitala delarna som visar sig under den tidsperiod då säljaren svarar för avtalsenligheten, ska anses ha funnits under hela tidsperioden, om inte annat visas eller detta är oförenligt med de digitala delarnas eller felets art. Konsumentköplagens regel om en tidsperiod för omvänd bevisbörda om två år vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus flyttas oförändrad till den nya lagen.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 11.1 i varudirektivet ska varje brist på avtalsenlighet som framkommer inom ett år från den tidpunkt då varorna levererades presumeras ha förelegat vid leveranstidpunkten om inte motsatsen bevisas eller presumptionen är oförenlig med varornas karaktär eller den bristande avtalsenlighetens natur. I stället för en ettårsfrist kan medlemsstaterna enligt artikel 11.2 välja en tvåårsfrist.

För varor med digitala delar där de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period gäller en särregel i artikel 11.3. Som framgått i föregående avsnitt ansvarar i dessa fall säljaren för avtalsenlighet avseende de digitala delarna under hela avtalsperioden och minst under en viss tidsperiod som föreslås bli tre år. Ansvarer innefattar även fel som uppstår vid en senare tidpunkt än den då tillhandahållandet påbörjas. Mot den bakgrunden skulle en presumptionsregel i enlighet med artikel 11.1 sakna praktisk betydelse. I stället anges i artikel 11.3 att bevisbördan med avseende på om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten uppvisade avtalsenlighet inom säljarens ansvarsperiod ska åligga säljaren vid bristande avtalsenlighet som framkommer under perioden.

Det är inte helt lätt att förstå innebörden av artikel 11.3. Direktivet utgår emellertid från att det är konsumenten som ska bevisa att fel föreligger (se skäl 45). Artikel 11.3 kan därför inte uppfattas så att den innebär att bevisbördan är omkastad i det avseendet. Den tolkning som ligger närmast till hands är i stället att bestämmelsen innebär att om köparen kan bevisa att det föreligger fel inom ansvarsperioden så måste säljaren som utgångspunkt bevisa att felet inte förelåg redan från starten av ansvarsperioden.

I 20 a § första stycket konsumentköplagen anges att ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Regelen är i överensstämmelse med direktivets huvudregel fränsett att tidsperioden för den omvända bevisbördan måste förlängas till ett år och alternativt kan förlängas till två år.

En förlängning till ett år innebär att tidsperioden blir dubbelt så lång jämfört med i dag. Det handlar alltså om en avsevärd förlängning till fördel för konsumenterna. Utredningen har inte funnit något underlag som ger belägg för att en längre tidsperiod för omvänd bevisbördan skulle bidra till en längre livslängd för varor eller ha en positiv påverkan på miljön (jämför SOU 2017:22 s. 337). Enligt direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll gäller en ettårsfrist med omvänd bevisbördan när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahålls genom ett enskilt tillhandahållande eller en rad sådana och det finns ingen möjlighet att välja en längre frist (se artikel 12.2 i det direktivet). Som konstaterats vid flera tillfällen är utgångspunkten att det finns ett värde i att eftersträva likartade

regler när detta är möjligt. Det gäller i nu aktuellt avseende inte minst mot bakgrund av att vid försäljning av en vara som behöver digitalt innehåll eller en digital tjänst för sin funktion kan det ske genom ett enda avtal (vara med digitala delar), varvid presumtionsregeln för varor kommer att gälla, eller genom två separata avtal, varvid presumtionsregeln för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster kommer att gälla för avtalet avseende det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Mot denna bakgrund talar starka skäl för att en ettårsfrist bör väljas som huvudregel när det gäller varor.

För varor med digitala delar där de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period bör en bevisbörderegul utformad i enlighet med hur utredningen uppfattar artikel 11.3 i varudirektivet införas.

Enligt 20 a § andra stycket konsumentköplagen gäller en tvåårig tidsperiod för den omvända bevisbördan vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus. Direktivet medger att en tvåårig tidsperiod behålls. Regeln bör flyttas över oförändrad till den nya lagen.

6.3 Reklamation

Förslag: Konsumentköplagens regler om att reklamation ska ske inom skälig tid, att en reklamation som skett inom två månader alltid ska anses ha skett i rätt tid samt om vem reklamation kan lämnas till flyttas till den nya lagen.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 12 i varudirektivet får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser om att konsumenten för att utnyttja sina rättigheter är skyldig att upplysa säljaren om bristande avtalsenlighet inom en tidsperiod på minst två månader från den dag då konsumenten upptäckte denna bristande avtalsenlighet.

Enligt 23 § första stycket konsumentköplagen får köparen inte åberopa att varan är felaktig om köparen inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt felet. Enligt andra stycket ska ett meddelande som lämnas inom två månader efter det att köparen märkt felet alltid

anses ha lämnats i rätt tid. Bestämmelserna är i överensstämmelse med direktivets reglering. De bör flyttas över till den nya lagen.

Enligt 23 § andra och tredje styckena kan reklamation, i stället för till säljaren, lämnas till näringsidkaren vid förmedlingsköp och till annan som åtagit sig att för säljarens räkning avhjälpa fel på varan. Den som åtagit sig att avhjälpa fel för säljarens räkning torde rymmas i direktivets definition av säljare, som bland annat innefattar varje person som agerar för säljarens räkning (artikel 2.3). Förmedlingsfallen regleras inte av direktivet. Båda bestämmelserna kan alltså behållas och bör flyttas till den nya lagen.

6.4 Genomförande av bestämmelserna om näringsidkarens ansvarsperiod i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll

6.4.1 Separata bestämmelser om näringsidkarens ansvarsperiod, presumtionsregler vid fel och preskription av rätten att göra ett fel gällande

Bedömning: Separata bestämmelser bör införas när det gäller säljarens ansvarsperiod, presumtionsregler vid fel och preskription av rätten att göra ett fel gällande.

Skälen för bedömningen: I direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll regleras näringsidkarens ansvarsperiod, presumtionsregler och preskriptionsfrågor i artikel 11.2 och 11.3 och artikel 12.2–12.5. Reglerna har stora likheter med motsvarande regler i varudirektivet, framför allt när det gäller varudirektivets regler om varor med digitala delar. Likheterna talar för ett genomförande genom hänvisning till bestämmelserna om varor. Samtidigt är det fråga om centrala regler i direktivet och det kan bli krångligt med hänvisningar som endast avser delar av bestämmelserna om varor. Det finns också vissa avvikelser samt viss särreglering i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Utredningen bedömer att genomförandet blir tydligast om regleringen placeras i separata bestämmelser i kapitlet om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster.

6.4.2 Bedömningen av om fel föreligger

Förslag: Frågan om fel föreligger i ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska bedömas med hänsyn till innehållets eller tjänstens beskaffenhet vid tillhandahållandet. Näringsidkaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig först senare. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar näringsidkaren i stället för avtalsenligheten under den avtalade perioden.

Skälen för förslaget: Artikel 11.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll behandlar näringsidkarens felansvar när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska tillhandahållas genom ett enskilt tillhandahållande (eller en rad sådana). Näringsidkaren ska då enligt första stycket vara ansvarig för all bristande avtalsenlighet som föreligger vid tidpunkten för tillhandahållandet. Bestämmelsen påverkar inte näringsidkarens ansvar för bristande avtalsenlighet till följd av att näringsidkaren inte uppfyllt sina skyldigheter med avseende på uppdateringar.

Regleringen är alltså avseende denna typ av avtal likadan som varudirektivets reglering. En huvudregel bör införas i den nya lagen som anger att frågan om fel på ett digitalt innehåll eller en digital tjänst föreligger ska bedömas med hänsyn till innehållets eller tjänstens beskaffenhet vid tillhandahållandet samt att näringsidkaren svarar för fel som funnits vid denna tidpunkt även om felet visar sig först senare.

Enligt artikel 11.3 första stycket gäller beträffande digitalt innehåll eller digitala tjänster som ska tillhandahållas kontinuerligt under en period att näringsidkaren i stället ska ansvara för bristande avtalsenlighet som uppstår eller framkommer inom den tidsperiod då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt avtalet. I den delen liknar regleringen varudirektivets reglering avseende de digitala delarna i en vara med digitala delar som ska tillhandahållas kontinuerligt under en period men någon minimiperiod för ansvaret anges inte. Det innebär att det är uteslutande avtalsperiodens längd som styr näringsidkarens ansvar. En bestämmelse med denna innebörd bör införas i den nya lagen.

6.4.3 Presumtionsregler vid fel

Förslag: Ett fel som visar sig inom ett år efter tillhandahållandet ska anses ha funnits vid tillhandahållandet, om inte annat visas. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel som visar sig inom den avtalade perioden ska anses ha funnits under hela tidsperioden om inte annat visas.

Presumtionsreglerna gäller inte om näringsidkaren visar att konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar inte är förenliga med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och att näringsidkaren före avtalets ingående har informerat konsumenten om dessa tekniska krav på ett tydligt sätt.

Konsumenten ska i den utsträckning som kan anses skälig samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om det är konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar som orsakar den bristande avtalsenligheten. Skyldigheten att samarbeta är begränsad till de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten. Om konsumenten underlåter att samarbeta och på ett tydligt sätt före avtalets ingående har informerats av näringsidkaren om denna skyldighet, gäller inte presumtionsreglerna om omvänd bevisbörda.

Skälen för förslaget: Precis som enligt varudirektivet är utgångspunkten enligt direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll att det är konsumenten som ska bevisa att det föreligger ett fel (bristande avtalsenlighet) på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten (se skäl 59). Även i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns däremot bestämmelser om omvänd bevisbörda när det gäller vid vilken tidpunkt ett fel förelegat.

Om tillhandahållandet av digitalt innehåll eller digitala tjänster enligt avtalet ska ske genom ett enskilt tillhandahållande (eller en rad sådana) gäller enligt artikel 12.2 att bevisbördan med avseende på om bristande avtalsenlighet förelåg vid tillhandahållandet åvilar näringsidkaren när det gäller fel som framkommer inom ett år från den tidpunkt då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahölls. När avtalet i stället föreskriver att tillhandahållandet ska ske kontinuerligt under en period ska näringsidkaren enligt

artikel 12.3 ha bevisbördan för avtalsenlighet inom avtalsperioden, om fel framkommer under avtalsperioden.

Regleringen i artikel 12.2 och 12.3 motsvarar den reglering som gäller enligt varudirektivet (artikel 11.1 och 11.3) för varor med digitala delar, där de digitala delarna på samma sätt kan tillhandahållas genom enskilt tillhandahållande eller kontinuerligt under en period. Någon möjlighet att välja en tvåårsperiod i stället för en ettårsperiod för den omvända bevisbördan i artikel 12.2 finns dock inte (jämför artikel 11.2 i varudirektivet). Artikel 12.3 bör uppfattas på samma sätt som utredningen kommit fram till beträffande artikel 11.3 i varudirektivet. Den ska alltså tolkas så att om konsumenten bevisar att ett fel finns i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska näringsidkaren ha bevisbördan för att detta fel inte förelegat under hela avtalsperioden.

I den nya lagen bör införas bestämmelser motsvarande den nu beskrivna regleringen i direktivet.

Enligt artikel 12.4 ska presumtionsreglerna inte gälla om näringsidkaren visar att konsumentens digitala miljö inte är förenlig med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och att näringsidkaren har informerat konsumenten om dessa krav på ett klart och begripligt sätt innan avtalet ingicks. Konsumenten ska enligt artikel 12.5 så långt det rimligen är möjligt och nödvändigt samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om orsaken till den bristande avtalsenligheten står att finna i konsumentens digitala miljö. Med konsumentens digitala miljö avses enligt artikel 2.9 hårdvara, programvara och nätanslutningar som används av konsumenten för åtkomst till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Skyldigheten att samarbeta är enligt artikel 12.5 begränsad till de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten. Om konsumenten underlåter att samarbeta och på ett tydligt och begripligt sätt före avtalets ingående har informerats av näringsidkaren om denna skyldighet, gäller inte presumtionsreglerna om omvänd bevisbörda.

Regler om undantag från presumtionsreglerna motsvarande artikel 12.4 och artikel 12.5 bör införas i den nya lagen.

6.4.4 Tidsperiod för näringsidkarens felansvar och preskription

Förslag: Näringsidkaren svarar endast för fel som visar sig inom tre år från tillhandahållandet, utom i vissa fall när felet beror på att näringsidkaren inte har uppfyllt sina skyldigheter när det gäller uppdateringar. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att näringsidkaren svarar för fel som visar sig under den avtalade perioden.

Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader från utgången av tidsperioden för näringsidkarens felansvar, eller inom den längre tid som parterna avtalat.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 11.2 andra stycket i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll gäller vid avtal om enskilt tillhandahållande (eller en rad sådana) att medlemsstaterna kan begränsa näringsidkarens ansvar till att gälla en viss tidsperiod och att denna i så fall ska vara minst två år räknat från tidpunkten för tillhandahållande. Fristen ska inte påverka näringsidkarens ansvar för bristande avtalsenlighet till följd av att näringsidkaren inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 8.2 b avseende uppdateringar. Den senare skyldigheten gäller så länge konsumenten rimligen kan förvänta sig med hänsyn till vissa angivna faktorer. Vid avtal om kontinuerligt tillhandahållande under en period aktualiseras inte att föreskriva någon bestämd tidsgräns för näringsidkarens ansvar eftersom ansvaret enligt artikel 11.3 ska gälla under avtalsperioden.

Intresset av så långt möjligt enhetliga regler motiverar att en sluttid för näringsidkarens ansvar införs när det gäller avtal om enskilt tillhandahållande och att tidsperioden bestäms till tre år. Ett undantag måste göras såvitt gäller näringsidkarens ansvar för fel till följd av brist i uppdateringar. Beträffande avtal om kontinuerligt tillhandahållande under en period bör i lagtexten erinras om att ansvarsperioden då sammanfaller med avtalsperioden.

Enligt direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll får medlemsstaterna inte införa regler om reklamationsfrister (se skäl 11). Konsumenten ska ha möjlighet att påtala fel under i vart fall hela ansvarsperioden. Det är däremot tillåtet med regler om preskription

av krav med anledning av ett fel. Sådana preskriptionsfrister måste vara tillräckligt långa för att konsumenten ska kunna utöva sina rättigheter med anledning av ett fel. (Se artikel 11.2 tredje stycket och artikel 11.3 andra stycket). För att skapa förutsebarhet för parterna bör det i den nya lagen införas en bestämmelse om en sluttid för konsumentens krav med anledning av fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. En tid om två månader efter det att näringsidkarens ansvarsperiod har löpt ut kan vara rimlig som utgångspunkt. Mot bakgrund av den stora variationen på de avtal som kommer att träffas av lagens regler bör det vara möjligt för parterna att träffa avtal om längre preskriptionstid när så är önskvärt.

7 Garantier

7.1 Begreppet garanti

Bedömning: Det bör inte införas någon definition av begreppet garanti i den nya lagen.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 2.12 i varudirektivet avses med en garanti varje utfästelse som säljaren eller en tillverkare (garantigivaren) ger konsumenten, utöver säljarens rättsliga skyldigheter i fråga om avtalsenlighet, att återbetala det betalade priset eller att byta ut, reparera eller utföra någon form av service på varorna om de inte överensstämmer med specifikationerna eller andra eventuella krav som inte hänför sig till avtalsenligheten men som ingår i garantibeviset eller i den reklam som var tillgänglig vid den tidpunkt då avtalet ingicks eller före köpeavtalets ingående.

Konsumentköplagen innehåller inte någon definition av begreppet garanti. I 21 § första stycket regleras vissa verkningar av garantier och liknande utfästelser enligt vilka säljaren, eller någon annan för säljarens räkning, har åtagit sig att under en viss tid svara för varan eller en del därav eller för en egenskap hos varan. Fel i varan anses föreligga om varan under den angivna tiden försämras i det avseende som utfästelsen omfattar. I andra stycket anges att första stycket inte gäller, om det görs sannolikt att försämringen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller på vanvård, onormalt brukande eller något liknande förhållande på köparens sida.

Varudirektivets definition uppvisar små skillnader mot den definition som finns i artikel 1.2 e i konsumentköpsdirektivet. I den senare anges bland annat att det ska vara fråga om utfästelser utan extra kostnad. Enligt skäl 62 i varudirektivet gäller i stället att medlemsstaterna är fria att kräva att garantier ska tillhandahållas kostnadsfritt.

Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet gjordes bedömningen att någon definition av begreppet garanti inte borde införas i lagen. Anledningen var att konsumentköplagens garantibegrepp bedömdes som vidare än direktivets. Bedömningen var att direktivets definition innebär att garantiåtagandet utlöses endast om varan avviker från specifikationerna i garantibeviset eller i reklam som rör varan. Konsumentköplagens reglering innebär i stället att en tidsbestämd garanti eller liknande utfästelse utgör en presumtion för ett åtagande om varans funktion under hela garantitiden och medför att varje under garantitiden uppkommande bristfällighet som i något avseende täcks av garantin ska anses utgöra fel i varan. En annan skillnad som lyftes fram i förarbetena var att en garanti enligt konsumentköplagen kan utlösa även andra påföljder än dem som räknas upp i direktivet, som till exempel skadestånd. (Jämför prop. 2001/02:134 s. 28).

Även i artikel 2.14 konsumenträttighetsdirektivet finns en definition av begreppet garanti. Den är med endast marginella skillnader likalydande med den i varudirektivet. Inte heller vid genomförandet av konsumenträttighetsdirektivet infördes definitionen i lagtext. Detta föranledde kritik från kommissionen. Mot den bakgrunden togs frågan nyligen upp i ett lagstiftningsärende. Bedömningen blev att definitionen trots kritiken inte borde tas in i lag som en definition eftersom det fanns vissa oklarheter om vad direktivets garantibegrepp egentligen tar sikte på. Det fanns heller inte tid att göra en djuplodande analys avseende begreppen garanti, kommersiell garanti och rättslig garanti. I stället blev valet att i lagtexten i bland annat 22 a § marknadsföringslagen utförligt redovisa vad som avses med begreppet och då utgå från direktivets skrivning i artikel 2.14. (Se prop. 2019/20:63 s. 29–31).

Utredningen instämmer i den analys som gjordes i det senaste lagstiftningsärendet, nämligen att konsumenträttighetsdirektivets definition, och således även varudirektivets, förefaller avse utfästelser som en näringsidkare gör utöver de skyldigheter och rättigheter som följer av lag, så kallade kommersiella garantier (se a. prop. s. 30). I den engelska versionen av varudirektivet är det begreppet kommersiell garanti (commercial guarantee) som definieras i artikel 2.12 och alltså inte begreppet garanti. Enligt skäl 62 i varudirektivet bör garantibeviset innehålla att den rättsliga garantin om avtalsenlighet inte påverkas av garantin, så att det klargörs att garantins villkor är

en utfästelse om att den tillkommer utöver den rättsliga garantin om avtalsenlighet. Någon definition av rättsliga garantier finns inte i varudirektivet men det som avses tycks vara rättigheter och skyldigheter som följer av lag.

I svensk förmögenhetsrättslig lagstiftning används inte begreppen kommersiella garantier eller rättsliga garantier. Konsumentköplagens reglering är väl etablerad och det står klart att direktivets definition rymms inom vad som normalt utgör en garanti eller liknande utfästelse enligt svensk förmögenhetsrätt. Som kommer att redovisas närmare i nästa avsnitt finns stora möjligheter för medlemsstaterna att ha en för konsumenterna generösare lagstiftning än vad direktivet föreskriver när det gäller garantier. Det råder inte i sak någon begreppsförvirring, till exempel är det tydligt enligt svensk rätt att sådana försäkringar som kan tecknas mot betalning inte utgör garantier. Sammantaget kan det inte anses nödvändigt för ett genomförande av varudirektivet att ta in en definition av begreppet garanti i den nya lagen och det finns inte heller några andra skäl som talar för detta. Det finns vidare ett värde i att, så långt möjligt, behålla det uttryckssätt avseende garantier som har använts i konsumentköplagen och annan närliggande lagstiftning. Inte heller den modell som har använts i bland annat 22 a § marknadsföringslagen bör därför användas i bestämmelserna om garantier i den nya lagen.

7.2 Den civilrättsliga regleringen av garantier

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om garantier flyttas till den nya lagen med vissa tillägg.

Det förtydligas i lagtext att när någon annan än säljaren har lämnat en garanti eller liknande utfästelse, kan köparen vända sig mot den garantigivaren i enlighet med vad som följer av garantin. Om det är tillverkaren av varan som är garantigivare och om denne har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid, har köparen alltid rätt att kräva att garantigivaren avhjälpes felet eller företar omleverans. Om villkoren för garantin enligt ett garantibevis är mindre fördelaktiga för köparen än de som har utfästs i marknadsföring av varan, gäller villkoren enligt marknadsföringen om inte marknadsföringen före köpet har rättats på ett sätt som är likvärdigt med hur marknadsföringen först gjordes.

Bedömning: Det har inte framkommit något behov av civilrättslig reglering av garantier lämnade i anslutning till avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster.

Skälen för förslaget och bedömningen

Utformningen av den nya lagens bestämmelser om garantier avseende varor

Enligt artikel 17.1 första stycket varudirektivet ska en garanti vara bindande för garantigivaren enligt de villkor som fastställs i garantibeviset och den tillhörande reklam som var tillgänglig vid tidpunkten för, eller före, avtalets ingående. Om en tillverkare erbjuder konsumenten en garanti för hållbarhet för vissa varor under en viss tidsperiod ska tillverkaren (i enlighet med de villkor som anges i artikeln och utan att det påverkar tillämpningen av andra tillämpliga bestämmelser i unionslagstiftningen eller i nationell lagstiftning) vara direkt ansvarig gentemot konsumenten under hela garantiperioden för reparation eller utbyte av varorna i enlighet med artikel 14. Tillverkaren får erbjuda konsumenten mer gynnsamma villkor i garantibeviset för hållbarhet. Enligt artikel 2.4 avses med tillverkare den som tillverkar varor eller importerar varor till unionen eller den som uppger sig vara tillverkare genom att sätta sitt namn, varumärke eller annat eget kännetecken på varorna.

Enligt 21 § första stycket konsumentköplagen gäller att om säljaren, eller någon annan för säljarens räkning, genom en garanti eller liknande utfästelse har åtagit sig att under en viss tid svara för varan eller en del därav eller för en egenskap hos varan, ska fel anses föreligga, om varan under den angivna tiden försämras i det avseende som utfästelsen omfattar. Det är alltså verkan av garantier eller liknande utfästelser som lämnas av säljaren eller någon annan för säljarens räkning som regleras. Köparen har rätt att vid avvikelse från garantin göra gällande felpåföljder mot säljaren när garantin har gjorts för säljarens räkning, även om garantin alltså har utfärdats av någon annan än säljaren. Uttrycket ”för säljarens räkning” i bestämmelsen kan ge intryck av att det endast tar sikte på situationer då säljaren faktiskt måste anses vara den egentliga garantigivaren. Av förarbetena framgår emellertid att avsikten är att uttrycket ska ges en vidsträckt tolkning. Förhållandet mellan säljaren och garantigivaren

ska vara sådant att de för köparen framstår som en enhet. Som ett typiskt fall anges att köparen i samband med köpet mottar en särskild garanti från tillverkaren eller någon annan tredje man. (Se prop. 1989/90:89 s. 111).

Köparen är alltså i en bättre situation enligt konsumentköplagen än enligt direktivet, eftersom det finns större möjligheter för köparen att vända sig mot säljaren fastän garantin har ställts ut av någon annan. Om garantin enligt 21 § första stycket konsumentköplagen anses ha ställts ut för säljarens räkning kan säljaren inte hänvisa köparen till den egentliga garantigivaren. Bestämmelsen är generösare också på så sätt att den innebär att en garanti eller annan utfästelse får verkan av en garanti för varans funktion under hela garantitiden och medför att köparen vid avvikelse från garantin kan göra gällande samtliga felpåföljder mot säljaren, inklusive rätt till skadestånd. Vid garantiavvikelse utgår skadestånd oberoende av om garantiavvikelsen kan hänföras till kontrollansvarsbefriande hinder, såvida inte garantin skulle ange annat. Enligt direktivet svarar garantigivaren som utgångspunkt enligt de villkor som anges i garantibeviset. Av definitionen i artikel 2.12 framgår att det handlar om utfästelser att återbetala det betalade priset, eller att byta ut, reparera eller utföra någon form av service på varorna eller eventuella krav som inte hänför sig till avtalsenligheten. En fråga är om det är möjligt att ha kvar den svenska, för konsumenterna mer generösa, regleringen.

Enligt artikel 17.4 får medlemsstaterna föreskriva regler om andra aspekter av garantier, som inte regleras i artikel 17, inbegripet regler om det eller de språk på vilka garantibeviset ska göras tillgängligt för konsumenten. I skäl 62 anges att det även fortsättningsvis bör stå medlemsstaterna fritt att föreskriva regler om andra aspekter av garantier, som inte omfattas av direktivet, till exempel att knyta andra gäldenärer än garantigivaren till garantin, förutsatt att dessa regler inte frångår konsumenterna det skydd som tillförsäkras dem genom de fullständigt harmoniserande bestämmelserna om garantier i direktivet. När det gäller skadestånd finns även artikel 3.6 som påminner om medlemsstaternas frihet att reglera frågor om rätten till skadestånd, eftersom skadestandsregler inte harmoniseras alls genom direktivet. Skrivningarna bör kunna uppfattas som att direktivets reglering avseende garantier snarast utgör en minimiharmonisering. Det framgår klart att det är möjligt att låta andra personer än

garantigivaren svara enligt garantin. Det finns inget i direktivet som tyder på att inte säljaren i förekommande fall skulle kunna vara en sådan annan person. Inte heller kan det vara problematiskt att knyta lagens skadeståndspåföljd till garantin. Den svenska konstruktionen av garantibestämmelserna, alltså att avvikelser från en garanti anses utgöra fel på varan, vilket medför att även övriga påföljder blir tillämpliga, bör vidare kunna ses som andra aspekter av garantier som inte omfattas av direktivet och därför kunna behållas. Sammantaget bedömer utredningen att det är möjligt att flytta över konsumentköplagens bestämmelser om garantier till den nya lagen utan att inskränka dessa.

Det är nödvändigt för ett korrekt genomförande av direktivet att säkerställa att den svenska lagstiftningen inte ligger på en lägre nivå än vad direktivet föreskriver. I konsumentköplagen regleras inte verkan av garantier som lämnas av någon annan än säljaren. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet konstaterades att lagen förutsåg att såväl säljaren som andra – till exempel tillverkare och generalagenter – kan komma i fråga som garantigivare och att det därvid måste gälla att det är den som ursprungligen gör utfästelsen som är att anse som garantigivare i egentlig mening. Vidare ansågs det följa av allmänna obligationsrättsliga grundsatser att garantigivaren har att uppfylla det åtagande som framgår av utfästelsen även om denne inte står i något direkt avtalsförhållande till köparen, låt vara att de närmare förutsättningarna för och begränsningarna av detta inte är givna. (Se prop. 2001/02:134 s. 61 f.).

Även om det således redan gäller enligt svensk rätt att en garanti är bindande för andra garantigivare än säljaren, är det lämpligt att nu förtydliga detta i lagtexten. Där bör anges att köparen kan vända sig mot den som har lämnat en garanti eller liknande utfästelse i enlighet med vad som följer av garantin. På samma sätt som hittills – och i enlighet med vad som anges i direktivet – bör alltså gälla att när garantigivaren är någon annan än säljaren, svarar garantigivaren för det som anges i garantin och som utgångspunkt på det sätt som där anges. Felpåföljderna i lagen kommer således i dessa fall inte att bli tillämpliga vid avvikelse från garantin. Naturligtvis kommer inte heller fortsättningsvis en sådan garanti att påverka säljarens ansvar för garantier lämnade av säljaren (eller för dennes räkning). Liksom hittills kommer vidare inte förekomsten av en tredjemansgaranti att

innebära att köparen förlorar sin rätt att göra gällande felpåföljder mot säljaren enligt lagens regler om krav och fel på varan.

Av direktivet framgår att i en situation måste vissa av lagens felpåföljder vara tillgängliga för köparen vid avvikelse från en garanti. Det gäller fall när en tillverkare har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid (artikel 17.1 första stycket andra meningen). Köparen ska då ha rätt att kräva att garantigivaren avhjälpes felet eller företar omleverans. I dessa undantagsfall kan garantigivaren alltså inte utforma garantin helt fritt. Även om garantin inte skulle ange någon rätt till avhjälpande eller omleverans måste dessa påföljder följa med garantin. En bestämmelse om detta behöver införas i den nya lagen. Definitionen av begreppet tillverkare i artikel 2.4 bör inte vara nödvändig att uttryckligen reglera i lagen, vid behov kan ledning hämtas genom en direktivkonform tolkning. Att tillverkaren får erbjuda konsumenten mer gynnsamma villkor i garantibeviset, vilket också anges i artikel 17.1, får anses ge uttryck för en självklarhet som inte kräver reglering.

Enligt artikel 17.1 andra stycket ska garantin, om de villkor som fastställs i garantibeviset är mindre fördelaktiga för konsumenten än de villkor som fastställs i den tillhörande reklamen, vara bindande enligt de villkor som fastställs i reklamen rörande garantin. Det gäller dock inte om den tillhörande reklamen rättades före avtalets ingående på samma sätt som, eller på ett sätt som är jämförbart med, det på vilket den utarbetats på.

Skrivningen borde i och för sig inte innebära någon skillnad mot konsumentköpsdirektivets mer kortfattade skrivning i artikel 6.1, där det anges att garantin ska juridiskt binda den som ger den enligt de villkor som anges i garantibeviset och tillhörande reklam. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet gjordes inte några särskilda överväganden avseende direktivets skrivning om reklam. Det har dock ansetts finnas behov av en tydlig reglering i varudirektivet när det gäller avvikelser mellan villkor i garantin och sådana i tillhörande reklam. I skäl 62 anges att en regel om att de mest fördelaktiga villkoren ska gälla behövs för att förbättra rättssäkerheten och för att undvika att konsumenterna vilseleds. Mot den bakgrunden bör i lagtexten tas in en bestämmelse om detta motsvarande varudirektivets reglering. Eftersom en sådan bestämmelse tar sikte på vilka villkor som rent civilrättsligt ska gälla bör den placeras i den nya lagen även om viss reglering om garantibevis finns i marknadsföringslagen. I direktivet används ordet

reklam utan angivande av någon definition. Enligt svensk rätt ingår reklam i det bredare begreppet marknadsföring (se 3 § marknadsföringslagen). Den svenska regleringen om information avseende garantier i 22 och 22 a §§ marknadsföringslagen avser emellertid genomgående marknadsföring. Begreppet marknadsföring är därför att föredra, även om det skulle vara så att direktivet ska uppfattas ta sikte endast på det som enligt svensk rätt utgör reklam. Mot bakgrund av hur regleringen avseende garantier i direktivet generellt måste uppfattas bör det inte strida mot direktivet att använda begreppet. Ordet marknadsföring bör användas även i den nu aktuella bestämmelsen i den nya lagen.

Behovet av reglering av garantier för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster

I direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns inte några bestämmelser om garantier. Det har inte framkommit att det finns något behov av civilrättslig reglering av garantier vid avtal som regleras av det direktivet och det är också svårt att överblicka om en sådan reglering i så fall borde vara utformad på samma sätt som den rörande varor. Någon hänvisning bör mot den bakgrunden inte göras till regleringen av garantier avseende varor såvitt gäller avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Det är förstås fullt möjligt att tillämpa regleringen om garantier avseende varor analogiskt i den utsträckning som bedöms lämpligt, om ett behov av det skulle uppkomma. Det finns även garantirelaterade normer enligt svensk oskriven rätt.

7.3 Krav på garantiåtagandet

Förslag: Ordalydelsen i 22 § marknadsföringslagen ändras så att det framgår att det som avses med en garanti eller liknande utfästelse är ett åtagande om att under en viss tid svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, som går utöver de skyldigheter som följer av lag. Det anges att den information som näringsidkaren ska lämna köparen ska vara klar och begriplig samt innehålla näringsidkarens namn och adress,

produktens beteckning, utfästelsens villkor och anvisningar om hur köparen kan göra den gällande. Det föreskrivs att det är senast vid avlämnandet av produkten som utfästelsen och informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

Skälen för förslaget: I artikel 17.2 i varudirektivet anges att garantibeviset ska tillhandahållas konsumenten på ett varaktigt medium senast vid tidpunkten för leveransen av varorna samt att garantibeviset ska vara klart och begripligt formulerat och innehålla viss information. Den obligatoriska information som ska finnas med är en klar redogörelse för att konsumenten enligt lag har rätt till avhjälpande åtgärder från säljarens sida kostnadsfritt vid bristande avtalsenlighet för varorna och att dessa åtgärder inte påverkas av garantin, garantigivarens namn och adress, det förfarande som konsumenten ska följa för att garantin ska genomföras, beteckningen på de varor för vilka garantin gäller och garantins villkor.

Regleringen i artikel 17.2 är mycket lik den i artikel 6.2 och 6.3 i konsumentköpsdirektivet, som genomfördes genom nya bestämmelser i marknadsföringslagen (nuvarande 22 och 37 §§). Vid genomförandet ansågs att regleringen var av övervägande marknadsrättslig natur och att den som sådan passade bättre i marknadsföringslagen än i konsumentköplagen. Utredningen delar denna uppfattning och anser inte att regleringen ska flyttas till den nya lagen, särskilt inte eftersom garantier kan avse vilka slags prestationer som helst. Bestämmelserna i 22 § marknadsföringslagen korresponderar också med regleringen i 22 a § som rör information som ska ges om bland annat garantier innan avtalet ingås.

Enligt 22 a § första stycket 7 marknadsföringslagen ska näringsidkaren ge konsumenten klar och begriplig information om åtaganden från näringsidkaren eller tillverkaren om att, utöver vad som följer av lag, betala tillbaka det som betalats för produkten, byta ut eller reparera den eller utföra någon form av service på den, ifall produkten inte överensstämmer med uppgifter som lämnats i utfästelser eller marknadsföring eller om det finns andra avvikelser från uppgifter som lämnats på ett sådant sätt. Lagtexten i 22 § marknadsföringslagen bör anpassas efter detta och utformas på så sätt att det där framgår att det som i paragrafen avses med garanti

eller liknande utfästelse är ett åtagande som går utöver vad som följer av lag.

Som nämnts i föregående avsnitt kan det inte anses strida mot varudirektivet att använda begreppet marknadsföring i stället för reklam. Att varudirektivet reglerar garantier avseende varor medan bestämmelsen i 22 § träffar produkter, som enligt 3 § är ett bredare begrepp än varor, kräver inte heller någon lagändring, eftersom annat än varor ligger helt utanför varudirektivet.

För att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 17.2 bör den uppräknade av uppgifter som garantibeviset ska innehålla uttryckligen framgå av lagtexten. Som en anpassning till lydelsen i 22 a § och artikel 17.2 bör också bestämmelsen ändras från att informationen ska vara ”tydlig” till att den ska vara ”klar och begriplig”.

Enligt 22 § ska informationen lämnas vid försäljningen vilket betyder att det inte finns någon skyldighet innan köpeavtalets ingående. Enligt direktivet ska garantibeviset tillhandahållas konsumenten senast vid tidpunkten för leveransen. Leverans enligt direktivet har inte någon fastställd innebörd, se skäl 38, men får i svensk rätt anses överensstämma med avlämnandet. I norsk och dansk, liksom engelsk, fransk och tysk, rättslig vokabulär är motsvarigheten till ”leverans” det som på svenska kallas ”avlämnande”.

Det kan konstateras att garantibeviset egentligen bara är en tolkningsfaktor för vad garantin innehåller, se tolkningsregeln i artikel 17.1 andra stycket. För att tillgodose överensstämmelse med direktivet bör klargöras att själva garantibeviset inte behöver tillhandahållas konsumenten förrän senast vid avlämnandet av produkten, något som sannolikt är det vanliga redan i dag. Om näringsidkaren redan i ett tidigare skede – men dock vid försäljningen – lämnar garantin eller utfästelsen, kommer det även efter en sådan lagändring att krävas att näringsidkaren i samband med det, på något sätt, lämnar den information som lagen kräver. Det blir alltså endast överlämnandet av garantibeviset som kan ske vid ett något senare tillfälle.

Om näringsidkaren uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 22 § ska denne enligt 37 § ersätta den skada som därigenom uppkommer för en konsument. Att formkraven inte följs innebär naturligtvis inte att en lämnad garanti eller liknande utfästelse inte längre är juridiskt bindande för näringsidkaren. Det som anges i artikel 17.3 om att underlåtenhet att uppfylla kraven i artikel 17.2 inte påverkar garantins bindande karaktär för

garantigivaren, behöver därför inte uttryckligen framgå i den marknadsrättsliga regleringen eller annars i lag.

Regleringen i 22 och 22 a §§ marknadsföringslagen om information om garantier gäller garantier avseende produkter. Med produkter förstås bland annat varor och tjänster (se 3 §). Bestämmelserna i marknadsföringslagen bör således redan enligt gällande rätt vara tillämpliga i den mån garantier lämnas i anslutning till avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster.

8 Påföljder vid fel

8.1 Påföljder vid fel på en vara

8.1.1 Påföljds katalogen

Bedömning: Några nya typer av påföljder vid fel på en vara behöver inte införas i svensk rätt med anledning av varudirektivet. Inte heller är det nödvändigt att ta bort någon av de existerande påföljderna.

Förslag: Konsumentköplagens påföljds kataloger för faktiska respektive rättsliga fel flyttas till den nya lagen.

Skälen för bedömningen och förslaget: Varudirektivet innehåller fyra artiklar om de åtgärder för avhjälpande som ska finnas vid fel på en vara, eller med direktivets uttryckssätt vid ”bristande avtalsenlighet”. Enligt artikel 13.1 och 13.2 ska konsumenten vid bristande avtalsenlighet ha rätt att få varorna att återställas till avtalsenlighet genom reparation eller utbyte, att få ett proportionellt prisavdrag eller att häva köpeavtalet. Enligt artikel 13.6 får konsumenten på visst sätt hålla inne betalningen. De närmare förutsättningarna för de olika påföljderna framgår av artikel 13.1–13.7 och kompletteras av artikel 14 om reparation eller utbyte av varorna, artikel 15 om prisavdrag och artikel 16 om hävning av köpeavtalet. Direktivet reglerar enligt artikel 3.6 inte frågor om rätt till skadestånd.

I konsumentköplagen finns en påföljds katalog i 22 § (för rättsliga fel i 22 a §). Om en vara är felaktig får köparen kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får köparen kräva skadestånd. Köparen får även hålla inne betalningen.

Direktivets påföljder reparation och utbyte motsvaras i svensk rätt av avhjälpande och omleverans. Även övriga påföljder som varudirektivet anger att en konsument ska ha rätt till vid fel på en vara motsvaras av påföljder som redan finns i konsumentköplagen. Några nya typer av påföljder behöver således inte införas. Det finns vidare inte några påföljder i den svenska lagstiftningen som strider mot direktivet och måste tas bort. I dessa avseenden kräver alltså inte varudirektivet några lagstiftningsåtgärder.

Mot denna bakgrund bör påföljds katalogerna i 22 och 22 a §§ konsumentköplagen flyttas till den nya lagen.

8.1.2 Avhjälpande och omleverans

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om avhjälpande och omleverans flyttas med vissa ändringar och tillägg till den nya lagen.

Vissa skyldigheter för säljaren vid avhjälpande och omleverans regleras. Säljaren ska vid omleverans på egen bekostnad återta den felaktiga varan. Vidare ska säljaren, om det behövs för avhjälpande eller omleverans, ta bort den felaktiga varan och installera en avtalsenlig vara eller bära kostnaden för borttagandet och installationen. Den skyldigheten ska dock endast gälla en sådan vara som innan felet blev uppenbart hade installerats på ett sätt som var förenligt med varans natur och ändamål.

Nya bestämmelser införs om att köparen vid avhjälpande och omleverans ska göra varan tillgänglig för säljaren och om att köparen inte är skyldig att betala för normal användning av en vara som säljaren återtar.

Skälen för förslaget: Artiklarna 13.2, 13.3 och 14 i varudirektivet reglerar förutsättningar för och verkningar av reparation och utbyte, alltså med svensk terminologi avhjälpande och omleverans. I konsumentköplagen finns bestämmelser motsvarande direktivets i 26 och 27 §§ samt i 43 § tredje stycket. Därutöver finns en bestämmelse i 45 § som inte motsvaras av någon reglering i varudirektivet.

Artikel 13.2 och 13.3 är i stort sett likalydande med artikel 3.3 i konsumentköpsdirektivet. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet ansågs det inte nödvändigt att i lagtext ange att köparen inte ska kunna kräva reparation och utbyte om det skulle vara

omöjligt, eftersom detta dels är en självklarhet, dels framgår indirekt av att det i 28 § konsumentköplagen regleras vad som gäller om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga (se prop. 2001/02:134 s. 51 f.). Det saknas anledning att nu göra någon annan bedömning av denna fråga. Motsvarande överväganden gör sig gällande beträffande skrivningen i artikel 13.3 om att säljaren har rätt att vägra att återställa varorna till avtalsenlighet när det inte går att reparera eller byta ut varorna.

Enligt artikel 14.1 ska en reparation eller ett utbyte utföras kostnadsfritt, inom skälig tid från den tidpunkt då konsumenten har informerat säljaren om den bristande avtalsenligheten och utan väsentlig olägenhet för konsumenten, med beaktande av varans natur och det ändamål för vilket konsumenten behövde varan. En sådan reglering finns i 26 § tredje stycket konsumentköplagen, som bör flyttas över till den nya lagen.

I 27 § första stycket konsumentköplagen finns en bestämmelse om att säljaren som huvudregel har rätt att på eget initiativ och bekostnad avhjälpa fel på varan eller företa omleverans och på så sätt kan förhindra en rätt för köparen till prisavdrag eller hävning. Enligt andra stycket får säljaren under vissa förhållanden inte återropa att han eller hon inte har beretts tillfälle att avhjälpa felet eller företa omleverans, om köparen har avhjälpt felet. Enligt 28 § andra stycket har köparen rätt till ersättning för vad det kostar att avhjälpa felet, till den del denna kostnad inte är oskäligt hög eller täcks genom att köparen får ett prisavdrag. Av artikel 13 framgår att reparation och utbyte är de primära påföljderna och i skäl 50 anges att konsumenten i princip inte är direkt berättigad till prisavdrag eller hävning utan bör ge säljaren skälig tid till reparation eller utbyte. Vidare anges i skäl 54 att medlemsstaterna bör kunna reglera bland annat enligt vilka villkor som säljarens skyldighet att reparera en vara kan fullgöras av konsumenten. Bestämmelserna i 27 § och 28 § andra stycket konsumentköplagen är således i överensstämmelse med direktivet och bör föras in i den nya lagen. Frågan om hur många avhjälpande-försök köparen måste tåla behandlas i nästa avsnitt.

Regleringen i artikel 14.2–14.4 är ny jämfört med konsumentköpsdirektivet. Enligt artikel 14.2 ska konsumenten vid reparation eller utbyte göra varorna tillgängliga för säljaren och säljaren ska återta de utbytta varorna på säljarens bekostnad. I artikel 14.3 anges att om en reparation kräver avlägsnande av varor som installerats på

ett sätt som är förenligt med deras natur och ändamål innan bristen på avtalsenlighet blev uppenbar eller om sådana varor ska ersättas, ska skyldigheten att reparera eller byta ut varorna inbegripa att säljaren avlägsnar de icke-avtalsenliga varorna och installerar utbytesvarorna eller de reparerade varorna, eller bär kostnaderna för det avlägsnandet och den installationen. Konsumenten ska enligt artikel 14.4 inte vara skyldig att betala för normal användning av de utbytta varorna under den tid som föregått bytet.

Det finns inte några direkt motsvarande bestämmelser till artikel 14.2–14.4 i konsumentköplagen. I den nya lagen bör därför införas för svensk rätt nya bestämmelser som genomför den nu beskrivna regleringen i direktivet om parternas skyldigheter vid avhjälpande och omleverans.

I 43 § tredje stycket konsumentköplagen anges att köparen, om säljaren ska företa omleverans, får hålla inne vad han eller hon har tagit emot till dess att omleverans sker. Enligt skäl 18 i direktivet påverkar direktivet inte medlemsstaternas möjligheter att reglera aspekter av reparation och utbyte som inte regleras i direktivet. Direktivet reglerar att konsumenten är skyldig att göra varan tillgänglig för säljaren vid avhjälpande och omleverans men inte när detta ska ske. Det bör därför vara möjligt att bibehålla bestämmelsen om konsumentens rätt att hålla inne vad han eller hon tagit emot till dess att omleverans skett. Den bestämmelsen bör flyttas över till den nya lagen.

8.1.3 Rätt till prisavdrag eller hävning

Förslag: Köparen ska ha samma rätt till prisavdrag eller hävning enligt den nya lagen som enligt konsumentköplagen, förutom i fall då avhjälpande eller omleverans har skett. Köparen ska också ha rätt till prisavdrag eller hävning om säljaren inte lever upp till sina skyldigheter att återta eller ta bort den felaktiga varan respektive att installera en avtalsenlig vara eller att bära kostnaderna för detta. Om felet på varan är allvarligt ska köparen ha rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans.

Vid hävning ska köparen meddela säljaren att han eller hon häver köpet. Köparen får inte häva köpet om säljaren visar att felet är ringa.

Om endast en del av de varor som köpet avser är felaktiga, ska bestämmelserna om hävning tillämpas på denna del. Köparen får häva köpet av resterande varor om det skulle vara oskäligt att kräva att köparen ska behålla dem.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 13.4 ska konsumenten ha rätt till antingen ett proportionellt prisavdrag i enlighet med artikel 15 eller till hävning av köpeavtalet i enlighet med artikel 16 i vart och ett av fyra fall (a–d).

I artikel 13.4 a nämns situationen att säljaren inte har avslutat reparationen eller utbytet eller, i tillämpliga fall, inte har avslutat reparationen eller utbytet i enlighet med artikel 14.2 och 14.3 (som reglerar säljarens skyldighet att återta eller ta bort en felaktig vara respektive att installera en avtalsenlig vara eller att bära kostnaderna för sådana åtgärder) eller har vägrat att återställa varorna till avtalsenlighet. Artikel 13.4 d tar upp fallet att säljaren har meddelat, eller det framgår klart av omständigheterna, att säljaren inte kommer att återställa varorna till avtalsenlighet inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

I huvudsak överensstämmer regleringen i artikel 13.4 a och 13.4 d med den svenska regleringen i 28 § första stycket konsumentköplagen, där det anges att köparen får kräva prisavdrag som svarar mot felet eller häva köpet om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen eller inte kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen. I artikel 13.4 a finns emellertid inte någon hänvisning till artikel 14.1. Konsumenten har därför enligt direktivet inte rätt till hävning eller prisavdrag när säljaren har företagit avhjälpande eller omleverans, men utan att följa kraven på att det ska ske inom skälig tid och utan kostnad och väsentlig olägenhet för konsumenten. I konsumentköplagen framgår inte någon sådan begränsning. Enligt rättsfallet NJA 1998 s. 92, som i och för sig avser köplagens motsvarande reglering, finns det, åtminstone i vissa fall, rätt till prisavdrag när avhjälpande skett men senare än vad som är skäligt. Mot denna bakgrund bör i lagtexten införas begränsningen att rätt till prisavdrag eller hävning inte kvarstår om avhjälpande eller omleverans har skett.

En annan punkt där direktivets reglering skiljer sig från gällande svensk rätt är bestämmelsen i artikel 13.4 a om att konsumenten har rätt till prisavdrag eller hävning när säljaren visserligen har avhjälpt

felet eller företagit omleverans, men inte har uppfyllt sin skyldighet att återta eller ta bort en felaktig vara respektive att installera en avtalsenlig vara eller att bära kostnaderna för sådana åtgärder. I dessa fall ska köparen alltså enligt direktivet alltid ha rätt till prisavdrag eller hävning. En sådan bestämmelse måste införas i den nya lagen.

De två andra fall då rätt till prisavdrag eller hävning ska föreligga enligt direktivet är om bristande avtalsenlighet framkommer trots att säljaren har försökt att återställa varan till avtalsenlighet (artikel 13.4 b) eller om den bristande avtalsenligheten är så allvarlig att det är motiverat att omedelbart sänka priset eller häva köpeavtalet (artikel 13.4 c).

För att genomföra artikel 13.4 c i varudirektivet korrekt bör det anges i lagtexten att köparen har rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans om felet på varan är allvarligt.

När det inte är fråga om ett sådant allvarligt fel ska säljaren alltså ha rätt att försöka avhjälpa felet eller företa omleverans, med de begränsningar som följer av att det måste kunna ske inom skälig tid och utan väsentlig olägenhet för köparen. Skäl 52 behandlar frågan om hur mycket köparen måste tåla i fråga om säljarens avhjälpandeförsök. Där anges vissa riktlinjer för bedömningen men det ges inte några klara besked i frågan. Enligt skältexten ska en objektiv bedömning göras, varvid bland annat varans typ och värde samt den bristande avtalsenlighetens art och betydelse ska beaktas. Om varan är dyr eller komplex kan fler försök behöva tålas medan det å andra sidan i vissa fall inte kan förväntas att konsumenten har fortsatt förtroende för säljarens förmåga att återställa varan. Vid konsumentköplagens tillkomst uttalades att köparen normalt inte är skyldig att tåla mer än två avhjälpandeförsök, men om det är fråga om olika fel kan säljaren ha rätt till ytterligare något försök (se prop. 1989/90:89 s. 122). Dessa uttalanden ligger i huvudsak i linje med vad som anges i skäl 52. Det bör inte behövas några förtydliganden i den svenska lagtexten med anledning av denna fråga. Det bör vidare vara möjligt att i rättstillämpningen i huvudsak bibehålla den svenska synen på frågan om än med beaktande av skrivningarna i skäl 52. Självklart kan eventuell framtida praxis från EU-domstolen komma att precisera rättsläget ytterligare.

I 28 § tredje stycket konsumentköplagen finns ett undantag från rätten till prisavdrag vid köp av begagnade varor på en auktion. Enligt artikel 3.5 får medlemsstaterna från tillämpningsområdet för direktivet undanta avtal om försäljning av begagnade varor som säljs på offentlig auktion. Det senare begreppet definieras i artikel 2.15 och överensstämmer inte till fullo med vad som avses med auktion enligt konsumentköplagen. I den nya lagen behöver därför förtydligas att det är sådana auktioner som i direktivet benämns offentlig auktion som undantaget tar sikte på.

Artikel 15 behandlar hur prisavdraget ska beräknas. Där anges att ett prisavdrag ska stå i proportion till minskningen av värdet på de varor som konsumenten har mottagit jämfört med det värde som varorna skulle ha haft om de varit avtalsenliga. I 28 § första stycket konsumentköplagen anges att prisavdraget ska svara mot felet. Direktivets mer detaljerade reglering överensstämmer med hur beräkningen ska göras enligt svensk rätt (se prop. 1989/90:89 s. 126). Det kan inte anses nödvändigt att ta in mer detaljerade bestämmelser i lagtexten för att genomföra direktivet.

Enligt artikel 13.5 ska konsumenten inte ha rätt att häva avtalet om den bristande avtalsenligheten endast är ringa. I 29 § konsumentköplagen anges att köparen får häva köpet om felet är av väsentlig betydelse för honom. Artikel 13.5 är likalydande med artikel 3.6 i konsumentköpsdirektivet. Vid genomförandet av det direktivet ansågs den svenska regleringen i princip innebära samma nivå på hävningströskeln som enligt direktivet. Den svenska regleringen ansågs därtill mer konsumentvänlig eftersom den föreskriver en subjektiv bedömning. (Se prop. 2001/02:134 s. 54 f.). Även om det således finns stöd i förarbetena för att även denna gång se direktivets bestämmelse som i praktiken liktydig med regleringen i 29 § konsumentköplagen, bedömer utredningen att det svenska genomförandet av direktivet kan komma att ifrågasättas om inte lagtexten nu anpassas till direktivets ordalydelse. En sådan anpassning bör därför ske. Mot bakgrund av de beskrivna förarbetsuttalandena bör en sådan anpassning av lagtexten inte innebära någon ändring i sak. Även om direktivets bestämmelse tycks mer objektivt utformad än den svenska hittills gällande lagtexten bedömer utredningen att det bör finnas ett utrymme även enligt direktivet att vid bedömningen av om felet ger hävningsrätt ta hänsyn till felets subjektiva betydelse för köparen.

I artikel 13.5 anges uttryckligen att bevisbördan för att ett fel är ringa – och alltså inte ger hävningsrätt – ska åligga säljaren. I svensk rätt har gällt att bevisbördan för felets väsentlighet ligger på konsumenten. I detta avseende måste alltså en ändring i sak ske. Lagtexten bör således utformas så att det framgår att det är säljaren som har bevisbördan för att felet är ringa.

Enligt artikel 16.1 ska konsumenten utöva rätten att häva köpeavtalet genom ett uttalande till säljaren, där konsumenten ger uttryck för sitt beslut att häva köpeavtalet. Någon sådan uttrycklig bestämmelse med krav på hävningsförklaring finns inte i 29 § konsumentköplagen. Den skyldighet för köparen att avge hävningsförklaring som direktivet föreskriver bör föras in i lagtext. För att motsvara direktivets reglering bör det inte ställas upp något formkrav eller föreskrivas någon särskild tidsfrist för hävningsförklaringen.

Av artikel 16.2 framgår att om bristen på avtalsenlighet endast rör vissa av de varor som har levererats enligt köpeavtalet och det finns grund för hävning av köpeavtalet enligt artikel 13, får konsumenten häva köpeavtalet endast med avseende på dessa varor och eventuella andra varor som konsumenten har förvärvat tillsammans med de icke-avtalsenliga varorna om konsumenten inte rimligen kan förväntas godta att behålla endast de varor som uppvisar avtalsenlighet. Någon sådan regel finns inte konsumentköplagen. Bestämmelser om detta bör införas i den nya lagen.

Med de nu beskrivna tilläggen och justeringarna bör konsumentköplagens bestämmelser om rätt till prisavdrag eller hävning flyttas över till den nya lagen.

8.1.4 Konsumentköplagens övriga bestämmelser om påföljder vid fel på varan flyttas till den nya lagen

Förslag: Till den nya lagen flyttas konsumentköplagens bestämmelser om köparens rätt att hålla inne betalningen och om säljarens skadeståndsskyldighet på grund av fel på varan.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 13.6 i varudirektivet ska konsumenten ha rätt att hålla inne betalning av eventuella utestående delar av priset eller en del av det fram till dess att säljaren har fullgjort sina skyldigheter enligt direktivet. Av artikel 3.6 framgår att det står

medlemsstaterna fritt att reglera rätt till skadestånd. I skäl 18 anges att vid regleringen av parters rättigheter att helt eller delvis underlåta att fullgöra sina skyldigheter till dess att den andre parten fullgör sina skyldigheter står det medlemsstaterna fritt att reglera villkoren och formerna avseende konsumentens innehållande av betalningen. Där anges också att medlemsstaterna får reglera konsumentens rätt till ersättning för skador.

I 25 § konsumentköplagen finns en motsvarande bestämmelse till artikel 13.6 om köparens rätt att hålla inne betalningen vid fel, som alltså bör flyttas över till den nya lagen. Möjligheten för köparen att kunna hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge denne säkerhet för kravet på grund av att varan är felaktig – och inte bara för betalningen av köpesumman – bör mot bakgrund av skäl 18 kunna behållas. De två paragrafer i konsumentköplagen som reglerar säljarens skadeståndsskyldighet på grund av fel på varan (30 och 31 §§) bör också flyttas till den nya lagen.

8.2 Genomförande av bestämmelserna om påföljder i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll

8.2.1 Hänvisningar till bestämmelserna om varor

Förslag: Hänvisningar görs till bestämmelserna om köparens rätt att hålla inne betalningen, om de förutsättningar som måste föreligga för att säljaren ska ha rätt att på eget initiativ avhjälpa fel eller företa omleverans och om köparens rätt till skadestånd vid fel.

Skälen för förslaget: Artikel 14.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll är uppbyggd på samma sätt som artikel 13.4 i varudirektivet och innebär bland annat att när det inte är fråga om ett allvarligt fel ska näringsidkaren ha rätt att försöka återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet, med de begränsningar som följer av att det enligt artikel 14.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll måste kunna ske inom skäligen tid, kostnadsfritt och utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Av skäl 63 framgår att återställande kan ske exempelvis genom

uppdateringar eller genom att en ny kopia görs tillgänglig för konsumenten. Det är alltså fråga om åtgärder som ryms inom begreppen avhjälpande eller omleverans. Bestämmelsen om de förutsättningar som måste föreligga för att en säljare ska ha rätt att på eget initiativ avhjälpa fel på en vara eller företa omleverans och därigenom undvika andra följder på grund av felet som flyttas in i den nya lagen från konsumentköplagen, bör mot denna bakgrund göras tillämplig även på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster.

Det finns inte någon motsvarande reglering i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll till den nya lagens bestämmelser om varor, när det gäller köparens rätt att hålla inne betalningen och rätt till skadestånd vid fel. Det står medlemsstaterna fritt att reglera denna typ av frågor och det har förutsatts att regler om skadestånd ska finnas nationellt (se artikel 3.10, skäl 15 och skäl 73). Utredningens utgångspunkt är vidare att reglerna så långt möjligt ska vara likadana för köp av varor och för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. En hänvisning till de angivna bestämmelserna bör göras.

8.2.2 Separata bestämmelser om påföljder vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Bedömning: Separata bestämmelser om påföljder vid fel bör införas när det gäller konsumentens rätt att kräva avhjälpande och omleverans och de närmare förutsättningarna för dessa påföljder, rätten till prisavdrag och hävning, näringsidkarens respektive konsumentens skyldigheter vid hävning samt tidsfrister och återbetalningsmetoder för näringsidkaren till följd av prisavdrag eller hävning.

Skälen för bedömningen: I artikel 14 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll regleras åtgärder för avhjälpande vid bristande avtalsenlighet. Det finns i och för sig stora likheter mellan den regleringen och den i artikel 13 i varudirektivet. Samtidigt finns flera skillnader, bland annat är det näringsidkaren som har rätt att välja om avhjälpande eller omleverans ska ske, det finns särreglering för situationen att ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska

tillhandahållas kontinuerligt under en period och det behövs viss avvikande reglering med anledning av att konsumenten inte alltid betalar ett pris för innehållet eller tjänsten.

I artiklarna 15–17 finns kompletterande bestämmelser om hävning och om dess verkningar. I artikel 18 regleras vissa krav på näringsidkaren avseende den återbetalning som denne ska göra till följd av ett prisavdrag eller hävning av avtalet. Även denna reglering skiljer sig i flera hänseenden från den i varudirektivet. Det framstår därför som lämpligt att införa regleringen av påföljder vid fel i separata bestämmelser, förutom de bestämmelser som rör säljarens rätt till avhjälpande och omleverans respektive köparens rätt till skadestånd vid fel (se föregående avsnitt).

8.2.3 Avhjälpande och omleverans

Förslag: Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren återställer det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenligt skick, om detta kan ske utan oskälig kostnad för näringsidkaren. Vid den bedömningen ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har och vilket värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat fel.

Näringsidkaren får välja mellan att avhjälpa felet eller företa omleverans.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 14.2 ska konsumenten ha rätt att få det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att återställas till avtalsenlighet, såvida detta inte skulle vara omöjligt eller skulle ge upphov till oproportionellt höga kostnader för näringsidkaren med beaktande av samtliga omständigheter i fallet, inbegripet det värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat någon bristande avtalsenlighet och betydelsen av den bristande avtalsenligheten. I artikel 14.3 anges att återställandet ska göras inom skälig tid från den tidpunkt då näringsidkaren har underrättats av konsumenten om bristen på avtals-

enlighet, kostnadsfritt och utan att det innebär någon väsentlig olägenhet för konsumenten, med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och det ändamål för vilket konsumenten behövde innehållet eller tjänsten.

I direktivet används inte, som i varudirektivet, uttrycken reparation eller utbyte utan i stället anges att näringsidkaren ska återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet. Formen för återställandet regleras inte.

Även om det kan vara svårt att avgöra till vilken påföljd en viss teknisk åtgärd hör, bör enligt utredningen, som nämns i avsnitt 8.2.1, begreppen avhjälpande och omleverans användas i den nya lagen även när det gäller digitalt innehåll och digitala tjänster. Som framgår av skäl 63 är det näringsidkaren som avgör om återställandet ska ske genom avhjälpande eller omleverans.

Det säger sig självt att konsumenten inte kan ha rätt att kräva att näringsidkaren avhjälpes felet eller företar omleverans om detta skulle vara omöjligt för näringsidkaren. Detta behöver därför inte anges uttryckligen i lagtexten. I övrigt bör bestämmelserna utformas i nära överensstämmelse med direktivet.

8.2.4 Rätt till prisavdrag eller hävning

Förslag: Konsumenten har rätt till hävning om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne. Om felet är allvarligt har konsumenten rätt till hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans. Konsumenten ska meddela näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får denne inte häva avtalet om näringsidkaren visar att felet är ringa.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får konsumenten, under samma förutsättningar som gäller för hävning, i stället kräva prisavdrag som svarar mot felet. Rätten till prisavdrag gäller dock även vid ringa fel.

Skälen för förslaget: I artikel 14.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att konsumenten i samtliga fem fall (artikel 14.4 a–14.4 e) ska ha rätt till antingen ett proportionellt prisavdrag om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls mot betalning av ett pris, eller att häva avtalet. Sådan rätt föreligger om åtgärden för återställandet är omöjlig eller oproportionell i enlighet med artikel 14.2, om näringsidkaren inte har återställt det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet i enlighet med artikel 14.3 och om bristande avtalsenlighet framkommer trots näringsidkarens försök att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Rätten föreligger också om den bristande avtalsenligheten är så allvarlig att det är motiverat att omedelbart göra ett prisavdrag eller häva avtalet och om näringsidkaren har meddelat, eller det klart framgår av omständigheterna, att näringsidkaren inte kommer att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Enligt artikel 14.6 ska konsumenten ha rätt att häva avtalet endast om den bristande avtalsenligheten inte är ringa, om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls mot betalning av ett pris. Bevisbördan för att den bristande avtalsenligheten är ringa ska åvila näringsidkaren.

Konsumenten har alltså rätt till prisavdrag eller hävning i flera situationer och dessa förutsättningar måste framgå i den nya lagen. I de delar överensstämelse råder med varudirektivets motsvarande reglering bör dock så långt möjligt samma ordalydelse användas i lagtexten som i motsvarande bestämmelse om köp av varor. Direktivets formulering avseende att avhjälpan eller omleverans är omöjligt eller inte kan ske utan oskälig kostnad ("oproportionellt höga kostnader") för näringsidkaren bör vara täckt av den formulering som sedan tidigare finns i konsumentköplagen – att de påföljderna inte kommer i fråga. Detsamma gäller direktivets uppräknade av fallet att näringsidkaren har meddelat, eller det klart framgår av omständigheterna, att näringsidkaren inte kommer att uppfylla kraven på att respektive påföljd ska företas inom skälig tid och utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

Till skillnad från enligt varudirektivet gäller enligt direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll att konsumenten har rätt till prisavdrag eller hävning även när näringsidkaren har avhjälpt felet eller företagit omleverans, om avhjälpan eller omleveransen inte

ägde rum inom skäligen tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för konsumenten. Det framgår genom hänvisningen i artikel 14.4 till artikel 14.3. Något undantag från rätten till prisavdrag eller hävning för sådana fall motsvarande det som införs för varor bör därför inte införas. Om konsumenten betalar för tillhandahållandet finns ett undantag från konsumentens rätt till hävning när felet är ringa. Undantaget och att det är näringsidkaren som har bevisbördan för att felet är ringa bör tydligt framgå av lagtexten.

I artikel 14.5 anges att prisavdraget ska stå i proportion till värdeminskningen på det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahölls konsumenten jämfört med det värde som innehållet eller tjänsten skulle ha haft om det hade förelegat avtalsenlighet hos innehållet eller tjänsten. Om det i avtalet anges att innehållet eller tjänsten ska tillhandahållas under en period mot betalning av ett pris, ska prisavdraget avse den del av perioden under vilken det inte förelåg avtalsenlighet. Enligt utredningen bör det vara tillräckligt att i lagtexten ange att prisavdraget ska svara mot felet, eftersom det innebär att prisavdraget ska stå i proportion till värdeminskningen på det som tillhandahållits jämfört med värdet i felfritt skick. Vid kontinuerligt tillhandahållande är det en självklarhet att prisavdraget avser den del av perioden under vilken det inte förelåg avtalsenlighet.

Enligt artikel 15 ska konsumenten utöva rätten att häva avtalet genom ett uttalande till näringsidkaren där konsumenten ger uttryck för sitt beslut att häva avtalet. Det bör föras in en sådan skyldighet för konsumenten. Direktivet tillåter inte reklamationsfrist (se skäl 11) och öppnar inte för att ställa upp formkrav.

8.2.5 Verknningar av hävning

Förslag: Om avtalet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster hävs ska följande gälla.

Näringsidkaren ska återbetala alla penningbelopp och digitala värderepresentationer som konsumenten har betalat. Vid kontinuerligt tillhandahållande under en period ska näringsidkaren till konsumenten återbetala den andel av betalningen som svarar mot

tid under avtalsperioden under vilken det förelåg fel samt vad som har betalats i förskott avseende tid efter det att avtalet hävts.

Konsumenten är inte skyldig att betala för användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period under vilken det förelåg fel.

I fråga om näringsidkarens skyldigheter avseende konsumentens personuppgifter gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679.

Näringsidkaren får inte använda sådant annat innehåll än personuppgifter, som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid dennes användning av det av näringsidkaren tillhandahållna digitala innehållet eller digitala tjänsten.

Sådan användning får dock förekomma om innehållet

1. inte har något annat användningsområde än det som tillhandahålls av näringsidkaren,
2. endast rör konsumentens verksamhet vid dennes användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls av näringsidkaren,
3. har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och det inte är möjligt eller endast med oproportionella ansträngningar går att dela upp innehållet, eller
4. har genererats gemensamt med andra och innehållet kan användas av andra konsumenter.

På konsumentens begäran ska näringsidkaren även efter det att avtalet hävts för konsumenten tillgängliggöra sådant innehåll som konsumenten har tillhandahållit eller skapat förutom i de fall som anges i punkt 1–3 ovan. Detta digitala innehåll ska tillgängliggöras utan kostnad, inom skälig tid och i ett allmänt använt, maskinläsbart format. Förutom i dessa fall får näringsidkaren hindra konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Konsumenten ska avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för annan.

Om ett digitalt innehåll har tillhandahållits på ett fysiskt medium och näringsidkaren begär det, ska konsumenten på näringsidkarens bekostnad återlämna det fysiska mediet utan onödigt dröjsmål.

Näringsidkarens begäran ska göras senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren att avtalet hävs.

Skälen för förslaget

Näringsidkarens återbetalning av penningbelopp och digitala värderepresentationer

I artikel 16.1 första stycket i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att näringsidkaren vid hävning av avtalet ska till konsumenten återbetala alla belopp som erlagts i enlighet med avtalet. I skäl 68 anges angående detta att näringsidkaren bör återbetala det pris konsumenten har betalat. Med pris avses enligt artikel 2.7 penningbelopp eller en digital värderepresentation. Artikel 16.1 första stycket måste mot denna bakgrund förstås så att inte endast penningbelopp ska återbetalas utan även digitala värderepresentationer. Direktivets bestämmelser om verkan av hävning gäller oavsett anledningen till att konsumenten häver avtalet (se artikel 13.3).

I de fall där avtalet föreskriver att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas under en period mot betalning av ett pris och det förelåg avtalsenlighet under en period som föregick hävningen, ska näringsidkaren enligt artikel 16.1 andra stycket till konsumenten återbetala endast den andel av det betalade priset som motsvarar och står i förhållande till den tid under vilken det inte förelåg avtalsenlighet. Näringsidkaren ska också återbetala en eventuell del av priset som konsumenten erlagt i förskott för en eventuell avtalsperiod som skulle ha återstått om avtalet inte hade hävts.

Enligt artikel 17.3 ska konsumenten inte vara skyldig att betala för eventuell användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period som föregår hävningen av avtalet och under vilken det inte förelåg avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Genomförande av artikel 16.1 bör ske genom att en bestämmelse om återbetalning av penningbelopp och digitala värderepresentationer införs. För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet bör även en reglering motsvarande artikel 17.3 införas. Den svenska lagtexten bör utformas i nära överensstämmelse med direktivets ordalydelse, med den mindre justering avseende digitala värderepresentationer som föranleds av skäl 68.

Näringsidkarens skyldigheter enligt GDPR

Enligt artikel 16.2 ska näringsidkaren fullgöra de skyldigheter i fråga om konsumentens personuppgifter som är tillämpliga enligt GDPR. Näringsidkarens skyldigheter i detta hänseende följer i och för sig redan av GDPR. För tydlighets skull bör dock en upplysningsbestämmelse införas i den nya lagen.

Enligt GDPR är det alltid möjligt att återkalla ett samtycke till personuppgiftsbehandling. I de fall en konsument ingått ett avtal om att få ett digitalt innehåll eller en digital tjänst i utbyte mot att tillhandahålla sina personuppgifter uppkommer frågan vad som händer med avtalet om konsumenten återkallar sitt samtycke till personuppgiftsbehandling. En aspekt av situationen är att konsumenten då inte längre lever upp till sin del av avtalet. Å andra sidan kan det vara så att näringsidkaren redan fullt ut har tillgodogjort sig det ekonomiska värdet av att få tillgång till personuppgifterna. Det finns inte några bestämmelser om hur denna situation ska bedömas i direktivet. Det är svårt att överblicka vilka olika fall som kan aktualiseras. Frågan framstår därför som mindre lämplig att i nuläget reglera i lagen. Situationen får i stället bedömas utifrån allmänna avtalsrättsliga principer. Ett tänkbart synsätt, som sannolikt ofta kan vara rimligt, är att se det så att möjligheten enligt GDPR att återkalla samtycket till personuppgiftsbehandling kan likställas med en rätt för konsumenten att säga upp avtalet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Med det synsättet skulle följden normalt bli att näringsidkaren inte är skyldig att fortsätta leverera det digitala innehållet eller den digitala tjänsten efter det att samtycket återtas. Däremot skulle återtagandet av samtycket inte påverka det tillhandahållande som skett dessförinnan.

Näringsidkarens framtida användning av annat innehåll än personuppgifter

I artikel 16.3 anges att näringsidkaren ska avhålla sig från att använda något annat innehåll än personuppgifter som tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren. Användande får dock ske av innehåll som inte har något annat användningsområde än, eller som endast rör konsumentens verksamhet vid användning av,

det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren (se artikel 16.3 a och 16.3 b). Användande får också ske av innehåll som har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och inte kan delas upp eller som kan delas upp endast med oproportionella ansträngningar, eller som har genererats gemensamt av konsumenten och andra och andra konsumenter kan fortsätta att använda innehållet (se artikel 16.3 c och 16.3 d). Med undantag för de situationer som avses i artikel 16.3 a–16.3 c ska näringsidkaren enligt artikel 16.4, på konsumentens begäran, för konsumenten tillgängliggöra annat innehåll än personuppgifter, som tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren. Konsumenten ska ha rätt att hämta detta digitala innehåll kostnadsfritt, utan hinder från näringsidkarens sida, inom skälig tid och i ett allmänt använt, maskinläsbart format.

I den nya lagen bör regleras när näringsidkaren efter hävning av avtalet får använda annat innehåll än personuppgifter som tillhandahållits eller skapats av konsumenten och dennes skyldighet att i den situationen tillgängliggöra sådant innehåll för konsumenten. Paragrafen bör utformas i nära överensstämmelse med direktivets ordalydelse.

Näringsidkarens förhindrande av konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Enligt artikel 16.5 får näringsidkaren förhindra varje framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten från konsumentens sida, särskilt genom att göra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten otillgängligt för konsumenten eller genom att avaktivera konsumentens användarkonto, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 16.4.

Genomförande av artikel 16.5 bör ske genom införande av bestämmelser om näringsidkarens möjlighet att efter hävning hindra konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Ordalydelsen bör utformas nära direktivets.

Konsumentens skyldigheter

I artikel 17.1 anges att konsumenten efter hävningen av avtalet ska avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för tredje parter. Enligt artikel 17.2 ska konsumenten, om det digitala innehållet tillhandahållits på ett fysiskt medium, på begäran av näringsidkaren och på dennes bekostnad återlämna det fysiska mediet till näringsidkaren utan onödigt dröjsmål. Om näringsidkaren beslutar att begära att det fysiska mediet ska återlämnas, ska begäran göras inom 14 dagar från den dag då näringsidkaren informerades om konsumentens beslut att häva avtalet. Konsumenten är alltså endast skyldig att återlämna ett fysiskt medium när näringsidkaren gjort en sådan begäran inom den angivna tiden.

Genomförande av artikel 17.1 och 17.2 bör ske genom att bestämmelser införs som reglerar konsumentens skyldigheter. Ordalydelsen bör ligga nära direktivets.

8.2.6 Tillvägagångssättet vid näringsidkarens återbetalning

Förslag: Vid prisavdrag eller hävning ska näringsidkaren fullgöra sin återbetalningsskyldighet utan onödigt dröjsmål och senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren sitt beslut att häva avtalet eller informerades om sitt krav på prisavdrag.

Näringsidkaren ska använda samma betalningsmetod som konsumenten använde. Någon avgift för återbetalningen får inte påföras.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 18.1 ska en återbetalning som näringsidkaren är skyldig att göra till konsumenten enligt artikel 14.4 och 14.5 eller artikel 16.1 till följd av ett prisavdrag eller en hävning av avtalet ske utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 14 dagar från den dag då näringsidkaren informerades om konsumentens beslut att återbeta sin rätt till ett prisavdrag eller sin rätt att häva avtalet. Näringsidkaren ska vid återbetalningen använda samma betalningsmetod som konsumenten använde för att betala det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, såvida inte konsumenten uttryckligen samtycker till något annat och förutsatt att konsumenten

inte åsamkas några avgifter till följd av en sådan återbetalning (se artikel 18.2). Näringsidkaren får inte ålägga konsumenten någon avgift för denna återbetalning (se artikel 18.3).

Genomförande av artikel 18 bör ske genom att bestämmelser införs om tillvägagångssättet vid näringsidkarens återbetalning. Konsumenten ska alltså ha rätt att kräva att samma betalningsmetod används och får inte påföras någon avgift för återbetalningen. Den svenska lagtexten bör formuleras i nära överensstämmelse med direktivets ordalydelse.

9 Övriga bestämmelser

9.1 De bestämmelser som inte strider mot varudirektivet flyttas till den nya lagen

9.1.1 Varans avlämnande

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om varans avlämnande flyttas med vissa ändringar och tillägg till den nya lagen.

En vara med digitala delar är avlämnad först när köparen både har fått den lösa saken i sin besittning och tillhandahållits det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Om de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period anses avlämnande ha skett när tillhandahållandet har påbörjats. Ett digitalt innehåll är tillhandahållet när köparen, eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen har valt, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet. En digital tjänst är tillhandahållen när den görs tillgänglig för köparen eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen valt.

Har säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet åtagit sig att installera varan, är varan avlämnad först när sådan installation har utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning.

Risken för en vara med digitala delar går över på köparen när den lösa saken har kommit i köparens besittning.

Skälen för förslaget: Bestämmelser om varans avlämnande finns i 4–8 §§ konsumentköplagen. Regleringen är anpassad till konsumenträttighetsdirektivet (se prop. 2013/14:15 s. 56–60).

I varudirektivet används begreppet leverans i fråga om varans avlämnande. Innebörden av begreppet leverans har överlämnats åt nationell rätt att bestämma (se skäl 38). Direktivet innehåller heller

inte någon heltäckande reglering av varors leverans och riskens övergång. På några punkter finns dock skrivningar som bör beaktas vid utformningen av regelverket.

Enligt skäl 39 bör varor med digitala delar anses ha levererats till konsumenten när både varornas fysiska komponent har levererats och det enda tillhandahållandet för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har gjorts, eller det kontinuerliga tillhandahållandet för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten över en tidsperiod har påbörjats. På så sätt, anges det, kan säkerställas att säljarens ansvarsperiod för den fysiska komponenten och den digitala delen börjar löpa samtidigt och det påpekas att konsumenten ofta inte kan upptäcka ett fel i den fysiska komponenten innan den digitala delen har tillhandahållits.

Varudirektivet hindrar således inte när det gäller fysiska varor att den svenska regleringen i 6 § konsumentköplagen om att en vara ska anses avlämnad när köparen (själv eller i vissa fall genom en transportör eller någon annan) har fått den i sin besittning behålls och flyttas över till den nya lagen, vilket bör ske. Mot bakgrund av skäl 39 bör dock särreglering införas angående varor med digitala delar. Sådana varor bör anses avlämnade först när köparen både fått det fysiska föremålet i sin besittning och tillhandahållits de digitala delarna.

I direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns en reglering av vad som avses med tillhandahållande. Enligt artikel 5.2 ska näringsidkaren anses ha fullgjort sin tillhandahållandeskyldighet när konsumenten, eller den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten har valt för ändamålet, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet, respektive när den digitala tjänsten görs tillgänglig för konsumenten eller för den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten har valt för ändamålet. Någon exakt motsvarighet till denna reglering finns inte i varudirektivet. I skäl 39 anges dock att konsumenten ska få tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten på ett sådant sätt att detta/denna, eller ett annat medel som är lämpligt för att ladda ned eller få tillgång till innehållet eller tjänsten, ingår i konsumentens ansvarsområde och inga fler åtgärder krävs av säljaren för att konsumenten ska kunna använda innehållet eller tjänsten enligt avtalet. Som exempel nämns att säljaren tillhandahåller en länk eller ett nedladdningsalternativ. I skäl 41 i direktivet om tillhandahållande av

digitalt innehåll finns väldigt likartade skrivningar angående att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska ha nått konsumentens sfär. Där förtydligas vidare att om konsumenten valt en tredje parts fysiska eller virtuella funktion, exempelvis en elektronisk plattform eller en molnlagringsfunktion, för att motta eller lagra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kan näringsidkaren inte ansvara för tredje parts åtgärder och tillhandahållande bör därför anses ha skett redan när näringsidkaren tillhandahåller den tredje parten innehållet eller tjänsten.

Mot bakgrund av att synsättet på när tillhandahållande ska anses ha skett framstår som likadant i båda direktiven är det lämpligt att ta in en reglering motsvarande artikel 5.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll bland bestämmelserna om avlämnande av varor med digitala delar.

I skäl 40 i varudirektivet anges att när varor kräver att installationen utförs av säljaren kan konsumenten i vissa fall inte använda varorna eller upptäcka fel innan installationen har avslutats. Om köpeavtalet innebär att säljaren ska installera varorna bör därför varorna betraktas som levererade när installationen har avslutats. Skrivningarna tar sikte på alla typer av varor. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i konsumentköplagen. En sådan bör läggas till i den nya lagen.

Varken av skäl 39 eller i övrigt i varudirektivet framgår hur man ska se på riskens övergång när det gäller varor med digitala delar, eller i fråga om andra varor. I 8 § konsumentköplagen finns bestämmelser om riskens övergång. Om köparen bär risken för varan är han eller hon skyldig att betala för varan även om den har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom en händelse som inte beror på säljaren (första stycket). Risken för varan går över på köparen när varan avlämnas (andra stycket). Vid öppet köp bär köparen risken för varan till dess den lämnas tillbaka (tredje stycket). Bestämmelserna avspeglar det förhållandet att den som fysiskt innehar ett föremål är den som har bäst möjlighet att kontrollera vad som händer med det. Om det fysiska föremålet i en vara med digitala delar levereras innan det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls är även det en situation där köparen är den som bäst kan kontrollera vad som händer med det fysiska föremålet. Det framstår inte som rimligt att säljaren ska behöva stå risken för att det fysiska föremålet skadas i en brand eller att det blir stulet. I stället bör det föreskrivas att risken för en vara med digitala delar går över på köparen när den lösa saken

kommit i köparens besittning. För andra typer av varor bör regleringen i konsumentköplagen flyttas över oförändrad.

När det gäller övriga bestämmelser om varans avlämnande – plats och tid för avlämnandet samt kostnaderna för varan – krävs inte några ändringar till följd av varudirektivet. Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§ konsumentköplagen bör flyttas över till den nya lagen.

9.1.2 Säljarens dröjsmål

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om säljarens dröjsmål flyttas till den nya lagen.

Skälen för förslaget: I 9–15 §§ konsumentköplagen finns bestämmelser om vad som avses med säljarens dröjsmål, påföljder för säljarens dröjsmål och meddelande om hävning och skadestånd från köparen vid säljarens dröjsmål. Varudirektivet reglerar inte denna typ av frågor. Bestämmelserna i konsumentköplagen bör flyttas över till den nya lagen.

9.1.3 Skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott, om prisskillnad och om jämkning av skadestånd flyttas till den nya lagen.

Skälen för förslaget: Av artikel 3.6 och skäl 18 i varudirektivet framgår att det står medlemsstaterna fritt att reglera konsumentens rätt till ersättning för skador som konsumenten har lidit till följd av säljarens överträdelse av direktivet. Bestämmelserna i 32–34 §§ konsumentköplagen om skadeståndets omfattning vid säljarens dröjsmål eller fel på varan, om ersättning för prisskillnad vid täckningsköp och om jämkning av skadestånd bör behållas och således föras över till den nya lagen.

9.1.4 Köparens betalningsskyldighet och rätt till avbeställning

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om det pris som köparen ska betala, om tidpunkten för betalningen och om avbeställning flyttas till den nya lagen. En bestämmelse införs om att avbeställning av varor med digitala delar endast kan göras fram till dess att köparen har fått den lösa saken i sin besittning.

Skälen för förslaget: Frågor om det pris som köparen ska betala, om tidpunkten för betalningen när den inte följer av avtalet och om avbeställning regleras inte i varudirektivet, se skäl 18. Bestämmelserna i 35–37 §§ konsumentköplagen om priset för varan, tidpunkt för betalningen och avbeställning bör behållas och föras över till den nya lagen.

Vid varor med digitala delar kan det inträffa att den lösa saken, alltså det fysiska föremålet, kommer i köparens besittning vid en annan tidpunkt än när den digitala delen tillhandahålls köparen. Enligt förslaget kommer i och för sig avlämnande av en vara med digitala delar inte att ha skett förrän även den digitala delen har tillhandahållits köparen (jämför skäl 39 i varudirektivet). Däremot föreslås risken för varan med digitala delar gå över på köparen så snart den lösa saken har kommit i köparens besittning. I linje med den senare regleringen bör även föreskrivas att avbeställning av en vara med digitala delar endast får göras fram till dess att köparen har fått den lösa saken i sin besittning.

9.1.5 Köparens dröjsmål

Förslag: Konsumentköplagens bestämmelser om vad som avses med dröjsmål på köparens sida och om påföljder för sådant dröjsmål flyttas till den nya lagen.

Skälen för förslaget: De frågor om köparens dröjsmål som behandlas i 38–41 §§ konsumentköplagen (vad som avses med dröjsmål och påföljder vid sådant dröjsmål inklusive hävning och skadestånd) regleras inte i varudirektivet. Bestämmelserna bör behållas och flyttas över till den nya lagen.

9.1.6 Vissa gemensamma bestämmelser

Förslag: Om köpet har fullgjorts ska vid hävning köparen lämna tillbaka varan på säljarens bekostnad. Säljaren ska betala tillbaka köpesumman vid mottagandet av varan eller av ett bevis som tillhandahålls av köparen om att han eller hon har skickat tillbaka varan. Med de justeringarna flyttas konsumentköplagens bestämmelser om verkningar av hävning över till den nya lagen. Även bestämmelserna om den skadelidande partens skyldighet att begränsa sin skada, om bortfall av rätt till hävning och omleverans och om att vissa meddelanden ska gå på mottagarens risk flyttas till den nya lagen. Det föreskrivs att ytterligare två av köparens meddelanden till säljaren ska gå på mottagarens risk, liksom två av de meddelanden en konsument ska lämna till näringsidkaren enligt lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Dessa är köparens meddelande vid dröjsmål om att fullgörelse krävs, köparens och konsumentens meddelande vid fel om hävning av avtalet samt konsumentens meddelande vid dröjsmål om att avtalet hävs.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna i 42 § konsumentköplagen handlar om den skadelidande partens skyldighet att begränsa sin skada. Regleringen faller enligt artikel 3.6 och skäl 18 i varudirektivet utanför direktivets tillämpningsområde och bör flyttas över till den nya lagen.

I artikel 16.3 i varudirektivet anges att om köparen häver ett köpeavtal i dess helhet, i enlighet med artikel 16.2, eller med avseende på vissa av de varor som levererats inom ramen för köpeavtalet, så ska konsumenten återsända varorna till säljaren på säljarens bekostnad, och säljaren till konsumenten återbetala det erlagda priset för varorna vid mottagandet av varorna eller enligt bevis som tillhandahålls av konsumenten om att han eller hon har skickat tillbaka varorna. I 43 § andra stycket konsumentköplagen anges i stället att i den mån köpet har fullgjorts får vardera parten vid hävning kräva att motparten utan onödigt dröjsmål lämnar tillbaka vad han eller hon har tagit emot. I den nya lagen bör införas en reglering som motsvarar direktivets. Direktivets ordalydelse ger intrycket att det avgörande för när konsumenten ska ha rätt att

återfå det som han eller hon har betalat är den tidpunkt som inträffar först av att säljaren antingen återfår varorna eller får ett bevis från konsumenten om att konsumenten har skickat tillbaka dessa. Vid genomförandemöten avseende direktivet har dock framförts uppfattningen att säljaren kan välja om ett bevis om återsändande ska accepteras eller inte. Huruvida den tolkningen är korrekt kan komma att avgöras av EU-domstolen. En ordalydelse nära direktivets bör införas i den nya lagen. Övriga bestämmelser i 43–45 §§ konsumentköplagen om verkningar av hävning och om bortfall av rätt till hävning och omleverans bör behållas och flyttas över till den nya lagen, vilket mot bakgrund av skäl 18, 59 och 60 är i överensstämmelse med direktivet.

I 47 § konsumentköplagen finns bestämmelser om att vissa meddelanden går på mottagarens risk. Direktivet reglerar inte dessa frågor, varför bestämmelserna kan flyttas över till den nya lagen, vilket bör ske. Även den hävningsförklaring som köparen enligt förslaget ska avge vid hävning på grund av fel bör gå på mottagarens risk och ett sådant tillägg bör därför göras. I paragrafen har hittills inte funnits någon hänvisning till dagens 12 §, det vill säga köparens krav på säljaren vid dröjsmål att denne ska fullgöra köpet. Paragrafen fanns uppräknad i författningskommentaren till 47 § i prop. 1989/90:89 men kom aldrig in i lagtexten. Någon förklaring till detta finns inte i lagstiftningsärendet. Även om det inte har framkommit att avsaknaden av den hänvisningen skulle ha lett till några särskilda problem i den praktiska tillämpningen framstår det som lämpligt att nu lägga till den i lagtexten.

Enligt bestämmelserna i den nya lagen om avtal om tillhållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster ska konsumenten avge en hävningsförklaring om han eller hon önskar häva avtalet. Hävningsförklaring ska avges såväl när hävning sker på grund av näringsidkarens dröjsmål som när orsaken är fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Även i dessa fall bör meddelandet med hävningsförklaring gå på mottagarens risk och respektive typ av meddelande bör därför läggas till i lagtexten.

9.1.7 Anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled, förhållandet till säljarens borgenärer och regressrätt

Förslag: Till den nya lagen flyttas konsumentköplagens bestämmelser om anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled och om förhållandet till säljarens borgenärer.

Bedömning: Svensk rätt uppfyller redan direktivens krav när det gäller regressrätt. Någon lagändring behövs inte.

Skälen för förslaget och bedömningen: I 46 § konsumentköplagen finns bestämmelser om möjlighet för en köpare att rikta anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled. Den typen av frågor regleras inte av varudirektivet, se skäl 63. I 49 § konsumentköplagen regleras förhållandet till säljarens borgenärer, det vill säga sakrättsligt skydd. Inte heller sådana frågor omfattas av varudirektivet. Bestämmelser motsvarande 46 och 49 §§ konsumentköplagen bör föras in i den nya lagen.

Enligt artikel 18 i varudirektivet ska säljaren, om denne hålls ansvarig gentemot konsumenten på grund av bristande avtalsenlighet till följd av en handling eller en underlåtenhet, inbegripet underlåtenhet att tillhandahålla uppdateringar för varor med digitala delar, ha rätt att rikta regressanspråk mot den eller de ansvariga personerna i transaktionskedjan. Artikeln har sin motsvarighet i artikel 20 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll, som också anger att motsvarande möjlighet ska finnas när det är näringsidkarens underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten (näringsidkarens dröjsmål) som orsakats av en person i tidigare led i transaktionskedjan. Enligt båda artiklarna ska det fastställas i nationell rätt vilken person som säljaren/näringsidkaren har rätt att rikta anspråk mot samt relevanta åtgärder och villkor för utövandet av denna rätt.

Artiklarna reglerar alltså förhållandet mellan säljaren/näringsidkaren och ansvariga personer i tidigare led och har mycket stora likheter med artikel 4 i konsumentköpsdirektivet. Vid genomförandet av konsumentköpsdirektivet ansågs svensk rätt redan uppfylla artikel 4 och någon lagregel bedömdes inte nödvändig. Detta eftersom det följer av grundläggande avtalsrättsliga principer att en säljare kan rikta anspråk mot sin avtalspart bakåt i kedjan och då det hade lämnats åt

medlemsstaterna att fritt avgöra mot vem eller vilka den slutlige säljaren ska få vända sig med sitt anspråk. (Se prop. 2001/02:134 s. 55).

Det saknas anledning att nu göra någon annan bedömning av vilka möjligheter till regress som finns enligt svensk rätt. Varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll lämnar vidare i likhet med konsumentköpsdirektivet åt medlemsstaterna att avgöra mot vem eller vilka regresskrav ska framställas och kräver inte att det ska vara möjligt att rikta krav mot någon annan än en avtalspart. Utgångspunkten är därför även nu att någon lagreglering inte behövs för att genomföra direktivens bestämmelser om regressrätt.

På en punkt finns dock anledning till särskilda överväganden när det gäller direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Näringsidkaren kommer enligt den nya lagen i vissa fall att vara ansvarig mot konsumenten även när det digitala innehållet eller den digitala tjänsten består av eller bygger på fri programvara med öppen källkod som en person i tidigare led i transaktionskedjan har tillhandahållit utan betalning av ett penningbelopp eller en digital värderepresentation som motprestation. I skäl 78 i direktivet anges att näringsidkaren inte bör kunna göra gällande regressrätt mot en sådan person. Enligt utredningens bedömning bör det normalt inte vara möjligt enligt svensk rätt för en näringsidkare att rikta regresskrav mot den som tillhandahållit fri programvara med öppen källkod som näringsidkaren sedan har använt sig av för det digitala innehåll eller den digitala tjänst näringsidkaren tillhandahåller. Det bör mot den bakgrunden inte vara nödvändigt med någon lagregel för att svensk rätt ska stå i överensstämmelse med skäl 78 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Sammantaget bedömer utredningen således att säljarens/näringsidkarens regressrätt inte behöver lagregleras.

9.2 Bestämmelser med anledning av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll

9.2.1 Hänvisningar till bestämmelserna om varor

Förslag: Hänvisning görs till bestämmelserna om när en vara är avlämnad och när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst är tillhandahållet, om påföljder vid säljarens dröjsmål, om skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott, om köparens betalnings-skyldighet, om köparens dröjsmål samt om en skadelidande parts skyldighet att begränsa sin skada.

Skälen för förslaget

Tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Enligt artikel 5.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska en näringsidkare anses ha fullgjort sin tillhandahållandeskyldighet när konsumenten, eller den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten valt för ändamålet, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet, respektive när den digitala tjänsten görs tillgänglig för konsumenten eller för den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten har valt för ändamålet.

Bestämmelser med motsvarande innehåll föreslås beträffande de digitala delarna i varor med digitala delar. Artikel 5.2 bör genomföras genom en hänvisning till de bestämmelserna.

Enligt artikel 3.3 ska artikel 5 emellertid inte tillämpas på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll. Av skäl 20 i direktivet framgår att bestämmelserna i konsumenträttighetsdirektivet i stället ska gälla i fråga om leverans. De bestämmelserna har genomförts i konsumentköplagens regler om varor som nu flyttas över till den nya lagen. En hänvisning bör därför för den typen av fysiskt medium göras till den bestämmelse som reglerar när en vara är avlämnad.

Påföljder vid näringsidkarens dröjsmål

I artikel 13.1 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anges att konsumenten, om näringsidkaren har underlåtit att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, ska uppmana näringsidkaren att göra detta. Om näringsidkaren då inte tillhandahåller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan onödigt dröjsmål eller inom en ytterligare tidsperiod som parterna uttryckligen kommit överens om, ska konsumenten ha rätt att häva avtalet. Enligt artikel 13.2 ska artikel 13.1 inte tillämpas och konsumenten ha rätt att omedelbart häva avtalet om näringsidkaren har meddelat, eller det framgår lika tydligt av omständigheterna, att näringsidkaren inte kommer att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Konsumenten har också en rätt till omedelbar hävning om konsumenten och näringsidkaren har kommit överens om, eller det framgår av omständigheterna i samband med avtalets ingående, att en viss tidpunkt för tillhandahållandet är viktig för konsumenten och näringsidkaren underlåter att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten senast eller vid denna tidpunkt.

Vid näringsidkarens dröjsmål reglerar direktivet endast påföljden hävning. Av skäl 15 framgår att det står medlemsstaterna fritt att reglera parternas rättigheter att avstå från att helt eller delvis fullgöra sina skyldigheter innan motparten fullgör sina skyldigheter. Direktivet hindrar därmed inte en rätt för konsumenten att hålla inne betalningen och en sådan påföljd bör införas genom hänvisning till bestämmelserna om varor. Konsumenten bör också ha rätt till skadestånd vilket kan införas med stöd av artikel 3.10 och skäl 73.

Artikel 13.1 och 13.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll har en liknande lydelse som artikel 18.2 i konsumenträttsdirektivet. Det direktivet har genomförts genom bland annat 13 § konsumentköplagen (se prop. 2013/14:15 s. 57–59). Det bör vara möjligt att genomföra artikel 13.1 och 13.2 genom en hänvisning till bestämmelserna för varor om köparens rätt att kräva att säljaren fullgör köpet och om köparens rätt att häva köpet.

Skadeståndets omfattning vid näringsidkarens avtalsbrott

Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll reglerar inte skadestånd vid näringsidkarens avtalsbrott. Det står medlemsstaterna fritt att reglera denna typ av frågor och det har förutsatts att regler om skadestånd ska finnas nationellt (se artikel 3.10 och skäl 73). Utredningens utgångspunkt är att reglerna så långt möjligt ska vara likadana för köp av varor och för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. En hänvisning till bestämmelserna om skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott avseende varor bör därför göras.

Konsumentens betalningsskyldighet respektive dröjsmål

I direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll finns inte någon reglering av konsumentens betalningsskyldighet eller av dennes dröjsmål. Det kan antas att det vanligen regleras i parternas avtal såväl vad och när konsumenten ska betala, som i vilken utsträckning näringsidkaren är skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet innan betalning har skett. I den digitala miljön kan det med tekniska hjälpmedel på ett exakt sätt regleras vem som ska få tillgång till digitalt material m.m. Utredningens utgångspunkt är dock att försöka åstadkomma en enhetlig reglering där så är möjligt och lämpligt. Mot den bakgrunden framstår det som lämpligt att hänvisa till bestämmelserna om köparens betalningsskyldighet respektive dröjsmål såvitt gäller varor, i den utsträckning dessa bestämmelser framstår som relevanta.

När det gäller vilket pris som ska betalas och tidpunkten för betalning bör det vara möjligt med en hänvisning. I fråga om köparens rätt till avbeställning föreslås att för varor med digitala delar ska den rätten endast finnas fram till dess att köparen fått den lösa saken i sin besittning. I linje med det bör det inte göras någon hänvisning till de bestämmelserna för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster och inte heller bör någon fristående sådan reglering införas.

Vad som utgör konsumentens dröjsmål bör vara detsamma som för köpare av varor, varför en hänvisning kan göras. Också förutsättningarna för hävning och innehållet i rätten till skadestånd bör vara likadana som för varor och även detta kan därför regleras

genom hänvisning. Det passar av tydlighetsskäl mindre bra med en hänvisning till den paragraf som dels reglerar säljarens möjlighet att hålla inne varan, dels räknar upp vilka påföljder en säljare har rätt till vid köparens dröjsmål. Som framgår i det följande föreslås detta i stället regleras separat. Det är inte relevant med någon hänvisning till bestämmelserna som rör situationen att en vara kommit i köparens besittning.

En skadelidande parts begränsning av sin skada

För varor föreslås bestämmelserna i 42 § konsumentköplagen om en skadelidande parts skyldighet att begränsa sin skada flyttas över till den nya lagen. Den typen av frågor regleras inte i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll men sådana bestämmelser bör vara möjliga att införa med stöd av artikel 3.10. En hänvisning bör göras.

9.2.2 Tillhandahållande respektive vad som utgör näringsidkarens dröjsmål

Förslag: Två särskilda paragrafer införs om tillhandahållande respektive om näringsidkarens dröjsmål.

Om det inte följer av avtalet när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska tillhandahållas, ska det ske utan onödigt dröjsmål. Undantag gäller i fråga om tillhandahållande av digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet. I de fallen ska i stället de regler som gäller för varor tillämpas såväl när det gäller tid för avlämnande, som när det gäller plats för avlämnande, kostnader för transport m.m. avseende varan och risken för varan.

Dröjsmål på näringsidkarens sida föreligger om tillhandahållande till konsumenten av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte sker vid avtalad tidpunkt eller enligt de regler som gäller om avtalet inte reglerar tidpunkten. Näringsidkaren har bevisbördan för att tillhandahållande har skett i tid. Konsumenten ska meddela näringsidkaren om han eller hon – enligt de regler som gäller om detta – vill häva avtalet med anledning av näringsidkarens dröjsmål.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 5.1 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll gäller beträffande tillhandahållande att näringsidkaren ska tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till konsumenten utan onödigt dröjsmål efter avtalets ingående om inte parterna har kommit överens om annat. Det anges alltså inte att tillhandahållande ska ske senast inom 30 dagar, på sätt som föreskrivs beträffande varor i artikel 18.1 i konsumenträttighetsdirektivet och i den svenska regleringen. Avsaknaden av en sådan bestämmelse bör närmast uppfattas som att tillhandahållande normalt bör ske betydligt snabbare än inom 30 dagar, även om det kan tänkas finnas fall där detta inte stämmer. Utredningen bedömer att artikel 5.1 i direktivet bör genomföras genom en separat bestämmelse och inte genom hänvisning.

När det gäller ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll följer av artikel 3.3 och skäl 20 att samma regler som gäller för avlämnande av varor i stället ska gälla. En hänvisning bör därför för dessa fall göras till den paragraf som reglerar när avlämnande av en vara ska ske. Vidare bör för den aktuella typen av fysiskt medium hänvisning göras till bestämmelserna om plats för avlämnande av varan samt kostnader för transport m.m. avseende varan och risken för varan.

I artikel 11.1 anges att näringsidkaren ska vara ansvarig för varje underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artikel 5. Enligt artikel 12.1 ska bevisbördan med avseende på om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits i enlighet med artikel 5 åvila näringsidkaren. För att genomföra dessa delar av direktivet bör det föreskrivas att dröjsmål föreligger på näringsidkarens sida om tillhandahållande inte skett i tid och att det är näringsidkaren som har bevisbördan för att tillhandahållandet har skett i tid. Även vid hävning på grund av näringsidkarens dröjsmål gäller enligt artikel 15 att konsumenten ska avge en hävningsförklaring (jämför artikel 13.3). En bestämmelse om detta bör införas i den nya lagen.

9.2.3 Ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Förslag: En särskild paragraf införs om förutsättningarna för näringsidkaren att ändra egenskaper i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och för konsumenten att då i vissa fall säga upp avtalet.

Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, får näringsidkaren ändra innehållet eller tjänsten om det följer av avtalet och det där anges ett giltigt skäl till sådan ändring, ändringen sker utan kostnad för konsumenten och konsumenten har informerats om ändringen på ett tydligt sätt.

Om ändringen försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i mer än endast obetydlig utsträckning, har konsumenten rätt att säga upp avtalet. Sådan rätt föreligger dock inte om konsumenten har möjlighet att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ändring och det fortfarande föreligger avtalsenlighet. Uppsägningen ska ske senast 30 dagar från det att konsumenten mottog viss information eller ändringen genomfördes. Vid uppsägningen tillämpas bestämmelserna om hävning.

När en ändring som försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i mer än endast obetydlig utsträckning genomförs ska konsumenten i skälig tid ha informerats om egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen samt om rätten att säga upp avtalet eller om möjligheten att behålla innehållet eller tjänsten i oförändrat skick. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Paragrafen ska inte tillämpas på ett paket i den mening som avses i direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, om delar av en internetanslutningstjänst eller en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ingår i paketet.

Skälen för förslaget: Artikel 19 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll behandlar näringsidkarens möjlighet att göra ändringar av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och konsumentens rättigheter i anslutning till detta. I artikel 19.1 anges att om

avtalet föreskriver att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas eller tillgängliggöras för konsumenten under en tidsperiod, får näringsidkaren ändra innehållet eller tjänsten utöver vad som är nödvändigt för att upprätthålla avtalsenligheten om ett antal villkor är uppfyllda. Enligt villkoren (19.1 a–19.1 d) ska avtalet medge, och ge ett giltigt skäl till, en sådan ändring, ändringen ska göras utan extra kostnader för konsumenten och konsumenten ska ha informerats om ändringen på ett tydligt och begripligt sätt. I vissa fall, som anges i artikel 19.2, ska konsumenten också ha informerats i skälig tid på ett varaktigt medium om egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen, och om att det finns viss rätt att säga upp avtalet eller om att det finns möjlighet att utan extra kostnad behålla innehållet eller tjänsten utan ändring och med fortsatt avtalsenlighet hos innehållet eller tjänsten.

Enligt artikel 19.2 ska konsumenten ha rätt att säga upp avtalet om ändringen inverkar negativt på konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, såvida det inte rör sig om negativ inverkan endast i obetydlig utsträckning. Av skäl 75 framgår att bedömningen av den negativa inverkans utsträckning bör göras objektivt, med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och syfte och till den kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet och andra centrala egenskaper som är normala för digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ. I så fall ska konsumenten ha rätt att säga upp avtalet utan kostnad inom 30 dagar från mottagandet av informationen eller från den tidpunkt då innehållet eller tjänsten ändrades av näringsidkaren beroende på vilket som infaller senast. Enligt artikel 19.3 ska artiklarna 15–18 (som behandlar hävning) tillämpas om konsumenten säger upp avtalet i enlighet med artikel 19.2. Om näringsidkaren har gjort det möjligt för konsumenten att utan extra kostnad behålla innehållet eller tjänsten utan ändring, och det fortfarande föreligger avtalsenlighet hos innehållet eller tjänsten, anges i artikel 19.4 att artikel 19.2 och 19.3 inte ska tillämpas.

Någon motsvarighet till artikel 19 finns inte i varudirektivet eller i den nya lagens bestämmelser om varor. En separat paragraf bör därför införas om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Den nya paragrafen bör språkligt utformas i nära anslutning till direktivets lydelse.

Artikel 3.6 andra stycket i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll anger att artikel 19 inte ska tillämpas på vissa paket enligt direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. Ett sådant undantag bör därför införas i den nya paragrafen.

9.2.4 Kompletterande bestämmelser om påföljder vid konsumentens dröjsmål

Förslag: I en särskild paragraf anges att näringsidkaren vid konsumentens dröjsmål inte är skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren får välja mellan att kräva att konsumenten betalar eller häva avtalet och har vid hävning även rätt till skadestånd. Vid hävning ska bestämmelserna om detta i kapitlet om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster tillämpas.

Skälen för förslaget: Den paragraf avseende varor som bland annat anger vilka påföljder en säljare har rätt till vid köparens dröjsmål innehåller vissa delar som är specifika för köpeavtalen och den riskerar att bli svår att förstå om en hänvisning görs. En särskild paragraf bör därför införas i den delen. Där bör anges att näringsidkaren inte är skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vid konsumentens dröjsmål. Vidare bör regleras att näringsidkaren får välja mellan att kräva att konsumenten betalar eller att häva avtalet och att näringsidkaren vid hävning även har rätt till skadestånd. Vidare behöver samma reglering gälla när ett avtal hävs på grund av konsumentens dröjsmål som annars såvitt gäller verkan av hävning. Även det bör regleras i den särskilda paragrafen.

10 Övriga frågor

10.1 Bestämmelsen om lagval i 48 § konsumentköplagen

Bedömning: I den nya lagen införs inte någon bestämmelse om lagval som motsvarar 48 § konsumentköplagen.

Skälen för bedömningen: I 48 § konsumentköplagen finns en lagvalsbestämmelse som innebär att avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska tillämpas på avtalet inte gäller i fråga om köp enligt konsumentköplagen, om den lag som gäller med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom EES och den lagen ger köparen ett bättre skydd. Bestämmelsen infördes 2002 för att genomföra artikel 7.2 i konsumentköpsdirektivet.

I samband med att Rom I och Rom II-förordningarna¹ trädde i kraft gjordes de ändringar som ansågs nödvändiga för att svensk rätt inte skulle stå i strid med förordningarna. Det ansågs däremot inte finnas anledning att inom ramen för det lagstiftningsärendet överväga ändringar i regler som inte stod i strid med förordningarna (prop. 2013/14:243 s. 24). Enligt artikel 23 i Rom I-förordningen ska förordningen som huvudregel inte inverka på tillämpningen av gemenskapsrättsliga bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser. Till följd av artikeln var således konsumentköpsdirektivets artikel 7.2 om lagval alltså giltig och någon ändring i 48 § konsumentköplagen behövdes därmed inte.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

Nu upphävs emellertid konsumentköpsdirektivet. Varudirektivet innehåller inte någon motsvarighet till artikel 7.2 i konsumentköpsdirektivet. I skäl 65 i varudirektivet anges att ingenting i direktivet bör påverka tillämpningen av internationellt privaträttsliga regler, särskilt Rom I-förordningen. Det är alltså inte möjligt att införa någon bestämmelse som motsvarar 48 § konsumentköplagen i den nya lagen (jämför bland annat den ändring som redan tidigare gjorts i distansavtalslagen, prop. 2013/14:15 s. 53 f.).

10.2 Efterlevnadsåtgärder

Bedömning: Det finns lämpliga och effektiva medel för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna i den nya lagen och i 22 § marknadsföringslagen. Någon ytterligare reglering behöver därför inte införas.

Skälen för bedömningen: I artikel 19.1 i varudirektivet anges att medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga och effektiva medel för att säkerställa efterlevnaden av direktivet. Av artikel 19.2 framgår att medlen ska omfatta bestämmelser varigenom ett eller flera av vissa angivna typer av organ enligt nationell rätt får väcka talan inför domstol eller behöriga förvaltningsmyndigheter för att se till att de bestämmelser som införlivar direktivet tillämpas. De organ som anges är offentliga organ eller deras företrädare, konsumentorganisationer och branschorganisationer. Artikel 21 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll har en närmast identisk lydelse men med tillägg av ytterligare en typ av organ, nämligen organ, organisationer eller sammanslutningar utan vinstsyfte som är verksamma inom området skydd av registrerade rättigheter eller friheter enligt definitionen i artikel 80 i GDPR.

En prövning av bestämmelserna i den nya lagen kan ske i allmän domstol. Konsumentombudsmannen kan, enligt lagen (2011:1211) om Konsumentombudsmannens medverkan i vissa tvister, biträda konsumenter i allmän domstol om tvisten är av betydelse för rättstillämpningen eller om det annars finns ett allmänt konsumentintresse av att tvisten prövas. Konsumentombudsmannen får också väcka offentlig grupptalan enligt 6 § lagen (2002:599) om grupp-rättegång som företrädare för en grupp konsumenter (se 5 § 2

förordningen, 2009:607, med instruktion för Konsumentverket). Enligt 5 § lagen om grupprättegång får vidare en organisationstalan väckas av en ideell förening som i enlighet med sina stadgar tillvaratar konsumentintressen i tvister mellan konsumenter och en näringsidkare om någon vara, tjänst eller annan nyttinghet som näringsidkaren erbjuder till konsumenter.

I de engelska versionerna av de båda direktiven används uttrycket ”may take action” och i de svenska versionerna ”får väcka talan” (i skäl 64 och 79 används ”initiate” respektive ”inleda”). Konsumentombudsmannen får i konsumenttvister bara biträda och väcka offentlig grupptalan som företrädare för konsumenter, inte väcka talan i eget namn. Även en organisationstalan som förs av en förening som tillvaratar konsumentintressen förs av föreningen som företrädare för konsumenterna. Konsumentombudsmannen har däremot självständiga befogenheter enligt marknadsföringslagen som gäller alla kontakter mellan näringsidkare och konsumenter i försäljningssyfte. Enligt utredningens uppfattning kan det uttrycksätt som används i direktiven inte uppfattas som ett krav på att Konsumentombudsmannen och konsumentorganisationer ska ha möjlighet att föra civilrättslig talan helt fristående från en eller flera berörda konsumenter. Möjligheterna enligt svensk rätt måste i det avseendet anses fullt tillräckliga.

Konsumentverket har även bland annat som uppgift att fullgöra de uppgifter som en behörig myndighet har enligt 2017 års konsumentskyddsförordning² i fråga om efterlevnaden av sådana regler som myndigheten har tillsyn över, se 3 § 6 förordningen med instruktion för Konsumentverket.

Vid sidan av prövning i allmän domstol kan en konsument vända sig till Allmänna reklamationsnämnden. Nämnden är en statlig myndighet vars huvuduppgift är att på ett opartiskt sätt pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare som bland annat härrör från ett avtal om köp av en vara, tjänst eller annan nyttinghet. Nämndens prövning är kostnadsfri och dess beslut är en rekommendation om hur tvisten bör lösas. När värdet av vad som yrkas understiger vissa fastställda belopp får myndigheten inte pröva tvisten, om inte tvisten är av principiellt intresse eller om det finns andra särskilda skäl (se

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

8 och 25 §§ förordningen, 2015:739, med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden). Vid tvister där konsumenten i stället för att betala har tillhandahållit sina personuppgifter och där det inte yrkas ersättning för en ekonomisk skada uppgående till värdegränsen, kan det enligt gällande reglering komma att finnas fall som myndigheten enligt huvudregeln inte är behörig att pröva. I allmän domstol finns inte motsvarande begränsning. Om den personuppgiftsbehandling som ägt rum strider mot dataskyddsförordningen finns vidare möjligheter till skadestånd enligt vad som närmare regleras i den förordningen.

Sammantaget bedömer utredningen att den svenska regleringen är tillräcklig för att leva upp till kraven i artiklarna 19 respektive 21.

10.3 Konsumentinformation

Bedömning: Konsumentverket har ansvar för att konsumenterna får tillgång till information om konsumenters rättigheter och information om medel för att hävda dessa rättigheter. Någon ytterligare reglering behöver inte införas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 20 i varudirektivet ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att konsumenterna får tillgång till information om konsumenters rättigheter enligt direktivet och information om medel för att hävda dessa rättigheter.

Det är viktigt att den nya lagens innehåll och regleringen av vad som gäller i fråga om konsumentskydd vid köp och vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, blir allmänt känt så att konsumenterna har möjlighet att fullt ut ta i anspråk sitt konsumentskydd. Lagen innebär en del förändringar jämfört med vad som gällt tidigare och innehåller även helt ny reglering. Det är en uppgift för det allmänna att informera om lagen och om de medel som konsumenterna har för att hävda sina rättigheter. Informationen bör spridas även efter att den nya lagen trätt i kraft.

Konsumentverket har enligt 1 § 2 och 3 § 3 förordningen med instruktion för Konsumentverket ansvar för att tillgängliggöra information och vägledning om konsumenters rättigheter och skyldig-

heter och ska med utbildning och information stödja kommunernas konsumentverksamhet i frågor som rör konsumentskydd och konsumentlagstiftning. Konsumentverket samordnar bland annat den rikstäckande upplysningstjänsten Hallå Konsument där ett flertal myndigheter och konsumentbyråer samverkar. Det är en naturlig utgångspunkt att Konsumentverket inom ramen för sina redan existerande uppgifter även svarar för att information om den nya lagen ges. Någon ändring av dagens reglering behövs mot den bakgrunden inte för att genomföra artikel 20 i varudirektivet.

11 Undantag för köp av levande djur

11.1 Problemen med dagens reglering

11.1.1 Bakgrund

Enligt 20 a § konsumentköplagen gäller för fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades att felet ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art (den så kallade presumtionsregeln). Regeln infördes 2002 i syfte att genomföra artikel 5.3 i konsumentköpsdirektivet. Efter dess ikraftträdande har det vid flera tillfällen föreslagits i motioner att riksdagen ska tillkännage för regeringen att lagstiftningen behöver ändras när det gäller köp av levande djur.

En motionär ansåg 2008 att det i köplagen och i konsumentköplagen borde införas särskilda bestämmelser om köp av levande djur. Motionären ansåg att i synnerhet konsumentköplagens regler om omvänd bevisbörda och yttersta reklamationsfrist om tre år var besvärliga, inte minst för små näringsidkare. Att under tre år behöva befara ett krav innefattande ersättning för kostnader under hela innehavstiden innebar en stor ekonomisk risk. Civilutskottet kunde emellertid inte vid den tidpunkten ställa sig bakom kravet på en översyn av köplagens och konsumentköplagens bestämmelser, och föreslog att motionen skulle avslås. Någon närmare motivering lämnades inte. Riksdagen biföll utskottets förslag.¹

Under våren 2015 behandlade civilutskottet en motion i vilken föreslogs ett tillkännagivande om en översyn av konsumentköplagens bestämmelser i fråga om försäljning av hästar. Motionären ansåg att det inte var rimligt att konsumentköplagen likställde ett levande djur med exempelvis en brödrost eller bil. En häst som vid

¹ Motion 2008/09:C420, bet. 2008/09:CU34, Riksdagens protokoll 2008/09:112.

försäljningstillfället bedömdes som helt frisk kunde ändå återlämnas flera månader efter försäljningen i ett helt annat skick med krav på återköp. Denna osäkerhet medförde att många drog sig för att sälja hästar till privatpersoner. Utskottet hänvisade till den tidigare behandlingen under 2009 och ansåg, utan närmare motivering, att det inte fanns skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionen. Riksdagen följde utskottets förslag om att avslå motionsyrkandet.²

Därefter lades ytterligare motioner om hästnäringen fram i riksdagen, varav två enskilda motioner och tre kommittémotioner uttryckligen berörde frågan om att göra undantag för levande djur i konsumentköplagen. Enligt motionärerna innebar bestämmelserna att en säljare som sålt en fullt frisk häst relativt lång tid efter försäljningen kunde tvingas att köpa tillbaka hästen i ett försämrat tillstånd. Säljarna riskerade också att få återbetala belopp inklusive skadestånd som översteg köpesumman. Ett alternativ innan ett undantag infördes kunde vara att begränsa möjligheten till skadestånd och att korta reklamationstiden. I en enskild motion föreslogs ett tillkännagivande om att se över konsumentlagstiftningen så att regler för försäljning av levande djur skildes från regler om försäljning av andra varor.³

Våren 2017 fattade riksdagen, efter civilutskottets behandling av motionerna, beslut om ett tillkännagivande till regeringen om att den både nationellt och inom EU borde initiera överväganden om huruvida reglerna i konsumentköplagen för köp av levande djur är ändamålsenligt utformade. Enligt utskottet var det ett stort problem för många inom hästnäringen att konsumentköplagen var tillämplig eftersom näringsidkaren fick en svag ställning i förhållande till konsumenten när varan påstods vara felaktig. Svensk hästnäring, speciellt den stora ridhästsektorn, utgjordes i huvudsak av människor som använde hästen för hobbyverksamhet eller andra rekreationsändamål. Det innebar att den främsta marknaden för svenska hästuppfödare fanns bland privatpersoner, samtidigt som majoriteten av uppfödarna bedrev näringsverksamhet. Presumptionsregeln i 20 a § konsumentköplagen kunde i praktiken innebära att en näringsidkare som sålt en fullt frisk häst kunde tvingas att relativt lång tid efter försäljningen ta tillbaka hästen i ett försämrat tillstånd. Följden av

² Motion 2014/15:1356, bet. 2014/15:CU11, rskr. 2014/15:178.

³ Motion 2015/16:2462, kommittémotion 2016/17:823, motion 2016/17:2483, kommittémotion 2016/17:3147 och kommittémotion 2016/17:3173.

detta var att många näringsidkare drog sig för att sälja hästar till privatpersoner. Enligt utskottets mening var konsumentköplagens felregler inte anpassade för köp av levande djur som kan påverkas av exempelvis miljöombyte eller nya hanterings- och träningsrutiner.⁴

Vid ett möte i april 2017 presenterade företrädare för Hästnäringens Nationella Stiftelse sin problembeskrivning för Justitiedepartementet. Stiftelsen hade även tidigare – då tillsammans med Svenska Kennelklubben – haft möten med Justitiedepartementet. Enligt Hästnäringens Nationella Stiftelse var konsumentköplagens presumtionsregel för fel på varan svår att tillämpa på djur vilket medförde att många hästuppfödare var högst tveksamma till att sälja hästar till privatpersoner. Det ansågs svårt att motbevisa köparen om när ett fel kunde ha uppstått och en förlorad tvist innebar ofta att säljaren kunde bli skadeståndsskyldig för ett belopp som översteg hästens fulla värde. För att lösa den angivna problematiken ville stiftelsen att levande djur skulle undantas från konsumentköplagen.

Efter riksdagens tillkännagivande 2017 lades ytterligare motioner som avser köp av levande djur fram, vari bland annat föreslogs tillkännagivanden om att göra en översyn av konsumentköplagen samt om moratorium när det gäller konsumentköplagens tillämplighet på levande djur under tiden regeringen tog fram ett lagförslag. Som skäl angavs att lagen i sin nuvarande form inte var anpassad till köp av levande djur; köprättens regler om fel i varan tog inte hänsyn till varor som under sin livstid förändras på ett sätt som inte alltid kan förutses.⁵

Under hösten 2017 presenterade Europeiska kommissionen ett ändrat förslag till ett fullharmoniserande direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, KOM (2017)637. Förslaget omfattade köp av levande djur och innehöll bland annat presumtionsregelns längd skulle ändras från sex månader till två år.

Statsrådet Heléne Fritzon svarade den 17 januari 2018 på en skriftlig fråga angående på vilket sätt hon och regeringen agerade på EU-nivå för att regelverket vid köp av levande djur skulle förändras och bli mer ändamålsenligt. Hon anförde att Justitiedepartementet sedan en tid tillbaka hade kontakt med främst hästnäringens företrädare som redovisat sin problembeskrivning. Det fanns enligt hennes mening inte något enkelt sätt att lösa det som näringsidkare

⁴ Bet. 2016/17:CU12 punkt 6, rskr. 2016/17:209.

⁵ Motion 2017/18:946, motion 2017/18:2811 och motion 2017/18:2936.

upplevde som problem vid försäljningen av levande djur utan att samtidigt försämra skyddet för konsumenterna. Hon påpekade att ordvalet i tillkännagivandet avspeglade att även riksdagen hade insikt i komplexiteten i denna fråga. Vidare anförde hon att regeringen generellt verkar för ett konsumentskydd som på en gång är både högt och balanserat samt att Sverige redan i de inledande förhandlingarna om kommissionens förslag till direktiv om konsumentköp av varor hade tagit upp att frågan om köp av levande djur var något som borde uppmärksammas i de fortsatta diskussionerna.⁶

Civilutskottet behandlade därefter motionsyrkandena i början av 2018 och föreslog att dessa skulle avslås. Riksdagen biföll den 1 mars 2018 utskottets förslag. Utskottet anförde att kommissionens presenterade förslag till ett fullharmoniserande direktiv för närvarande förhandlades inom EU och att Sverige i de inledande förhandlingarna hade tagit upp att frågan om köp av levande djur var något som borde uppmärksammas i de fortsatta diskussionerna. Vidare konstaterades att Justitiedepartementet hade kontakt med främst hästnäringens företrädare som redovisat sin problembeskrivning. Utskottet ansåg att resultatet av det pågående arbetet borde avvaktas och var därför inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena.⁷

Justitieminister Morgan Johansson svarade den 26 februari 2019 på en skriftlig fråga angående vad som hade hänt det senaste året i förhandlingarna om förslaget till nytt direktiv om konsumenternas rätt till reklamation när det gäller levande djur. Han anförde att Sverige hade varit framgångsrikt i de nyss avslutade förhandlingarna och fått gehör för att medlemsstaterna skulle få undanta köp av levande djur från direktivets tillämpningsområde.⁸

Även under riksmötet 2018/19 och 2019/20 har motioner om att undanta försäljning av levande djur från konsumentköplagens område lagts fram. I en av motionerna föreslås att en separat konsumentskyddslag som reglerar köp av djur i stället ska tas fram. Motionerna har avslagits med hänvisning till pågående arbete.⁹

⁶ Fr. 2017/18:568.

⁷ Bet. 2017/18:CU10, riksdagens protokoll 2017/18:77.

⁸ Fr. 2018/19:214.

⁹ Motion 2018/19:1487, bet. 2018/19:CU10, riksdagens protokoll 2018/19:73, kommittémotion 2019/20:3260, motion 2019/20:2502, bet. 2019/20:CU14, riksdagens protokoll 2019/20:88.

I utredningens kommittédirektiv anges följande.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen bör initiera överväganden om huruvida reglerna i konsumentköplagen för köp av levande djur är ändamålsenligt utformade (bet. 2016/17:CU12 punkt 6, rskr. 2016/17:209). Utredaren ska mot den bakgrunden överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför direktivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

11.1.2 Handel med levande djur

Konsumentköp av levande djur sker på många olika sätt. Det förekommer handel med levande insekter och larver som används som foder till reptiler, spindeldjur och fåglar. Sällskapsdjur kan säljas av exempelvis zoobutiker, importörer eller uppfödare med stora skillnader i verksamheternas omsättning. I dessa fall finns krav på tillstånd för verksamheten och föreskrifter om utbildning för den som ska arbeta i den¹⁰. Försäljning kan ske av arter där det krävs särskilda tillstånd och bevis för lovligt innehav, till exempel CITES-listade djur¹¹. Priset kan variera från ett närmast obetydligt belopp till flera miljoner kronor. Köpet kan ske spontant eller ha föregåtts av omfattande undersökningar som vid flera provridningar av en häst och veterinärundersökning med röntgen. Djur kan skickas i varubrev, transporteras mot en hög kostnad eller hämtas hos säljaren i samband med köpet. Affektionsvärdet för djuret varierar beroende på djurslag och inblandade parter. Konsumentköplagen är tillämplig i alla dessa situationer och dess bestämmelser är, med några uttryckliga undantag, tvingande.

Ett levande djur kan säljas osett vid till exempel internetauktion eller när det skickas mot postförskott. Sådan försäljning av levande djur som sker utan föregående fysisk kontakt mellan köparen och djuret kan väcka etiska frågor.

¹⁰ 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192), 6 kap. 6 § djurskyddsförordningen (2019:66) samt Statens jordbruksverks föreskrifter om tillståndsplikt för viss djurhållning av sällskapsdjur, häst och pälsdjur, SJVFS 2019:27, respektive Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, SJVFS 2019:15.

¹¹ Se bland annat Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora och dess bilagor respektive Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem och bilagor till den förordningen.

När det gäller försäljning av hundar och katter är säljaren oftast uppfödaren. Svenska Kennelklubben registrerar årligen drygt 10 000 valpkullar vilket motsvarar cirka två tredjedelar av alla hundar som föds i Sverige. Endast rashundar som är uppfödda av medlemmar i Svenska Kennelklubben får registreras. Antalet registrerade valpar per år har minskat från cirka 60 000 i början av 2000-talet till cirka 50 000 de senaste fem åren.

Alla hundar som bor i Sverige ska märkas med ett unikt id-nummer och registreras i Jordbruksverkets centrala hundregister¹². Enligt registret fanns det 963 000 hundar i Sverige den 31 maj 2020. Det kan jämföras med 594 000 hundar den 31 maj 2010. Sveriges Kattklubbars Riksförbund verkar för att alla katter ska vara ID-märkta och registrerade. I dess register finns knappt 370 000 katter och det registreras cirka 3 500 nya katter per månad.

Enligt uppgift från Svenska Kennelklubben minskar antalet hundar som registreras i klubbens register samtidigt som antalet hundar i Sverige ökar. Det finns flera orsaker till detta. Jordbruksverket uppger att det har blivit vanligt under senare år att hundvalpar som annonseras ut på internet har förts in i Sverige utan att uppfylla införselkraven från länder där hundvalpar av olika skäl är billiga att köpa (så kallade smuggelhundar). Det är ofta små och dyra hundraser som smugglas och säljs över internet. Svenska Kennelklubben är av uppfattningen att konsumentköplagens regler försvårar för hobbyuppfödare och att den gynnar den oseriösa handeln, där säljaren ofta inte går att nå efter avslutat internetköp.

I dag finns ungefär 360 000 hästar i Sverige. Lantbrukarnas Riksförbund beräknar att svensk hästnäring står för cirka 0,5 procent av den svenska BNP:n och sysselsätter 15 000 helårsarbetskrafter eller närmare 30 000 personer. Ungefär en miljon människor har regelbunden kontakt med hästar och cirka hälften av dem rider regelbundet. Enligt Lantbrukarnas Riksförbund kan cirka 20 000 företag inom hästnäringen beräknas finnas i Sverige. Bland dessa finns uppfödare, utbildare, förmedlare, inackorderingsverksamhet, ridskolor och travtränare.

Vid konsumentköp av djur, bortsett från de djur som säljs i zoobutiker, bedriver näringsidkaren ofta verksamhet i liten skala, vanligen som hobby eller bisyssla. Säljaren är normalt uppfödare

¹² Se 2–4 §§ lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter och 2–5 §§ förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar.

även om det förekommer näringsidkare som köper in och säljer djuren vidare, inom en kort tid från köpet eller efter det att djuret utbildats. Det senare gäller särskilt vid hästförsäljning.

Enligt uppgifter från Svenska Kennelklubben har den typiska hunduppfödaren sin uppfödning i hemmet, föder upp några få kullar över en femårsperiod och har inte någon försörjning från hunduppfödningen. Uppfödarens utgifter under djurets levnadstid fram till försäljningen ligger sammantaget i många fall i nivå med köpessumman. Lantbrukarnas Riksförbund har i en skrivelse¹³ till utredningen anfört att många uppfödare bedriver sin uppfödning verksamhet som hobby eller som bisyssla vid sidan av annan anställning eller annat företagande.

Högsta domstolen prövade i rättsfallet ”Hästen Favor” NJA 2018 s. 866 om säljaren av en häst som var avsedd för westernridning, hade bedrivit näringsverksamhet och om försäljningen hade ett sådant samband med näringsverksamheten att konsumentköplagen var tillämplig, det vill säga om definitionen av näringsidkare i 1 § var uppfylld. Säljaren ansågs ha bedrivit näringsverksamhet av förhållandevis ringa omfattning bestående av tur- och ponnyridning med två ponnyer som var bokförda i verksamheten. Hästen Favor hade köpts för att användas som tävlingshäst flera år innan näringsverksamheten startades. Hästen var inte bokförd i verksamheten, den bjöds inte ut på den Facebook-sida där verksamheten marknadsfördes och köpeavtalet hade inte någon professionell karaktär eller någon annan koppling till verksamheten. Sammantaget gav de omständigheter som förelåg i målet inte grund för slutsatsen att säljaren hade handlat för ändamål som hade samband med den egna näringsverksamheten.

Gränsdragningen mellan om en säljare ska anses som näringsidkare eller inte kan vara svår att göra. Det finns säljare som har utgått från att de inte bedriver någon näringsverksamhet och som först vid en tvist blir medvetna om att det är konsumentköplagen som är tillämplig på köpet. Huruvida verksamheten skatterättsligt är

¹³ Lantbrukarnas Riksförbund bildade 2014 branschavdelningen LRF Häst som utgör ett samarbete mellan Lantbrukarnas Riksförbund och följande organisationer. Svenska Ridsportförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen, Svenska Hästavelsförbundet, Svensk Travsport, Western Riders Association of Sweden, Brukshästorganisationerna Samarbetskommitté, Ridskolornas Riksorganisation, Distrikts-hovslagarna och Swedish Warmblood Association. Den sistnämnda var dock inte medlem i LRF Häst när skrivelsen, som LRF Häst står bakom, beslutades. LRF Häst samarbetar även nära med Hästnäringens Nationella Stiftelse.

att betrakta som näringsverksamhet har inte någon självständig betydelse vid den konsumenträttsliga bedömningen¹⁴.

Det pris som betalas för ett levande djur kan variera kraftigt. Vid dyrare djur, främst katter och hundar av vissa raser samt hästar, kan köparen ha bättre ekonomiska förhållanden än uppfödaren. Säljaren genomför normalt inte ett större antal försäljningar per år och har inte ett stort kunskapsmässigt övertag. I en sådan situation kan hävdas att köparen inte är en sådan svagare part som konsumentköplagen syftar till att skydda. Svenska Kennelklubben och Lantbrukarnas Riksförbund är av denna uppfattning.

11.1.3 Djurets omvårdnad vid tvist

När köparen vill kräva omleverans eller häva köpet vid fel på djuret har köparen en vårdplikt för djuret i sin besittning¹⁵. Köparen måste vidta skäligen åtgärder för vård av djuret vilket i vart fall innebär att djuret ska få basbehoven tillgodosedda som foder, vatten och omvårdnad. Rätten till hävning eller omleverans går förlorad om djuret inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrat, om inte något av undantagen för när rätten ändå kvarstår är tillämpligt. Om säljaren motsätter sig köparens krav är djuret kvar hos köparen under tvisten. Vid sidan av köprättsliga bestämmelser är djurskyddslagstiftningen tillämplig.

Om tvist uppkommer om fel på ett levande djur aktualiseras en rad överväganden av praktisk natur som kan få juridiska följder. Det kan illustreras med ett exempel där en skada på en häst upptäcks efter köpet. En skada kan naturligtvis medföra att en häst ordinerar vila. Vid tvister som rör hästköp ställs ofta hästen av även i andra situationer, vilket betyder att den inte tränas och tävlas. Skälen kan vara flera. Köparen vill inte lägga ned mer tid och pengar än nödvändigt på en häst som denne anser felaktig. Risker för att hästen ådrar sig annan skada som endast är hänförlig till köparen kan medföra att köparen avstår träning. Skyldigheten för köparen att begränsa sin skada kan också ha viss betydelse för de kostnader som

¹⁴ Se ”Hästen Favor” NJA 2018 s. 866 p. 8.

¹⁵ Se Konsumentköpsutredningens uttalande om att det är tillräckligt att reglerna om vårdplikt i 72–73 §§ köplagen tillämpas analogt vid konsumentköp (SOU 1984:25 s. 235) och specialmotiveringen till 43 och 44 §§ konsumentköplagen där det anges att en konsument i allmänhet bör ha rätt till ersättning för särskilda kostnader för vård av varan (prop. 1989/90:89 s. 158 och 160).

köparen är beredd att ta på sig. Säljaren kan bli ersättningsskyldig för de löpande kostnaderna (skadestånd), men köparen vill kanske inte riskera att vid förlorad tvist behöva svara för de merkostnader som finns för en häst som tränas jämfört med en avställd häst (till exempel mer foder och olika typer av behandlingar). Köparen kan också helt enkelt tappa intresset för att träna en häst som köparen inte vill ha kvar.

Efter en tids avställning påverkas hästens kondition och muskelbildning, vilket vid vissa skador kan medföra att skadan förvärras eller att möjligheterna att åtgärda den minskar. Hästens psyke kan påverkas negativt av att inte få utföra det arbete som hästen vant sig vid eller behöver. I många fall avstannar hästens utveckling och det kan, om det ens är möjligt, ta lång tid för hästen att komma tillbaka till den utbildningsnivå som den hade vid köpet.

Motsvarande problem kan uppkomma även beträffande andra djur, till exempel hundar.

Köparen kan vidare medvetet eller omedvetet distansera sig från djuret och ge det mindre uppmärksamhet i form av till exempel klappar och kel. Djuret kan alltså såväl psykiskt som fysiskt lida skada av att vara föremål för tvister. Vid utdragna tvister pågår lidandet under längre tid.

En häst kan komma att avlivas då köparen inte vill riskera att behöva svara för kostnaderna för hästens uppehälle under den tid som tvisten pågår. En rättegång tar lång tid om inte parterna i ett tidigt skede når en samförstånds lösning. Köparens hästförsäkring kan också ha betydelse för att en häst "döms ut" och avlivas när säljaren vägrar att ta tillbaka den. Villkoren i en vanlig form av hästförsäkring innebär att ägaren får ut det försäkrade värdet om hästen varaktigt förlorar sin användbarhet och avlivas, så kallad A1-försäkring¹⁶. Hästen blir då utdömd även om den hade kunnat leva vidare och fungera för annat ändamål som lättare ridning eller sällskap till andra hästar.

¹⁶ Se till exempel Försäkringsbolaget Agrias villkor från den 1 januari 2020 avseende "Ridhäst Liv & Användbarhet", Folksam ömsesidig sakförsäkrings villkor från den 1 maj 2020 avseende "A1 Livförsäkring" och IF skadeförsäkrings villkor från februari 2020 avseende "Livförsäkring med Användbarhet".

11.1.4 Förmedlingsfallen

Konsumentköplagen gäller när en näringsidkare säljer ett levande djur till en konsument (1 § första stycket konsumentköplagen). Den gäller även när säljaren inte är en näringsidkare om köpet förmedlas för säljaren av en näringsidkare, varvid både säljaren och förmedlaren svarar för säljarens skyldigheter enligt lagen (1 § andra stycket). Vid försäljningar där både säljare och köpare är privatpersoner kan det komma som en överraskning att konsumentköplagens tvingande bestämmelser ska tillämpas på köpet. I förmedlingsfallen blir möjligheten till jämkning av skadestånd som skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, av särskild betydelse.

Det är inte ovanligt att en häst lämnas till en näringsidkare som bedriver försäljningsverksamhet och som får i uppdrag att vidareutbilda och sälja hästen. Förmedling i lagens mening förekommer även i fall som inte är lika tydliga men där förmedlaren aktivt medverkat till köpet på olika sätt. Det ställs till exempel inte upp som en förutsättning i lagen att det har utgått ersättning för förmedlingen. Svåra gränsdragningar kan uppkomma till exempel när en tränare sätter säljaren och köparen i kontakt med varandra, deltar vid provridning och kanske även har en verksamhet med försäljning av andra hästar.

På samma sätt som det för en säljare kan te sig överraskande att det är konsumentköplagen som är tillämplig, hamnar en köpare som utgått från att det är ett förmedlingsfall enligt konsumentköplagen i ett sämre läge om det i stället visar sig att det är köplagens bestämmelser som gäller för parternas tvist. Det kan till exempel inträffa om förmedlaren inte motsvarar definitionen på näringsidkare enligt 1 § fjärde stycket konsumentköplagen.

För en förmedlare kan det solidariska ansvaret uppgå till ett högt belopp. I konsumentköplagen regleras inte hur ansvaret slutligen ska fördelas utan förmedlaren har normalt en regressrätt mot säljaren. Inget hindrar att parterna avtalar om regressrätten och vid tvist kommer allmänna avtalsrättsliga regler gälla. Regress kan vara utesluten i vissa fall, som när förmedlaren har orsakat dröjsmålet eller felet. Det är tänkbart, när det inte har reglerats i parternas avtal, att tvister kan uppkomma huruvida felet fanns när säljaren lämnade djuret till förmedlaren som kanske har utbildat djuret under lång tid.

I en rapport om hästar och konsumentköplagen som togs fram med stöd av Jordbruksverket av en projektgrupp 2010 dras slutsatsen att förmedlarens roll har blivit en annan än vad som enligt förarbetena ursprungligen avsågs.¹⁷ Enligt förarbetena var syftet med regleringen främst att hindra att lagen kringgås vid försäljning av begagnade varor och att motverka risken för kringgående bestående i att en näringsidkare anlitar en privatperson som bulvan.¹⁸

11.1.5 Undersökning före köpet och efter avlämnandet

Ridhästar besiktigas regelmässigt av veterinär innan överlåtelse sker. Besiktningen är av stor betydelse för vad som senare kan åberopas som fel eftersom en köpare inte som fel får åberopa vad denne faktiskt känt till vid köpet. För köparen är besiktningssintyget viktigt då det läggs till grund för den försäkring som köparen tecknar för hästen. Om det i intyget anges att hästen är godkänd eller ”utan anmärkningar” anses hästen vara felfri och ägaren får vid skada ut hela det försäkrade beloppet om hästen avlivas. En avvikelse i intyget noteras av försäkringsbolaget som en reservation och någon ersättning utgår inte om hästen blir avlivad för något som kan vara grundat på avvikelsen. Det är därför av stor vikt om en avvikelse anses vara av sådan art att den ska antecknas i intyget.¹⁹

Inom ramen för det projekt som resulterade i Slutrapporten genomfördes en undersökning där ett frågeformulär skickades ut till 411 veterinärer som hade hästar som specialitet, främst medlemmar i Sveriges Veterinärförbunds hästsektion. Av de tillfrågade veterinärerna inkom 189 med svar. En av frågorna var vilka fel de vanligen stötte på i samband med tvister. Det vanligaste felet var hälta tätt följt av ridproblem. Andra vanliga fel var ryggproblem, lynneproblem och röntgenavvikelser.²⁰

I undersökningen framkom att veterinärernas samlade uppfattning om besiktningen var att både köpare och säljare borde närvara för att på detta sätt undvika att köparen inför köpet saknade

¹⁷ Ett projektarbete under 2010 i samverkan mellan Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen (ASVH, numera Swedish Warmblood Association), Svenska Ridsportförbundet och Sveriges Veterinärförbund och med stöd från Jordbruksverket, Slutrapport, Hästar och Konsumentköplagen, 2010 (Slutrapporten) s. 5.

¹⁸ Se prop. 1989/90:89 s. 30 f.

¹⁹ Slutrapporten s. 33.

²⁰ Slutrapporten s. 25–34.

insikt om eventuella upptäckta brister. Vidare menade en del att det var svårt att veta vilka avvikelser som skulle tillmätas betydelse och hur stor denna i så fall skulle vara. Detta eftersom förekomsten av avvikelser kunde ha helt olika påverkan beroende på hästens användningsområde. Samma avvikelse skulle hos en tävlingshäst kunna utvecklas till ett allvarligt fel medan den hos en promenadhäst kunde vara betydelselös. En del veterinärer betonade att tilltron till röntgenundersökningar var alltför stor och att en förändring som visade sig på en röntgenbild inte behövde innebära ett problem eller vara tecken på en skada.²¹

En veterinärundersökning har ett begränsat informationsvärde och det värdet gäller vanligtvis endast för den tidpunkt då undersökningen görs. Ett annat sätt att uttrycka det på är att en veterinärbesiktning är en ögonblicksbild, som ett fotografi, av djurets skick vid undersökningstillfället. Det gäller naturligtvis för alla veterinärundersökningar, som kan genomföras före, vid eller efter köpet.

Tyska hästsportorganisationer framhöll 2007 i en skrivelse till Europeiska kommissionen att det på grund av att utvecklingen av en sjukdom kan bero på en mångfald av faktorer, kan vara omöjligt för en veterinär att dels vid veterinärundersökning före köpet förutsäga hållbarheten hos ett djur, dels i efterhand kunna bedöma ett djurs hälsotillstånd vid tiden för riskens övergång.²²

Köparen genomför ofta undersökningar efter köpet som har till syfte att fastställa ett fel och att felet fanns vid köpet. Röntgenfynd är mest eftersträfvansvärt och det tas en mängd röntgenbilder. Veterinärer som är åberopade av den ena eller andra parten ska sedan uttala sig om den kliniska relevansen av fynden i domstol och framför allt om felet funnits vid avlämnandet. Inte sällan har veterinärerna olika uppfattningar. I slutänden avgörs frågan vid rättens värdering av den bevisning som har lagts fram av parterna. Den omständigheten att ett veterinärintyg presenteras där det framgår att djuret vid köpet genomgick en undersökning utan anmärkning kan således, vid en värdering av även övrig bevisning, inte per automatik anses innebära att felet inte är ursprungligt.

²¹ Slutrapporten s. 30 f.

²² Skrivelse från Tyska ridsportförbundet m.fl. CHE (10)1805:1, finns översatt som bilaga 1 i Slutrapporten.

Lantbrukarnas Riksförbund lyfter fram att Brustna förväntningar är en vanlig orsak till tvister vid köp av levande djur och att det därför är önskvärt att säljare och köpare tvingas till större omsorg och undersökningar vid överlåtelsen. I organisationens rekommendationer för hästköp anges att det är viktigt att säljaren överlämnar skadehistoriken och att köparen kontrollerar den hos behandlande veterinärer och försäkringsbolag. Det råder sekretess för dessa uppgifter men det kan lösas genom att säljaren ger köparen fullmakt.

Svenska Kennelklubben har utformat ett köpeavtal som måste användas av de uppfödare som är medlemmar i organisationen. Valpen ska enligt avtalet vara veterinärbesiktigad och veterinärintyget får inte vara äldre än sju dagar vid leveransen. Medlemskap är ett krav för att uppfödaren ska kunna registrera en valp och registrering är nödvändigt för att hunden ska få delta i utställnings- och tävlingsverksamhet. Den medlem som inte följer Svenska Kennelklubbens regler kan drabbas av disciplinpåföljder, till exempel uteslutning.

Sveriges Kattklubbars Riksförbund har i det köpeavtal som dess anslutna uppfödare ska använda också ett villkor om att katten ska vara veterinärbesiktigad och att intyget inte får vara äldre än sju dagar vid leveransen.

Avtalsvillkoret om veterinärundersökning medför att vid handel med renrasiga hundar och katter har en sådan genomförts som mest sju dagar före leveransen, trots att det inte finns ett sådant krav enligt konsumentköplagen. Vid köp av hästar är det branschstandard med en veterinärundersökning även om det förekommer att det inte görs en sådan, framför allt vid mycket låga priser. För dessa typer av dyrare djur förhåller det sig i praktiken alltså redan så att en veterinärundersökning normalt genomförs i samband med köp. Vid köp av andra billigare djur torde sådana undersökningar inte vara vanliga.

11.1.6 Felbegreppet och bedömningen av om felet fanns vid avlämnandet

För att en köpare ska kunna göra påföljder gällande för fel på ett levande djur enligt konsumentköplagen ska djuret ha varit behäftat med köprättsligt fel som föreläggat vid avlämnandet. Konsumentköplagen reglerar framför allt fel som föreligger på grund av avvikelser från vad som kan vara avtalat avseende djurets egenskaper och

användning. Bestämmelser om sådana så kallade faktiska fel finns i 16–21 §§.

Parterna har i princip avtalsfrihet avseende djurets skick och egenskaper. Den grundläggande principen är alltså att djuret ska stämma överens med vad som följer av parternas avtal. Hänsyn tas även till vad som får anses underförstått mellan parterna. Ett gammalt djur med olika typer av skador och/eller sjukdomar kan under vissa förutsättningar säljas utan att det finns ett köprättsligt fel. Å andra sidan kan ett fullt friskt djur anses felaktigt om det till exempel avviker från vad säljaren utfäst om att djuret har en viss stamtavla.

I skäl 8 i konsumentköpsdirektivet anges att den kvalitet och den prestanda som konsumenterna rimligen kan förvänta sig bland annat beror på om varorna är nya eller begagnade. Det finns inte något köprättsligt prejudikat avseende om ett djur kan anses som en begagnad vara. I ett avgörande om förhandsbesked angående mervärdesskatt har klargjorts – sedan ett förhandsavgörande från EU-domstolen hade inhämtats – att en häst, som köps från en privatperson (annan än uppfödaren) och som efter träning till ridhäst säljs vidare, är att betrakta som en sådan begagnad vara som avses i 9 a kap. 4 § mervärdesskattelagen (1994:200)²³. Även köprättsligt får det anses givet att köparen av ett äldre djur inte med fog kan förutsätta att djuret kan användas under lika lång tid som ett ungt djur.

Ett levande djur är i sig föränderligt och djuret påverkas även av den omgivande miljön. När det gått en tid från avlämnandet kan det därför vid en del typer av fel vara svårt att utreda om ett visst fel, som en skada eller ett beteende, förelåg vid köpet. Presumptionsregeln i 20 a § konsumentköplagen kan då få betydelse.

De svårigheter som kan finnas vid köprättsligt fel på levande djur kan illustreras med ett exempel. En ridhäst som gjort bra tävlingsresultat med säljaren presterar efter ett knappt halvår hos köparen långt under sin tidigare nivå. Köparen är missnöjd med köpet eftersom hästen inte motsvarar dennes förväntningar om ett visst tävlingsresultat.

Att hästen presterar sämre med köparen kan bero på en mängd olika orsaker. Köparens ridning passar kanske helt enkelt inte hästen även om köparens förmåga är liknande säljarens. Det kan också vara så att köparens skicklighet är för låg för den nivå hästen kan prestera

²³ RÅ 2004 ref 45. Se också EU-domstolens dom den 1 april 2004 i mål C-320/02, EU:C:2004:213.

på. Miljöombytet, som innebär annat stall med nya hästar, skillnader i utevistelser och hantering m.m. kan ha stor betydelse för hästens psykiska mående. Med byte av ägare kan följa även fysiska faktorer som kan påverka hästens prestationsförmåga som nytt foder, ny utrustning och ny hovslagare. Allt detta är exempel på orsaker som kan leda till att hästens beteende förändras och som säljaren normalt inte kan påverka.

I exemplet är köparen missnöjd med hästens prestation. Ett miljöombyte kan emellertid även utlösa regelrätta beteendeavvikelser som vävning (hästen vagnar från sida till sida på benen samtidigt som den pendlar med huvudet) eller krubbitning. Sådana beteenden kan utgöra köprättsliga fel. En veterinär kan ofta avgöra om den typen av avvikelser hos hästen är väl etablerade och därmed har förelegat vid avlämnandet. Det kan också finnas vittnen som har iakttagit hästens beteende kort tid före respektive efter den tidpunkten.²⁴

Köparen i exemplet märker inte av några direkta skador eller andra fysiska avvikelser på hästen som ömhet i ryggen eller gallor (ledfyllnad). Hästen underpresterar dock, vilket ger köparen anledning att göra en veterinärundersökning.

Vid undersökningen kan en avvikelse hittas som inte gett symptom. Det kan röra sig om röntgenförändringar som till exempel osteochondros ("lösa benbitar"), vilket är förändringar i hästens tillväxtbrosk som förhindrar normal benbildning. Lösa benbitar i sig kan uppkomma av olika orsaker, bland annat yttre våld. Är det fråga om regelrätt osteochondros så utvecklas den under hästens tillväxtperiod även om symptomen kan visa sig flera år senare. Vissa hästar påverkas inte alls av osteochondros, det finns till exempel tävlingshästar som kunnat prestera på högsta nivå. En annan förändring som kan konstateras med röntgenbilder är benspatt. Benspatt kan i viss mån av en veterinär tidsbestämmas och ibland lång tid tillbaka.²⁵

En förändring som syns på röntgen och som varit vanligt förekommande i tvister är näraliggande eller överridande tornutskott i ryggen ("kissing spines"). Det finns många hästar som har detta och som ändå fungerar utmärkt. För att utreda om förändringen har klinisk relevans krävs fördjupad undersökning med lokalbedövning och ultraljud. Om hästen efter bedövning fungerar avsevärt bättre

²⁴ Lars Deckeman, Fel i häst, Ny Juridik nr 2 2009 s. 47 f.

²⁵ Lars Deckeman, Fel i häst, Ny Juridik nr 2 2009 s. 45–47.

vid ridprov kan köparen visa att förändringen har klinisk relevans. Förändringen kan i ett sådant fall anses ha förelegat vid avlämnandet.²⁶

En konstaterbar avvikelse utgör alltså inte per automatik ett köprättsligt fel. Det tycks dock finnas en relativt utbredd missuppfattning hos såväl säljare som köpare av vissa typer av levande djur om att det motsatta förhållandet råder. Det i sig kan leda till ett ökat antal tvister.

Det redovisade illustrerar att bedömningen av vad som är ett fel på ett djur inte alltid är enkel och inte heller bedömningen av om felet fanns vid avlämnandet. Om exemplet justeras på så sätt att hästen cirka tre månader efter köpet haltar emellanåt kompliceras bilden ytterligare. Hältor kan naturligtvis härstamma från en mängd olika faktorer, alltifrån en spark i hagen till överbelastning som i sin tur kan bero på att hästen har ont någon annanstans än i benet, till exempel i ryggen. Eftersom hästen inte var halt vid avlämnandet krävs en utredning. Vid den kanske det kan fastställas att hästen har spondylos i bröstryggen (sammanväxning av kotkropparna). Eftersom det tar lång tid att utveckla spondylos kan det också klarläggas att hästen hade spondylos vid avlämnandet även om den då inte visade symptom. För att det ska föreligga ett köprättsligt fel krävs att hästens spondylos medför en funktionsnedsättning.

Köparen och säljaren lägger fram bevisning där hörda veterinärer är av olika uppfattning om spondylos orsakar en rörelseinskränkning. En veterinär som behandlat hästen berättar att ryggbesvären orsakat följskador som hälta och kotledsinflammation. En annan veterinär har skriftligen intygat att hästen inte har någon användbarhet i framtiden som brukshäst. Hästen är alltså utdömd men köparens försäkringsbolag har meddelat att någon försäkringsersättning inte kommer att utgå eftersom hästen hade spondylos redan när försäkringen tecknades vid köpet. Veterinärerna är dock ense om att miljö- och ägarbyte kan orsaka hälta och personlighetsförändringar under det första halvåret eftersom ridsättet, utrustningen och underlaget ändras. Bedömningen av bevisningen avgör om köparen har visat att spondylosen medfört en funktionsnedsättning som innebär att hästen inte kan användas för avsett ändamål.

²⁶ Se till exempel Tidningen Ridsport nr 13 2002 s. 55, nr 15 2007 s. 71 och nr 7 2015 s. 40–44.

Exemplet med spondylos är taget från ett rättsfall som fått stor spridning i hästbranschen²⁷. Tingsrätten och hovrätten gjorde olika bedömningar av i stort sett samma bevisning. Hovrätten fann att det var tillräckligt klarlagt att hästen var behäftad med ett hävningsgrundande fel. Förmedlaren fick utöver att återbetala priset om 150 000 kronor även betala skadestånd med 167 000 kronor för bland annat uppstallning, djurförsäkring, hovslagare och vård på djursjukhus samt rättegångskostnader. Hovrättens dom vann laga kraft knappt fyra år efter köpet. När köparen lämnat tillbaka hästen återupptogs träning och tävling och hästen fungerade som tävlingshäst på hög nivå.

Omständigheterna i det nämnda rättsfallet är ovanliga på så sätt att en utdömd häst normalt inte tas tillbaka av säljaren utan avlivas. Just i det här fallet var det möjligt att i efterhand konstatera att hästen gick att använda för avsett ändamål. Det bör hållas i minnet att rättsfallet är ett orefererat avgörande av underrätt och att det finns ett stort antal underrättsavgöranden av köprättsliga tvister med anledning av att köparen gjort gällande fel på djuret. Något prejudikat från Högsta domstolen avseende den nu gällande konsumentköplagens tillämpning vid påstått fel på ett levande djur finns dock inte.

När det gäller hundar kan höftledsdysplasi utgöra ett köprättsligt fel. Höftledsdysplasi är genetiskt och utvecklas i olika grad eller inte alls. Benägenheten att utveckla dysplasi kan påverkas i negativ riktning av yttre faktorer som felaktig utfodring och motion. I rättsfallet NJA 1989 s. 156 ansåg Högsta domstolen att en valp som sju månader efter köpet hade utvecklat höftledsdysplasi av sådant allvarligt slag att den behövde avlivas, vid leveransen hade haft sådant anlag för utvecklande av höftledsdysplasi att den var behäftad med fel som berättigade köparen till hävning.

Det finns ett orefererat hovrättsavgörande där en knappt fyraårig hund som hade den allvarligaste graden av höftledsdysplasi men som inte uppvisade några kliniska symptom, ansågs behäftad med köprättsligt fel²⁸. Svenska Kennelklubben har, liksom Lantbrukarnas Riksförbund, lyft fram att det i dag är möjligt att kartlägga djurens DNA och att det går att hitta sjukdomsanlag i de flesta djur. Enligt organisationerna är praxisutvecklingen sådan att det är möjligt för

²⁷ Eskilstuna tingsrätts dom den 10 april 2008 i mål T 668-06 och Svea hovrätts dom den 9 april 2009 i mål T 3977-08. Fallet kallas ibland för "Hästen Galliano", se även bilaga 2 till Slutrapporten.

²⁸ Göta hovrätts dom den 6 november 2013 i mål FT 2749-12.

en missnöjd köpare att hitta och göra gällande ett köprättsligt fel, även om djuret inte utvecklat något kliniskt symptom.

Skilt från att det avseende ett djur föreligger ett köprättsligt fel, vilket köparen alltid har bevisbördan för, är tidsbestämningen av felet. När det går att klarlägga att felet fanns eller inte fanns vid köpet har presumtionsregeln i 20 a § konsumentköplagen inte någon avgörande betydelse. Det finns emellertid fel som inte går att tidsbestämma. Andra fel är svåra att utreda och tidsbestämma och särskilt ju längre tid som går från köpet. Vissa fel kan dock anses vara sådana att det är oförenligt med felets art att det funnits vid avlämnandet.

Som nämnts är ett vanligt scenario att det förekommer skador i form av ryggproblem och hältor men även beteendeförändringar, några månader efter att en häst bytt ägare. Inte sällan är det ett resultat av miljöombytet i sig och ett annat ridsätt. Problemen uppstår ofta inom den tid (sex månader) som presumtionsregeln gäller. Att säljaren har fullgjort sin upplysningsplikt saknar i den situationen betydelse för felbedömningen. Det varierar hur stark bevisverkan är av en vid köpet genomförd veterinärundersökning med röntgen där aktuellt fel inte har anmärkts. Presumtionsregeln kan därmed få avgörande betydelse även i situationer där en uppfödare inte kunde ha agerat annorlunda i ”tillverknings- eller försäljningsprocessen” för att förhindra felet.

Som ett exempel på att presumtionsregeln inte innebär att köparen alltid får rätt till felpåföljder kan nämnas ett orefererat hovrättsavgörande²⁹. Hovrätten ansåg att säljaren och köparen hade avtalat om köp av en häst för hoppning och tävling. Drygt tre månader efter köpet visade hästen hälsa på båda frambenen. Genom röntgenundersökning ett par månader därefter konstaterades förändringar i framhovarna. Enligt hovrätten kunde hästen till följd av förändringarna i framhovarna, som medfört hälsa, inte användas för hoppning och tävling. Vid en sammantagen bedömning fann emellertid hovrätten att säljaren och förmedlaren hade gjort sannolikt att felet inte hade förelegat vid avlämnandet utan att det i stället hade uppstått efter riskövergången på grund av faktorer kopplade till hästens egenskaper, den nya miljön, handhavandet av hästen eller en kombination av dessa och andra faktorer. Av betydelse var bland annat att hästen hade tävlat och hoppat fram till

²⁹ Svea hovrätts dom den 8 februari 2018 i mål T 2924-17.

köpet utan hälsa och att köparen därefter hade hopptränat vid flera tillfällen samt att det är vanligt att hästar vid ägarbyte utvecklar besvär eftersom hästen då ofta byter miljö, foder, sadel och skoning m.m. Vidare uppgav hörda veterinärer att aktuella förändringar inte kunde åldersbestämmas längre än cirka tre månader.

11.1.7 Påföljder vid fel

Köparen har rätt att kräva avhjälpande eller omleverans om det kan ske utan oskälig kostnad för säljaren (26 § konsumentköplagen). Säljaren kan välja mellan avhjälpande eller omleverans och väljer normalt det billigaste alternativet. Kräver köparen en annan påföljd har säljaren ändå rätt att på egen bekostnad vidta avhjälpande eller omleverans, om det sker inom skälig tid efter det att köparen framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne (27 §).

Beroende av djurslag kan möjligheterna till omleverans variera. Av naturliga skäl är det enklare att byta ut ett sådant djur som en fisk än ett djur som ska tävla i till exempel agility eller hästdressyr. En uppfödare med stor verksamhet eller en verksamhet inriktad på att köpa och sälja hästar kan ha bättre möjligheter att leverera ett likvärdigt djur, antingen själv eller genom sitt nätverk. Ett levande djur är unikt och det är därför inte möjligt att företa omleverans med ett identiskt djur. När det gäller avhjälpande finns det flera fel som är lämpliga för avhjälpande, till exempel kan bortoperation ske av lösa benbitar på en häst. Såvitt känt har det inte prövats i domstol om säljarens rätt att på egen bekostnad vidta omleverans eller avhjälpande när köparen kräver annan påföljd, kan tillämpas även vid köp av levande djur.

Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen eller inte kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen, får köparen kräva prisavdrag som svarar mot felet eller, om felet är av väsentlig betydelse för köparen, häva köpet (28 och 29 §§). Ett alternativ kan således vara att parterna kommer överens om ett prisavdrag och att det lämnas till köparen hur denne vill behandla felet.

Kostnaderna för veterinärvård har ökat de senaste åren vilket påverkar kostnaden för avhjälpande. Svenska Kennelklubben anser att en kostnad för avhjälpande som överstiger djurets pris bör anses oskälig. I en sådan situation ska köparen enligt organisationen inte ha rätt att kräva att säljaren avhjälpes felet och inte heller ha rätt till ersättning för vad det kostar att avhjälpas felet.

Köparen får häva köpet eller kräva omleverans endast om denne kan lämna tillbaka varan väsentligen oförändrad och oförminskad. Rätten går dock inte förlorad om varan har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom sin egen beskaffenhet eller något annat förhållande som inte beror på köparen. (45 §)

I Slutrapporten har den uppfattningen framförts, i enlighet med de tyska hästorganisationernas skrivelse 2007, att det i praktiken är omöjligt för köparen att lämna tillbaka ett djur i väsentligen oförändrat skick eftersom ett djur till sin natur kontinuerligt är föränderligt³⁰. Att märka är dock att det endast krävs att djurets skick är väsentligen oförändrat. Det finns vidare flera betydelsefulla undantag från huvudregeln om att rätten till hävning bortfaller. Att djurets skick har förändrats till följd av felet saknar förstås all betydelse för köparens möjlighet att häva köpet.

11.1.8 Höga skadestånd

Köparen har rätt till ersättning för den skada som han eller hon lider genom att varan är felaktig (30 och 31 §§). Reglerna bygger på ett kontrollansvar; säljaren går fri från ansvar om han eller hon kan visa att felet berodde på ett hinder utanför hans eller hennes kontroll som säljaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder säljaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Köparen har dock alltid rätt till ersättning om varan vid köpet avvek från vad säljaren särskilt utfäst. Skadeståndet omfattar ersättning för utgifter, inkomstförlust, viss prisskillnad vid täckningsköp samt annan förlust på grund av dröjsmålet eller felet (32 §). Huvudprincipen är att köparen ekonomiskt ska sättas i samma läge som om säljaren skulle ha fullgjort avtalet på rätt sätt.

³⁰ Slutrapporten s. 21.

Skadeståndet vid fel på ett djur består normalt av kostnader för transporter, undersökningar och behandlingar av veterinär, foder och omvårdnad som till exempel hovslagare, tandraspning och klippning/trimning. För hästar kan ofta stallhyra, särskilt vid så kallad helinackordering med foder och ingående tjänster, uppgå till mycket höga månadsbelopp, inte minst i storstadsområdena. Kostnaderna för veterinärvård har sedan ett antal år ökat vilket påverkar skadeståndet.

Så länge säljaren inte tar tillbaka djuret eller det avlivas är skadeståndet normalt dynamiskt, det vill säga det ökar under rättegången eftersom djuret behöver tas om hand medan processen pågår.

I Slutrapporten presenteras resultatet av en undersökning av 193 stämmningsansökningar under 1999–2009 som rörde konsumenters hästköp och fel på hästen. Det yrkade skadeståndsbeloppet varierade mellan 1 500 kronor och 395 200 kronor. Medelbeloppet uppgick till 44 200 kronor. Storleken på skadeståndet hade inte någon korrelation till värdet på hästen. Delar av det yrkade skadeståndet var dynamiskt.³¹

Lantbrukarnas Riksförbund anser att den omständigheten att det i rättspraxis har godtagits skadestånd som vida överstiger inköpspriset medför att säljaren står en oproportionerligt hög ekonomisk risk. Många uppfödare bedriver sin verksamhet som enskilda näringsidkare eller som hobbyverksamhet och de riskerar i värsta fall personlig konkurs.

I 34 § konsumentköplagen finns en möjlighet att jämka säljarens skadestånd. Den är avsedd att förhindra oskäligen ekonomiska verkningar för i första hand småföretagare med begränsade ekonomiska resurser.

Det finns försäkringsbolag som erbjuder en typ av försäkring som de kallar för dolda fel-försäkringar³². Den kan tecknas av näringsidkare som är uppfödare av katter och hundar. Avtalsvillkoren varierar men det utgår vanligen ersättning för veterinärvård och livförsäkring upp till ett maxbelopp. Undantaget från försäkringen kan till exempel vara sjukdom av ärftlig eller misstänkt ärftlig karaktär, som inte hade börjat utvecklas före leveransen. Djuret måste ha genomgått en veterinärundersökning som inte har genomförts senare än sju dagar innan leveransen.

³¹ Slutrapporten s. 38.

³² Se till exempel Sveland Djurförsäkringars "Dolda fel-försäkring för uppfödare" avseende katt eller hund, If skadeförsäkringars "Dolda fel-försäkring" för hund- eller kattuppfödare och Försäkringsbolag Dina Försäkringars "Avelshundförsäkring" respektive "Avelskattförsäkring".

Det finns även exempel på försäkringar som innehåller ett villkor om dolda fel enligt följande. ”Om du säljer hästen och försäkringen varit gällande i tre år eller sedan födseln gäller försäkringen för dolda fel som upptäcks inom tre år efter försäljningen (detta gäller inte om det finns en annan försäkring för samma skada). Med dolt fel menas ett fel som enligt veterinärmedicinsk expertis fanns, men inte kunnat upptäckas vid försäljningen.” Försäkringen kan tecknas av såväl näringsidkare som privatpersoner.³³

11.1.9 Processuella frågor m.m.

Det finns flera skäl till att tvister som rör levande djur inte bör bli utdragna. Vid hävning befinner sig djuret hos en person som inte vill ha det kvar och det kan leda till sämre omvårdnad. Köparen kan av olika anledningar sluta att träna djuret vilket kan påverka det negativt såväl fysiskt som psykiskt. Säljaren kan efter en längre tid få tillbaka ett djur som det tar lång tid att bygga upp igen, om det ens är möjligt. Den del av det yrkade skadeståndet som avser utgifter för omvårdnad är dynamisk. Till exempel kan utgifter för uppställning och nödvändig omvårdnad av en häst uppgå till femsiffriga belopp per månad. Köparens utrymme, ekonomiskt och tidsmässigt, att under den tid som tvisten pågår köpa ett annat djur som kan användas till utställning eller andra tävlingar är vanligen mycket begränsat.

Den tid som en rättegång tar från det att köparen ansöker om stämning till dess att ett avgörande vunnit laga kraft varierar från några månader till flera år. Av betydelse för tidsåtgången är faktorer som den aktuella domstolens handläggningstider (eller domstolarnas om målet går igenom flera instanser), parternas processföring, bevisningens omfattning och förväntad huvudförhandlingstid. Tidsåtgången styrs främst av processrättsliga regler och parternas processföring.

Rättegångskostnaderna ökar normalt i relation till den tid som rättegången pågår eftersom tiden vanligen påverkar det antal åtgärder som partsombuden behöver utföra. Vid tvister om fel på levande djur är bevisningen ofta omfattande och dyr på så sätt att vittnenas inställelsekostnader är höga (bland annat för resor och förlorad

³³ Se till exempel IF skadeförsäkrings villkor från februari 2020 avseende ”Hästförsäkring med veterinärvårdsförsäkring”.

arbetsinkomst). Vittnen som åberopas kan vara flera veterinärer som ska uttala sig om en viss skada, tränare och personer som kommit i kontakt med djuret på annat sätt.

Processrättsliga regler innebär att det i de allra flesta fall är den förlorande parten som ska ersätta motparten för dennes rättegångskostnad. Köparens rättsskydd i hemförsäkringen är beloppsmässigt begränsat och vid tvister med omfattande bevisning täcker rättsskyddet ofta inte ens första instans. Rättsskyddet innebär dock att en köpare kan vara mer benägen att ansöka om stämning. Säljaren är i större utsträckning oskyddad vid tvister.

Om värdet av vad som yrkas uppenbart inte överstiger hälften av ett prisbasbelopp gäller normalt särskilda regler om ersättning för rättegångskostnad. I de fallen får ersättningen inte avse annat än en timmes rättslig rådgivning per instans, ansöknings- eller tilläggsavgift, resa och uppehälle i samband med sammanträde för en part, ställföreträdare eller ombud, vittnesbevisning och översättning av handlingar.³⁴

För en säljare kan medvetenheten om att skadeståndet är dynamiskt och risken att behöva svara för både sina egna och köparens rättegångskostnader medföra att säljaren går med på förlikning, trots att han eller hon bedömer att köparen inte kommer att vinna framgång. I den undersökning av stämningsansökningar i mål om hävning av konsumentköp av häst som presenterades i Slutrapporten, framkom att parterna förliktes i drygt 80 procent av rättegångarna³⁵.

11.2 Överväganden och förslag

11.2.1 Behövs det en särreglering när det gäller köp av levande djur?

Bedömning: Det finns ett behov av särreglering när det gäller köp av levande djur. En särreglering bör inte utformas på så sätt att köp av levande djur helt undantas från den nya lagens tillämpningsområde.

³⁴ Se 1 kap. 3 d § och 18 kap. 8 a § rättegångsbalken.

³⁵ Slutrapporten s. 35.

Skälen för bedömningen

Behovet av särreglering

I artikel 3.5 b i varudirektivet anges att avtal om försäljning av levande djur får undantas från tillämpningsområdet. Genom artikeln ges medlemsstaterna således möjlighet att i den nationella regleringen undanta sådana köp. Utredningen ska enligt kommittédirektiven överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför direktivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

Det kan till att börja med konstateras att ett levande djur juridiskt sett är att betrakta som en lös sak och därmed en vara. Konsumentköplagen har sedan dess tillkomst varit tillämplig på sådana köp. Lagen är i stor utsträckning tvingande till köparens förmån. Syftet med tvingande regler är att motverka de olägenheter som kan uppstå för enskilda konsumenter genom att säljare använder villkor som inskränker köparens rättigheter enligt allmänna regler eller på annat sätt missgynnar köparen.

En tydlig reglering som innebär förutsebarhet för parterna kan främja handeln. Samtidigt har det från olika håll framförts att regleringen i konsumentköplagen innebär sådana risker för säljaren vid försäljning av levande djur att säljare tvekar att sälja till konsumenter. Det har inte funnits utrymme inom ramen för denna utredning att undersöka om det verkligen förhåller sig på det sättet. Skulle det förekomma en sådan utveckling är det dock problematiskt, inte minst om det skulle medföra att konsumenter i stället söker sig till handel med djur som förs in från utlandet i strid med införselförbud eller annars under förhållanden som innebär risker för både konsumenterna och djuren.

Vid en genomgång av de problem som har redovisats i föregående avsnitt är det några faktorer som avviker när försäljning av levande djur jämförs med försäljning av andra varor. Först och främst är det förstås det förhållandet att köpet avser en levande varelse. Jämfört med andra varors fysiska utveckling över tid är den framtida kroppsliga utvecklingen av ett djur betydligt mer svårbedömd. Det finns också ett samspel mellan djurets psykiska mående och dess prestation eller allmänna beteende. Detta samspel gör att till exempel byte av en hästs ryttare i sig kan medföra att hästen börjar prestera

sämre. En hund eller en katt som inte trivs hos sin nya ägare kan utveckla lynneproblem. Listan på exempel kan göras lång. Att djur är levande varelser och därför måste få omvårdnad, vid behov inkluderande veterinärvård, påverkar också såväl avhjälpandekostnader som skadeståndsbelopp.

En annan omständighet som präglar marknaden för försäljning av hästar, hundar och katter är att många av de näringsidkare som är verksamma bedriver sin verksamhet i mycket litet format, som små enskilda näringsidkare eller till och med som ren hobbyverksamhet. Enligt konsumentköplagen är de ofta ändå att anse som näringsidkare. Styrkeförhållandet mellan säljare och köpare är på den delen av marknaden för försäljning av levande djur ofta ett annat jämfört med andra fall då säljaren är näringsidkare och köparen konsument. Motsvarande gäller inte vid annan försäljning av levande djur, till exempel i zooaffärer.

De problem som beskrivs med konsumentköplagen när det gäller levande djur består framför allt i att riskerna med en försäljning till konsument uppfattas som stora när det gäller försäljning av hästar, hundar och möjligen även katter. Det kan konstateras att vid tvist blir det ofta bevisningen som avgör vem som vinner målet. Köparen måste även vid konsumentköp bevisa att ett fel föreligger. Att en röntgenbild utvisar en vanligt förekommande avvikelse på skelettet hos ett djur bör till exempel i flertalet fall inte leda till att djuret anses felaktigt om djuret inte visar några symptom till följd av avvikelsen. Enligt utredningen finns det möjligen i viss utsträckning en missuppfattning bland säljare av levande djur att en köpare endast behöver påstå att ett visst fel föreligger och att säljaren då måste visa att djuret inte är felaktigt. En annan vanligare uppfattning förefaller vara att det räcker att en köpare påvisar någon form av avvikelse på exempelvis röntgenbilder för att fel ska anses föreligga. Utredningen vill understryka att det inte finns stöd i praxis från Högsta domstolen för den uppfattningen. Utgångspunkten måste vara att fel förutsätter att avvikelsen har lett till någon typ av symptom som påverkar djurets funktion eller att avvikelsen innebär ett avsteg från vad parterna uttryckligen avtalat om.

Om ett fel konstateras föreligga under de första sex månaderna efter köpet (vilket nu föreslås ändras till ett år) aktualiseras presumtionsregeln i 20 a §. Det är dock inte detsamma som att det alltid blir säljaren som ansvarar för felet. Presumtionsregeln får till

att börja med inte någon betydelse om det är känt eller kan utredas när felet uppkom. I de fallen blir det tidpunkten för riskens övergång, dvs. avlämnandetillfället, som avgör om säljaren eller köparen svarar för felet. Vidare kan det vara oförenligt med varans eller felets art att presumtionen tillämpas. Det kan till exempel stå klart att de symptom djuret uppvisar beror på något som har med miljön hos köparen att göra.

Det är alltså inte givet att en säljare som sålt en häst, hund eller katt med nödvändighet kommer att förlora en tvist enligt konsumentköplagen om köparen upplever att djuret är behäftat med fel. Utredningen anser inte att det finns stöd för att rättsläget skulle innebära att nästan alla djur har någon defekt som utgör köprättsligt fel och att säljarna har att förlita sig på det förhållandet att majoriteten av köparna aldrig gör gällande fel.

Samtidigt går det inte att komma ifrån att det finns ett stort missnöje med dagens reglering inom den angivna delen av marknaden och att regleringen beskrivs som processdrivande. Det kan konstateras att om det finns en allmän uppfattning att konsumenter har lätt att vinna en tvist om fel på ett levande djur kan det i sig leda till fler processer. Det vore förstås olyckligt mot bakgrund av den tid det tar att processa i domstol och de nackdelar detta för med sig för samtliga inblandade parter och för djuret. Sammantaget anser utredningen att förhållandena när det gäller försäljning av levande djur är så särpräglade att det får sägas finnas åtminstone ett visst behov av särreglering.

Bör köp av levande djur helt undantas från den tvingande regleringen?

I flera sammanhang har framförts önskemålet att köp av levande djur helt ska undantas från den tvingande reglering som i dag finns i konsumentköplagen. Ett vanligt argument för en sådan lösning är att det i konsumenttjänstlagen finns uttryckliga undantag för tjänster bestående i behandling och förvaring av levande djur. Rättsläget när det gäller den typen av tjänster kan dock inte till fullo utläsas av lagtexten. Den historiska förklaringen till undantagen är att det innan konsumenttjänstlagen infördes helt saknades lagstiftning som reglerade tjänster som en näringsidkare utför åt en konsument och det ansågs därför angeläget att i en första etapp reglera de mest centrala delarna av förhållandet mellan näringsidkaren och konsumenten. Behandlingar

av personer och levande djur bedömdes inte tillhöra en sådan central del. I förarbetena uttalas emellertid att lagens regler bör kunna tillämpas analogiskt även vad gäller tjänster i form av behandling och förvaring av levande djur. (Se prop. 1984/85:110 s. 116 och SOU 1979:36 s. 12 jämförd med 109). I den prövning som görs av Allmänna reklamationsnämnden när det gäller sådana tjänster tillämpas konsumenttjänstlagens regler åtminstone när parternas avtal inte har reglerat den fråga som aktualiseras (se till exempel avgörande 2014-01-17, 2013-04370).

På det köprättsliga området finns dispositiv reglering i köplagen. Om köp av levande djur undantas från den tvingande konsumentköpregleringen skulle köplagens regler bli tillämpliga i den utsträckning inte parternas avtal reglerat en fråga. När reglering finns i avtalet skulle den utgöra utgångspunkten för bedömningen, men oskäliga avtalsvillkor kan jämkas. Vid den bedömningen tas enligt 36 § avtalslagen hänsyn till om ena avtalsparten är konsument. Dispositiv rätt utgör en del av jämförelsematerialet för bedömningen av vad som är oskäligt. Det anförda innebär att det finns gränser för vad parterna skulle kunna komma överens om även om köp av levande djur undantas från den tvingande konsumentköpregleringen.

Det behov av särreglering som kan identifieras gäller inte alla typer av köp av djur. Sådana köp av smådjur, fiskar m.m. som sker i zooaffärer får sägas utgöra försäljningar som i allt väsentligt liknar annan detaljhandel som riktar sig till konsumenter. Den typen av försäljning bör under alla omständigheter även fortsättningsvis träffas av den tvingande konsumentköpregleringen.

Vad gäller de köp där behovet har identifierats (hästar, hundar och möjligen katter) finns vidare självklart även ett skyddsintresse för konsumenterna. Köpet innebär ekonomiskt ofta en stor investering för konsumenten. Vidare är de känslomässiga värdena påtagliga. I dag råder i princip avtalsfrihet när det gäller djurets skick och egenskaper men köparen skyddas bland annat på det sättet att rätten till påföljder inte kan avtalas bort. Om full avtalsfrihet skulle råda är risken stor att köparen accepterar alltför oförmånliga villkor. När en köpare har valt ut ett visst djur och fäst sig vid det kan det vara svårt att avstå från köpet även om köparen inser att villkoren är ofördelaktiga. En del djur är så eftertraktade att säljaren har stor möjlighet att kunna hitta en köpare som vill ha djuret ”till varje pris”. I de flesta fall har säljaren – med undantag för förmedlingsfallen – större

erfarenhet av handel med levande djur än köparen och har därmed ett kunskapsmässigt övertag.

Vid köp av renrasiga hundar där uppfödaren är medlem i Svenska Kennelklubben, ska idag ett visst avtal utformat av Svenska Kennelklubben användas. Det är möjligt att en helt dispositiv reglering skulle leda till framtagande av standardiserade avtal genom formella förhandlingar med Konsumentverket, så kallade branschöverenskommelser. Konsumenternas behov skulle då kunna beaktas. Handel med levande djur sker emellertid på många olika sätt och det är inte troligt att branschöverenskommelser skulle täcka alla områden eller att avtalen alltid skulle användas. Det finns också ett värde i att det inte utvecklas olika villkor för olika branscher.

Även om merparten av handeln med levande djur är inhemsk så förekommer handel över gränserna, i synnerhet vid köp av tävlingshästar och ovanliga arter. Det finns därför ett värde i att enhetliga regler gäller vid köp av levande djur, inte minst vid handel inom Norden. Det är emellertid i dagsläget inte klart hur övriga medlemsstater kommer att använda möjligheten till undantag i varudirektivet för köp av levande djur. Intresset av enhetlig reglering internationellt kan därför inte i dagsläget tjäna till vägledning för utformningen av den svenska lagen.

Slutsatsen blir att en avvägning måste göras mellan det behov av särreglering som har identifierats och intresset av att säkerställa ett högt konsumentskydd. En sådan avvägning sker bäst genom att de aktuella köpen som utgångspunkt alltjämt träffas av den tvingande konsumentregleringen och att endast begränsade undantag därifrån görs. Köp av levande djur bör alltså inte helt undantas från den nya lagens tillämpningsområde.

11.2.2 Vilka undantag bör införas?

Förslag: Det införs en särskild regel om undersökning av ett levande djur före köpet när priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om köparen före köpet har undersökt det levande djuret eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka det, får köparen inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har

handlat i strid mot tro och heder. Vidare införs en möjlighet att vid sådana köp avtala om att presumtionsregeln avseende fel som visar sig inom ett år från köpet inte ska gälla.

Skälen för förslaget: I föregående avsnitt har konstaterats att en särreglering avseende köp av levande djur i första hand bör träffa den del av marknaden där behovet av särreglering finns och inte exempelvis sådana köp som sker i zooaffärer. Frågan är hur avgränsningen ska göras. Det kan konstateras att det framför allt är vid handel med dyrare levande djur som verksamheten i stor utsträckning bedrivs som hobby eller av enskilda näringsidkare. Säljare av dyrare djur är ofta uppfödare som har ett mindre antal djur till försäljning. I hästbranschen förekommer också att näringsidkare köper in, utbildar och därefter säljer en häst till ett pris som är högre än inköpspriset. Det är i det marknadssegmentet som det finns fog för uppfattningen att konsumenten sett till de ekonomiska förhållandena inte generellt kan sägas vara den svagare parten. Vidare kan förutsättas att konsumenter vid köp av dyrare levande djur har större kunskap om den aktuella typen av djur och dess skötsel än vid andra köp av levande djur. Seriösa uppfödare ställer ofta krav på köparen vad gäller kunskap och planering avseende djuret. Det är till exempel inte ovanligt att en hunduppfödare endast säljer till en köpare som har möjlighet att under en relativt lång inledande tidsperiod ta hand om hunden utan att placera den på hunddagis. Vid sådana köp är också konsumenterna normalt mer omsorgsfulla vid sitt val av säljare och djur. Det finns därför goda skäl för antagandet att skyddsbehovet för dessa konsumenter inte är riktigt lika stort som för konsumenter generellt.

Sammantaget anser utredningen att en avgränsning av de särregler som införs bör kunna göras utifrån storleken på priset för djuret. För att träffa de fall som kan betecknas som dyrare levande djur bör ett pris om en tiondel av prisbasbeloppet kunna vara en väl avvägd och lämplig beloppsgräns.

Nästa fråga är vilka särregler som bör gälla. Till att börja med framstår det som angeläget att den typ av köp av levande djur som nu diskuteras sker med stor omsorg från både säljare och köpare och föregås av relativt ingående undersökningar. En noggrannhet i skedet innan köp bör kunna bidra till att köparen får klart för sig vilka förväntningar som kan ställas på djuret. Det i sin tur kan motverka

att brustna förväntningar leder till tvister i efterhand. I konsumentköplagen finns inte några regler om köparens undersökning av varan före köpet. Det framgår av rättsfallet NJA 2015 s. 233 (p. 38) att vad en konsument borde ha upptäckt vid en undersökning inte spelar någon roll för felbedömningen. Konsumentens faktiska kännedom har däremot betydelse; kännedom om en egenskap medför i regel att egenskapen anses avtalad (p. 39).

För den aktuella typen av köp av levande djur vore det emellertid en fördel med en reglering avseende köparens undersökning av djuret motsvarande den som gäller enligt 20 § andra stycket köplagen. Redan i dag är det för denna typ av djur standard att en veterinärundersökning sker före köpet. En reglering motsvarande den i köplagen skulle innebära att sådant som borde ha upptäckts vid den undersökningen normalt inte får åberopas som fel. Säljaren får på så sätt ett ökat rättsligt skydd. Samtidigt betonas betydelsen av att köparen är noggrann vid köpet; om köparen utan giltigt skäl avstår från en undersökning kan han eller hon inte åberopa sådana fel som skulle ha upptäckts vid denna. Undantaget i varudirektivet medför att en sådan regel kan införas. Utredningen anser att så bör ske. Det innebär alltså att om köparen före köpet har undersökt varan, eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka den, får köparen inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder.

Den nya lagens bestämmelser om vad som utgör fel på en vara skiljer sig materiellt sett inte i någon större utsträckning från konsumentköplagens bestämmelser. Enligt dessa regler ska djuret anses felaktigt om det avviker från de avtalade kraven. De objektiva kraven kan under vissa förutsättningar avtalas bort. Parterna har alltså möjlighet att komma överens om avtalsvillkoren när det gäller de krav som ställs på djuret. Regleringen i denna del avviker endast marginellt från vad som gäller enligt köplagen. Skillnaderna är inte sådana att det i det avseendet går att säga att köplagens reglering skulle vara mer ändamålsenligt utformad för köp av levande djur.

Det finns enligt 17 § första stycket konsumentköplagen en möjlighet att sälja ett djur i ”befintligt skick” eller med ett liknande allmänt förbehåll, vilket används i stor utsträckning vid hästköp. Djuret anses då ändå som felaktigt om det är i sämre skick än köparen med hänsyn till priset och övriga omständigheter med fog

har kunnat förutsätta. Regeln lever inte upp till varudirektivets krav och förs inte över till den nya lagen. På grund av artikel 3.5 b i varudirektivet skulle det dock vara möjligt att bibehålla regleringen för försäljning av levande djur. Som framhållits ovan har parterna även fortsättningsvis avtalsfrihet och kan göra avsteg från den nya lagens objektiva krav om kraven på specifikation och tydlighet följs. Utredningen har identifierat att en vanlig orsak till tvister är köparens brustna förväntningar och att dessa inte alltid motsvaras av ett köprättsligt fel. Enligt utredningen är möjligheten att avtala om en allmän friskrivning inte rätt väg att gå eftersom det snarare motverkar att parterna tydliggör djurets avtalade skick och egenskaper. Någon sådan bestämmelse som endast gäller vid köp av levande djur bör därför inte införas i den nya lagen.

När det gäller frågan om fel föreligger, vilket för övrigt köparen alltid har bevisbördan för, bör således inte något undantag för köp av dyrare levande djur göras från den nya lagens bestämmelser.

För att köparen ska kunna göra gällande felpåföljder krävs att felet har funnits vid avlämnandet. Så kan vara fallet även om felet visar sig först senare. Presumptionsregeln i 20 a § konsumentköplagen innebär att ett fel som visar sig inom sex månader efter det att avlämnande skedde ska anses ha funnits vid avlämnandet om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Någon sådan bestämmelse finns inte i köplagen. I den nya lagen föreslår utredningen att den tid under vilken presumptionen gäller ska förlängas till ett år. Det är framför allt presumptionsregeln som i motioner och av flera organisationer, som Lantbrukarnas Riksförbund och Svenska Kennelklubben, har pekats ut som olämplig och problematisk vid köp av levande djur.

Som framgår av föregående avsnitt finns det möjligen bland de som handlar med dyrare levande djur – såväl säljare som köpare – vissa missuppfattningar avseende presumptionsregelns innebörd och effekter. Det bör understrykas att det kan vara möjligt att klarlägga huruvida ett fel funnits vid avlämnandet. Presumptionsregeln får då ingen betydelse. Vidare gäller enligt praxis (NJA 2013 s. 524) en viss bevislättning för näringsidkaren för att bryta presumptionen. Exakt vad som krävs varierar beroende på omständigheterna, men det kan ofta vara tillräckligt att näringsidkaren gör sannolikt att felet inte fanns vid avlämnandet. Vidare kan felets art vara sådant att presumptionen inte gäller, till exempel om det framgår att felet

uppkommit efter avlämnandet genom en olyckshändelse, onormalt brukande, vanvård eller liknande.

Presumtionsregeln får dock avgörande betydelse vid svårutredda fel och sådana förekommer i högre grad vid levande djur än vid andra varor. En orsak är naturligtvis att levande djur är komplexa och föränderliga fysiskt och psykiskt just därför att de är levande varelser. Av samma skäl påverkas de generellt sett mer av den omgivande miljön än vad varor normalt gör.

Mot denna bakgrund kan det antas att en särreglering av innebörd att presumtionsregeln inte per automatik är tillämplig vid försäljning av dyrare levande djur skulle innebära en lättnad för de ofta små näringsidkare som verkar på den marknaden. Konsumentintresset skulle till viss del kunna tillvaratas genom att särregleringen utformas så att det krävs att parterna träffar avtal om det för att presumtionsregeln inte ska vara tillämplig. Det blir då tydligt för köparen under vilka förutsättningar köpet sker och han eller hon kan fatta ett informerat beslut om att genomföra eller avstå från köpet. Det framstår som en lämplig avvägning att införa en sådan reglering. Den bör också kunna samverka väl med den regel om köparens undersökning av djuret som föreslås.

Det finns även andra problem som har lyfts fram, varav särskilt kan pekas på bestämmelserna om lagens tillämplighet i förmedlingsfallen, att skadestånden kan bli höga och att processer ofta drar ut på tiden och blir dyra. Vidare har ibland förts fram att den treåriga reklamationsfristen enligt 23 § tredje stycket konsumentköplagen är alltför lång.

När det först gäller lagens tillämplighet i förmedlingsfallen skulle ett undantag av innebörd att lagen då inte alls är tillämplig föra väldigt långt. Risken för kringgående av lagen blir uppenbar. En sådan lösning framstår inte som lämplig. Ett alternativ skulle kunna vara att låta enbart säljaren svara i dessa fall, dvs. på sätt som gällde generellt före införandet av den gällande konsumentköplagen. Samtidigt har det inte framkommit att problemen just för förmedlare är så stora att det är påkallat att införa en sådan särreglering. Något sådant förslag bör inte läggas fram.

Ett viktigt syfte bakom förslagen avseende köparens undersökning av djuret och möjligheten att avtala bort presumtionsregeln är att begränsa antalet uppfattade fel på de dyrare levande djuren. I så fall skulle också antalet processer om sådana fel minska. Mot den

bakgrunden saknas anledning att nu överväga regler på processrättens område eller som adresserar beräkningen av skadestånd. Det kan tilläggas att det dessutom är tveksamt i vad mån det under några förhållanden kan anses lämpligt eller ens möjligt att åstadkomma en särreglering på de områdena. Köprättsliga fel som en köpare märkt först när det gått så lång tid som närmare tre år från köpet torde inte vara vanligt förekommande vid tvister med anledning av köp av levande djur. Inte heller i övrigt finns skäl att föreslå ytterligare undantag utöver förslagen rörande undersökning av djuret och möjligheten att avtala bort presumtionsregeln.

11.2.3 En skiss avseende alternativa lösningar

Utredningen lägger alltså fram vissa förslag till särreglering när det gäller köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet. Från Lantbrukarnas Riksförbunds sida har framförts önskemål om mer långtgående särreglering. I *bilaga 4* finns skrivelser från förbundet till utredningen i frågan.

I det föregående har redovisats varför utredningen stannar vid de förslag som nu läggs fram i frågan. Samtidigt är det lätt att sympatisera med djurförsäljarna i fråga om de problem som Lantbrukarnas Riksförbund och andra företrädare för dessa har pekat på. Utredningen anser att ett par faktorer är särskilt utmärkande för frågan. Den ena är det förhållandet att levande djur är just levande varelser med allt vad det innebär i fråga om fysiska förändringar under livstiden och samspel mellan psyke och fysik. Den andra är att det på detta område är särskilt vanligt med säljare som i och för sig bedöms som näringsidkare enligt konsumentköprätten men som har en mycket blygsam omsättning i sin verksamhet. Utredningen stannar för sitt förslag utifrån en avvägning mellan de speciella förhållandena på området och konsumentintresset. Enligt utredningens mening kan det inte sägas att konsumentintresset på området skulle vara svagt.

I slutänden är en avvägning mellan denna typ av olika intressen en politisk fråga. Mot den bakgrunden anser utredningen att det kan vara av värde att ge en skiss till lagtext avseende vissa av de ytterligare önskemål som förts fram av Lantbrukarnas Riksförbund och andra företrädare för djurförsäljarna. Det blir då lättare för bland annat

remissinstanserna att bedöma om det skulle vara önskvärt med mer särreglering än den som föreslås av utredningen.

I *bilaga 5* finns en sådan skiss till lagtext. Utredningen har inte sett det som möjligt eller önskvärt att ta fram lagtext avseende samtliga önskemål som framförts. Det framstår som särskilt svårt att utarbeta ett eget felbegrepp för försäljning av levande djur som verkligen tar om hand de problem som Lantbrukarnas Riksförbund pekar på när det gäller begreppet ”frö till ett fel”. Begreppet avser framför allt frågan om huruvida ett senare konstaterat faktiskt fel förelåg redan vid försäljningen. Resonemanget har en lång tradition i svensk köprätt och är inte begränsat till enbart konsumentförhållanden (se NJA 1989 s. 156 med där gjorda hänvisningar till äldre rättsfall). Om det ens är möjligt att tillskapa en paragraf som bryter med synsättet är det svåröverblickbart vilka konsekvenserna av förslaget skulle vara. Utredningen nöjer sig därför med en skiss till en paragraf om att nu aktuella levande djur kan säljas i ”befintligt skick”, det vill säga utan de krav på specifikation och tydlighet i avtal om avsteg från lagens objektiva krav som kommer att vara huvudregeln för konsumentköp.

I skissen har tagits med alternativet att förkorta den yttersta reklamationsfristen (preskription av rätten att reklamera) för nu aktuella djur från tre till två år. Att utredningen valt att inte lämna ett sådant förslag beror framför allt på att det bedöms inte få någon egentlig effekt. Skillnaden i praktiken till följd av en sådan förändring bedöms bli marginell.

När det gäller rätt till omleverans är det utredningens bedömning att säljaren bör ha en sådan rätt redan enligt gällande rätt i den mån ett likvärdigt djur finns att tillgå. Utredningen anser därför att någon särskild skrivning om detta inte behövs i lagtexten. I skissen finns ändå en sådan skrivning med. Den har utformats till att avse alla köp av levande djur, inte endast sådana där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet. I samma paragraf har tagits in en skrivning om att köparen är skyldig att samråda med säljaren innan köparen själv avhjälper ett fel utom i vissa undantagsfall. En samrådsskyldighet skulle kunna kopplas även till skadeståndsbestämmelsen. Utredningen bedömer dock att en sådan samrådsskyldighet sannolikt skulle ge upphov till en rad svårutredda frågor som om köparens stallhyra är av normal storlek eller hade krävt samråd och om det var rimligt att utan samråd köpa en viss typ av foder till en magsjuk hund för att bara ta några exempel. I skissen har utredningen i stället öppnat för

möjligheten att införa ett tak för skadeståndet eller en bestämmelse om möjlighet att avtala om ett sådant tak. Vissa principiella invändningar kan resas mot varianten med möjlighet att avtala om ett tak när ena parten är konsument. Å andra sidan har det alternativet fördelen att det blir tydligare för konsumenten i det enskilda fallet att en begränsning gäller. Utredningen har valt att i skissen lägga det fixerade taket på ett belopp motsvarande köpesummans storlek och i avtalsvarianten angett detta som det lägsta parterna kan avtala om. Även med ett fixerat tak kan parterna förstås avtala om villkor som är mer positiva för konsumenten. Det bör hållas i minnet att skadeståndet tillkommer utöver att säljaren ska betala tillbaka köpesumman.

Avslutningsvis vill utredningen upprepa och understryka att skissen i bilagan inte utgör ett förslag från utredningen. Den är endast avsedd att åskådliggöra hur vissa andra varianter skulle kunna se ut i lagtext.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Den nya lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal och ändringen i marknadsföringslagen ska träda i kraft den 1 januari 2022. Konsumentköplagen ska då upphöra att gälla.

Konsumentköplagen ska fortfarande gälla för avtal om köp, om varor som ska tillverkas efter avtalsslutet och om byte av lösa saker som har ingåtts före ikraftträdandet. Bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i den nya lagen ska tillämpas på tillhandahållanden som äger rum från och med den 1 januari 2022, oavsett när avtalet om tillhandahållande ingicks. Dock ska bestämmelserna om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i den nya lagen tillämpas endast om avtalet om tillhandahållande ingicks den 1 januari 2022 eller senare.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 24.1 i varudirektivet och artikel 24.1 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska medlemsstaterna senast den 1 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa respektive direktiv. Bestämmelserna ska enligt samma artiklar tillämpas från och med den 1 januari 2022. Den nya lagen och ändringen i marknadsföringslagen bör därför träda i kraft den 1 januari 2022. Konsumentköplagen bör upphöra att gälla vid samma tidpunkt.

Enligt artikel 24.2 i varudirektivet är bestämmelserna i direktivet inte tillämpliga på avtal som ingåtts före den 1 januari 2022. Det förhållandet att de nya bestämmelserna blir tillämpliga endast på avtal som har ingåtts efter ikraftträdandet och på marknadsföring efter denna tidpunkt, är i enlighet med allmänna principer och behöver inte tas in i övergångsbestämmelserna. En särskild

övergångsbestämmelse bör dock införas om att konsumentköplagen fortfarande ska gälla för avtal om köp, avtal om varor som ska tillverkas efter avtalsslutet och avtal om byte av lösa saker som har ingåtts före ikraftträdandet.

När det gäller avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster föreskrivs i artikel 24.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll att bestämmelserna som huvudregel ska tillämpas på sådant tillhandahållande som äger rum från och med den 1 januari 2022, det vill säga även om tillhandahållande sker enligt ett avtal som ingicks tidigare. Att detta föreskrivs i direktivet får – sammantaget med att det är fråga om konsumentskyddande bestämmelser – anses utgöra skäl för att göra avsteg från huvudprincipen i svensk rätt om att nya bestämmelser på förmögenhetsrättens område inte bör ges retroaktiv verkan på redan ingångna avtal. En särskild övergångsbestämmelse behöver införas för att genomföra direktivets krav i denna del. Ett undantag från huvudregeln om retroaktivitet gäller dock enligt artikel 24.2 för de bestämmelser som införlivar artiklarna 19 och 20. Dessa ska endast tillämpas på avtal som ingås från och med den 1 januari 2022. Ett sådant undantag bör därför föreskrivas i fråga om den nya lagens bestämmelser om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

13 Ekonomiska och andra konsekvenser

Bedömning: Den nya enhetliga regleringen inom EU bör innebära besparingar för företag som bedriver verksamhet över nationsgränserna. På sikt bör regleringen kunna leda till bättre konkurrens och lägre priser för konsumenter.

För företag kan det vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster initialt finnas ett visst behov av utbildningsinsatser och anpassning av avtalsvillkoren, och det även av avtal som redan ingåtts. Detta bedöms medföra enbart begränsade kostnader i ett inledande skede.

Förslaget till särreglering avseende dyrare levande djur innebär en viss sänkning av konsumentskyddet men bedöms samtidigt leda till att näringsidkarna på den marknaden, till stor del små företag och enskilda näringsidkare, får en ökad förutsebarhet i sin verksamhet och minskad risk för rättsliga processer.

Förslagen leder inte till några ökade kostnader för det allmänna och bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Skälen för bedömningen

Inledning

Utredningen föreslår att konsumentköplagen upphävs och att lagens bestämmelser flyttas över till en ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Den nya lagen anpassas till varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Inom ramen för direktivens tillämpningsområden – som i stor utsträckning är

fullharmoniserande – blir regleringen i allt väsentligt enhetlig i hela EU.

Direktiven omfattar frågor om vad som ska anses vara ett fel, vilka rättigheter konsumenten har om ett fel föreligger och på vilket sätt rättigheterna utövas. Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll reglerar även tidpunkt för tillhandahållandet och påföljder vid dröjsmål samt förutsättningarna för att en näringsidkare under avtalsperioden ska få ändra innehållet eller tjänsten. Varudirektivet ersätter konsumentköpsdirektivet och innehåller ny reglering främst när det gäller varor med digitala delar.

Vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster har till viss del konsumentköplagen eller konsumenttjänstlagen varit tillämplig eller så har de lagarna kunnat tillämpas analogiskt på sådana avtal. Med den nya lagen införs helt ny reglering för sådana avtal som är tvingande till konsumentens förmån.

Utanför direktivens tillämpningsområden är det möjligt med nationell reglering. När det gäller varor föreslås i stort sett enbart förändringar som har med införlivandet av varudirektivet att göra. I den mån varudirektivet tillåter nationella regler som går längre, bland annat avseende reklamationsplikt och den treåriga yttersta reklamationsfristen, går förslagen inte utöver vad som redan följer av svensk rätt. Viss särreglering föreslås för köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster innehåller den nya lagen även bestämmelser som inte motsvaras av någon reglering i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. I de fallen föreslås emellertid reglering motsvarande den som gäller för varor, vilket innebär en tydlig lagreglering i stället för en mer svår- förutsebar analogisk tillämpning av regelverket.

Konsekvenser för enskilda

Enhetlig reglering inom EU bör på sikt kunna leda till bättre konkurrens och lägre priser för konsumenterna. Förlängningen av den tid som presumtionsregeln gäller till ett år innebär ett ökat konsumentskydd.

En tydlig och tvingande reglering av förhållandet mellan konsumenten och näringsidkaren innebär dels att konsumenterna förstår vilka rättigheter de har och därmed kan göra dem gällande, dels att

företagen förstår vad som krävs av dem och kan uppfylla sina skyldigheter. Det gäller särskilt vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster samt för uppdateringar av varor med digitala delar, eftersom det området har varit i stort sett oreglerat. En sådan tydligare reglering har positiva konsekvenser för konsumenterna.

Den nya bestämmelsen om de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att parterna ska anses ha avtalat om undantag från de objektiva kraven på en vara, digitalt innehåll eller digitala tjänster, har positiva effekter för konsumentkollektivet eftersom kraven på tydlighet är högt ställda och konsumenten uttryckligen och separat måste ha godkänt avvikelserna.

Särregleringen för köp av dyrare levande djur innebär en viss sänkning av konsumentskyddet. Vid sådana köp antas konsumenter vara mer omsorgsfulla och vidta noggrannare undersökningar innan köpet, vilket också betonas genom den föreslagna lagregeln om köparens undersökning av djuret. Det förhållandet att det krävs avtal för att presumtionsregeln inte ska gälla innebär att konsumenten i det enskilda fallet medvetandegörs om avvikelserna i regelverket. De negativa konsekvenserna för konsumenterna av de föreslagna undantagen i denna del bedöms sammantaget som relativt låga.

Konsekvenser för företag

Enhetlig reglering inom EU får till följd att företag som bedriver verksamhet över nationsgränserna i mindre grad behöver anpassa sina avtal till olika nationella marknader, vilket bör leda till kostnadsbesparingar.

Även om den reglering som införlivar direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll är ny bygger den till stor del på köprättsliga principer vid bristande avtalsenlighet som redan i dag kan antas gälla vid sådana avtal. I flera avseenden innebär förslagen därför endast en precisering av rättsläget. Den typen av förtydligande medför fördelar även för företagen genom att det blir klarare och mera förutsebart vad som gäller.

Den nya lagen innehåller när det gäller avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster detaljerade bestämmelser som inte har någon motsvarighet i regleringen av köp av varor, som

till exempel vilket innehåll skapat av konsumenten som näringsidkaren får använda efter hävning. De enskilda transaktionerna vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster uppgår i allmänhet till små belopp och konsumenternas ekonomiska krav vid näringsidkarens dröjsmål eller fel väntas inte bli höga. Med en tydlig reglering är det troligt att antalet missnöjda konsumenter som söker kontakt, och i förlängningen ger upphov till rättsliga tvister, blir färre vilket innebär minskade kostnader för företagen.

En del bestämmelser i den nya lagen får anses vara huvudsakligen till förmån för företagen, till exempel att det klargörs att konsumenten har en skyldighet att samarbeta med näringsidkaren på visst sätt vid felsökning av konsumentens digitala miljö för att presumtionsreglerna ska gälla och att näringsidkaren under vissa förutsättningar får ändra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

De ändringar som föreslås i marknadsföringslagen och tillägget i den nya lagen om garantier och liknande utfästelser innebär till stora delar klargöranden av gällande rätt. Konsekvenserna för företagen bör därmed bli begränsade. Företagen torde redan i dag lämna sådan information som föreslås i bestämmelserna. Att lagtexten i detta avseende preciseras bör inte leda till ökade kostnader.

Initialt kan det finnas ett visst behov av anpassning av avtalsvillkoren, och det även av avtal som redan ingåtts, men det bedöms medföra kostnader enbart i ett inledande skede. Bland annat måste företagen anpassa sig till regleringen av förutsättningarna för att få ändra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Bestämmelserna ska dock inte börja tillämpas förrän den 1 januari 2022. Det finns således tid för företagen att göra nödvändiga anpassningar. För företagen kan också den nya lagstiftningen medföra vissa marginella merkostnader för utbildningsinsatser.

Företagens skyldigheter när det gäller behandling av personuppgifter följer redan av dataskyddsförordningen och är alltså inte en konsekvens av nu aktuella förslag.

Förslaget till särreglering avseende köp av dyrare levande djur bedöms leda till att de näringsidkare som säljer framför allt hästar, hundar och raskatter får bättre möjligheter att träffa avtal med konsumenter som inte leder till rättsliga tvister i efterhand med den risk för kostnader som sådana för med sig. Det rör sig om främst små företag eller enskilda näringsidkare. Dessa får genom förslaget i denna del större förutsebarhet i sin verksamhet. Initialt kan det behövas

utbildningsinsatser riktade mot dessa näringsidkare, och i viss mån mot konsumenterna, från de organisationer som verkar på området.

Sammantaget kan förslagen inte antas medföra några ingripande ekonomiska följder eller andra negativa konsekvenser för företagen.

Konsekvenser för det allmänna

För det allmänna kommer den nya lagen att innebära att det blir nödvändigt med informationsinsatser, framför allt för Konsumentverket. Initialt kan Konsumentverkets medarbetare, liksom kommunernas konsumentvägledare och medarbetare på andra myndigheter som Allmänna reklamationsnämnden eller domstolar, behöva utbildas. Sammantaget gör utredningen bedömningen att kostnadsökningarna med anledning av detta blir så begränsade att de ryms inom ramen för befintliga anslag för respektive myndighet.

Domstolarna kan komma att få en något ökad tillströmning av mål som rör avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. I ett initialt skede förväntas den nya regleringen i viss mån få till följd att överrätterna meddelar fler prövningstillstånd eftersom det kan anses av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt. På samma sätt kan antalet ärenden och vägledande avgöranden till en början öka något hos Allmänna reklamationsnämnden. Arbetsbelastningen i stort hos domstolarna och Allmänna reklamationsnämnden bör emellertid inte påverkas mer än marginellt.

Förslagen bedöms sammantaget inte ha någon inverkan på statens inkomster eller utgifter.

Konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv

Tillämpningsområdet för den föreslagna nya lagen är brett. Variationen på de transaktioner avseende varor, digitalt innehåll och digitala tjänster som kommer att träffas av bestämmelserna är stor. De konsumenter som berörs av förslagen bedöms vara till lika stor del kvinnor som män. Utredningens uppfattning är att det inte kan sägas att någon av de föreslagna bestämmelserna på grund av sin utformning träffar kvinnor och män olika. Inte heller särregleringen avseende djur kan antas ha någon sådan differentierad träffbild.

Sammantaget bedömer utredningen att förslagen inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen (se 15 § kommittéförordningen, 1998:1474). I fråga om små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags bedömer utredningen att någon direkt inverkan av förslagen inte kan beräknas, mer allmänt hänvisas dock till skrivningarna i det föregående om konsekvenserna för företag.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal

1 kap. Grundläggande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om skydd för konsumenter vid köp av lösa saker (varor) om köparen är konsument och säljaren, eller en förmedlare av köpet, är näringsidkare. Lagen innehåller även bestämmelser om konsumentskydd vid avtal där en näringsidkare tillhandahåller en konsument digitalt innehåll eller digitala tjänster.

Paragrafen ger en allmän beskrivning av lagens huvudsakliga innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.1. Genom paragrafen genomförs artikel 2.5 a i varudirektivet. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

I lagen finns till att börja med – på samma sätt som hittills i konsumentköplagen – bestämmelser om skydd för konsumenter när de köper lösa saker (varor) från en näringsidkare eller när en förmedlare av köpet är näringsidkare. Därutöver innehåller lagen bestämmelser om konsumentskydd vid vissa andra typer av avtal. De avtal som avses är sådana där en näringsidkare tillhandahåller en konsument digitalt innehåll eller digitala tjänster. Lagen innehåller merparten av de bestämmelser som behövs för genomförande av varudirektivet och av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I paragrafen finns vidare en definition av det för lagen centrala begreppet varor. Liksom tidigare avses med detta lösa saker. För begreppet varor med digitala delar finns en definition i 6 §.

Tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller köp av varor som en näringsidkare säljer till en konsument.

Lagen gäller även i fall då säljaren inte är en näringsidkare, om köpet förmedlas för säljaren av en näringsidkare. I sådana fall svarar både näringsidkaren och säljaren för säljarens skyldigheter enligt lagen.

Lagen gäller i tillämpliga delar även byte av varor.

I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Den kompletteras av 3 och 4 §§ som utsträcker tillämpningsområdet ytterligare och av 7 § som anger att andra bestämmelser i vissa fall har företräde framför lagens och 8 § som innehåller undantag från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.1 i varudirektivet. Den motsvarar med mindre ändringar 1 § konsumentköplagen.

Jämfört med konsumentköplagen görs den ändringen att definitionerna av konsument och näringsidkare flyttas ut ur paragrafen och placeras tillsammans med övriga definitioner i 6 §. Vidare byts orden lösa saker ut mot varor, vilket inte innebär någon ändring i sak, se definitionen i 1 §.

3 § Lagen gäller även beställning av en vara som ska tillverkas. Om beställaren ska tillhandahålla en väsentlig del av materialet, gäller därutöver 4 § första stycket samt 6 och 7 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716).

Lagen gäller inte avtal som innebär att den som ska leverera en vara även ska utföra arbete eller någon annan tjänst, om tjänsten utgör den övervägande delen av förpliktelsen.

I paragrafen finns kompletterande bestämmelser till 2 § om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.2 i varudirektivet. Den motsvarar med språkliga ändringar 2 § konsumentköplagen.

4 § Lagen gäller även avtal där en näringsidkare ska tillhandahålla eller utveckla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument och konsumenten ska betala med ett penningbelopp eller en digital värderepresentation. Detsamma gäller om konsumenten

i stället för att betala ska tillhandahålla sina personuppgifter, utom när de personuppgifter som tillhandahålls behandlas av näringsidkaren endast för att uppfylla rättsliga krav eller för att kunna fullgöra avtalet.

När en del av ett avtal avser ett sådant tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som avses i första stycket, ska bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i denna lag tillämpas på den delen av avtalet. De bestämmelserna ska även tillämpas när ett digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll. För varor med digitala delar gäller i stället 5 §.

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser till 2 § om lagens tillämpningsområde. Den måste läsas tillsammans med 7 § om att vissa andra bestämmelser har företräde framför lagens och 8 § som innehåller undantag från tillämpningsområdet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.4 a i varudirektivet och artikel 3.1–3.3 och delar av 3.6 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Den nya lagens tillämpningsområde omfattar även avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst och avtal om utveckling enligt konsumentens anvisningar av ett sådant innehåll eller en sådan tjänst. Definitioner av uttrycken digitalt innehåll och digital tjänst finns i 6 §. Förutom i 1 kap. finns bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i 10 kap.

För att lagen ska vara tillämplig krävs att näringsidkaren och konsumenten har ingått ett avtal. Det innebär bland annat att konsumenten på något sätt måste ha agerat aktivt. Något avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst kan till exempel inte anses ha ingåtts då en konsument har klickat i ett godkännande av att näringsidkaren endast samlar in metadata som information om konsumentens enhet eller webbhistorik, så kallade kakor. Inte heller är lagen tillämplig i en situation där konsumenten, utan att ha ingått ett avtal med en näringsidkare, exponeras för reklam uteslutande i syfte att få tillgång till digitalt innehåll eller en digital tjänst. (Jämför skäl 25 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll). Frågan om ett avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst har ingåtts får avgöras enligt samma principer som i övrigt gäller enligt svensk rätt.

Till att börja med omfattas avtal där konsumenten bidrar med en motprestation. Enligt *första stycket första meningen* kan motprestationen ske i form av betalning med ett penningbelopp eller en digital värderepresentation (betala ett pris). Exempel på det senare betalningsmedlet är elektroniska värdecheckar och kuponger (jämför skäl 23 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll).

Av *första stycket andra meningen* framgår att lagen också, utom i vissa undantagsfall, är tillämplig när avtalet innebär att konsumenten, i stället för att betala, ska tillhandahålla sina personuppgifter. Personuppgifterna kan tillhandahållas antingen då avtalet ingås eller vid en senare tidpunkt, som när konsumenten ger samtycke till att näringsidkaren använder personuppgifter som konsumenten kan komma att ladda upp eller skapa med användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Undantagsfallen avser situationen att de personuppgifter som konsumenten tillhandahåller näringsidkaren behandlas endast för att uppfylla unionsrättsliga krav eller för att kunna fullgöra avtalet. När konsumenten inte ska betala ett pris och tillhandahåller sina personuppgifter enbart i nu angivna syften blir lagen alltså inte tillämplig på avtalet. Det är näringsidkaren som har bevisbördan för att det föreligger ett undantagsfall.

Ett rättsligt krav kan vara för att efterfölja regleringen som syftar till att hindra penningtvätt. Ett exempel på när personuppgiftsbehandling sker endast för att kunna fullgöra avtalet är när konsumentens geografiska position är nödvändig för att kunna prestera enligt ett avtal om tillhandahållande av en gps. Lagen är däremot tillämplig på fall när konsumenten tillhandahåller personuppgifter som av näringsidkaren används för andra syften. Det kan till exempel vara fråga om att konsumenten måste registrera ett konto på sociala medier och tillhandahålla namn och personuppgifter för att få tillgång till ett digitalt innehåll. Ett annat exempel där lagen är tillämplig är fall när konsumenten lämnar sitt samtycke till att allt material som konsumenten laddar upp, innefattande personuppgifter som till exempel fotografier på konsumenten, kommer att kunna behandlas av näringsidkaren i marknadsföringssyfte.

Bestämmelsen i *andra stycket första meningen* har störst betydelse för situationen att ett och samma avtal omfattar såväl tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, som tillhandahållande av en annan typ av tjänst, eftersom den klargör i vilken utsträckning lagen i dessa fall alls blir tillämplig. Det föreskrivs att

bestämmelserna i lagen ska tillämpas på den del av avtalet som avser ett digitalt innehåll eller en digital tjänst. Bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster finns i första hand i 1 och 10 kap. men genom de hänvisningar som finns i 10 kap. blir även ett stort antal av lagens övriga bestämmelser tillämpliga. Om avtalet mellan näringsidkaren och konsumenten avser dels köp av en vara, dels tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst (utan att det är fråga om en vara med digitala delar) kommer lagen att vara tillämplig på hela avtalet. Det blir dock olika bestämmelser i lagen som tillämpas på de olika delarna av avtalet.

När digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll, till exempel dvd-skivor, cd-skivor, USB-minnen och minneskort, anses enligt *andra stycket andra meningen* transaktionen som ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och alltså inte som ett köp av en vara. Det gäller såväl det digitala innehållet som det fysiska mediet i sig. Om avtalet avser dels köp av en vara, dels ett därmed sammankopplat eller integrerat digitalt innehåll eller en därmed sammankopplad eller integrerad digital tjänst (en vara med digitala delar, se 6 §), gäller i stället 5 § (se *andra stycket tredje meningen*), vilket innebär att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ingår i köpet av varan om annat inte har avtalats. Det blir därmed lagens bestämmelser om köp av varor som ska tillämpas på hela avtalet.

Köp av varor med digitala delar

5 § Vid köp av en vara med digitala delar ingår det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i köpet av varan, om annat inte har avtalats. Det gäller även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras av någon annan än säljaren.

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om varor med digitala delar. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.3 i varudirektivet och artikel 3.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Uttrycket varor med digitala delar definieras i 6 §. När en vara innehåller digitala delar är utgångspunkten enligt *första meningen* att dessa ingår i köpet av varan. Parterna kan dock avtala om annat och det är således parternas avtal som avgör vad konsumenten har köpt. Av direktiven följer att det krävs en tydlighet hos avtalet för att detta ska anses innebära att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte ingår i köpeavtalet. Där anges att om tvivel råder huruvida tillhandahållandet av ett integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet, ska sådant tillhandahållande anses omfattas av köpeavtalet. Så bör exempelvis vara fallet när detta är normalt för varor av samma typ och konsumenten rimligen kunde förvänta sig det med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan. Om till exempel en smart-tv enligt reklamen har en särskild videoapplikation ska den anses ingå i köpet. Detta gäller oavsett om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har förinstallerats i själva varan eller måste laddas ned senare på en annan enhet och endast sammankopplas med varan.

När parterna inte avtalat om annat och alltså de digitala delarna ingår i köpet av varan, är bestämmelserna i 10 kap. inte alls tillämpliga på avtalet. I stället tillämpas lagens bestämmelser om köp av varor på hela avtalet.

Ett köpeavtal avseende en vara med digitala delar kan innehålla att det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten ska tillhandahållas av en tredje part i stället för av säljaren. Av andra meningen följer att köpet då ändå ska anses utgöra ett köp av en vara med digitala delar. Inte heller när tredje part ska tillhandahålla den digitala delen av varan är alltså de särskilda bestämmelserna i lagens 10 kap. tillämpliga.

Definitioner

6 § I denna lag avses med

digitalt innehåll: data som framställs och tillhandahålls i digital form,

digital tjänst: en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller att utbyta eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form

som laddas upp eller skapas av konsumenten eller av andra användare av den tjänsten,

driftskompatibilitet: kapacitet att fungera med annan hårdvara eller programvara än sådan som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

kompatibilitet: kapacitet att utan konvertering fungera med sådan hårdvara eller programvara som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

personuppgifter: sådan information som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

varor med digitala delar: lösa saker som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna med digitala delar inte fungerar.

Paragrafen innehåller definitioner av olika ord och uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.3. Genom paragrafen genomförs artikel 2 i varudirektivet och artikel 2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Begreppet *digitalt innehåll* avser data som framställs och tillhandahålls i digital form. Uttrycket används redan i lagstiftning som genomför direktiv på konsumentskyddets område, se till exempel 1 kap. 2 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler. För att följa varudirektivets lydelse används ordet framställa i stället för producera, som har använts tidigare i svensk lag. Något annat sakligt innehåll är inte avsett. Det kan röra sig om datorprogram, applikationer, spel, ljudfiler, musik, videor eller texter. Åtkomsten kan ske genom nedladdning eller direktuppspelning, från ett fysiskt medium eller på något annat sätt (se prop. 2013/14:15 s. 75 och prop. 2019/20:63 s. 54).

Med uttrycket *digital tjänst* avses en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller att utbyta eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form som laddas upp eller skapas av konsumenten eller av andra användare av den tjänsten. Det är en bred definition som omfattar allt tillhandahållande där konsumentens tillgång inte baseras på att denne får en egen (varaktig) kopia. Däribland finns streamingtjänster, sociala medier och sådant som ordbehandling eller spel som erbjuds i molnbaserad datortjänstmiljö eller annars genom uppkoppling.

Definitionerna av uttrycken *driftskompatibilitet* och *kompatibilitet* är, med vissa språkliga justeringar, utformade på samma sätt som i varudirektivet och direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Definitionerna av *konsument* och *näringsidkare* överensstämmer med de definitioner som hittills funnits i 1 § fjärde stycket konsumentköplagen.

Med begreppet *personuppgifter* menas sådan information som avses i artikel 4 i dataskyddsförordningen. Det är fråga om all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.

Med uttrycket *varor med digitala delar* avses lösa saker som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna med digitala delar inte fungerar. Digitalt innehåll som är integrerat i eller sammankopplat med en vara kan vara alla typer av data som framställs och tillhandahålls i elektronisk form, som operativsystem, applikationer och annan programvara. Innehållet kan vara förinstallerat vid tiden för avtalets ingående eller kan, enligt avtalet, installeras vid ett senare tillfälle. Digitala tjänster som är sammankopplade med en vara kan omfatta tjänster som möjliggör skapande, behandling eller lagring av data i digital form, eller åtkomst till denna. Det kan bland annat vara fråga om programvara som tjänst som erbjuds i molnbaserad datormiljö eller kontinuerligt tillhandahållande av trafikdata i ett navigations-system eller av individuellt anpassade träningsplaner för smartklockor.

Avvikande bestämmelser i annan författning

7 § Avviker en bestämmelse i en annan författning från bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i denna lag ska bestämmelsen i den andra författningen ha företräde, om den har sin grund i unionsrätten.

Paragrafen reglerar lagens förhållande till avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.7–3.9 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Av paragrafen framgår att bestämmelser i andra författningar som avviker från denna lags bestämmelser om avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst har företräde, om bestämmelsen i den andra författningen har sin grund i unionsrätten. Det kan vara såväl bestämmelser i EU-förordningar, som bestämmelser i en svensk författning som genomför ett EU-direktiv.

Det innebär bland annat att de EU-förordningar, lagar och förordningar som innehåller bestämmelser om skydd av personuppgifter, ska tillämpas i stället för denna lag när regleringarna avviker från varandra. Andra områden där detta kan aktualiseras är till exempel telekommunikation, e-handel, annat konsumentskydd samt upphovsrätt och närstående rättigheter.

Undantag

8 § Lagen gäller inte

1. användning av digitala formulär eller medel för att framställa, leverera eller överföra resultatet av andra tjänster än digitala tjänster,
2. elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster,
3. lotteri, vadhållning, kasinospel eller andra typer av spel,
4. finansiella tjänster,
5. digitalt innehåll som är en del av ett framförande eller ett evenemang och som görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring,
6. digitalt innehåll som tillhandahålls i enlighet med lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, eller

7. när en näringsidkare har tillhandahållit fri programvara med öppen källkod och de av en konsument tillhandahållna personuppgifterna behandlas av näringsidkaren endast för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos den specifika programvaran.

Paragrafen innehåller undantag från lagens tillämpningsområde när det gäller vissa avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 3.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

I *punkt 1* anges att lagen inte gäller användning av digitala formulär eller medel för att framställa, leverera eller överföra resultatet av andra tjänster än digitala tjänster. I fall där det huvudsakliga föremålet för avtalet är tillhandahållande av yrkesmässiga tjänster, som ofta utförs personligen av näringsidkaren, ska inte lagens tvingande regler bli tillämpliga bara därför att digitala medel används för att framställa resultatet av tjänsten eller för att leverera eller överföra detta till konsumenten. Exempel på sådana tjänster är översättningstjänster, arkitekttjänster och juridiska tjänster.

Enligt *punkt 2* undantas elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Begreppen har samma betydelse som i artikel 2.4 och 2.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972, jämför 1 kap. 6 § i förslaget till lag om elektronisk kommunikation i den från Regeringskansliet remitterade promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation. Med en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst avses en interpersonell kommunikationstjänst som inte använder nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som inte möjliggör kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummerplaner. En sådan tjänst använder alltså andra identifierare än allmänt tilldelade nummerresurser, som användarnamn. Det kan vara webbaserad e-post och meddelandetjänster via internet.

I *punkt 3* undantas lotteri, vadhållning, kasinospel eller andra typer av spel. Begreppen definieras i spellagen och undantaget omfattar i vart fall de typer av spel som omfattas av den lagen. Med spel avses lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel (se 2 kap. 1 §

spellagen). Såväl spel där utslaget helt beror på slumpen, som spel där det finns inslag av skicklighet, som vid pokerspel, omfattas (jämför uppräkningsen i 2 kap. 3 § spellagen).

Punkt 4 undantar finansiella tjänster. Med det avses främst sådana tjänster som tillhandahålls av de finansiella instituten, till exempel banker, kreditmarknadsbolag och försäkringsbolag men uttrycket innefattar även detaljhandeln och bensinbranschens erbjudanden om kontokortstjänster. Det kan till exempel handla om tjänster för betalningar och penningöverföring över internet eller försäkringsappar.

Enligt *punkt 5* undantas digitalt innehåll som är en del av ett framförande eller ett evenemang och som görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring. Det kan vara när digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahålls en offentlig publik som en del av ett konstnärligt framförande eller annat evenemang, som till exempel en digital filmvisning eller en audiovisuell teaterföreställning. När framförandet sker genom signalöverföring, som vid digitala televisionstjänster, är lagen dock tillämplig.

Av *punkt 6* framgår att lagen inte gäller digitalt innehåll som tillhandahålls i enlighet med lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Det kan avse handlingar som registreras, återges eller överförs med hjälp av digitala medel.

Enligt *punkt 7* gäller lagen inte heller när en näringsidkare har tillhandahållit fri programvara med öppen källkod och de av en konsument tillhandahållna personuppgifterna behandlas av näringsidkaren endast för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos den specifika programvaran. Med fri programvara med öppen källkod avses att källkoden öppet kan delas och användarna fritt kan tillgå, använda, ändra och på nytt distribuera programvaran eller ändrade versioner av den. Som exempel kan nämnas vissa operativsystem och webbläsare. Definitioner av uttrycken kompatibilitet och driftskompatibilitet finns i 6 §.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

9 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Första stycket gäller inte vid köp av gas, som levereras i ledning, om de allmänna avtalsvillkor som tillämpas vid sådana leveranser har godkänts av Konsumentverket.

Paragrafen slår fast att bestämmelserna i lagen till övervägande del är tvingande till konsumentens förmån. Övervägandena finns i avsnitt 4.1. Genom paragrafen genomförs artikel 21 i varudirektivet och artikel 22 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Den motsvarar med en språklig ändring 3 § konsumentköplagen.

2 kap. Varans avlämnande

Platsen för avlämnandet

1 § Om inte annat följer av avtalet, ska varan hållas tillgänglig för avhämtning där säljaren vid köpet hade sitt affärsställe.

Paragrafen innehåller huvudregeln att säljaren inte är skyldig att transportera varan till köparen. Den motsvarar 4 § konsumentköplagen och ändras endast språkligt.

Tiden för avlämnandet

2 § Om det inte följer av avtalet när varan ska avlämnas, ska den avlämnas utan onödigt dröjsmål och senast 30 dagar efter det att avtalet ingicks.

Om köparen inte har fått kredit, är säljaren inte skyldig att lämna ut varan förrän den betalas.

Paragrafen reglerar vid vilken tidpunkt en vara ska avlämnas. Den motsvarar helt 5 § konsumentköplagen.

Avlämnandet

3 § Varan är avlämnad när köparen, själv eller genom en transportör som köparen har anlitat eller genom någon annan som handlar på köparens vägnar, har fått varan i sin besittning. Även om det är köparen som har anlitat transportören anses varan inte avlämnad när den har lämnats över till transportören, om det är säljaren som erbjudit transportalternativet.

För en vara med digitala delar krävs utöver vad som anges i första stycket att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits köparen. Om de digitala delarna ska tillhandahållas kontinuerligt under en period anses avlämnande ha skett när tillhandahållandet har påbörjats.

Ett digitalt innehåll är tillhandahållet när köparen, eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen har valt, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet. En digital tjänst är tillhandahållen när den görs tillgänglig för köparen eller den fysiska eller virtuella funktion som köparen valt.

Har säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet åtagit sig att installera varan, är varan avlämnad först när sådan installation har utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en vara ska anses avlämnad. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.1. Den motsvarar med flera tillägg 6 § konsumentköplagen. De tillägg som görs avser aspekter på avlämnande som behandlas i skäl 39 och 40 i varudirektivet.

Första stycket motsvarar 6 § konsumentköplagen.

Av *andra stycket* framgår att en vara med digitala delar är avlämnad när varans fysiska komponent har kommit i köparens besittning och det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits köparen. Som exempel kan nämnas att köparen får en smartklocka i sin besittning och säljaren därefter gör den digitala tjänst som behövs för klockans funktion tillgänglig för köparen. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande under en period anses en vara med digitala delar avlämnad när varans fysiska komponent har kommit i köparens besittning och tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har påbörjats.

Enligt *tredje stycket* är ett digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahållet när innehållet eller tjänsten, eller ett annat medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned innehållet eller tjänsten, kan nå köparens sfär och inga ytterligare åtgärder krävs av säljaren för att göra det möjligt för köparen att använda innehållet eller tjänsten i enlighet med köpeavtalet. Det kan till exempel ske genom att säljaren erbjuder en länk eller ett nedladdningsalternativ. För att säljaren ska anses ha fullgjort sin skyldighet krävs det alltså inte att köparen har klickat på länken.

När köparen har valt den tredje part som ska ta emot eller lagra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och som driver en fysisk eller virtuell funktion, som en elektronisk plattform eller en molnlagringsfunktion, är det tillräckligt att säljaren tillhandahåller innehållet eller tjänsten till denna tredje part. Det måste dock vara fråga om en tredje part som köparen valt på ett mer självständigt sätt. Köparen kan inte anses ha valt den fysiska eller virtuella funktionen om funktionen är under säljarens kontroll eller har ett avtalsmässigt band till säljaren, eller om den av köparen valda funktionen var det enda alternativ som erbjöds av säljaren för att ta emot eller få tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Om installationen av en vara ingår i köpeavtalet är enligt *fjärde stycket* varan avlämnad först när installationen har avslutats. Det gäller sådana installationer som ska utföras av säljaren eller av någon annan för dennes räkning. Bestämmelsen gäller alla typer av varor.

Kostnaderna för varan

4 § Om inte annat följer av avtalet, ska säljaren svara för transportkostnader och andra kostnader för varan som uppkommer före avlämnandet och som inte beror på att avlämnandet har försenats till följd av något förhållande på köparens sida.

Paragrafen behandlar hur de kostnader för varan som har uppkommit före avlämnandet slutligen ska fördelas mellan parterna, när fördelningen inte följer av avtalet. Den motsvarar med en språklig ändring 7 § konsumentköplagen.

Risken för varan

5 § Om köparen bär risken för varan är han eller hon skyldig att betala varan även om den har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom en händelse som inte beror på säljaren. Risken för varan går över på köparen när varan avlämnas.

Om öppet köp har avtalats och varan avlämnats, bär köparen risken för varan till dess den lämnas tillbaka.

Vid tillämpning av denna paragraf ska en vara med digitala delar anses avlämnad när den lösa saken har kommit i köparens besittning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om övergången av risken för varan på köparen och innebörden av detta. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.1. Den motsvarar med ett tillägg och en språklig ändring 8 § konsumentköplagen.

Första och andra styckena motsvarar med en språklig ändring 8 § konsumentköplagen.

I *tredje stycket* görs ett tillägg som innebär att risken för en vara med digitala delar övergår på köparen så snart den lösa saken har kommit i köparens besittning. Varan med digitala delar behöver alltså inte vara avlämnad i enlighet med 3 §. Det kan till exempel inträffa att köparen vid köpet fått en smartklocka i sin besittning och att den kommer bort före det att säljaren tillhandahållit den digitala delen. Att klockan inte finns i behåll påverkar i ett sådant fall inte köparens betalningsskyldighet för varan.

3 kap. Säljarens dröjsmål

Vad som avses med dröjsmål

1 § Dröjsmål på säljarens sida föreligger om varan inte avlämnas eller avlämnas för sent och detta inte beror på köparen eller något förhållande på hans eller hennes sida.

Paragrafen anger när dröjsmål med varans avlämnande anses föreligga. Den motsvarar med en språklig ändring 9 § konsumentköplagen.

Påföljder vid dröjsmål

2 § Vid dröjsmål på säljarens sida får köparen hålla inne betalningen enligt 3 §. Köparen får välja mellan att kräva att säljaren fullgör köpet enligt 4 § och att häva köpet enligt 5 §. Dessutom får köparen kräva skadestånd av säljaren enligt 6 §.

Paragrafen reglerar de påföljder som köparen kan göra gällande på grund av dröjsmål med varans avlämnande. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 10 § konsumentköplagen.

Rätt att hålla inne betalningen

3 § Köparen får hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge honom eller henne säkerhet för hans eller hennes krav på grund av dröjsmålet.

Paragrafen innebär att köparen har en rätt att hålla inne betalningen för varan för att säkerställa sitt krav mot säljaren på grund av dennes dröjsmål. Den motsvarar med språkliga ändringar 11 § konsumentköplagen.

Rätt att kräva att säljaren fullgör köpet

4 § Köparen får hålla fast vid köpet och kräva att säljaren fullgör köpet.

Säljaren är dock inte skyldig att fullgöra köpet, om det föreligger ett hinder som han eller hon inte kan övervinna eller om fullgörelsen skulle förutsätta uppoffringar som inte är rimliga med hänsyn till köparens intresse av att säljaren fullgör köpet. Om ett förhållande som nyss nämnts upphör inom rimlig tid, får köparen dock kräva att säljaren fullgör köpet.

Köparen förlorar rätten att kräva att säljaren fullgör köpet, om han eller hon väntar orimligt länge med att framställa kravet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när köparen vid säljarens dröjsmål kan kräva att denne fullgör köpet. Den motsvarar med språkliga ändringar 12 § konsumentköplagen.

Rätt att häva köpet

5 § Köparen får häva köpet, om säljarens dröjsmål är av väsentlig betydelse för köparen eller om köparen före avtalets ingående har meddelat säljaren att avlämnande av varan senast en viss dag är avgörande för att han eller hon ska ingå avtalet. Köparen får också häva köpet, om säljaren meddelar att han eller hon inte kommer att avlämna varan.

Om köparen har krävt att säljaren avlämnar varan inom en bestämd tilläggstid och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får köparen även häva köpet om varan inte avlämnas inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får köparen häva köpet endast om säljaren meddelar att han eller hon inte kommer att fullgöra köpet inom denna tid.

Om köparen har krävt fullgörelse av köpet utan att ange någon tilläggstid, får köparen häva köpet om varan inte avlämnas inom en skälig tid efter det att kravet framställdes.

Paragrafen behandlar köparens rätt att häva avtalet vid säljarens dröjsmål. Den motsvarar 13 § konsumentköplagen.

Rätt till skadestånd

6 § Köparen har rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom säljarens dröjsmål, om inte säljaren visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför säljarens kontroll som säljaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder säljaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror dröjsmålet på någon som säljaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra köpet, är säljaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som han eller hon har anlitat skulle vara fri enligt första stycket. Detsamma gäller om dröjsmålet beror på en leverantör som säljaren har anlitat eller någon annan i tidigare säljled.

Paragrafen innehåller bestämmelser om köparens rätt till skadestånd vid säljarens dröjsmål. Den motsvarar med språkliga ändringar 14 § konsumentköplagen.

Meddelande om hävning och skadestånd

7 § Har varan avlämnats för sent, får köparen inte häva köpet eller kräva skadestånd på grund av dröjsmålet, om köparen inte inom skälig tid efter det att han eller hon fick kännedom om avlämnandet meddelar säljaren att han eller hon häver köpet eller vill kräva skadestånd. Om köparen häver köpet, behöver han eller hon dock inte lämna särskilt meddelande om att han eller hon dessutom vill kräva skadestånd.

Meddelande om hävning eller skadestånd kan, i fall som avses i 1 kap. 2 § andra stycket, i stället lämnas till näringsidkaren.

Paragrafen reglerar köparens reklamationskyldighet när varan har avlämnats för sent och köparen vill häva köpet eller kräva skadestånd. Den motsvarar med språkliga ändringar 15 § konsumentköplagen.

4 kap. Fel på varan

Strukturen på bestämmelserna om fel på varan ändras något i jämförelse med konsumentköplagen och utformas på ett sätt som mer liknar varudirektivets uppbyggnad. Bestämmelser om vilka krav som ställs på varan placeras i 1–3 §§, där 1 § behandlar avtalade krav, medan 2 och 3 §§ behandlar objektiva krav på varan. I 4 § finns huvudregeln om vad som utgör fel på varan. Övervägandena angående bestämmelsernas uppbyggnad finns i avsnitt 5.1.

Krav på varan

1 § Varan ska i fråga om art, mängd, kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet, uppdateringar, andra egenskaper, tillhör, medföljande anvisningar och förpackning stämma överens med vad som följer av avtalet. Den ska vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas, om säljaren vid köpet har godtagit detta särskilda ändamål.

Paragrafen behandlar de krav på varan som följer av köpeavtalet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1. Genom paragrafen genomförs artikel 6 i varudirektivet. Den motsvarar delvis 16 § första stycket första meningen och andra stycket 2 konsumentköplagen.

I förhållande till motsvarande bestämmelser i konsumentköplagen anges fler exempel på vad som kan vara avtalat om varan i uppräkningsdelen i *första meningen*. De tillkommande exemplen kommer från varudirektivet.

Med funktionalitet menas en varas förmåga att fungera på avsett vis (jämför artikel 2.9 i varudirektivet). Definitioner av kompatibilitet och driftskompatibilitet finns i 1 kap. 6 §. Uppdateringar aktualiseras för varor med digitala delar och kan behövas av olika skäl. Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kan till exempel behöva uppdateras i syfte att förbättra eller utöka varornas funktioner. Som andra exempel kan nämnas att varan med digitala delar behöver anpassas till teknisk utveckling eller skyddas mot nya säkerhetshot.

Jämfört med motsvarande bestämmelse i konsumentköplagen görs i *andra meningen* den ändringen att det anges att säljaren måste ha godtagit det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas, för att det ska uppkomma ett krav på att varan ska vara ägnad för detta ändamål. Hittills har förutsättningen enligt lagen varit att säljaren måste ha insett det särskilda ändamålet. Kravet på att säljaren ska ha godtagit det särskilda ändamålet medför att konsumenten måste informera säljaren om detta. Något krav på att säljaren uttryckligen anger att han eller hon godtar det särskilda ändamålet ställs dock inte upp. Om köparen beskriver det särskilda ändamålet för säljaren får säljaren, om varan därefter säljs, normalt sett anses ha godtagit det särskilda ändamålet (jämför prop. 2001/02:134 s. 37 f.). Säljaren kan alltså godta ändamålet genom sitt handlande. Ändringen bör därför inte medföra någon större praktisk skillnad.

2 § Utöver vad som följer av 1 §, ska varan

1. vara ägnad för de ändamål för vilka varor av samma slag i allmänhet används,

2. stämma överens med den beskrivning som säljaren har lämnat och ha de egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell, och

3. föreligga i den kvantitet och uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för varor av samma slag och som köparen med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art.

Varan ska vidare stämma överens med vad köparen med fog kan förutsätta i fråga om

1. hur den är förpackad,
2. vilka tillbehör den åtföljs av, och
3. vilka anvisningar för installation, montering, användning, förvaring och skötsel den åtföljs av.

I 7 § första stycket finns bestämmelser om förutsättningar för att genom avtal avvika från de krav på varan som följer av första och andra styckena.

Paragrafen anger krav på varan utöver vad som framgår av parternas avtal. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2. Genom paragrafen genomförs delar av artikel 7 i varudirektivet. Den motsvarar delvis och med vissa ändringar 16 § första stycket andra meningen och andra stycket 1, 3 och 4 konsumentköplagen.

Första stycket 1 och 2 motsvarar 16 § andra stycket 1 och 3 konsumentköplagen.

Enligt *första stycket 3* ska varan föreligga i den kvantitet och uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för varor av samma slag och som köparen med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art. Sådana egenskaper och andra särdrag avser bland annat hållbarhet, funktionalitet, kompatibilitet och säkerhet. Med hållbarhet avses varans förmåga att behålla sina funktioner och sin prestanda under normal användning (jämför artikel 2.13 i varudirektivet). Hållbarheten kan dock vara beroende av att varan får skäligt underhåll, till exempel för en bil regelbundna kontroller och åtgärder som byte av filter. Bedömningen av vad köparen med fog kan förutsätta, ska göras objektivt och med beaktande av köpets natur och ändamål, av omständigheterna i det enskilda fallet och av partsbruk.

I andra stycket 1–3 ställs krav på att varans förpackning, åtföljande tillbehör och åtföljande anvisningar ska stämma överens med vad köparen med fog kan förutsätta. Såvitt gäller anvisningar och förpackningar motsvarar bestämmelserna med endast mindre ändringar i sak 16 § första stycket andra meningen och andra stycket 4 konsumentköplagen. En köpare bör, precis som hittills,

med fog kunna förutsätta att varan åtföljs av de anvisningar som behövs för dess installation, montering, användning, förvaring och skötsel. Vidare bör köparen kunna utgå från att varan är förpackad på vanligt eller annars försvarligt sätt, om förpackning behövs för att bevara eller skydda varan. Lagtexten är anpassad till direktivet.

Enligt *tredje stycket* är det möjligt att genom avtal avvika från de krav på varan som följer av första och andra styckena, under de förutsättningar som anges i 7 § första stycket.

Rätt till senast tillgängliga version

3 § Om inte annat följer av avtalet, ska ett digitalt innehåll eller en digital tjänst i en vara med digitala delar tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om vilken version av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i en vara med digitala delar som ska tillhandahållas. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2.

När det gäller varor med digitala delar kan det förekomma att varan vid ett och samma tillfälle finns på marknaden försedd med olika versioner av det digitala innehållet. Huvudregeln är att det är den senaste version som fanns tillgänglig vid avtalets ingående som ska tillhandahållas. Parterna har frihet att avtala om avvikelser från denna regel.

Vad som avses med fel

4 § Varan ska anses felaktig,

1. om den avviker från vad som föreskrivs i 1, 2 eller 3 §, eller
2. om säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han eller hon kände till eller borde ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

I 7 § första stycket finns bestämmelser som medför att en vara som avviker från vad som föreskrivs i 2 § under vissa omständigheter inte ska anses felaktig.

Paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om när en vara ska anses felaktig. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1. Genom paragrafen genomförs delar av artiklarna 5–7 i varudirektivet. Den motsvarar med vissa justeringar och tillägg 16 § tredje stycket konsumentköplagen.

Varan är felaktig om den avviker från vad som avtalats enligt 1 §, från de objektiva kraven i 2 § eller från vad som följer av 3 §. Bestämmelsen i 16 § tredje stycket 3 konsumentköplagen om att varan ska anses felaktig om den i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta motsvaras nu av kombinationen av de krav på varan som ställs upp i 2 och 3 §§ och bestämmelsen i *första stycket 1* om att fel föreligger bland annat om varan avviker från vad som föreskrivs i 2 eller 3 §. I 5, 6 och 8–10 §§ finns ytterligare bestämmelser om fel på varan.

Det är möjligt för parterna att under vissa förutsättningar avtala om att varan inte behöver leva upp till kraven i 2 § (se 7 § första stycket). Om parterna avtalat om detta utgör det förstås inte ett fel att varan avviker från vad som föreskrivs i 2 §. En bestämmelse om detta finns i *andra stycket*.

5 § En vara med digitala delar ska därutöver anses felaktig om säljaren underlåter att säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenlighet hos varan med digitala delar. Vid ett enskilt tillhandahållande av de digitala delarna ska säljaren säkerställa avtalsenligheten under den tid som köparen med fog kan förutsätta. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande av de digitala delarna under en period ska säljaren säkerställa avtalsenligheten under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Första stycket gäller inte om köparen har underlåtit att installera de tillhandahållna uppdateringarna inom skälig tid, under förutsättning att säljaren har informerat köparen om att uppdateringen finns att tillgå och om konsekvenserna av utebliven installation, och att underlåtenheten eller den felaktiga installationen inte har berott på brister i de anvisningar som behövts för installationen.

I 7 § första stycket finns bestämmelser om förutsättningar för att genom avtal avvika från de krav på varan med digitala delar som följer av första stycket.

Paragrafen behandlar fel på varan med anledning av att säljaren brustit i sina skyldigheter när det gäller uppdateringar avseende en vara med digitala delar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2. Genom paragrafen genomförs delar av artikel 7.3–5 i varudirektivet. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Utöver de uppdateringar som följer av parternas avtal enligt 1 § ska säljaren enligt *första stycket första meningen* säkerställa att köparen informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenlighet hos en vara med digitala delar. Säljaren ansvarar även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras och uppdateras av någon annan än säljaren. Det finns dock inget hinder för säljaren att fullgöra sin skyldighet genom att en sådan annan part ger informationen och tillhandahåller uppdateringarna. Säljarens skyldighet enligt denna paragraf omfattar inte att tillhandahålla senare versioner av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten för varan, eller att förbättra eller utöka varans funktioner. Varan ska alltså uppdateras i den utsträckning det behövs för att uppfylla de krav som ställs i 1 och 2 §§.

När avtalet innebär att köparen ska få det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som är integrerad i eller sammankopplad med varan genom ett enskilt tillhandahållande, ska säljaren enligt *första stycket andra meningen* säkerställa avtalsenligheten under den tidsperiod som köparen med fog kan förutsätta. Bedömningen av denna tidsperiod ska ske med beaktande av varans och de digitala delarnas art och ändamål och övriga omständigheter. En köpare kan normalt med fog förutsätta att uppdateringar tillhandahålls under den tidsperiod som säljaren ansvarar för att varan inte var felaktig vid avlämnandet, alltså den tidsperiod under vilken reklamation är möjlig (jämför 5 kap. 3 §). I vissa fall kan tidsperioden vara ännu längre, särskilt i fråga om säkerhetsuppdateringar. När det gäller varor med digitala delar vars syfte är tidsbegränsat bör å andra sidan säljarens skyldighet normalt sett begränsas till samma tid.

Enligt *första stycket tredje meningen* ska säljaren vid ett kontinuerligt tillhandahållande säkerställa avtalsenligheten under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Köparen kan välja att installera eller inte installera de tillhandahållna uppdateringarna. Om köparen låter bli att inom skälig tid installera en uppdatering som säljaren har angett finns tillgänglig, kan köparen inte förvänta sig att varan med digitala delar förblir avtalsenlig. I *andra stycket* finns ett undantag från säljarens ansvar för fel avseende den situationen. För att säljaren ska slippa bli ansvarig för bristande avtalsenlighet i den typen av situation måste säljaren informera köparen om att köparens beslut att inte installera uppdateringen kommer att påverka säljarens ansvar för avtalsenligheten hos de funktioner i varan med digitala delar som den relevanta uppdateringen ska upprätthålla. Det krävs vidare att köparens underlåtenhet att installera uppdateringen eller köparens felaktiga installation av den inte beror på brister i anvisningarna för installationen.

Enligt *tredje stycket* är det möjligt att genom avtal avvika från de krav på varan med digitala delar som följer av första stycket, under de förutsättningar som anges i 7 § första stycket.

6 § Om säljaren som ett led i fullgörelsen av köpet har åtagit sig att installera varan och har sådan installation utförts av säljaren eller av någon annan för dennes räkning, ska varan anses felaktig, om den på grund av brister i installationen avviker från vad som föreskrivs i 1 eller 2 §. Detsamma gäller om köparen har utfört installationen och den felaktiga installationen beror på bristfälliga anvisningar för installationen som har tillhandahållits av säljaren eller, vid varor med digitala delar, av leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fel på varan till följd av brister i installationen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4. Genom paragrafen genomförs artikel 8 i varudirektivet. Den motsvarar med vissa ändringar och tillägg 16 a § konsumentköplagen.

I jämförelse med motsvarande bestämmelser i konsumentköplagen görs ett förtydligande tillägg om att en vara ska anses felaktig även i vissa fall då en felaktig installation utförts av köparen. Förutsättningen är att detta beror på att de anvisningar för installationen som säljaren har tillhandahållit var bristfälliga. Är det fråga om en vara med digitala delar gäller detsamma vid bristfälliga installationsanvisningar som köparen fått från leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Paragrafens utformning

är vidare anpassad till den nya strukturen i 1–4 §§ om krav på varan och fel på varan.

7 § En vara som avviker från vad som föreskrivs i 2 eller 5 § ska inte anses felaktig, om säljaren vid köpet har informerat köparen om avvikelsen och köparen uttryckligen och separat har godkänt den.

För en begagnad vara som säljs på auktion gäller inte kraven i 2 och 5 §§. En sådan vara ska anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter med fog kunde förutsätta.

Med auktion avses i andra stycket en försäljningsmetod där säljaren genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare bjuder ut varor till försäljning till köpare som har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kraven på en vara i 2 och 5 §§ när parterna avtalat om detta och vid försäljning av begagnade varor på auktion. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2 och 5.3.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 2.15 (jämför även 3.5 a) och 7.5 i varudirektivet. Den motsvarar delvis 17 § konsumentköplagen.

Enligt *första stycket* kan parterna avtala om lägre krav på varan än vad som annars följer av 2 och 5 §§. Säljarens information måste avse den specifika avvikelsen och det går inte att använda allmänna förbehåll, som att varan säljs i ”befintligt skick”. Kraven på tydlighet är högt ställda. En säljare som vill förvissa sig om att en lägre nivå har avtalats måste därför vara både noggrann och utförlig i sin information och måste därtill förvissa sig om att det finns ett godkännande från köparen. Vid flera avvikelser krävs att säljaren lämnar information om var och en av dem. Köparen ska också godkänna avvikelsen separat från andra uttalanden eller överenskommelser och genom en aktiv och otvetydig handling. Det kan vara tillräckligt att köparen kryssar i en ruta, trycker på en knapp eller aktiverar en liknande funktion. Godkännandet ska ske på ett för köparen tydligt sätt.

I *andra stycket* finns en bestämmelse motsvarande regleringen i 17 § konsumentköplagen om försäljning av en vara i ”befintligt skick”, som dock endast är tillämplig när en begagnad vara säljs på en sådan auktion som avses i tredje stycket.

Definitionen av uttrycket auktion i *tredje stycket* motsvarar den definition som finns i artikel 2.15 i varudirektivet. Endast sådana auktioner där köpare har möjlighet att vara personligen närvarande omfattas. Om sådan möjlighet finns är det inget hinder att köpare också har möjlighet att välja att närvara via internet, eller annars på distans, under förutsättning att övriga rekvisit i bestämmelsen är uppfyllda.

8 § Varan är felaktig om den

1. säljs i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 36 § produktsäkerhetslagen (2004:451) eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller

2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en vara ska anses felaktig om den är bristfällig från säkerhetssynpunkt. Den motsvarar 18 § konsumentköplagen.

9 § Fel föreligger även om varan inte överensstämmer med sådana uppgifter om varans egenskaper eller användning som säljaren eller någon annan än säljaren, i tidigare säljled eller för säljarens räkning, har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet.

Första stycket gäller inte om säljaren visar att uppgifterna har rättats i tid på ett sätt som är likvärdigt med det sätt som uppgifterna först lämnades, eller att uppgifterna inte har inverkat på köpet. Om uppgifterna har lämnats av någon annan än säljaren gäller första stycket inte heller om säljaren visar att han eller hon varken kände till eller borde ha känt till uppgifterna.

Varan är felaktig också om säljaren har underlåtit att efter föreläggande enligt produktsäkerhetslagen (2004:451) lämna säkerhetsinformation om varan eller underlåtit att lämna sådan information

om varans egenskaper eller användning som säljaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna. Detsamma gäller om föreläggandet eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och säljaren har känt till eller borde ha känt till underlåtenheten att fullgöra föreläggandet eller åläggandet. En förutsättning för att varan ska anses felaktig enligt detta stycke är dock att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om säljarens ansvar för egna och andras marknadsföringsuppgifter och för underlåtenhet att lämna viss information. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4. Genom paragrafen genomförs del av artikel 7.1 d och 7.2 i varudirektivet. Den motsvarar i sak 19 § konsumentköplagen.

I förhållande till motsvarande bestämmelser i konsumentköplagen görs den ändringen att det anges att en rättelse som säljaren gör av lämnade uppgifter i stället för ”på ett tydligt sätt” ska göras ”på ett sätt som är likvärdigt med det sätt som uppgifterna först lämnades”. Den är föranledd av att varudirektivet har en annan lydelse än konsumentköpsdirektivet.

10 § Varan har ett rättsligt fel, om tredje man har äganderätt till varan eller har panträtt eller annan liknande rätt i den, eller en immaterialrätt som begränsar användningen av varan på ett sätt som köparen inte med fog kunnat förutsätta och det inte följer av avtalet att köparen ska överta varan med den begränsning som tredje mans rätt medför.

Paragrafen innehåller en regel om att varan är felaktig när den har ett rättsligt fel. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4. Genom paragrafen genomförs artikel 9 i varudirektivet. Den motsvarar med ett tillägg 21 a § konsumentköplagen.

Varan har ett rättsligt fel när tredje mans rättighet begränsar köparens användning av varan på ett sätt som medför att den avviker från vad som föreskrivs i 1–5 §§. Parterna kan liksom hittills avtala om att köparen ska överta varan med begränsningen i fråga. I den mån det rättsliga felet gör att varan avviker från kraven på varan i 2 eller 5 § måste dock ett sådant avtal träffas i enlighet med vad som föreskrivs i 7 § första stycket.

I tillägg till vad som reglerades i 21 a § konsumentköplagen finns i paragrafen nu en bestämmelse om att en immaterialrätt som begränsar användningen av varan på ett sätt som köparen inte haft anledning att räkna med innebär att varan har ett rättsligt fel. Med en immaterialrätt avses bland annat en patent-, varumärkes- eller upphovsrätt. Ett typfall när det gäller varor med digitala delar är att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten levereras av någon annan än säljaren och i strid mot leverantörens avtal med rättighetsinnehavaren. Se också kommentaren till 10 kap. 1 § 8.

Undersökning av ett levande djur före köpet

11 § Vid köp av ett levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller följande. Om köparen före köpet har undersökt det levande djuret eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka det, får köparen inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder.

Paragrafen reglerar betydelsen av köparens undersökning av ett levande djur före köpet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.2. Paragrafen införs med stöd av artikel 3.5 b i varudirektivet. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Av *första* meningen framgår att paragrafen är tillämplig vid köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Det är alltså fråga om köp av dyrare levande djur.

Den materiella bestämmelsen i *andra meningen* har 20 § andra stycket köplagen som förebild och viss ledning kan därför hämtas av förarbeten och rättspraxis avseende den paragrafen. Enligt konsumentköplagen har köparen inte någon generell undersökningsplikt och det saknar betydelse för felbedömningen vad en konsument borde ha upptäckt vid en undersökning (se NJA 2015 s. 233 p. 38). Konsumentens faktiska kännedom har däremot betydelse; kännedom om en egenskap medför i regel att egenskapen anses avtalad (se rättsfallet p. 39). Rättsläget i dessa avseenden kommer för varor i allmänhet att vara oförändrat i den nya lagen. Genom den nu aktuella bestämmelsen

i andra meningen införs en särreglering för köp av dyrare levande djur. Den innebär att om köparen har undersökt djuret, eller trots uppmaning från säljaren underlåtit att undersöka det, kan det inverka på köparens rätt att göra gällande felpåföljder. I de två situationerna avskärs nämligen köparen från möjligheten att som fel göra gällande sådant som köparen, med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, borde ha märkt vid undersökningen. Av betydelse för bedömningen av vad köparen borde ha märkt är hur långtgående undersökningen har varit, eller borde ha varit, och vilka praktiska möjligheter köparen har haft att vid undersökning upptäcka felet.

En uppmaning från säljaren att undersöka djuret bör normalt ges uttryckligen men kan efter omständigheterna vara lämnad indirekt. När säljaren har visat djuret eller har hållit det tillgängligt för undersökning av köparen, måste det ofta anses utgöra en uppmaning att undersöka djuret genom att själv noggrant gå igenom det. Det innebär i de flesta fall att köparen måste mer handfast befatta sig med djuret. Eftersom det är fråga om en levande varelse är det förstås nödvändigt att en sådan undersökning sker i dialog med säljaren. För att säljaren ska anses uppmana till veterinärundersökning krävs normalt att säljaren uttryckligen anger detta.

Säljarens uppträdande kan på olika sätt ge köparen anledning att begränsa sin undersökning eller att helt avstå från den. Säljaren kan ha lämnat vissa uppgifter eller utfästelser om djuret. Som exempel kan nämnas att köparen vid sin undersökning av djuret ställer frågor om någon lätt iakttagbar avvikelse och säljaren då ger en ingående förklaring om anledningen till denna. Köparen får då anses sakna anledning att undersöka avvikelsen ytterligare. Ett annat exempel är att säljaren på egen hand har röntgat djuret och inför köpet visar röntgenbilderna för köparen med upplysning om att det inte syns några avvikelser från vad som är normalt.

Köparen förlorar endast rätten att göra gällande sådana fel som han eller hon borde ha märkt vid undersökningen. Omfattningen blir alltså beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Av betydelse för hur omfattande undersökningen måste vara är bland annat vilken typ av djur det är fråga om, prisets storlek och om det finns någon allmänt använd standard för undersökningar på den aktuella marknaden som bör tjäna till ledning. Också köparens person spelar in, det måste beaktas vilken grad av omsorg som kan krävas av en person i köparens ställning. När det gäller vissa typer av

dyrare djur är det vanligt med en veterinärundersökning, vilket talar för att en sådan bör ske avseende den typen av djur. Det kan däremot inte sägas att det alltid finns ett krav på att anlita en veterinär så snart det är fråga om ett sådant köp av levande djur där paragrafen är tillämplig. Det är inte heller givet att en veterinärundersökning ska innefatta även att röntgenbilder tas. Parterna kan komma överens om undersökningens omfattning.

Om säljaren har handlat i strid mot tro och heder gäller inte de begränsningar som föreskrivs i köparens möjligheter att göra gällande fel; köparen kan i ett sådant fall ändå åberopa ett fel som han eller hon borde ha märkt vid en undersökning av djuret.

Bedömningen av om fel föreligger

12 § Frågan om varan är felaktig ska bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när den avlämnas. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig först senare. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar säljaren i stället för bristande avtalsenlighet hos de digitala delarna under den avtalade perioden, dock minst under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades.

Om köparen underlåter att i rätt tid hämta eller ta emot en vara som hålls tillgänglig för hans eller hennes räkning, svarar säljaren inte för försämring som inträder därefter och som beror enbart på varans egen beskaffenhet.

Uppkommer en försämring av varan efter avlämnandet, ska varan anses felaktig om försämringen är en följd av säljarens avtalsbrott.

Paragrafen reglerar vilken tidpunkt som ska läggas till grund för bedömningen av om fel föreligger. Övervägandena finns i avsnitt 6.1. Genom paragrafen genomförs artikel 10.1–10.3 i varudirektivet. Den motsvarar med tillägg och språkliga ändringar 20 § konsumentköplagen.

Bestämmelsen i *första stycket tredje meningen* är ny. Vid kontinuerligt tillhandahållande av de digitala delarna svarar säljaren för fel som uppstår i dessa under en period, det vill säga inte bara för fel som fanns när varan med digitala delar avlämnades. Utgångspunkten är

att säljarens ansvar gäller under den avtalade perioden. En kortaste tidsperiod om tre år efter avlämnandet föreskrivs dock, vilket får betydelse om avtalet löper över kortare tid än så. Ett tänkbart fel kan vara att det förekommer avbrott i tillhandahållandet. Sådana avbrott ska anses utgöra fel under samma förutsättningar som när det gäller tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, se vidare kommentaren till 10 kap. 5 §.

Paragrafen ändras i övrigt endast språkligt jämfört med 20 § konsumentköplagen.

13 § Ett fel som visar sig inom ett år efter det att varan avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel avseende de digitala delarna som visar sig under den tidsperiod då säljaren enligt 12 § första stycket svarar för avtalsenligheten ska anses ha funnits under hela tidsperioden, om inte annat visas eller detta är oförenligt med de digitala delarnas eller felets art.

Vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus gäller vad som sägs i första stycket fel som visar sig inom två år efter avlämnandet.

Vid köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, kan säljaren och köparen träffa avtal om att första stycket inte ska gälla.

Paragrafen innehåller presumtionsregler som tar sikte på frågan om ursprungligt fel. Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 11.2.2. Genom paragrafen genomförs artiklarna 3.5 b och 11 i varudirektivet. Den motsvarar i sak 20 a § konsumentköplagen med en ändring och tillägg.

I jämförelse med motsvarande bestämmelse i konsumentköplagen görs i *första stycket första meningen* den ändringen i sak att fristen förlängs till ett år. Ändringen är föranledd av att varudirektivet har en minimifrist om ett år.

Bestämmelsen i *första stycket andra meningen* är ny. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period svarar säljaren enligt 12 § första stycket för bristande avtalsenlighet hos de digitala delarna under hela den avtalade perioden och minst under tre år efter avlämnandet. För dessa fall gäller en

omvänd bevisbörda avseende frågan om ett fel avseende de digitala delarna förelåg redan innan felet visade sig. Om inte annat visas ska ett fel som visar sig inom den tidsperiod då säljaren svarar för avtalsenlighet anses ha förelegat redan från och med avlämnandet. Det gäller dock inte om detta är oförenligt med de digitala delarnas eller felets art. Bestämmelsen påverkar inte det förhållandet att bevisbördan för att det alls föreligger ett fel ligger på köparen.

I *tredje stycket* görs ett tillägg som innebär att säljaren och köparen vid vissa typer av köp kan träffa avtal om att presumtionsregeln i första stycket inte ska gälla. Parterna har en möjlighet att träffa ett sådant avtal när köpet avser ett levande djur och priset för djuret överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om avtal träffas gäller inte någon omvänd bevisbörda beträffande fel som visar sig inom ett år efter det att djuret avlämnades. Köparen har i dessa fall – även under det första året efter köpet – bevisbördan för att ett fel på djuret ska anses ha funnits när djuret avlämnades. Frågan om ett avtal av innebörd att första stycket inte ska gälla har träffats, får avgöras enligt samma principer som i övrigt gäller enligt svensk rätt.

Garantier

14 § Om säljaren eller någon annan för hans eller hennes räkning genom en garanti eller liknande utfästelse har åtagit sig att under en viss tid svara för varan eller en del därav eller för en egenskap hos varan, ska fel anses föreligga, om varan under den angivna tiden försämras i det avseende som utfästelsen omfattar. Det gäller dock inte, om det görs sannolikt att försämringen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller på vanvård, onormalt brukande eller något liknande förhållande på köparens sida.

När någon annan än säljaren har lämnat en garanti eller liknande utfästelse kan köparen vända sig mot den garantigivaren i enlighet med vad som följer av garantin. Om det är tillverkaren av varan som är garantigivare och om denne har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid, har köparen alltid rätt att kräva att garantigivaren avhjälpel felet eller företar omleverans enligt 5 kap. 6–9 §§.

Om villkoren för garantin enligt ett garantibevis är mindre fördelaktiga för köparen än de som har utfästs i marknadsföring av varan, gäller villkoren enligt marknadsföringen om inte marknadsföringen före köpet har rättats på ett sätt som är likvärdigt med hur marknadsföringen först gjordes.

Paragrafen reglerar verkningarna av en garanti som lämnats av en säljare eller av någon annan, till exempel en tillverkare. Övervägandena finns i avsnitt 7.2. Genom paragrafen genomförs artikel 17.1 i varudirektivet. Den motsvarar delvis 21 § konsumentköplagen.

Andra stycket är nytt. Där behandlas garantier som lämnas av andra än säljaren. I *första meningen* lagfästs det som redan tidigare gällt, nämligen att garantigivaren svarar för sina åtaganden i enlighet med vad som framgår av garantin. För en garantigivare som är tredje man innebär avvikelse från garantin alltså inte – som för säljaren – att samtliga felpåföljder enligt lagen slår till per automatik. Det blir i stället en fråga om att tolka garantin för att avgöra vilka följder en avvikelse får. I *andra meningen* finns ett undantag från huvudregeln. Där regleras att en tillverkare som lämnar en garanti för varans hållbarhet under en viss tid, alltid är skyldig att avhjälpa felet eller företa omleverans enligt 5 kap. 6–9 §§. Med tillverkare avses här den som tillverkar varor, den som importerar varor eller den som uppger sig vara tillverkare genom att sätta sitt namn, varumärke eller annat kännetecken på varorna (jämför artikel 2.4).

Att en garantigivande tredje man svarar för sitt åtagande påverkar inte säljarens ansvar enligt första stycket. Självklart innebär heller inte möjligheten att åberopa en garanti att köparen förlorar sin rätt att göra gällande felpåföljder mot säljaren enligt de tvingande reglerna om krav och fel på varan.

I det nya *tredje stycket* tydliggörs att om det i marknadsföringen av en vara görs utfästelser om garantivillkor som är förmånligare än de villkor som tas in i det garantibevis som köparen får, så gäller villkoren enligt marknadsföringen. Det gäller dock inte om marknadsföringen före köpet har rättats. Rättelsen måste göras på samma sätt eller på ett sätt som är jämförbart med hur marknadsföringen först gjordes.

I övrigt görs vissa språkliga och redaktionella ändringar jämfört med 21 § konsumentköplagen.

5 kap. Påföljder vid fel på varan

Påföljder

1 § Är varan enligt vad som följer av 4 kap. 4–9 och 11–14 §§ felaktig, får köparen enligt 3, 4 och 6–12 §§ kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får köparen kräva skadestånd enligt 13 och 14 §§ och 6 kap. Köparen får även hålla inne betalningen enligt 5 §.

Paragrafen reglerar de påföljder som köparen kan göra gällande på grund av fel på varan. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.1. Genom paragrafen genomförs artikel 13.1 i varudirektivet. Den motsvarar i sak 22 § konsumentköplagen. De ändringar som görs beror på den ändrade strukturen på bestämmelserna om krav på varan och fel på varan och är i övrigt språkliga och redaktionella.

2 § Om varan har ett rättsligt fel enligt 4 kap. 10 §, får köparen enligt 3 § första stycket samt enligt 4 och 6–12 §§ kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får köparen kräva skadestånd enligt 13 och 14 §§ och 6 kap. Köparen får även hålla inne betalningen enligt 5 §.

Utan hinder av 13 § första och andra styckena har köparen rätt till ersättning enligt 6 kap. för den skada han eller hon lider genom ett rättsligt fel som fanns vid köpet, om han eller hon varken kände till eller borde ha känt till felet.

Påföljder av ett rättsligt fel får även göras gällande, om tredje man påstår att han eller hon har en sådan rätt som avses i 4 kap. 10 § och det finns sannolika skäl för påståendet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller när en vara har ett rättsligt fel. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.1. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9 och 13.1 i varudirektivet. Den motsvarar med redaktionella ändringar 22 a § konsumentköplagen.

Reklamation

3 § Köparen får inte åberopa att varan är felaktig, om han eller hon inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt felet (reklamation). Meddelande som lämnas inom två månader efter det att köparen märkt felet ska alltid anses ha lämnats i rätt tid. I fall som avses i 1 kap. 2 § andra stycket kan meddelande om felet i stället lämnas till näringsidkaren. Om någon annan än säljaren har åtagit sig att för dennes räkning avhjälpa fel på en vara, kan reklamationen i stället göras hos honom eller henne.

Reklamerar köparen inte inom tre år från det att han eller hon har tagit emot varan, förlorar han eller hon rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period som är längre än tre år, förlorar köparen i stället rätten att reklamera fel på de digitala delarna om köparen underlåter att reklamera felet under avtalsperioden.

Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas enskilt och fel föreligger till följd av att säljaren inte har säkerställt avtalsenligheten enligt 4 kap. 5 §, förlorar köparen rätten att reklamera felet om köparen underlåter att reklamera felet under den tid som köparen med fog kan förutsätta att säljaren säkerställer avtalsenligheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om köparens skyldighet att reklamera om han eller hon vill åberopa att varan är felaktig. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 10.1–10.3 och 12 i varudirektivet. Den motsvarar med tillägg samt språkliga och redaktionella ändringar 23 § konsumentköplagen.

Tillägget i *andra stycket andra meningen* innebär att köparen, när perioden för kontinuerligt tillhandahållande överstiger tre år – och förutsättningarna i första stycket är uppfyllda – kan reklamera bristande avtalsenlighet i de digitala delarna som framkommer under hela den avtalade perioden.

Bestämmelsen i *tredje stycket* innebär att köparen kan reklamera fel som föreligger till följd av underlåtenhet från säljaren avseende uppdateringar under den period som köparen med fog kan förutsätta

att säljaren genom uppdateringar ska säkerställa avtalsenligheten enligt 4 kap. 5 §. Säljarens ansvarsperiod för sådant fel kan vara kortare eller längre än tre år och köparen har endast rätt att reklamera felet under den perioden.

4 § Utan hinder av 3 § får köparen åberopa att varan är felaktig, om säljaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder eller om felet är sådant som avses i 4 kap. 8 §.

Paragrafen behandlar vissa undantag från bestämmelserna om köparens reklamationskyldighet i 3 §. Den motsvarar med redaktionella ändringar 24 § konsumentköplagen.

Rätt att hålla inne betalningen

5 § Köparen får hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge köparen säkerhet för hans eller hennes krav på grund av att varan är felaktig.

Paragrafen behandlar köparens rätt att hålla inne betalningen för varan till säkerhet för hans eller hennes krav på grund av fel på varan. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.4. Genom paragrafen genomförs artikel 13.6 i varudirektivet. Den motsvarar med språkliga ändringar 25 § konsumentköplagen.

Avhjälpan och omleverans

6 § Köparen har rätt att kräva att säljaren avhjälper felet eller företar omleverans, om detta kan ske utan oskäligen kostnad för säljaren.

Vid bedömningen av om någon av påföljderna avhjälpan eller omleverans skulle medföra oskäligen kostnad för säljaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har, vilket värde varan skulle ha haft om den varit felfri och om den andra påföljden skulle kunna fullgöras till väsentligt lägre kostnad för säljaren och utan väsentlig olägenhet för köparen.

Avhjälpan eller omleverans ska ske inom skälig tid efter det att köparen framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne.

Paragrafen reglerar köparens rätt att vid fel på varan kräva avhjälpande av felet eller omleverans. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2. Genom paragrafen genomförs artikel 13.2 och 13.3 och artikel 14.1 i varudirektivet. Den motsvarar med språkliga ändringar 26 § konsumentköplagen.

7 § Kräver köparen en annan påföljd än avhjälpande eller omleverans, har säljaren trots detta rätt att på egen bekostnad vidta sådan åtgärd, om säljaren efter det att reklamation har kommit honom eller henne till handa utan uppskov erbjuder sig att göra detta samt åtgärden kan ske inom skälig tid därefter och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för köparen.

Säljaren får inte åberopa att han eller hon inte har beretts tillfälle att avhjälpa felet eller företa omleverans, om köparen har avhjälpt felet och det med hänsyn till omständigheterna inte skäligen kunde krävas att köparen skulle avvakta avhjälpande eller omleverans från säljarens sida.

Paragrafen anger de förutsättningar som måste föreligga för att säljaren ska ha rätt att på eget initiativ avhjälpa fel på varan eller företa omleverans och därigenom undvika andra följder på grund av felet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2. Genom paragrafen genomförs artikel 13.2 och 13.3 och artikel 14.1 i varudirektivet. Den motsvarar med språkliga ändringar 27 § konsumentköplagen.

8 § Vid omleverans ska säljaren på egen bekostnad återta den felaktiga varan.

Om det behövs för avhjälpande eller omleverans ska säljaren ta bort den felaktiga varan och installera en avtalsenlig vara eller bära kostnaden för borttagandet och installationen. Denna skyldighet gäller dock endast en sådan vara som innan felet blev uppenbart hade installerats på ett sätt som var förenligt med varans natur och ändamål.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i konsumentköplagen, innehåller bestämmelser om vissa skyldigheter för säljaren vid avhjälpande och omleverans. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2. Genom paragrafen genomförs artikel 14.2 och 14.3 i varudirektivet.

I *första stycket* föreskrivs att säljaren vid omleverans ska återta den felaktiga varan på egen bekostnad.

Enligt *andra stycket* måste säljaren under vissa förutsättningar ta bort den felaktiga varan och installera en avtalsenlig vara alternativt stå för den nödvändiga kostnaden för dessa åtgärder. Det gäller oavsett om köpeavtalet omfattade installation. Skyldigheten gäller om detta behövs för avhjälpande eller omleverans. Vidare måste det vara fråga om en sådan installation som normalt sker av den aktuella typen av vara och felet får inte ha blivit uppenbart före installationen. Ett exempel på en situation när säljaren måste ombesörja eller bekosta av- och ominstallation är när köparen har installerat en diskmaskin och felet visar sig först efter installationen.

9 § Köparen ska vid avhjälpande och omleverans göra varan tillgänglig för säljaren. Om säljaren ska företa omleverans, får dock köparen hålla inne vad han eller hon har tagit emot till dess omleverans sker.

Köparen är inte skyldig att betala för normal användning av en vara som säljaren återtar.

Paragrafen reglerar vissa verkningar av omleverans. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2. Genom paragrafen genomförs artikel 14.2 och 14.4 i varudirektivet.

I *första stycket* klargörs det närmast självklara – att köparen måste göra varan tillgänglig om avhjälpande eller omleverans ska ske. I övrigt motsvarar stycket 43 § tredje stycket konsumentköplagen.

Bestämmelsen i *andra stycket* saknar motsvarighet i konsumentköplagen och slår fast att köparen inte är skyldig att betala för sin användning av varan före det att säljaren återtar den, om användningen motsvarar varans art eller syfte. Det överensstämmer med vad som redan gäller enligt svensk rätt.

Rätt till prisavdrag eller hävning

10 § Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen eller inte kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen, får köparen kräva prisavdrag som svarar mot felet eller häva köpet enligt 11 §. Om avhjälpande eller omleverans har skett kvarstår dock inte rätten till prisavdrag eller hävning. Om felet på varan är allvarligt har köparen rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller

omleverans. Rätt till prisavdrag eller hävning föreligger alltid om säljaren inte lever upp till kraven i 8 §.

Köparen har vidare rätt till ersättning för vad det kostar att avhjälpa felet, till den del denna kostnad inte är oskäligt hög eller täcks genom att köparen erhåller ett prisavdrag.

Köparen har inte rätt till prisavdrag vid köp av begagnade varor på en sådan auktion som avses i 4 kap. 7 § tredje stycket.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar som prisavdrag eller hävning kan komma i fråga som påföljder för fel på varan, beträffande hävning se dock även 11 §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.4 och 15 (jämför även artikel 3.5 a) i varudirektivet. Den motsvarar delvis 28 § konsumentköplagen.

I *första stycket andra meningen* görs den ändringen att det anges att rätt till prisavdrag eller hävning inte kvarstår efter det att avhjälpande eller omleverans har skett. Det innebär att om exempelvis ett avhjälpande har skett senare än vad köparen ska behöva acceptera, kan köparen inte kräva prisavdrag eller häva köpet utan är hänvisad till att kräva skadestånd.

I *första stycket tredje meningen* införs en ny bestämmelse som innebär att det i vissa särskilt kvalificerade fall finns en möjlighet för köparen att omedelbart få priset sänkt eller avtalet hävt. Den tar främst sikte på fall där felet är sådant att köparen inte kan förväntas fortsätta att ha förtroende för säljaren, som när felet allvarligt påverkar köparens förmåga att använda varan normalt och köparen inte kan förväntas sätta sin tilltro till att felet kommer att åtgärdas genom avhjälpande eller omleverans. Som exempel kan nämnas att en personbil är behäftad med flera fel som påverkar säkerheten vid förandet.

Första stycket fjärde meningen innehåller en bestämmelse som saknar motsvarighet i konsumentköplagen. Den behandlar situationen att säljaren inte lever upp till kraven i 8 § på att återta felaktiga varor vid omleverans och på att ibland ta bort respektive installera varor vid avhjälpande eller omleverans. Om säljaren inte lever upp till dessa skyldigheter får köparen rätt till prisavdrag eller hävning och det även om felet till följd av avhjälpandeåtgärder eller omleverans av säljaren inte kvarstår längre.

Andra stycket motsvarar 28 § andra stycket konsumentköplagen.

I *tredje stycket* görs i förhållande till 28 § tredje stycket konsumentköplagen den ändringen att en hänvisning till 4 kap. 7 § tredje stycket tas in. Där finns en definition av begreppet auktion.

11 § Vid hävning ska köparen meddela säljaren att han eller hon häver köpet.

Köparen får inte häva köpet om säljaren visar att felet är ringa.

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser om hävning på grund av fel på varan. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.5 och 16.1 i varudirektivet. Den motsvarar i sak delvis 29 § konsumentköplagen.

Om köparen vill häva köpet vid fel på varan har köparen enligt *första stycket* en skyldighet att avge en hävningsförklaring. Köparen ska ge uttryck för sitt beslut att häva köpeavtalet men några formkrav ställs inte upp.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar 29 § konsumentköplagen men med vissa ändringar. En anpassning av lagtexten görs till ordalydelsen i artikel 13.5 i varudirektivet. Bestämmelsen formuleras nu som ett undantag från rätten till hävning för fall då felet på varan är ringa. Vad gäller felets allvar är någon ändring i sak inte avsedd (jämför prop. 2001/02:134 s. 54 f.). Avsikten är vidare att det fortfarande ska vara möjligt att ta hänsyn till felets subjektiva betydelse för köparen vid bedömningen av om felet ger hävningsrätt. Äldre förarbeten och rättspraxis kan således fortsatt ge vägledning i fråga om hur allvarligt ett fel måste vara för att hävning ska kunna aktualiseras.

Av bestämmelsen framgår vidare att det är säljaren som har bevisbördan för att felet inte är ringa. Bevisbördan flyttas alltså från köparen till säljaren, vilket är en följd av den uttryckliga regleringen i varudirektivet.

12 § Om endast en del av de varor som köpet avser är felaktiga, tillämpas bestämmelserna om hävning i 10 och 11 §§ på denna del. Köparen får häva köpet av resterande varor om det skulle vara oskäligt att kräva att köparen ska behålla dem.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hävning när endast en del av varorna vid ett köp är felaktiga. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.3. Genom paragrafen genomförs artikel 16.2 i varudirektivet. Den saknar motsvarighet i konsumentköplagen.

Paragrafen träffar situationer då ett köpeavtal omfattar flera varor och någon eller några av varorna är felaktiga på ett sådant sätt att rätt till hävning föreligger enligt 10 och 11 §§. Utgångspunkten är att hävning endast kan ske avseende den eller de varor som är felaktiga. I vissa fall kan dock köparen häva även beträffande resterande varor. Det krävs att det finns ett sådant samband mellan varorna att det skulle vara oskäligt att kräva att köparen ska behålla de varor som inte är felaktiga. Ett exempel på sådant samband är om köpeavtalet omfattar en kaffemaskin och kaffekapslar och köpet av kaffemaskinen hävs till följd av att den är felaktig. I en sådan situation kan köparen inte rimligen förväntas godta att behålla endast kaffekapslarna.

Skadestånd

13 § Köparen har rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom att varan är felaktig, om inte säljaren visar att underlåtenheten att avlämna en felfri vara beror på ett hinder utanför säljarens kontroll som han eller hon inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder han eller hon inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror underlåtenheten att avlämna en felfri vara på någon som säljaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra köpet, är säljaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som säljaren har anlitat skulle vara fri enligt första stycket. Detsamma gäller om felet beror på en leverantör som säljaren har anlitat eller någon annan i tidigare säljled.

Köparen har alltid rätt till ersättning om varan vid köpet avvek från vad säljaren särskilt utfäst.

Paragrafen handlar om säljarens skadeståndsskyldighet på grund av fel på varan. Den motsvarar med språkliga ändringar 30 § konsumentköplagen.

14 § Säljarens skadeståndsskyldighet enligt 13 § omfattar även skada som på grund av fel på den sålda varan uppkommer på annan egendom som tillhör köparen eller någon medlem i hans eller hennes hushåll och egendomen är avsedd huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

Paragrafen behandlar säljarens köprättsliga skadeståndsansvar för produktskador. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 31 § konsumentköplagen.

6 kap. Skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott

Skadeståndets omfattning

1 § Skadestånd på grund av säljarens dröjsmål eller fel på varan omfattar ersättning för utgifter, inkomstförlust, sådan prisskillnad som avses i 2 § samt annan förlust på grund av dröjsmålet eller felet.

Skadestånd enligt denna lag omfattar inte i andra fall än som avses i 5 kap. 14 § ersättning för förlust som köparen tillfogas genom skada på annat än den sålda varan.

Säljaren och köparen kan träffa avtal om att ersättning enligt första eller andra stycket inte ska omfatta förlust i näringsverksamhet.

Paragrafen innehåller de grundläggande reglerna om omfattningen av det skadestånd som kan utgå på grund av säljarens dröjsmål eller vid fel på varan. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 32 § konsumentköplagen.

Prisskillnad

2 § Om köpet har hävts och köparen har gjort ett täckningsköp till högre pris, omfattar skadeståndet ersättning för prisskillnaden mellan de båda köpen, om täckningsköpet gjorts med tillräcklig omsorg och inom skälig tid efter det att köpet hävdades. I annat fall omfattar, om gängse pris för en sådan vara som köpet avser vid tiden för hävningen överstiger priset enligt köpet, skadeståndet denna prisskillnad.

Paragrafen reglerar hur beräkningen av ersättning för prisskillnad ska göras. Den motsvarar med språkliga ändringar 33 § konsumentköplagen.

Jämkning

3 § Om skyldigheten att utge skadestånd på grund av säljarens dröjsmål eller fel på varan skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt. Härvid ska även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter på köparens sida, den skadeståndsskyldiges möjligheter att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om jämkning av skadestånd. Den motsvarar med en språklig ändring 34 § konsumentköplagen.

7 kap. Köparens betalningsskyldighet och rätt till avbeställning

Vilket pris köparen ska betala

1 § Om ett bestämt pris inte följer av avtalet, ska köparen betala vad som är skäligt med hänsyn till varans art och beskaffenhet, gängse pris vid tiden för köpet samt omständigheterna i övrigt.

I paragrafen anges vilket pris som ska betalas om ett bestämt pris inte följer av avtalet. Den motsvarar med en språklig ändring 35 § konsumentköplagen.

Tidpunkten för betalningen

2 § Om tidpunkten för betalningen inte följer av avtalet, ska köparen betala när säljaren kräver det, dock inte förrän varan hålls köparen till handa.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den betalningstidpunkt som gäller när en sådan inte följer av avtalet. Den motsvarar med en språklig ändring 36 § konsumentköplagen.

Avbeställning

3 § Om köparen avbeställer varan innan den har avlämnats, har säljaren inte rätt att hålla fast vid köpet och kräva betalning. I stället har säljaren rätt till ersättning enligt 8 kap. 4 §.

I fråga om varor med digitala delar gäller första stycket endast fram till dess att köparen har fått den lösa saken i sin besittning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om köparens möjlighet att avbeställa varan innan den har avlämnats. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.4. Den motsvarar med ett tillägg samt språkliga och redaktionella ändringar 37 § konsumentköplagen.

Andra stycket saknar motsvarighet i konsumentköplagen. Av bestämmelsen följer att avbeställning av en vara med digitala delar måste ske innan köparen har fått den lösa saken i sin besittning. Det saknar för avbeställningsrätten alltså betydelse huruvida tillhandahållande av de digitala delarna har skett.

8 kap. Köparens dröjsmål

Vad som avses med dröjsmål

1 § Dröjsmål på köparens sida föreligger om priset inte betalas i rätt tid och detta inte beror på säljaren eller något förhållande på dennes sida.

Paragrafen anger när dröjsmål på köparens sida anses föreligga. Den motsvarar 38 § konsumentköplagen.

Påföljder vid dröjsmål

2 § Vid dröjsmål på köparens sida får säljaren hålla inne varan enligt 2 kap. 2 §. Säljaren får välja mellan att kräva att köparen betalar priset eller, enligt 3 §, häva köpet. Om säljaren häver köpet får han eller hon dessutom kräva skadestånd av köparen enligt 4 §.

Paragrafen reglerar de påföljder som säljaren kan göra gällande på grund av köparens dröjsmål med betalningen. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 39 § konsumentköplagen.

Hävning

3 § Säljaren får häva köpet om köparens dröjsmål med betalningen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Om säljaren har förelagt köparen en bestämd tilläggstid för betalningen och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får säljaren även häva köpet om köparen inte betalar inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får säljaren häva köpet endast om köparen meddelar att han eller hon inte kommer att betala inom denna tid.

Om varan har kommit i köparens besittning, får säljaren häva köpet endast om han eller hon har förbehållit sig rätt till detta eller om köparen avvisar varan. Sedan priset i sin helhet har betalats, får säljaren inte häva köpet.

Paragrafen behandlar säljarens rätt att häva köpet på grund av köparens dröjsmål med betalningen. Den motsvarar med språkliga ändringar 40 § konsumentköplagen.

Skadestånd

4 § Häver säljaren köpet eller avbeställer köparen varan enligt 7 kap. 3 § har säljaren rätt till ersättning för

1. särskilda kostnader som säljaren har haft för att ingå och fullgöra avtalet till den del han eller hon inte kan tillgodogöra sig dessa på annat sätt,

2. särskilda kostnader till följd av hävningen eller avbeställningen, samt

3. förlust i övrigt med ett belopp som är skäligt med hänsyn till priset för varan, tidpunkten för hävningen eller avbeställningen, omfattningen av nedlagt arbete och omständigheterna i övrigt.

Säljaren får förbehålla sig en på förhand bestämd ersättning vid hävning eller avbeställning, om den är skälig med hänsyn till vad som normalt kan antas tillkomma en säljare som ersättning enligt första stycket.

Säljaren har inte rätt till ersättning enligt första eller andra stycket om köparen avbeställer en vara innan säljaren har accepterat ett anbud som köparen har lämnat till säljaren. Säljaren har inte heller rätt till ersättning om köparen visar att dröjsmålet eller avbeställningen beror på lag, avbrott i den allmänna samfärdseln eller betalnings-

förmedlingen eller annat liknande hinder som köparen inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följder han eller hon inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Paragrafen reglerar säljarens rätt till ersättning vid hävning och avbeställning. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 41 § konsumentköplagen.

9 kap. Gemensamma bestämmelser

Begränsning av skadan

1 § Den skadelidande parten ska vidta skäligen åtgärder för att begränsa sin skada. Försummar parten det, får han eller hon själv bära en motsvarande del av förlusten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den skadelidande partens skyldighet att vara aktivt verksam för att begränsa sin skada och verkningarna av underlåtenhet i detta avseende. Den motsvarar med språkliga ändringar 42 § konsumentköplagen.

Verkningar av hävning

2 § Om köpet hävs, bortfaller säljarens skyldighet att överlämna varan och köparens skyldighet att betala köpesumman.

I den mån köpet har fullgjorts ska köparen lämna tillbaka varan på säljarens bekostnad. Säljaren ska betala tillbaka köpesumman vid mottagandet av varan eller av ett bevis som tillhandahålls av köparen om att han eller hon har skickat tillbaka varan. En part får hålla inne vad som tagits emot till dess att den andre betalar eller ställer godtagbar säkerhet för skadestånd och ränta som han eller hon kan vara skyldig att betala.

Paragrafen reglerar verkningarna av hävning. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.6. Genom paragrafen genomförs artikel 16.3 i varudirektivet. Den motsvarar med ändringar 43 § första och andra styckena konsumentköplagen.

Andra stycket utformas nära direktivets ordalydelse. Precis som hittills gäller att om köpet har fullgjorts och därefter hävs ska parterna återbära vad var och en tagit emot. Enligt *första meningen* ska köparen lämna tillbaka varan på säljarens bekostnad. I *andra meningen* anges att säljaren ska betala tillbaka köpesumman och att det ska ske när säljaren har återfått varan eller fått ett bevis från köparen om att denne har skickat tillbaka varan. I *tredje meningen* placeras gällande reglering om parts rätt att hålla inne det som tagits emot i den situationen att motparten kan vara skyldig att betala skadestånd och ränta.

3 § Hävs köpet, ska köparen ge ut den avkastning av varan som han eller hon har fått samt betala skälig ersättning, om han eller hon har haft annan nytta av varan.

Om säljaren ska lämna tillbaka betalningen, ska säljaren betala ränta från den dag han eller hon tog emot betalningen.

Paragrafen behandlar vissa ytterligare verkningar av hävning. Den motsvarar med språkliga ändringar 44 § konsumentköplagen.

Bortfall av rätt till hävning och omleverans

4 § Köparen får häva köpet eller kräva omleverans endast om han eller hon kan lämna tillbaka varan väsentligen oförändrad och oförminskad.

Rätten att häva köpet eller kräva omleverans går dock inte förlorad, om

1. varan har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom sin egen beskaffenhet eller något annat förhållande som inte beror på köparen,

2. varan har förstörts, försämrats eller minskat till följd av en åtgärd som har varit behövlig för att undersöka om varan är felfri,

3. varan har använts av köparen för förutsatt bruk innan köparen insåg eller borde ha insett att det förelåg ett fel som ger honom eller henne rätt att häva köpet eller kräva omleverans.

Rätten att häva köpet eller kräva omleverans går inte heller förlorad, om köparen ersätter säljaren den minskning i varans värde som är en följd av att varan har försämrats eller minskat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när köparens rätt till hävning och omleverans kan gå förlorad. Den motsvarar med språkliga ändringar 45 § konsumentköplagen.

Anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled

5 § Om säljaren är på obestånd, har upphört med sin näringsverksamhet eller inte kan anträffas, har köparen rätt att rikta anspråk på grund av fel på varan mot en näringsidkare i tidigare säljled som har överlåtit varan för vidareförsäljning.

Första stycket gäller endast i den utsträckning motsvarande anspråk på grund av felet hade kunnat göras gällande mot näringsidkaren i tidigare säljled av den som förvärvat varan från honom eller henne. Avtal som inskränker rätten att göra anspråk gällande får dock åberopas mot köparen endast om en sådan inskränkning med bindande verkan hade kunnat avtalas mellan denne och säljaren. Bristande reklamation i tidigare led är utan betydelse för köparens rätt.

Om köparen vill rikta anspråk enligt denna paragraf mot en näringsidkare i tidigare säljled, kan reklamation enligt 5 kap. 3 § göras hos denne eller hos säljaren. Har reklamation inte gjorts hos näringsidkaren i tidigare säljled, förlorar köparen sin rätt mot denne, om köparen inte underrättar näringsidkaren om sitt anspråk inom skälig tid efter det att köparen insett eller borde ha insett att han eller hon hade anledning att framställa anspråket.

Paragrafen behandlar förutsättningarna för att en konsument ska kunna rikta anspråk direkt mot en näringsidkare i tidigare säljled på grund av fel på en vara. Den motsvarar med språkliga och redaktionella ändringar 46 § konsumentköplagen.

Vissa meddelanden

6 § Om ett meddelande som köparen ska lämna säljaren eller någon annan enligt 3 kap. 4 och 7 §§, 5 kap. 3, 6 och 11 §§, 9 kap. 5 § och 10 kap. 3 och 11 §§ har avsänts på ett ändamålsenligt sätt, får meddelandet åberopas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram. Detsamma gäller ett sådant meddelande med föreläggande av tilläggstid som säljaren kan lämna köparen enligt 8 kap. 3 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa meddelanden går på mottagarens risk. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.6. Den motsvarar med vissa ändringar och tillägg 47 § konsumentköplagen.

Utöver vad som gällt enligt konsumentköplagen anges att även köparens/konsumentens meddelande till säljaren vid dröjsmål om att fullgörelse krävs (3 kap. 4 §), köparens/konsumentens hävningsförklaring vid fel på varan (5 kap. 11 §) eller på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten (10 kap. 11 §) och konsumentens hävningsförklaring vid näringsidkarens dröjsmål med att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten (10 kap. 3 §) går på mottagarens risk.

Förhållandet till säljarens borgenärer

7 § Köp enligt denna lag gäller mot säljarens borgenärer i och med avtalet. När köp inte avser en bestämd vara, blir köpet dock inte gällande mot borgenärerna förrän åtgärd har vidtagits genom avskiljande eller märkning av varan, anteckning om varan i en bokföringshandling eller på något annat sätt så att det framgår att varan är avsedd för köparen.

Paragrafen reglerar köparens skydd mot säljarens borgenärer. Den motsvarar 49 § konsumentköplagen.

10 kap. Avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster

Bestämmelser som ska tillämpas på motsvarande sätt

1 § Vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster ska följande bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt, varvid med säljaren ska förstås näringsidkaren, med köparen ska förstås konsumenten, med köpet ska förstås avtalet om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digital tjänst och med varan ska förstås det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

1. 2 kap. 3 § andra och tredje styckena om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, förutom såvitt gäller digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare för

det digitala innehållet då i stället 2 kap. 3 § första stycket om avlämnande av varor ska tillämpas.

2. 3 kap. 2–6 §§ om påföljder vid säljarens dröjsmål.

3. 4 kap. 1–3 §§ om krav på varan.

4. 4 kap. 4 § om fel på varan, med undantag för första stycket 2.

5. 4 kap. 5 § om uppdateringar, med den skillnaden att näringsidkarens skyldighet vid ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en period endast gäller under den avtalade perioden.

6. 4 kap. 7 § första stycket om avtal om avvikelse från de objektiva kraven och från kraven på uppdateringar.

7. 4 kap. 9 § första och andra styckena om säljarens utfästelser.

8. 4 kap. 10 § om rättsliga fel.

9. 5 kap. 5 § om rätt att hålla inne betalningen vid fel.

10. 5 kap. 7 § om säljarens rätt till avhjälpande eller omleverans.

11. 5 kap. 13 och 14 §§ om skadestånd.

12. 6 kap. om skadeståndets omfattning vid säljarens avtalsbrott.

13. 7 kap. 1 och 2 §§ om köparens betalningsskyldighet.

14. 8 kap. 1 §, 3 § första och andra styckena och 4 § om köparens dröjsmål.

15. 9 kap. 1 § om begränsning av skadan.

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av särskilt angivna bestämmelser i kapitel 2–9 som ska tillämpas på motsvarande sätt vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Se därför även kommentaren till de uppräknade paragraferna. Nedan anges under respektive punkt i vilket avsnitt som övervägandena finns och de artiklar i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll som genomförs.

I *punkt 1* görs en hänvisning till 2 kap. 3 § andra och tredje styckena förutom såvitt avser digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare för det digitala innehållet. I 2 kap. 3 § regleras när en vara är avlämnad och när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst är tillhandahållet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1. Genom bestämmelserna genomförs artiklarna 3.3 och 5.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst kan tillhandahållas enskilt, genom en rad enskilda tillhandahållanden eller kontinuerligt. Enskilt tillhandahållande kan ske till exempel genom att en konsument

laddar ned en e-bok och lagrar den på sina personliga enheter. När en konsument får en länk för nedladdning av en ny e-bok varje vecka utgör det ett exempel på en rad enskilda tillhandahållanden.

Ett kontinuerligt tillhandahållande kan vara då en näringsidkare gör en digital tjänst tillgänglig för en konsument under en viss eller en obestämd period, till exempel ett tvåårigt avtal om lagring på viss digital plats eller ett tillsvidaremedlemskap i en plattform för sociala medier. Det krävs inte att tillhandahållandet är långvarigt. När ett videoklipp strömmas via nätet är det ett kontinuerligt tillhandahållande under en period, oavsett den audiovisuella filens faktiska längd. Detsamma gäller fall där specifika delar av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten görs tillgängliga periodiskt eller vid flera tillfällen under avtalets fastställda löptid eller så länge som tillsvidareavtalet är i kraft. Exempel på detta är när avtalet innehåller att en kopia av ett antivirusprogram kan användas i ett år och kommer att uppdateras automatiskt den första dagen i varje månad under denna period, eller att näringsidkaren kommer att tillhandahålla uppdateringar varje gång nya inslag i ett digitalt spel blir tillgängliga, och att konsumenten har tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten endast under avtalets fastställda löptid eller så länge tillsvidareavtalet är i kraft.

Av 2 kap. 3 § tredje stycket följer att ett digitalt innehåll är tillhandahållet när konsumenten eller den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten har valt ges tillgång eller åtkomst till det eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet. En digital tjänst är tillhandahållen när den görs tillgänglig för konsumenten eller den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten valt. Varken för digitalt innehåll eller digitala tjänster krävs att konsumenten verkligen tagit del av innehållet eller tjänsten. Om konsumenten exempelvis fått en länk att klicka på men inte gjort det så har näringsidkaren ändå fullgjort sin tillhandahållandeskyldighet genom att ha gjort det som krävs för att konsumenten ska kunna använda det digitala innehållet eller tjänsten i enlighet med avtalet.

Om ett digitalt innehåll eller en digital tjänst enligt avtalet ska tillhandahållas kontinuerligt under en period följer av hänvisningen till 2 kap. 3 § andra stycket att avlämnande anses ha skett när tillhandahållandet har påbörjats.

För digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av ett digitalt innehåll, gäller inte regleringen i 2 kap. 3 § andra och tredje styckena. I stället framgår genom hänvisningen till 2 kap. 3 § första stycket att det digitala innehållet i dessa fall är avlämnat när det fysiska mediet har kommit i konsumentens besittning.

Genom hänvisningen i *punkt 2* till 3 kap. 2–6 §§ regleras de påföljder som konsumenten kan göra gällande vid näringsidkarens dröjsmål. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1. Genom bestämmelserna genomförs artikel 13.1 och 13.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Vid näringsidkarens dröjsmål har konsumenten rätt att hålla inne betalningen, att kräva att näringsidkaren fullgör avtalet om tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och att häva avtalet enligt de förutsättningar som anges i de hänvisade lagrummen. Konsumenten har även rätt till skadestånd. Mot bakgrund av att ett digitalt innehåll och en digital tjänst tillhandahålls i digital form bör tillhandahållandet i de flesta fall kunna ske direkt när konsumenten framställer sitt krav. När konsumenten inte anger någon tilläggstid innebär näringsidkarens skyldighet att inom en skälig tid fullgöra avtalet därmed normalt ett krav på omedelbart tillhandahållande. Om hävning sker regleras följderna av det i 12–17 §§ i den utsträckning de frågor som regleras där aktualiseras vid hävning på grund av dröjsmål.

Enligt *punkt 3* ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten stämma överens med avtalet och därutöver uppfylla särskilt angivna krav. Det följer av hänvisningen till 4 kap. 1–3 §§. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs artikel 7 och artikel 8.1 (8.1 b endast delvis), 8.5 och 8.6 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Exempel på avtalad kvantitet kan vara det antal musikfiler som konsumenten ska få tillgång till och på avtalad kvalitet bildupplösningen, språket och versionen. Det förekommer inte sällan att ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster innehåller klausuler om tillgång till kundstöd. Vad parterna avtalat ska då förstås uppfyllas.

Ett digitalt innehåll och en digital tjänst ska uppvisa de egenskaper och andra särdrag som är normalt förekommande för digitalt innehåll och digitala tjänster av samma slag och som konsumenten med fog kan förutsätta med hänsyn till innehållets eller tjänstens art. Sådana

egenskaper är bland annat funktionalitet, kompatibilitet, tillgänglighet, kontinuitet och säkerhet.

En vara ska ha de egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell. Den typ av prov eller modell som avses motsvaras för digitalt innehåll och digitala tjänster av försöks- eller förhandsversioner som gjorts tillgängliga före avtalets ingående.

Om parterna inte har avtalat om annat, ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks. Det finns inte någon entydig betydelse av begreppet version. Bestämmelsen skulle därför exempelvis kunna uppfattas så att om en digital tjänst består i tillhandahållande av strömmande musik, så måste utbudet i tjänsten under hela avtalsperioden innehålla just den musik som fanns när konsumenten ingick avtalet. En sådan regel kan strida mot hela idén med tjänsten. Parterna är emellertid utan begränsning fria att avtala om annat. Den typen av mer komplexa frågor kring version av ett digitalt innehåll eller digital tjänst regleras lämpligast i näringsidkarens avtal med konsumenten.

Genom hänvisningen i *punkt 4* till 4 kap. 4 §, med undantag för första stycket 2, gäller att det föreligger fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om det eller den avviker från de krav som ställs upp i 4 kap. 1–3 §§. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs delar av artiklarna 6–8 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I *punkt 5* regleras huvudsakligen genom hänvisning till 4 kap. 5 §, näringsidkarens skyldigheter att säkerställa att konsumenten informeras om och tillhandahålls de uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs artikel 8.2, 8.3 och 8.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. Till skillnad från vad som gäller enligt 4 kap. 5 § första stycket ska näringsidkaren vid ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten säkerställa avtalsenligheten genom uppdateringar endast under den avtalade perioden; det gäller alltså inte någon minimiperiod om tre år.

Enligt hänvisning i *punkt 6* till 4 kap. 7 § första stycket kan parterna under vissa förutsättningar genom avtal avvika från de krav på ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som följer av punkt 3 och 5.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs artikel 8.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Genom hänvisningen i *punkt 7* till 4 kap. 9 § första och andra styckena gäller att näringsidkaren ansvarar för egna och andras marknadsföringsuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs del av artikel 8.1 b i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I *punkt 8* görs en hänvisning till 4 kap. 10 § som innehåller reglering av innebörden av rättsliga fel. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1. Genom bestämmelserna genomförs artikel 10 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll. En tredje parts immateriella rättighet kan hindra konsumenten från att få tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten beroende på att den tredje parten med fog tvingar näringsidkaren att upphöra med att inkräkta på dennes rättighet. Konsumenten kan vara i en situation där det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte kan användas utan att konsumenten bryter mot en lag. Ett exempel på en begränsning kan vara att en slutanvändares licensavtal får till följd att en digital tjänsts funktionalitet avviker från vad som är normalt förekommande för tjänster av samma slag och som konsumenten med fog kan förutsätta.

Genom hänvisningen i *punkt 9* till 5 kap. 5 § gäller att konsumenten får hålla inne så mycket av betalningen som fordras för att ge konsumenten säkerhet för dennes krav på grund av fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt hänvisning i *punkt 10* till 5 kap. 7 § har näringsidkaren enligt vissa förutsättningar rätt att på eget initiativ företa avhjälpande eller omleverans och därigenom undvika andra följder på grund av felet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1. En sådan situation kan föreligga när konsumenten kräver prisavdrag eller hävning trots att denne inte har rätt till de påföljderna eller när konsumenten förhåller sig passiv trots att denne har rätt att kräva avhjälpande eller omleverans. Innebörden av skälig tid, utan kostnad och utan väsentlig olägenhet, är att bedöma på samma sätt som enligt 10 § tredje stycket och 5 kap. 6 § tredje stycket.

I *punkt 11* görs en hänvisning till 5 kap. 13 och 14 §§ som reglerar konsumentens rätt till skadestånd vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

I *punkt 12* regleras genom hänvisning till 6 kap. skadeståndets omfattning. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Genom hänvisningen i *punkt 13* till 7 kap. 1 och 2 §§ regleras vilket pris som ska betalas om ett bestämt pris inte följer av avtalet och betalningstidpunkt när en sådan uppgift saknas. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1. Om inte ett bestämt pris följer av avtalet, ska konsumenten betala vad som är skäligt med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens art och beskaffenhet, gängse pris vid tiden för avtalets ingående samt omständigheterna i övrigt. Om tidpunkten för betalningen inte följer av avtalet, ska konsumenten betala när näringsidkaren kräver det, dock inte förrän det digitala innehållet eller den digitala tjänsten hålls konsumenten till handa, varmed avses att det är tillhandahållet på sätt som anges i 2 kap. 3 § tredje stycket (jämför punkt 1).

I *punkt 14* görs en hänvisning till 8 kap. 1 §, 3 § första och andra styckena och 4 § som innehåller bestämmelser om vad som avses med köparens dröjsmål och om säljarens rätt till hävning och skadestånd vid hävning. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Enligt hänvisning i *punkt 15* till 9 kap. 1 § gäller att den skadelidande parten har en skyldighet att vara aktivt verksam för att begränsa sin skada för att inte riskera att få bära en motsvarande del av förlusten. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Tillhandahållande

2 § Om det inte följer av avtalet när ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska tillhandahållas, ska det ske utan onödigt dröjsmål.

När det gäller tillhandahållande av digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet ska i stället 2 kap. 2 § tillämpas.

För digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet ska vidare 2 kap. 1, 4 och 5 §§ tillämpas.

Paragrafen reglerar främst tidpunkten för tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2. Genom paragrafen genomförs artiklarna 3.3 och 5.1 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att för det fall att parterna inte har avtalat om tidpunkten för leverans, så ska tillhandahållande ske utan onödigt dröjsmål. Innebörden av detta kan variera men utgångspunkten är att det ska ske snabbt. Vid bedömningen är marknadspraxis och tekniska möjligheter av betydelse. Konsumentens utrustning kan påverka. Om utrustningen är föråldrad kan det vara omöjligt att leverera lika snabbt som annars. Kravet måste vidare bedömas med beaktande av vad som ska tillhandahållas. Om konsumenten exempelvis har avtalat om möjlighet att se en direktsänd fotbollsmatch måste utgångspunkten vara att den ska bli tillgänglig för konsumenten från spelstart. En näringsidkare som vet om att tillhandahållande inte kan ske snabbt bör se till att tidpunkten regleras i avtalet.

I 1 § 1 regleras, genom hänvisning till 2 kap. 3 §, när tillhandahållande ska anses ha skett. Bestämmelser om näringsidkarens dröjsmål finns i 3 §.

Enligt *andra stycket* ska leverans av digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av innehållet i stället ske i enlighet med vad som regleras i 2 kap. 2 §. Det innebär att avlämnande ska ske utan onödigt dröjsmål och senast 30 dagar efter det att avtalet ingicks, om inte annat följer av avtalet samt att näringsidkaren inte är skyldig att lämna ut mediet innan konsumenten har betalat, om inte konsumenten har fått kredit. Mediet är enligt 2 kap. 3 § avlämnat när det har kommit i konsumentens besittning.

Även i övrigt gäller för digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet samma regler som för varor när det gäller leveransen och därtill kopplade frågor. Det följer av hänvisningarna i *tredje stycket* till 2 kap. 1, 4 och 5 §§ som reglerar plats för avlämnandet samt kostnader och risk för varor. Dessa bestämmelser ska alltså tillämpas på motsvarande sätt för den aktuella typen av fysiskt medium.

Näringsidkarens dröjsmål

3 § Dröjsmål på näringsidkarens sida föreligger om tillhandahållande till konsumenten av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte sker vid avtalad tidpunkt eller enligt 2 § första eller

andra stycket. Näringsidkaren har bevisbördan för att tillhandahållande har skett i tid.

Om konsumenten, i enlighet med 1 § 2, vill häva avtalet med anledning av näringsidkarens dröjsmål ska konsumenten meddela näringsidkaren detta.

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om dröjsmål på näringsidkarens sida. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2. Genom paragrafen genomförs artiklarna 11.1, 12.1, 13.3 och 15 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Enligt *första stycket första meningen* är näringsidkaren ansvarig för underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vid avtalad tidpunkt eller – om parterna inte avtalat om tidpunkt – enligt 2 § första eller andra stycket. När ett första tillhandahållande skett enligt ett avtal om kontinuerligt tillhandahållande under en period av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst, utgör senare avbrott i tillhandahållandet inte dröjsmål, se 1 § 1 och 2 kap. 3 § andra stycket andra meningen. Sådana avbrott kan i stället vara att se som bristande avtalsenlighet, se vidare kommentaren till 5 §.

Av *första stycket andra meningen* följer att det är näringsidkaren som ska visa att tillhandahållande har skett i tid.

Vid näringsidkarens dröjsmål kan, under de förutsättningar som framgår av 1 § 2, rätt till hävning föreligga för konsumenten. Enligt *andra stycket* ska konsumenten utöva rätten att häva avtalet genom ett meddelande till näringsidkaren. Det ställs inte upp något formkrav på hävningsförklaringen.

Felaktig integration

4 § Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska anses felaktig, om det föreligger fel enligt 1 § 4 till följd av en brist i sammankopplingen eller integreringen med konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar, och det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har integrerats av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning. Detsamma gäller om konsumenten har utfört integrationen och den felaktiga integrationen beror på bristfälliga anvisningar för integrationen som har tillhandahållits av näringsidkaren.

Paragrafen innehåller bestämmelser om felaktig integration av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 2.4 och 2.9 och artikel 9 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Ett digitalt innehålls eller en digital tjänsts bristande avtalsenlighet som är en följd av felaktig integration, ska betraktas som att det föreligger fel på själva det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Med integration avses sammankoppling och integrering av digitalt innehåll eller en digital tjänst med de olika komponenterna i konsumentens digitala miljö, så att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kan användas i enlighet med kraven för avtalsenlighet. Konsumentens digitala miljö utgörs av den hårdvara, programvara och eventuella nätanslutningar som konsumenten nyttjar för åtkomst till eller användning av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst.

Bedömningen av om fel föreligger

5 § Frågan om fel föreligger i ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska bedömas med hänsyn till innehållets eller tjänstens beskaffenhet vid tillhandahållandet. Näringsidkaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig först senare. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar näringsidkaren i stället för avtalsenligheten under den avtalade perioden.

Paragrafen reglerar vilken tidpunkt som ska läggas till grund för bedömningen av om fel föreligger. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2. Genom paragrafen genomförs artikel 8.4 och artikel 11.2 och 11.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Vid ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden ska bedömningen göras med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens beskaffenhet vid tillhandahållandet. När tillhandahållande ska anses ha skett regleras i 1 § 1. Det avgörande är om felet fanns vid denna tidpunkt.

Avtalet kan innebära att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period genom att konsumenten får tillgång till innehållet eller tjänsten på viss digital plats. I så fall ska frågan om det föreligger fel på det digitala innehållet

eller den digitala tjänsten bedömas med hänsyn till innehållets eller tjänstens beskaffenhet under hela den avtalade perioden. Avbrott i tillhandahållandet ska anses som bristande avtalsenlighet om avbrotten är återkommande eller inte är försumbara. Som exempel på ett försumbart avbrott kan nämnas ett enstaka avbrott på några sekunder under en fotbollsmatch som strömmas via nätet. Vid den typen av avbrott kan konsumenten inte göra gällande påföljder enligt 9 §.

Det kan ligga i konsumentens intresse att näringsidkaren stänger ner tillhandahållandet för att genomföra uppdateringar. Om det behövs längre avbrott för den typen av underhåll måste detta dock regleras i avtalet med konsumenten.

6 § Ett fel som visar sig inom ett år efter tillhandahållandet ska anses ha funnits vid tillhandahållandet, om inte annat visas. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel som visar sig inom den avtalade perioden ska anses ha funnits under hela tidsperioden om inte annat visas.

Första stycket gäller inte om näringsidkaren visar att konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar inte är förenliga med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och att näringsidkaren före avtalets ingående har informerat konsumenten om dessa tekniska krav på ett tydligt sätt.

Paragrafen innehåller presumtionsregler som tar sikte på frågan om ursprungligt fel vid tillhandahållandet av digitalt innehåll och digitala tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.3. Genom paragrafen genomförs artikel 12.2–12.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I *första stycket första meningen* finns en regel om omvänd bevisbörda under ett år avseende ursprungliga fel vid enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst. Den innebär att om konsumenten visar att ett fel föreligger ska felet presumeras ha funnits vid tillhandahållandet, om inte näringsidkaren visar att så inte var fallet. När det till exempel finns en repa på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll, ska näringsidkaren visa att repan inte fanns när det fysiska mediet kom i konsumentens besittning.

Första stycket andra meningen avser situationen att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period. Näringsidkaren svarar då enligt 5 § för bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den avtalade perioden. För dessa fall gäller en omvänd bevisbörda avseende frågan om ett fel förelåg i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten redan innan felet visade sig. Om inte annat visas ska ett fel som visar sig inom den period som tillhandahållande enligt avtalet ska äga rum, anses ha förelegat redan från och med tillhandahållandet, alltså under hela perioden. Bestämmelsen påverkar inte det förhållandet att bevisbördan för att det alls föreligger ett fel ligger på konsumenten.

Enligt *andra stycket* gäller inte den omvända bevisbördan om näringsidkaren visar att konsumentens digitala miljö är oförenlig med de tekniska kraven och näringsidkaren före avtalets ingående har informerat konsumenten om dessa krav på ett klart och begripligt sätt. Se även 7 § angående en annan situation då den omvända bevisbördan inte gäller.

7 § Konsumenten ska i den utsträckning som kan anses skäligen samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om det är konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutningar som orsakar den bristande avtalsenligheten. Skyldigheten att samarbeta är begränsad till de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten. Om konsumenten underlåter att samarbeta och på ett tydligt sätt före avtalets ingående har informerats av näringsidkaren om denna skyldighet, gäller inte 6 § första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att konsumenten ska samarbeta med näringsidkaren på visst sätt. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.3. Genom paragrafen genomförs artikel 12.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I paragrafen regleras att presumptionsregeln i 6 § första stycket kan sättas ur spel om konsumenten inte samarbetar med näringsidkaren vid felsökning. Konsumenten måste samarbeta med näringsidkaren för att näringsidkaren ska kunna kontrollera om det är konsumentens digitala miljö som orsakar felet. Det kan ofta ske genom att näringsidkaren förses med automatiskt genererade tillbudsrapporter eller med uppgifter om konsumentens internetuppkoppling.

Konsumentens samarbetskyldighet är begränsad till den metod som är minst ingripande i förhållande till skyddet för hans eller hennes privatliv och personuppgifter. Som sista utväg när alla andra metoder prövats kan konsumenten i motiverade undantagsfall behöva bevilja virtuell tillgång till sin digitala miljö. Konsumenten kan inte kräva att han eller hon och näringsidkaren ska vara fysiskt närvarande på samma plats när denna kontroll utförs.

Om konsumenten inte samarbetar med näringsidkaren trots att konsumenten har underrättats om konsekvenserna av att inte samarbeta, leder det till att den omvända bevisbördan inte gäller. Det blir i stället konsumenten som måste bevisa att felet förelåg vid tidpunkten för tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, respektive – om avtalet gäller kontinuerligt tillhandahållande under en period – att felet har förelegat under hela avtalsperioden.

Tidsperiod för näringsidkarens felansvar

8 § Näringsidkaren svarar endast för fel som visar sig inom tre år från tillhandahållandet, om annat inte följer av 1 § 5. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att näringsidkaren svarar för fel som visar sig under den avtalade perioden.

Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader från utgången av tidsperioden för näringsidkarens felansvar enligt första stycket, eller inom den längre tid som parterna avtalat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om näringsidkarens ansvarsperiod för fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.4. Genom paragrafen genomförs artiklarna 8.4, 11.2 och 11.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

För ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden gäller en ansvarsperiod om tre år från tillhandahållandet, med ett undantag. Näringsidkarens ansvarsperiod för fel som föreligger till följd av sådan underlåtenhet avseende uppdateringar som lett till bristande avtalsenlighet enligt 1 § 5, är densamma som den tid som konsumenten med fog kan förutsätta att näringsidkaren

säkerställer avtalsenligheten. Den kan alltså, såvitt avser uppdateringar, vara kortare eller längre än tre år.

För ett kontinuerligt tillhandahållande gäller i stället att näringsidkarens ansvarsperiod är densamma som den avtalade perioden. Det föreskrivs inte någon minimiperiod för näringsidkarens ansvar.

Någon skyldighet för konsumenten att reklamera inom skälig tid under ansvarsperioden finns inte, jämför 5 kap. 3 § första stycket. Däremot gäller enligt *andra stycket* en preskriptionstid för konsumentens krav med anledning av fel. Preskriptionstiden är som utgångspunkt två månader efter utgången av tidsperioden för näringsidkarens ansvar enligt första stycket. Parterna kan avtala om längre preskriptionstid.

Påföljder vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

9 § Vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten enligt vad som följer av 1 § 3–8 och 4–8 §§, får konsumenten enligt 10 och 11 §§ kräva avhjälpande, omleverans eller prisavdrag eller häva avtalet. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd enligt 1 § 11 och 12. Konsumenten får även hålla inne betalningen enligt 1 § 9.

Paragrafen reglerar de påföljder som konsumenten kan göra gällande på grund av fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Genom paragrafen genomförs artikel 14.1 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Avhjälpande och omleverans

10 § Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren återställer det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenligt skick, om detta kan ske utan oskälig kostnad för näringsidkaren. Näringsidkaren får välja mellan att avhjälpa felet eller företa omleverans.

Vid bedömningen av om avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskälig kostnad för näringsidkaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har och vilket värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat fel.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skäligen tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne.

Paragrafen behandlar konsumentens rätt att vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kräva att felet åtgärdas. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.3. Genom paragrafen genomförs artikel 14.2 och 14.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

När konsumenten kräver det har näringsidkaren en skyldighet att avhjälpa felet eller företa omleverans, under förutsättning att det inte är omöjligt eller inte kan ske utan oskälig kostnad för näringsidkaren. Bedömningen ska göras med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet och med särskild hänsyn till vilken betydelse felet har och vilket värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat fel. Näringsidkaren får välja metod, till exempel kan denne antingen göra uppdateringar eller göra en ny kopia av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillgänglig för konsumenten.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skäligen tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne. Parterna kan komma överens om en viss tidsfrist. Hur lång tid som ska anses skäligen får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Näringsidkaren bör normalt relativt omgående vidta åtgärder för att tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska vara avtalsenligt. Konsumenten ska inte behöva betala något för avhjälpande eller omleverans. Det innebär till exempel att näringsidkaren ska stå kostnaden för utvecklingen av en uppdatering och för frakten av ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll.

Rätt till prisavdrag eller hävning

11 § Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skäligen tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne, får konsumenten häva avtalet. Om felet är allvarligt har konsumenten rätt till hävning utan föregående försök till avhjälpande eller

omleverans. Konsumenten ska meddela näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får denne inte häva avtalet om näringsidkaren visar att felet är ringa.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet får konsumenten, under de förutsättningar som anges i första stycket, i stället kräva prisavdrag som svarar mot felet.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar som prisavdrag eller hävning kan komma i fråga som påföljder för fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.4. Genom paragrafen genomförs artikel 14.4–14.6 och artikel 15 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Konsumenten har enligt *första stycket* i flera situationer rätt att häva avtalet. Sådan rätt föreligger då avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga därför att det är omöjligt eller om näringsidkaren vägrar eftersom det inte kan ske utan oskälig kostnad för denne. Inte heller kommer avhjälpande eller omleverans i fråga om det framgår klart av omständigheterna att näringsidkaren inte kommer att företa avhjälpande eller omleverans inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten, till exempel därför att näringsidkaren har lämnat ett sådant meddelande till konsumenten.

Rätt till hävning föreligger också då näringsidkaren inte har levt upp till sina skyldigheter att avhjälpa felet eller företa omleverans inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne. Det gäller även i fall då näringsidkaren har avhjälpt felet eller företagit omleverans men detta skett exempelvis för sent. Bedömningen ska göras med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och det ändamål för vilket konsumenten behövde det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Om bristande avtalsenlighet framkommer trots näringsidkarens försök att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet har konsumenten rätt till hävning.

Vidare har konsumenten rätt att häva avtalet utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans om felet är allvarligt. Den möjligheten tar främst sikte på fall där felet är sådant att konsumenten inte kan förväntas fortsätta att ha förtroende för näringsidkaren, som när konsumenten inte kan förväntas sätta sin tilltro till att felet

kommer att kunna åtgärdas genom avhjälpande eller omleverans. Till exempel bör konsumenten ha rätt att omedelbart häva avtalet om näringsidkaren har tillhandahållit ett virusprogram som i sig är infekterat med virus.

Om konsumenten vill häva avtalet vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har konsumenten en skyldighet att avge en hävningsförklaring. Konsumenten måste ge uttryck för sitt beslut att häva avtalet men det uppställs inte något formkrav.

När konsumenten betalar för tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten finns i *andra stycket* ett undantag från rätten till hävning i den situationen att näringsidkaren visar att felet är ringa. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande kan ett fel i form av avbrott i tillhandahållandet anses som ringa, när det ligger nära gränsen för att inte utgöra ett fel över huvud taget.

När konsumenten betalar för tillhandahållandet kan konsumenten enligt *tredje stycket* i samma situationer som vid hävning, i stället välja att kräva ett prisavdrag som svarar mot felet. Prisavdraget ska stå i proportion till minskningen av värdet på det som har tillhandahållits jämfört med det värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelegat fel. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande under en period ska prisavdraget avse den del av tidsperioden under vilken det förelåg fel.

Verkningar av hävning

12 § Om avtalet hävs ska näringsidkaren återbetala alla penningbelopp och digitala värderepresentationer som konsumenten har betalat. Vid kontinuerligt tillhandahållande under en period ska näringsidkaren till konsumenten återbetala den andel av betalningen som svarar mot tid under avtalsperioden under vilken det förelåg fel samt vad som har betalats i förskott avseende tid efter det att avtalet hävts.

Konsumenten är inte skyldig att betala för användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period under vilken det förelåg fel.

Paragrafen reglerar konsumentens betalningsskyldighet och näringsidkarens återbetalningsskyldighet vid hävning. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.3, 16.1 och 17.3 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

I *första stycket* regleras näringsidkarens återbetalningsskyldighet. Vid enskilt tillhandahållande har konsumenten rätt till återbetalning av allt som konsumenten har betalat. Vid kontinuerligt tillhandahållande under en period har konsumenten endast rätt till den andel av det betalade penningbeloppet eller den digitala värde-representationen som motsvarar och står i förhållande till den tid under vilken det förelåg fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren ska också återbetala det penningbelopp eller den digitala värderepresentation som utgör förskott för den period som skulle ha återstått enligt avtalet om avtalet inte hade hävts.

Konsumenten är enligt *andra stycket* inte skyldig att betala för eventuell användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period som föregår hävningen av avtalet och under vilken det inte förelåg avtalsenlighet.

13 § I fråga om näringsidkarens skyldigheter avseende konsumentens personuppgifter gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679.

Paragrafen innehåller en upplysning om att den angivna förordningen reglerar skyldigheter för näringsidkaren med avseende på konsumentens personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.3 och 16.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

14 § Om avtalet hävs får näringsidkaren inte använda sådant annat innehåll än personuppgifter, som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid dennes användning av det av näringsidkaren tillhandahållna digitala innehållet eller digitala tjänsten.

Sådan användning får dock förekomma om innehållet

1. inte har något annat användningsområde än det som tillhandahålls av näringsidkaren,

2. endast rör konsumentens verksamhet vid dennes användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls av näringsidkaren,

3. har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och det inte är möjligt eller endast med oproportionella ansträngningar går att dela upp innehållet, eller

4. har genererats gemensamt med andra och innehållet kan användas av andra konsumenter.

På konsumentens begäran ska näringsidkaren även efter det att avtalet hävts för konsumenten tillgängliggöra sådant innehåll som avses enligt första stycket, förutom i de fall som avses i andra stycket 1–3. Detta digitala innehåll ska tillgängliggöras utan kostnad, inom skäligen tid och i ett allmänt använt, maskinläsbart format.

Paragrafen reglerar när näringsidkaren efter hävning av avtalet får använda visst innehåll som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten och dennes skyldighet att efter hävning tillgängliggöra sådant innehåll för konsumenten. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5. Genom paragrafen genomförs artikel 13.3 och artikel 16.3 och 16.4 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som näringsidkaren tillhandahåller, kan konsumenten skapa eller tillhandahålla innehåll. När avtalet hävs får näringsidkaren – fränsett personuppgifter som inte regleras i denna paragraf – inte använda sådant innehåll annat än under vissa förutsättningar. Till exempel kan vid vissa typer av dataspel skapas innehåll som konsumenten bara har användning för vid spelandet eller som har skapats gemensamt med andra konsumenter som vid framtagandet av olika miljöer i ett dataspel. Näringsidkaren kan då bland annat ha ett intresse av att få använda loggar och statistik över konsumentens användning av tjänsten. I *första och andra styckena* regleras i vilka situationer näringsidkaren får använda det innehåll som konsumenten skapat och att denne i övrigt inte har en sådan rätt.

På konsumentens begäran har näringsidkaren en skyldighet att tillgängliggöra visst innehåll på det sätt som är särskilt föreskrivet i *tredje stycket*.

15 § Om avtalet hävs får näringsidkaren, förutom i fall som avses i 14 § tredje stycket, hindra konsumentens framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Paragrafen behandlar näringsidkarens rätt att stoppa konsumentens användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om avtalet hävs. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.3 och 16.5 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Näringsidkaren kan hindra konsumentens användning genom att till exempel göra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten otillgängligt för konsumenten eller genom att avaktivera dennes användarkonto. Konsumenten har dock alltid den rätt till viss tillgång till innehåll som följer av 14 § tredje stycket.

16 § Om avtalet hävs ska konsumenten avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för annan.

Om ett digitalt innehåll har tillhandahållits på ett fysiskt medium och näringsidkaren begär det, ska konsumenten på näringsidkarens bekostnad återlämna det fysiska mediet utan onödigt dröjsmål. Näringsidkarens begäran ska göras senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren att avtalet hävs.

Paragrafen reglerar konsumentens skyldigheter vid hävning av avtal. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5. Genom paragrafen genomförs artikel 13.3 och artikel 17.1 och 17.2 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Konsumenten är skyldig att avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och från att göra detta tillgängligt om avtalet hävs. Ett sätt att säkerställa att skyldigheten har fullgjorts kan vara att det digitala innehållet och varje användbar kopia raderas.

Om ett digitalt innehåll har tillhandahållits på ett fysiskt medium kan näringsidkaren välja att ta tillbaka det fysiska mediet på egen bekostnad. Sådan begäran ska göras senast 14 dagar från det att konsumenten meddelade näringsidkaren om sitt beslut att häva avtalet.

Återbetalning vid prisavdrag och hävning

17 § Näringsidkaren ska fullgöra sin återbetalningsskyldighet vid prisavdrag och hävning utan onödigt dröjsmål och senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren sitt beslut att häva avtalet eller informerade om sitt krav på prisavdrag.

Näringsidkaren ska använda samma betalningsmetod som konsumenten använde. Någon avgift för återbetalningen får inte påföras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillvägagångssättet vid näringsidkarens återbetalning till konsumenten. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.6. Genom paragrafen genomförs artiklarna 13.3 och 18 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Näringsidkaren kan vara skyldig att göra en återbetalning till konsumenten till följd av konsumentens rätt till prisavdrag eller hävning. En sådan återbetalning ska ske utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 14 dagar från den dag då näringsidkaren informerades om konsumentens beslut att kräva prisavdrag eller att häva avtalet.

Vid återbetalningen ska näringsidkaren använda samma betalningsmetod som konsumenten använde, såvida inte konsumenten uttryckligen samtycker till något annat och förutsatt att konsumenten inte åsamkas några avgifter till följd av en sådan betalningsmetod. Näringsidkaren får inte ta ut någon avgift för återbetalningen till konsumenten.

Ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

18 § Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, får näringsidkaren ändra innehållet eller tjänsten om det följer av avtalet och det där anges ett giltigt skäl till sådan ändring, ändringen sker utan kostnad för konsumenten och konsumenten har informerats om ändringen på ett tydligt sätt.

Om ändringen försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i mer än endast obetydlig utsträckning, har konsumenten rätt att säga upp avtalet. Sådan rätt föreligger dock inte om konsumenten har möjlighet att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller

den digitala tjänsten utan ändring och det fortfarande föreligger avtalsenlighet. Uppsägning ska ske senast 30 dagar från det att konsumenten mottog information enligt tredje stycket eller ändringen genomfördes. Vid uppsägningen tillämpas 12–17 §§.

När en sådan ändring som avses i andra stycket genomförs ska konsumenten i skälig tid ha informerats om egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen samt om rätten att säga upp avtalet eller om möjligheten att behålla innehållet eller tjänsten i oförändrat skick. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Denna paragraf är inte tillämplig på ett paket i den mening som avses i direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, om delar av en internetanslutningstjänst eller en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ingår i paketet.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för näringsidkaren att ändra egenskaper i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten när avtalet avser kontinuerligt tillhandahållande under en period. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 3.6 andra stycket och 19 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

De ändringar som avses i denna paragraf ska skiljas från sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla avtalsenlighet, som uppdateringar. Inte heller avses situationer där parterna ingår ett nytt avtal om tillhandahållande, som till exempel kan vara fallet vid distribution av en ny version.

Näringsidkaren har enligt *första stycket* rätt att ändra egenskaper i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under förutsättning att avtalet tillåter det och om det i avtalet ges ett giltigt skäl till en sådan ändring. Ändringen måste vidare ske utan merkostnad för konsumenten. Ett giltigt skäl kan vara att ändringen är nödvändig för en anpassning till en ny teknisk miljö eller till ett ökat antal användare. Konsumenten ska också ha informerats om ändringen på ett tydligt och begripligt sätt.

När ändringen försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller tjänsten i mer än endast obetydlig omfattning, gäller enligt *andra stycket* särskilda krav på den information som ska lämnas. I en sådan situation har också

konsumenten rätt att säga upp avtalet förutom om näringsidkaren har gjort det möjligt för konsumenten att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ändring. Det är i det senare fallet en förutsättning att det fortfarande föreligger avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten; konsumentens rätt till påföljder vid fel påverkas inte.

Bedömningen av om en ändring påverkar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten negativt i mer än endast obetydlig utsträckning, ska göras objektivt. Hänsyn ska tas till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens art och syfte och till den kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet och andra centrala egenskaper som är normala för innehåll eller tjänster av samma typ. Exempel på när en sådan rätt inte föreligger kan vara när en ändring förbättrar tjänsten men samtidigt gör den något långsammare att använda eller när en funktion som inte längre används tas bort eftersom det finns andra sätt att göra samma sak.

När rätt till uppsägning föreligger har konsumenten rätt att säga upp avtalet inom 30 dagar från mottagandet av informationen eller från den tidpunkt då näringsidkaren gjorde ändringen, beroende på vilken tidpunkt som infaller senast. Vid uppsägningen tillämpas bestämmelserna om hävning i 12–17 §§.

Den information som ska ges till konsumenten när näringsidkaren vill göra en ändring som påverkar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten negativt i mer än endast obetydlig utsträckning, ska enligt *tredje stycket* till att börja med omfatta egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen. Information ska även ges om rätten att säga upp avtalet eller, när det är aktuellt, om möjligheten att behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i oförändrat skick. Information ska lämnas på ett sätt som gör det möjligt att lagra informationen på ett varaktigt medium (jämför artikel 2.13). Det viktiga är alltså att konsumenten har möjlighet att spara informationen. Informationen kan till exempel ges i en bifogad fil till ett e-postmeddelande.

I *fjärde stycket* görs undantag från paragrafens tillämpningsområde för vissa paket av digitala tjänster, eller digitala tjänster och utrustning, om vissa typer av digitala tjänster ingår i paketet (jämför artikel 3.6 andra stycket).

Påföljder vid konsumentens dröjsmål

19 § Vid dröjsmål på konsumentens sida är näringsidkaren inte skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren får välja mellan att kräva att konsumenten betalar eller, enligt 1 § 14, häva avtalet. Om näringsidkaren häver avtalet får han eller hon dessutom kräva skadestånd av konsumenten enligt 1 § 14. Vid hävning tillämpas 12–16 §§.

Paragrafen reglerar de påföljder som näringsidkaren kan göra gällande på grund av konsumentens dröjsmål med betalningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.4.

Vad som avses med konsumentens dröjsmål och vad som krävs för att näringsidkaren ska ha rätt att häva avtalet samt omfattningen av det skadestånd som näringsidkaren har rätt till, framgår genom hänvisning i 1 § 14 till 8 kap. 1 §, 3 § första och andra styckena och 4 §. Av sista meningen framgår att även vid hävning på grund av konsumentens dröjsmål med betalningen ska bestämmelserna om verkningar av hävning i 12–16 §§ tillämpas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Genom lagen upphävs konsumentköplagen (1990:932).
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för avtal om köp, om varor som ska tillverkas efter avtalsslutet och om byte av lösa saker som har ingåtts före ikraftträdandet.
4. Bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster i den nya lagen tillämpas på tillhandahållanden som äger rum från och med den 1 januari 2022, oavsett när avtalet om tillhandahållande ingicks. 10 kap. 18 § ska dock endast tillämpas om avtalet om tillhandahållande ingicks den 1 januari 2022 eller senare.

Övervägandena finns i avsnitt 12. Genom bestämmelserna genomförs artikel 24 i varudirektivet och artikel 24 i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Enligt *första punkten* börjar den nya lagen att tillämpas den 1 januari 2022. När det gäller lagens tillämplighet på avtal som hitills omfattats av konsumentköplagen och som träffats före

ikraftträdandet, se tredje punkten. I fråga om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster blir lagen tillämplig på sådant tillhandahållande som sker från och med dagen för ikraftträdandet, oavsett om avtalet ingåtts före ikraftträdandet. Vid avtal om tillhandahållande under en period, antingen kontinuerligt eller genom en rad enskilda tillhandahållanden, är alltså lagen tillämplig på det tillhandahållande som sker från och med den 1 januari 2022. Ett undantag finns dock i fjärde punkten.

Av *andra punkten* följer att konsumentköplagen upphävs samma dag som lagen träder i kraft.

I *tredje punkten* tydliggörs, i enlighet med allmänna principer inom avtalsrätten, att konsumentköplagen dock fortfarande gäller för avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

Enligt *fjärde punkten* gäller bestämmelserna i den nya lagen om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster retroaktivt på så sätt att de ska tillämpas på tillhandahållanden som äger rum från och med lagens ikraftträdande även om avtalet om tillhandahållande ingicks tidigare. De bestämmelser som kommer att gälla retroaktivt är alltså de i 1 kap. och 10 kap. i den nya lagen och alla de bestämmelser i lagens övriga kapitel som hänvisning sker till i 10 kap. om det är fråga om ett avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst. Ett undantag gäller dock för bestämmelsen om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i 10 kap. 18 § som endast ska tillämpas om avtalet om tillhandahållande har ingåtts efter ikraftträdandet.

Ett digitalt innehåll på ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av det digitala innehållet, exempelvis en cd-skiva, regleras i den nya lagen, med vissa undantag, av bestämmelserna om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. När det gäller frågan om när tillhandahållande av ett digitalt innehåll på ett sådant medium ska anses ha skett gäller dock genom hänvisning i 10 kap. 1 § 1 samma regler som beträffande varor. Det blir därför i de fallen fråga om ett avlämnande och inte om ett tillhandahållande. Som en följd av det gäller att om avtal om köp av exempelvis en cd-skiva träffas före lagens ikraftträdande men avlämnande sker senare, avgörs frågan om vilken lag som är tillämplig inte av punkt 4 i övergångsbestämmelserna. I stället framgår för dessa fall av punkt 3 att konsumentköplagen gäller avseende köpet.

14.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker

1 § Denna lag tillämpas på sådana köp av lösa saker som har internationell karaktär.

Från lagens tillämpningsområde undantas

1. köp av registrerade fartyg och luftfartyg,
2. köp av värdepapper,
3. försäljning genom judiciell myndighets åtgärd eller i exekutiv ordning, samt
4. köp som omfattas av *lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal* eller av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

Med köp likställs avtal om leverans av lösa saker som ska tillverkas, om materialet ska tillhandahållas av den som har åtagit sig leveransen.

I paragrafen ändras hänvisningen i *andra stycket 4* till konsumentköplagen till att avse lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Bestämmelsen i 1 § andra stycket 4 tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet.

Ikraftträdandetidpunkten anges i *punkt 1*.

Av *punkt 2* framgår att bestämmelsen i 1 § andra stycket 4 ska tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen gäller för köpet.

14.3 Förslaget till lag om ändring i köplagen (1990:931)

4 § Lagen gäller inte i fall då *lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal* är tillämplig.

I paragrafen ändras hänvisningen till konsumentköplagen till att avse lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

2. Bestämmelsen i 4 § tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen (1990:932) gäller för avtalet.

Ikraftträdandetidpunkten anges i *punkt 1*.

Av *punkt 2* framgår att bestämmelsen i 4 § ska tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen gäller för avtalet.

14.4 Förslaget till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18)

11 § I den mån någon är skyldig att ersätta en skada enligt denna lag, har den som enligt *5 kap. 14 § lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal* eller 31 § fjärde stycket konsumenttjänstlagen (1985:716) har lämnat ersättning för skadan rätt att av honom *eller henne* återfå vad han *eller hon* betalat.

I paragrafen ändras hänvisningen till bestämmelser i konsumentköplagen till att avse motsvarande bestämmelser i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Paragrafen ändras också språkligt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Om någon har lämnat ersättning enligt 31 § konsumentköplagen (1990:932) tillämpas i stället 11 § i dess tidigare lydelse.

Ikraftträdandetidpunkten anges i *punkt 1*.

Av *punkt 2* framgår att paragrafen i dess tidigare lydelse gäller om någon som är skyldig att ersätta en skada enligt produktansvarslagen har lämnat ersättning för skadan enligt 31 § konsumentköplagen.

14.5 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

22 § En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att göra ett åtagande om att genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid, utöver vad som följer av lag, svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, ska vid försäljningen lämna köparen klar och begriplig information om näringsidkarens namn och adress, produktens beteckning, utfästelsens villkor och anvisningar om hur köparen kan göra den gällande. Information ska även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

Utfästelsen och informationen ska senast vid avlämnandet av produkten lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

Paragrafen reglerar vilka krav som ställs när det gäller utformningen av garantier och liknande utfästelser, som lämnas av en näringsidkare efter att först ha erbjudits av denne vid marknadsföring av en produkt. Övervägandena finns i avsnitt 7.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 2.12 och 17.2 i varudirektivet.

I första stycket görs vissa anpassningar till den nya lydelsen av 22 a § marknadsföringslagen (SFS 2020:170) och till formuleringarna i varudirektivet. Det förtydligas att det som avses är ett erbjudande om ett åtagande att svara för produkten som går utöver de skyldigheter som följer av lag. Vidare anges att informationen ska vara klar och begriplig (hittills har föreskrivits att den ska vara tydlig) samt förtydligas den information som ska lämnas till köparen. Ändringarna

är inte avsedda att påverka i vilka situationer informationen ska ges eller inskränka kraven på vilken information som ska ges. Tidigare förarbetsuttalanden är således alltjämt av relevans (se prop. 2001/02:134 s. 90). I informationen måste således anges vad köparen behöver göra för att göra utfästelsen gällande, näringsidkarens namn och adress, beteckningen på den produkt som utfästelsen avser och utfästelsens villkor (jämför artikel 17.2 i varudirektivet).

Genom ändringen i *andra stycket* klargörs att handlingen, eller det andra medel som används för att återge utfästelsen och informationen, ska lämnas till köparen senast vid avlämnandet av produkten.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Övervägandena finns i avsnitt 12. Genom bestämmelsen genomförs artikel 24 i varudirektivet. Enligt bestämmelsen träder lagen i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas på marknadsföring från denna tidpunkt.

14.6 Förslaget till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865)

25 § Har tredje man i egenskap av konsument köpt en vara av en kommissionär, har tredje man rätt att mot kommittenten rikta samma anspråk på grund av fel i varan som han eller hon kan göra gällande mot kommissionären, om både kommissionären och kommittenten är näringsidkare och förhållandena i övrigt är sådana som sägs i 9 kap. 5 § första stycket lagen (0000:000) om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Det som sägs i 9 kap. 5 § andra stycket lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal gäller inte i ett sådant fall.

En tredje man som med stöd av 9 kap. 5 § lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal har rätt att rikta anspråk mot en kommissionär i tidigare säljled får göra samma anspråk gällande mot dennes kommittent, om kommittenten är näringsidkare.

Bestämmelserna i 9 kap. 5 § tredje stycket lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal om reklamation med anledning av anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled gäller också när tredje man vill rikta anspråk mot någon som är kommittent.

I paragrafen ändras hänvisningarna till bestämmelser i konsumentköplagen till att avse motsvarande bestämmelser i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Om konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet av varan tillämpas i stället 25 § i dess tidigare lydelse.

Ikraftträdandetidpunkten anges i *punkt 1*.

Av *punkt 2* framgår att 25 § ska tillämpas i dess tidigare lydelse om bestämmelserna i konsumentköplagen gäller för köpet av varan.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande av experten Maria Wiezell

Utredningen har gjort ett gediget arbete med en helt ny konsumentköplag, där man också på ett bra sätt lyckats infoga ett särskilt kapitel för digitala tjänster.

Dock är det beklagligt ur ett konsumentperspektiv att förslaget inte fullt ut tagit tillvara den möjlighet som varudirektivet ger gällande den omvända bevisbördan under två år, utan nöjt sig med minimitiden som är ett år. Våra varor och digitala tjänster blir mer och mer komplicerade och oftast har företaget större kunskap om vad de säljer, och bättre möjligheter att bevisa huruvida felet är ursprungligt eller ej, än vad konsumenten har. Redan idag är det dessutom många företag som erbjuder betydligt längre frivillig garanti än det år som föreslås.

Dessutom är det av största vikt att de varor vi köper kommer att kunna användas så länge som möjligt. I en tid då vår konsumtion skapar en miljömässig belastning som vårt jordklot inte mäktar med, måste vi alla se till att vår konsumtion blir mer hållbar. För att bidra till detta krävs också tillräckliga incitament för företagen att tillverka varor av god kvalitet som håller länge. Jag förordar därför att vi tar vara på den möjlighet som varudirektivet ger att förlänga den omvända bevisbörderegeln till två år. Något som redan idag finns i både Frankrike och Portugal och som fler länder överväger.

Det är också oroväckande med det försämrade konsumentskydd som utredningen föreslår vid köp av levande djur. Möjligheten att avtala bort den omvända bevisbördan när det gäller köp av djur som kostar mer än en tiondel av prisbasbeloppet, kommer att innebära en försämring jämfört med dagens sexmånadersregel. Om det är svårt för säljaren att bevisa huruvida felet är ursprungligt eller ej, så är det än svårare för konsumenten att göra detta. Att under hela

reklamationstiden överflytta bevisbördan huruvida felet är ursprungligt eller ej till konsumenten, blir ur ett konsumentperspektiv en klar försämring. Jag föreslår därför att man inte gör något undantag i den nya lagen gällande köp av levande djur över huvud taget.

Kommittédirektiv 2019:45

Nya konsumentköpregler

Beslut vid regeringssammanträde den 18 juli 2019

Sammanfattning

EU har beslutat om två direktiv på konsumenträttens område. Det är dels ett direktiv om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, dels ett direktiv om försäljning av varor.

En särskild utredare ska ta ställning till hur direktiven ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2020.

Nya EU-direktiv på konsumenträttens område

En konsumenträtt i utveckling

Varje dag konsumerar privatpersoner varor och tjänster som de köper från svenska och utländska företag. Det blir allt vanligare att människor handlar varor på nätet och över gränserna. Det utvecklas också hela tiden nya digitala produkter och tjänster som konsumenterna t.ex. kan strömma eller ladda ned. Utvecklingen innebär vidare att olika digitala element integreras i eller kopplas till en vara. Vid sidan av detta säljs alltjämt många varor i butik och utan digitalt innehåll.

I syfte att stärka den inre marknaden och möta utvecklingen har två EU-direktiv på konsumenträttens område antagits. Det första direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande

av digitalt innehåll och digitala tjänster (direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll). Det andra direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG (varudirektivet). Båda direktiven reglerar frågor om avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Direktiven är i grunden fullharmoniserande men medlemsstaterna ges möjlighet att i vissa fall ha nationella regler som är mer gynnsamma för konsumenten. Direktiven omfattar både inhemska och gränsöverskridande avtal.

Tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster

Direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll tillämpas på avtal där näringsidkaren tillhandahåller ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument. Det kan t.ex. handla om att en konsument får tillgång till dataspel, musik, filmer, e-böcker eller molntjänster som erbjuds på nätet. Direktivet tillämpas även på vissa kommunikationstjänster (se nedan).

Tillämpningen av direktivet förutsätter att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls i utbyte mot att konsumenten betalar ett pris eller förser näringsidkaren med sina personuppgifter.

Direktivet omfattar särskilt frågor om vad som ska anses vara ett fel i innehållet eller tjänsten, vilka rättigheter konsumenten har om ett fel har uppkommit och på vilket sätt rättigheterna utövas. Frågan om huruvida det rör sig om ett fel, dvs. bristande avtalsenlighet, avgörs mot bakgrund av direktivets bestämmelser om vilka krav en konsument har rätt att ställa på det som tillhandahålls. Enligt direktivet har konsumenten vid bristande avtalsenlighet rätt till avhjälpande, nytt tillhandahållande, prisavdrag eller hävning av avtalet, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Direktivet reglerar även tid och plats för tillhandahållandet samt påföljder vid dröjsmål. Förutsättningarna för att en näringsidkare under avtalets löptid ska få förändra det digitala innehållet regleras också.

Försäljning av varor

Varudirektivet rör försäljning av varor, dvs. lösa saker, till konsumenter. Direktivet ersätter EU:s minimiharmoniserande konsumentköpdirektiv (1999/44/EG) och gäller köp av varor oavsett om det sker i butik, på nätet eller på annat sätt.

Även i varudirektivet regleras frågor om vad som ska anses vara ett fel i varan, vilka rättigheter konsumenten har om ett fel har uppkommit och på vilket sätt rättigheterna utövas. Det finns även bestämmelser om vilken information näringsidkarens kommersiella garantier ska innehålla.

I varudirektivet finns även särskilda regler om köp av en vara som innehåller ett digitalt element, dvs. en vara som har ett integrerat digitalt innehåll som behövs för att varan ska fungera eller har en kopplad digital tjänst som på samma sätt behövs. Det kan t.ex. handla om en tvättmaskin med ett digitalt tvättprogram eller en träningsklocka som används tillsammans med en nedladdad applikation. Det finns i denna del även bestämmelser om t.ex. uppdateringar.

Nuvarande regler

När det gäller varor finns det i dag regler i konsumentköplagen (1990:932). Det finns däremot inte någon särskild lagstiftning om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Det har i doktrinen uttalats att konsumentköplagen i regel bör vara tillämplig när det gäller köp av innehåll som lagrats på fysiska objekt, som cd eller dvd, men att det är mer osäkert vad som gäller när det beställda innehållet levereras digitalt (Johnny Herre, Konsumentköplagen, En kommentar, 4 uppl. s. 49 f.). I rättstillämpningen har konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen (1985:716) tillämpats analogt i vissa fall. I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns regler om tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster. Lagen är för närvarande föremål för översyn med anledning av genomförandet av EU-direktivet (2018/1972) om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. Direktivet innehåller bl.a. rättigheter för konsumenter vid tillhandahållande av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, tjänster som också omfattas av direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Utredningsuppdraget

En särskild utredare ska ta ställning till hur direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll och varudirektivet ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredaren är oförhindrad att överväga andra närliggande frågor och vid behov föreslå även andra åtgärder.

I vissa avseenden överensstämmer svensk rätt redan i huvudsak med varudirektivet. Det gäller bl.a. svenska regler som går längre än vad direktivet kräver men som vi tillåts behålla, t.ex. regler om reklamationsplikt och garantiansvarstid. Utredaren bör som utgångspunkt fokusera på de delar av direktivet där det krävs att de svenska reglerna ändras. I det fall utredaren bedömer att, utöver vad som redan följer av svensk rätt, det finns anledning att gå längre än vad direktiven föreskriver ska detta motiveras med en analys som tar hänsyn till EU-rätten och då särskilt den fria rörligheten.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men medlemsstaterna får bestämma de närmare formerna för hur detta ska ske. Sverige har alltså vid genomförandet av direktiven ett visst utrymme att anpassa reglerna till svensk rätt i övrigt. Vid utformningen av förslagen ska utredaren ansluta till den systematik och terminologi som används i svensk rätt.

Utredaren ska se till att bestämmelserna och begreppen i direktiven förklaras och tydliggörs samtidigt som den EU-gemensamma uppfattningen om direktivens innebörd beaktas. Begreppen digitalt innehåll, digital tjänst och vara är centrala i direktiven. Det är därför angeläget att utredarens förslag tydligt avgränsar begreppen i förhållande till andra produkter och tjänster.

Utredaren ska särskilt ta hänsyn till intresset av enhetliga regler för köp av varor och tillhandahållande av digitalt innehåll. Utredaren ska överväga om de nya reglerna i direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll ska tas in i redan befintlig lagstiftning eller om det i stället bör föreslås en ny lag. Utredaren ska redovisa för- och nackdelar med de olika alternativen. Liksom vid all lagstiftning bör enkelhet, överskådlighet och konsekvens eftersträvas.

Utredaren ska lämna förslag som säkerställer att direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll genomförs på ett sätt som förutsätter att ett civilrättsligt bindande avtal enligt svensk rätt

måste ha ingåtts för att direktivets bestämmelser ska tillämpas. Det bör uppmärksammas att direktivet lämnar till medlemsstaterna att i sin nationella rätt avgöra hur ett avtal ska klassificeras.

Köp av levande djur får undantas från varudirektivets tillämpningsområde. Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen bör initiera överväganden om huruvida reglerna i konsumentköplagen för köp av levande djur är ändamålsenligt utformade (bet. 2016/17:CU12 punkt 6, rskr. 2016/17:209). Utredaren ska mot den bakgrunden överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför direktivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter. Genom beslutet om dessa kommittédirektiv anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma förslagets ekonomiska konsekvenser och konsekvenser i övrigt för enskilda, företag och det allmänna. Utredaren ska beräkna påverkan på statens inkomster och utgifter. Om förslag som lämnas innebär offentligfinansiella kostnader, ska förslag till finansiering lämnas. Förslagen ska även i övrigt redovisas enligt vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474).

Utredaren ska vidare redovisa om förslagen har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa genomförandet i de berörda nordiska länderna och i de andra länder som utredaren bedömer vara av intresse i sammanhanget. Utredaren ska även hålla sig informerad om det pågående genomförandet av EU:s direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation i de delar det berör direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2020.

(Justitiedepartementet)

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/770

av den 20 maj 2019

om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den tillväxtpotential som finns i e-handeln i unionen har ännu inte utnyttjats till fullo. Strategin för en inre digital marknad i Europa tar på ett övergripande sätt upp de viktigaste hindren för utvecklingen av gränsöverskridande e-handel i unionen i syfte att frigöra denna potential. Åtgärder för att säkerställa bättre tillgång till digitalt innehåll och digitala tjänster, och underlätta för företagen att tillhandahålla digitalt innehåll och digitala tjänster, kan bidra till att ge unionens digitala ekonomi en skjuts och stimulera allmän tillväxt.
- (2) Enligt artikel 26.1 och 26.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska unionen besluta om åtgärder i syfte att upprätta den inre marknaden eller säkerställa dess funktion, varvid den inre marknaden ska omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor och tjänster säkerställs. Enligt artikel 169.1 och 169.2 a i EUF-fördraget ska unionen säkerställa en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som beslutas enligt artikel 114 i EUF-fördraget inom ramen för förverkligandet av den inre marknaden. Detta direktiv syftar till att hitta rätt balans mellan att uppnå en hög konsumentskyddsnivå och att främja företagens konkurrenskraft, samtidigt som subsidiaritetsprincipen respekteras.
- (3) Vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster bör harmoniseras, med utgångspunkt i en hög konsumentskyddsnivå, för att uppnå en verklig digital inre marknad, öka rättssäkerheten och minska transaktionskostnaderna, särskilt för små och medelstora företag.
- (4) Företagen, särskilt små och medelstora företag, drabbas ofta av merkostnader till följd av skillnader mellan de tvingande nationella reglerna om konsumentavtal och oklarhet om vad som gäller när de erbjuder digitalt innehåll eller digitala tjänster över gränserna. Företagen drabbas också av kostnader för att anpassa sina avtal till särskilda tvingande regler för tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster som redan tillämpas i flera medlemsstater, och som leder till skillnader i tillämpningsområde och innehåll mellan de särskilda nationella regler som reglerar dessa avtal.

⁽¹⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 57.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 mars 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 15 april 2019.

- (5) Konsumenterna känner sig inte alltid trygga när de köper över gränserna, särskilt när det sker på nätet. En av de viktigaste orsakerna till konsumenternas bristande tillit är osäkerhet om vilka konsumenträttigheter som gäller och avsaknad av en tydlig avtalsrättslig ram för digitalt innehåll och digitala tjänster. Många konsumenter upplever problem när det gäller kvaliteten på eller tillgången till digitalt innehåll eller digitala tjänster. Det kan till exempel handla om att erhålla fel eller bristfälligt digitalt innehåll eller digitala tjänster, eller om att inte kunna komma åt det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i fråga. Resultatet blir att konsumenter drabbas antingen ekonomiskt eller på annat sätt.
- (6) För att åtgärda dessa problem bör såväl företag som konsumenter kunna förlita sig på fullt harmoniserade avtalsrättigheter på vissa centrala områden rörande tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster runt om i unionen. En fullständig harmonisering av vissa huvudspekter i lagstiftningen skulle leda till betydligt större rättssäkerhet för konsumenter och företag.
- (7) Harmoniserade konsumentavtalsrättsliga regler i alla medlemsstater skulle göra det lättare för företag, särskilt små och medelstora företag, att tillhandahålla digitalt innehåll och digitala tjänster i hela unionen. De skulle ge företagen en stabil avtalsrättslig miljö när de erbjuder andra medlemsstater digitalt innehåll eller digitala tjänster. De skulle också förhindra den fragmentering av lagstiftningen som annars skulle uppstå när man inför ny nationell lagstiftning som specifikt reglerar digitalt innehåll och digitala tjänster.
- (8) Konsumenterna bör gynnas av harmoniserade rättigheter för tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster som erbjuder en hög skyddsnivå. De bör omfattas av tydliga och tvingande rättigheter när de mottar eller får tillgång till digitalt innehåll eller digitala tjänster, oavsett varifrån i unionen. Att ha dessa rättigheter bör öka deras förtroende när det gäller att förvärva digitalt innehåll och digitala tjänster. Det bör också bidra till att minska de olägenheter som konsumenterna för närvarande drabbas av, eftersom det skulle finnas en uppsättning tydliga rättigheter som skulle göra det möjligt för dem att hantera problem de ställs inför i samband med digitalt innehåll eller digitala tjänster.
- (9) Detta direktiv bör fullt ut harmonisera vissa viktiga regler som hittills inte varit föremål för reglering på unionsnivå eller nationell nivå.
- (10) Detta direktiv bör ha ett klart och entydigt definierat tillämpningsområde och tillhandahålla tydliga materiella regler för det digitala innehåll och de digitala tjänster som ingår i dess tillämpningsområde. Både direktivets tillämpningsområde och dess materiella regler bör vara teknikneutrala och framtidsäkra.
- (11) Detta direktiv bör fastställa gemensamma regler om vissa krav rörande avtal mellan näringsidkare och konsument om tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst. I detta syfte bör regler om avtalsenlighet hos digitalt innehåll eller en digital tjänst, avhjäljande åtgärder vid bristande avtalsenlighet eller uteblivet tillhandahållande och formerna för att vidta dessa åtgärder, samt om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, harmoniseras fullt ut. Fullständigt harmoniserade regler om vissa väsentliga delar i konsumentavtalsrätten skulle underlätta för företag, särskilt små och medelstora företag, att erbjuda sina produkter i andra medlemsstater. Konsumenterna skulle dra nytta av ett starkt konsumentskydd och välfärdsvinster genom en fullständig harmonisering av de centrala reglerna. Medlemsstaterna har inom ramen för detta direktiv inte rätt att föreskriva ytterligare formella eller materiella krav. Medlemsstaterna bör till exempel inte föreskriva regler om omvänd bevisbörda som skiljer sig från de som föreskrivs i detta direktiv eller en skyldighet för konsumenten att underrätta näringsidkaren om bristande avtalsenlighet inom en viss period.
- (12) Detta direktiv bör inte påverka nationell rätt i den mån de berörda frågorna inte regleras i detta direktiv, såsom nationella regler om avtals utformning, giltighet, ogiltighet eller verkningar eller det digitala innehållets eller den digitala tjänstens lägenhet. Detta direktiv bör inte heller fastställa den rättsliga karaktären hos avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, och frågan om huruvida sådana avtal utgör till exempel köpeavtal, tjänsteavtal, hyresavtal eller fristående avtal bör överlämnas på nationell rätt. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella regler som inte särskilt rör konsumentavtal och som fastställer särskilda avhjäljande åtgärder för vissa sorters fel som inte framkom vid avtalets ingående, nämligen nationella bestämmelser som kan föreskriva särskilda regler för näringsidkarens ansvar för dolda fel. Detta direktiv bör inte heller påverka nationell

lagstiftning som vid bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten föreskriver utomobligatoriska avhjälpande åtgärder för konsumenten mot personer i tidigare led i transaktionskedjan, eller andra personer som fullgör dessa personers skyldigheter.

- (13) Det står även medlemsstaterna fritt att till exempel reglera konsumenters ersättningsanspråk gentemot en annan tredje part än en näringsidkare som tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, såsom utvecklare, som inte samtidigt är näringsidkare enligt detta direktiv.
- (14) Det bör även stå medlemsstaterna fritt att till exempel reglera följderna av underlåtenhet att tillhandahålla, eller av bristande avtalsenlighet hos, det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, om en sådan underlåtenhet avseende tillhandahållandet respektive bristande avtalsenlighet beror på ett hinder som ligger utanför näringsidkarens kontroll och om näringsidkaren inte kan förväntas kringgå eller övervinna hindret eller dess verkningar, såsom i fall av force majeure.
- (15) Det bör även stå medlemsstaterna fritt att till exempel reglera parternas rättigheter att avstå från att helt eller delvis fullgöra sina skyldigheter innan motparten fullgör sina skyldigheter. Medlemsstaterna bör till exempel ha rätt att reglera huruvida en konsument vid bristande avtalsenlighet ska ha rätt att hålla inne med betalningen av priset eller delar av det tills näringsidkaren har återställt det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet, eller huruvida näringsidkaren ska ha rätt att hålla inne med ersättning till konsumenten vid uppsägning av avtalet tills konsumenten fullgör den skyldighet som föreskrivs i detta direktiv att återlämna det fysiska mediet till näringsidkaren.
- (16) Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av reglerna i detta direktiv till avtal som är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde eller att på annat sätt reglera sådana avtal. Det bör till exempel även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga konsumentskyddet enligt detta direktiv så att det även kommer att omfatta fysiska personer eller juridiska personer som inte är konsumenter i den mening som avses i detta direktiv, såsom icke-statliga organisationer, nystartade företag eller små och medelstora företag.
- (17) Definitionen av begreppet konsument bör omfatta fysiska personer som agerar för ändamål som faller utanför den egna handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamheten. Det bör emellertid även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att, i fall av avtal med dubbla syften, där ett avtal ingås för syften som delvis faller inom och delvis faller utanför personens egen näringsverksamhet och där näringssyftet är så begränsat att det inte dominerar avtalets övergripande sammanhang, avgöra huruvida och på vilka villkor den personen även bör betraktas som konsument.
- (18) Detta direktiv bör tillämpas på varje avtal genom vilket näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten. Plattformleverantörer kan anses vara näringsidkare inom ramen för detta direktiv om de agerar för syften som rör deras egen företagsverksamhet och i egenskap av konsumentens direkta avtalspart för tillhandahållandet av digitalt innehåll eller en digital tjänst. Det bör fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av detta direktiv till att omfatta plattformslleverantörer som inte uppfyller kraven för att anses vara näringsidkare enligt detta direktiv.
- (19) Direktivet bör ta upp problem rörande olika kategorier av digitalt innehåll och digitala tjänster och tillhandahållande av dessa. För att sörja för en snabb teknisk utveckling och bibehålla den framtidssäkrade karaktären hos begreppet digitalt innehåll eller digital tjänst bör detta direktiv omfatta bland annat datorprogram, applikationer, videofiler, ljudfiler, musikfiler, digitala spel, e-böcker eller andra e-publikationer och även digitala tjänster som möjliggör skapande, behandling eller lagring av samt tillgång till data i digital form, inbegripet hyrprogram såsom video- och ljudredning och annan fillagring, ordbehandling eller spel som erbjuds i molnbaserad datortjänstmiljö och sociala medier. Eftersom det finns många olika sätt att tillhandahålla digitalt innehåll och digitala tjänster, exempelvis överföring via ett fysiskt medium, nedladdning via egen utrustning, strömmande via nätet, tillgång till lagringskapacitet för digitalt innehåll eller möjlighet att använda sociala medier, bör detta direktiv vara tillämpligt oavsett vilket medium som används för överföringen av, eller för att ge tillgång till, det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Detta direktiv bör dock inte vara tillämpligt på internetanslutningstjänster.

(20) Detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771⁽¹⁾ bör komplettera varandra. Medan detta direktiv fastställer regler om vissa krav rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, fastställs i direktiv (EU) 2019/771 regler om vissa krav rörande avtal om försäljning av varor. För att tillgodose konsumenternas förväntningar och säkerställa ett tydligt och enkelt regelverk för näringsidkare som tillhandahåller digitalt innehåll bör detta direktiv följaktligen även vara tillämpligt på digitalt innehåll som tillhandahålls på ett fysiskt medium, såsom dvd-skivor, cd-skivor, USB-minnen och minneskort, och på det fysiska mediet i sig, förutsatt att det fysiska mediet uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll. I stället för bestämmelserna i detta direktiv om näringsidkarens skyldighet i fråga om tillhandahållande och om avhjälpan av åtgärder för konsumenten vid uteblivet tillhandahållande bör emellertid bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽²⁾ om skyldigheter med anknytning till varornas leverans och avhjälpan av åtgärder vid utebliven leverans tillämpas. Dessutom bör bestämmelserna i direktiv 2011/83/EU om till exempel ångerrätt och arten av det avtal enligt vilket varorna levereras, också fortsätta att tillämpas på sådana fysiska medier och det digitala innehåll som tillhandahålls på dem. Detta direktiv påverkar inte heller den spridningsrätt som gäller för dessa varor enligt upphovsrättslagstiftningen.

(21) Direktiv (EU) 2019/771 bör tillämpas på avtal om försäljning av varor, inklusive varor med digitala delar. Begreppet varor med digitala delar bör avse varor som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle göra att varorna inte fungerar. Digitalt innehåll eller en digital tjänst som är integrerad eller sammankopplad med varor på detta sätt bör omfattas av tillämpningsområdet för direktiv (EU) 2019/771 om innehållet eller tjänsten tillhandahålls med varorna enligt ett köpeavtal avseende de varorna. Huruvida tillhandahållandet av integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet med säljaren, bör bero på innehållet i detta avtal. Detta bör omfatta integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller integrerade eller sammankopplade digitala tjänster vars tillhandahållande uttryckligen krävs enligt avtalet. Det bör även omfatta de köpeavtal som kan anses omfatta tillhandahållandet av specifikt digitalt innehåll eller en specifik digital tjänst eftersom det är normalt för varor av samma typ och konsumenten rimligen kunde förvänta sig det med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan, inbegripet tillverkaren. Om till exempel en smart-tv enligt reklamen inbegriper en särskild videoapplikation, anses den videoapplikationen ingå i köpeavtalet. Detta bör gälla oavsett om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har förinstallerats i själva varan eller måste laddas ned senare på en annan enhet och endast sammankopplas med varan.

En smarttelefon kan exempelvis levereras med en standardiserad förinstallerad applikation som tillhandahålls enligt köpeavtalet, såsom en applikation för väckarklocka eller en kameraapplikation. Ett annat möjligt exempel kan vara en smartklocka. I det fallet skulle själva klockan anses utgöra varan med digitala delar, som kan fungera endast med en applikation som tillhandahålls enligt köpeavtalet men som måste laddas ned av konsumenten till en smarttelefon; i så fall skulle applikationen vara den sammankopplade digitala delen. Detta bör även gälla om det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten inte tillhandahålls av säljaren själv, utan enligt köpeavtalet tillhandahålls av en tredje part. För att undvika osäkerhet hos både näringsidkare och konsumenter bör direktiv (EU) 2019/771 tillämpas om tvivel råder huruvida tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utgör en del av köpeavtalet. Vidare bör ett konstaterande av bilaterala avtalsmässiga förbindelser mellan säljare och konsument, som tillhandahållandet av det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten utgör en del av, inte påverkas av det faktum att konsumenten ska ge sitt samtycke till ett licensavtal med en tredje part för att kunna utnyttja det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

(22) Om frånvaron av det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten däremot inte gör att varorna inte fungerar eller om konsumenten ingår ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst som inte utgör en del av ett köpeavtal avseende varor med digitala delar, bör det avtalet anses vara separat i förhållande till avtalet om försäljning av varor, även om säljaren fungerar som mellanhand i detta andra avtal med tredjepartsnäringsidkaren, och skulle kunna omfattas av detta direktiv. Om konsumenten t.ex. laddar ned en spelapplikation från en appbutik till en

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 (se sidan 28 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

smarttelefon är avtalet om tillhandahållande av spelapplikationen separat från avtalet om försäljning av själva smarttelefonen. Direktiv (EU) 2019/771 bör därför endast gälla det köpeavtal som avser smarttelefonen, medan tillhandahållandet av spelapplikationen skulle kunna omfattas av det här direktivet om villkoren i det här direktivet är uppfyllda. Ett annat exempel skulle vara vid en uttrycklig överenskommelse om att konsumenten köper en smarttelefon utan något specifikt operativsystem och konsumenten därefter ingår ett avtal om att en tredje part ska tillhandahålla ett operativsystem. I ett sådant fall skulle tillhandahållandet av det separatinköpta operativsystemet inte omfattas av tillämpningsområdet för direktiv (EU) 2019/771, men skulle kunna omfattas av det här direktivets tillämpningsområde, om villkoren i det här direktivet är uppfyllda.

- (23) Digitala värderepresentationer såsom elektroniska kuponger eller e-kuponger används av konsumenterna för att betala för olika varor eller tjänster på den digitala inre marknaden. Sådana digitala värderepresentationer blir allt viktigare i samband med tillhandahållandet av digitalt innehåll eller en digital tjänst och bör därför betraktas som en betalningsmetod i den mening som avses i detta direktiv. Digitala värderepresentationer bör även anses innebära virtuella valutor i den mån de erkänns i nationell rätt. Differentiering beroende på betalningsmetod skulle kunna vara en orsak till diskriminering och utgöra ett omotiverat incitament för företag att övergå till att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst i utbyte mot digitala värderepresentationer. Eftersom digitala värderepresentationer inte har någon annan funktion än att användas som betalningsmetod bör de i sig emellertid inte betraktas som digitalt innehåll eller en digital tjänst i den mening som avses i detta direktiv.
- (24) Digitalt innehåll och digitala tjänster tillhandahålls ofta i sammanhang där konsumenten inte betalar ett pris utan i stället tillhandahåller näringsidkaren personuppgifter. Sådana affärsmodeller används i olika former på en betydande del av marknaden. Det är viktigt att till fullo erkänna att skyddet av personuppgifter är en grundläggande rättighet och att personuppgifter därför inte kan betraktas som en vara, och detta direktiv bör säkerställa att konsumenterna inom ramen för sådana affärsmodeller har rätt till avtalsenliga avhjälpande åtgärder. Detta direktiv bör därför tillämpas på avtal där näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten, och konsumenten tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla personuppgifter. Personuppgifterna skulle kunna tillhandahållas näringsidkaren antingen vid den tidpunkt då avtalet ingås eller vid en senare tidpunkt, till exempel när konsumenten ger samtycke till att näringsidkaren använder personuppgifter som konsumenten kan komma att ladda upp eller skapa med användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Unionsrätten om skydd av personuppgifter innehåller en uttömmande förteckning över rättsliga grunder för laglig behandling av personuppgifter. Detta direktiv bör tillämpas på varje avtal där konsumenten tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla näringsidkaren personuppgifter. Exempelvis bör detta direktiv tillämpas på fall där konsumenten registrerar ett konto på sociala medier och tillhandahåller namn och e-postadress som används för andra syften än att enbart tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller annat än att uppfylla rättsliga krav. Det bör också tillämpas i fall där konsumenten lämnar sitt samtycke till att allt material som utgör personuppgifter, såsom fotografier eller inlägg som konsumenten laddar upp, kommer att kunna behandlas av näringsidkaren i marknadsföringssyfte. Det bör emellertid stå medlemsstaterna fritt att avgöra huruvida villkoren för avtals utformning, befintlighet och giltighet är uppfyllda enligt nationell rätt.
- (25) När digitalt innehåll och digitala tjänster inte tillhandahålls mot ett pris bör detta direktiv inte vara tillämpligt på situationer där näringsidkaren samlar in personuppgifter endast för att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst, eller enbart för att uppfylla rättsliga krav. Sådana situationer kan till exempel innebära fall där registrering av konsumenten är ett krav av säkerhets- och identifieringsskäl enligt tillämplig lagstiftning. Detta direktiv bör inte heller tillämpas på situationer där näringsidkaren endast samlar in metadata såsom information om konsumentens enhet eller webbhistorik, utom när denna situation betraktas som ett avtal enligt nationell rätt. Det bör inte heller tillämpas på situationer där konsumenten, utan att ha ingått ett avtal med en näringsidkare, exponeras för reklam uteslutande i syfte att få tillgång till digitalt innehåll eller en digital tjänst. Det bör dock stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av detta direktiv till sådana situationer eller att på annat sätt reglera sådana situationer som är undantagna från tillämpningsområdet för detta direktiv.
- (26) Detta direktiv bör vara tillämpligt på avtal om utveckling av digitalt innehåll som skräddarsys för konsumentens specifika behov, inklusive skräddarsydd programvara. Detta direktiv bör också vara tillämpligt på tillhandahållande av elektroniska filer som krävs vid visuell modellering i samband med 3D-utskrift av varor, i den mån dessa filer omfattas av definitionen av digitalt innehåll eller digitala tjänster i den mening som avses i detta direktiv. Detta direktiv bör dock inte reglera vare sig rättigheter eller skyldigheter med anknytning till varor som har tillverkats med användning av 3D-skrivarteknik.

- (27) Eftersom detta direktiv bör vara tillämpligt på avtal som avser tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten bör det inte vara tillämpligt på situationer där det huvudsakliga föremålet för avtalet är tillhandahållande av professionella tjänster såsom översättningstjänster, arkitekttjänster, juridiska tjänster eller andra yrkesmässiga rådgivningstjänster, som ofta utförs personligen av näringsidkaren, oberoende av om näringsidkaren använder sig av digitala medel för att framställa resultatet av tjänsten eller leverera eller överföra detta till konsumenten. Det bör inte heller vara tillämpligt på offentliga tjänster såsom tjänster i samband med social trygghet eller offentliga register där de digitala medlen används enbart för att överföra eller kommunicera tjänsten till konsumenten. Direktivet bör inte heller vara tillämpligt på officiella handlingar och andra notariella åtgärder, oavsett om de utförs, registreras, återges eller överförs med hjälp av digitala medel.
- (28) Marknaden för nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, som inte ansluter till allmänt tilldelade nummerresurser, utvecklas snabbt. Under de senaste åren har framväxten av nya digitala tjänster som möjliggör interpersonell kommunikation via internet, t.ex. webbaserad e-post och meddelandetjänster via internet, lett till att fler konsumenter använt sådana tjänster. Av dessa skäl är det nödvändigt att tillhandahålla ett effektivt konsumentskydd med avseende på dessa tjänster. Detta direktiv bör därför vara tillämpligt även på nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster.
- (29) Detta direktiv bör inte tillämpas på hälso- och sjukvård, enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU^(*). Att hälso- och sjukvård inte ingår i detta direktivs tillämpningsområde bör även gälla digitalt innehåll och digitala tjänster som utgör medicintekniska produkter, så som de definieras i rådets direktiv 93/42/EEG^(†) eller 90/385/EEG^(‡) eller Europaparlamentets och rådets direktiv 98/79/EG^(§), i fall där sådana medicintekniska produkter förskrivs eller tillhandahålls av hälso- och sjukvårdspersonal enligt definitionen i direktiv 2011/24/EU. Detta direktiv bör dock tillämpas på digitalt innehåll och digitala tjänster som utgör en medicinteknisk produkt, t.ex. hälsoapplikationer, som konsumenten kan erhålla utan att den förskrivs eller tillhandahålls av hälso- och sjukvårdspersonal.
- (30) Unionsrätt om finansiella tjänster innehåller åtskilliga regler om konsumentskydd. Finansiella tjänster enligt definitionen i tillämplig rätt på det området, i synnerhet Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG^(¶), omfattar även digitalt innehåll och digitala tjänster som är knutna till eller ger tillräde till finansiella tjänster och omfattas därför av skyddet i unionslagsrätten om finansiella tjänster. Avtal om digitalt innehåll eller digitala tjänster som utgör en finansiell tjänst bör därför undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (31) Detta direktiv bör inte tillämpas på digitalt innehåll eller en digital tjänst som tillhandahålls en offentlig publik som en del av ett konstnärligt framförande eller annat evenemang, såsom en digital filmvisning eller en audiovisuell teaterföreställning. Detta direktiv bör emellertid tillämpas om digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahålls en offentlig publik genom signalöverföring, såsom digitala televisionstjänster.
- (32) Fri programvara med öppen källkod, där källkoden öppet delas och där användarna fritt kan tillgå, använda, ändra och på nytt distribuera programvaran eller ändrade versioner av den, kan bidra till forskning och innovation på marknaden för digitalt innehåll och digitala tjänster. För att undvika att det uppstår hinder för en sådan marknadsutveckling bör detta direktiv inte heller tillämpas på fri programvara med öppen källkod, förutsatt att den inte tillhandahålls mot ett pris och att konsumentens personuppgifter används uteslutande för att förbättra programvarans säkerhet, kompatibilitet eller driftskompatibilitet.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (EUT L 88, 4.4.2011, s. 45).

(†) Rådets direktiv 93/42/EEG av den 14 juni 1993 om medicintekniska produkter (EGT L 169, 12.7.1993, s. 1).

(‡) Rådets direktiv 90/385/EEG av den 20 juni 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om aktiva medicintekniska produkter för implantation (EGT L 189, 20.7.1990, s. 17).

(§) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/79/EG av den 27 oktober 1998 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik (EGT L 331, 7.12.1998, s. 1).

(¶) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16).

- (33) Digitalt innehåll och digitala tjänster kombineras ofta med tillhandahållande av varor eller andra tjänster och erbjuds konsumenten inom ett och samma avtal som omfattar ett paket av olika delar, såsom tillhandahållande av digital television och köp av elektronisk utrustning. I sådana fall innehåller avtalet mellan konsumenten och näringsidkaren inslag av ett avtal för tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster men även inslag av andra avtalstyper, såsom avtal om försäljning av varor eller tjänsteavtal. Detta direktiv bör tillämpas endast på de delar av det övergripande avtalet som består av tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Övriga delar av avtalet bör regleras av de regler som gäller för dessa avtal enligt nationell lagstiftning eller, i förekommande fall, andra unionsrättsakter som reglerar en särskild sektor eller ett särskilt ämne. Likaså bör följder som uppsägningen av en del i ett paketavtal kan få för övriga delar av paketavtalet regleras i nationell rätt. För att säkerställa överensstämmelse med de sektorsspecifika bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972⁽¹⁰⁾ som reglerar paketavtal när en näringsidkare erbjuder, i den mening som det direktivet, digitalt innehåll eller en digital tjänst i kombination med en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst eller en internetanslutningstjänst, bör dock bestämmelserna i det här direktivet om ändring av digitalt innehåll inte tillämpas på den del av paketet som gäller digitalt innehåll eller en digital tjänst. De relevanta bestämmelserna i direktiv (EU) 2018/1972 bör i stället tillämpas på paketets samtliga delar, inbegripet det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.
- (34) Detta direktivs bestämmelser om paketavtal bör tillämpas endast i fall där de olika delarna av paketet erbjuds av en och samma näringsidkare till en och samma konsument enligt ett enda avtal. Detta direktiv bör inte påverka nationell lagstiftning som reglerar villkoren enligt vilka ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster kan anses vara kopplat till, eller beroende av, ett annat avtal som konsumenten har ingått med samma eller en annan näringsidkare, de avhjälpande åtgärder som kan vidtas enligt respektive avtal eller de följder som uppsägningen av ett avtal skulle få för det andra avtalet.
- (35) Den affärsmetod som innebär att erbjudanden om digitalt innehåll eller digitala tjänster kombineras med tillhandahållande av varor eller andra tjänster omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden⁽¹¹⁾. Sådana kombinationer är inte i sig förbjudna enligt direktiv 2005/29/EG. Det är emellertid förbjudet om det bedöms vara otillbörligt efter en prövning från fall till fall utifrån de kriterier som fastställs i det direktivet. Unionens konkurrensrätt gör det också möjligt att ta itu med metoder som inbegriper kopplingsförbehåll och paketförsäljning, när de påverkar konkurrenssituationen och skadar konsumenterna.
- (36) Detta direktiv bör inte påverka tillämpningen av annan unionsrätt som reglerar en viss sektor eller ett visst ämne, såsom telekommunikation, e-handel och konsumentskydd. Det bör inte heller påverka unionsrätten eller nationell rätt om upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet portabilitet för innehållstjänster online.
- (37) Utövande av verksamheter som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde kan inbegripa behandling av personuppgifter. Unionslagstiftningen tillhandahåller en övergripande ram för skyddet av personuppgifter. I synnerhet påverkar detta direktiv inte tillämpningen av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹²⁾ och direktiv 2002/58/EG⁽¹³⁾. Den ramen gäller för alla personuppgifter som behandlas i samband med de avtal som omfattas av detta direktiv. Följaktligen bör personuppgifter samlas in eller behandlas på annat sätt endast i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG. Vid konflikt mellan detta direktiv och unionsrätten om skydd av personuppgifter bör den senare ha företräde.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

- (38) Detta direktiv bör inte reglera villkoren för laglig behandling av personuppgifter eftersom den frågan regleras, särskilt, genom förordning (EU) 2016/679. Det innebär att varje behandling av personuppgifter i samband med ett avtal som omfattas av detta direktiv är laglig endast om den är i överensstämmelse med bestämmelserna i förordning (EU) 2016/679 när det gäller de rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter. Om behandlingen av personuppgifter grundar sig på samtycke, i synnerhet enligt artikel 6.1 a i förordning (EU) 2016/679, ska de särskilda bestämmelserna i den förordningen, inbegripet villkoren för att bedöma huruvida samtycket är frivilligt, tillämpas. Detta direktiv bör inte reglera samtyckets giltighet. Förordning (EU) 2016/679 innehåller också omfattande rättigheter när det gäller radering av uppgifter och dataportabilitet. Detta direktiv bör inte påverka tillämpningen av dessa rättigheter, som gäller för alla uppgifter som konsumenten tillhandahåller näringsidkaren eller som näringsidkaren samlar in i samband med avtal som omfattas av detta direktiv och när konsumenten har sagt upp avtalet i enlighet med detta direktiv.
- (39) Rätten till radering och konsumentens rätt att återkalla sitt samtycke till behandling av personuppgifter bör vara fullt ut tillämpliga även i samband med de avtal som omfattas av detta direktiv. Konsumentens rätt att säga upp avtalet i enlighet med detta direktiv bör inte påverka konsumentens rätt enligt förordning (EU) 2016/679 att återkalla sitt samtycke till behandling av vederbörandes personuppgifter.
- (40) Detta direktiv bör inte reglera följderna för de avtal som omfattas av detta direktiv om konsumenten återkallar sitt samtycke till behandling av konsumentens personuppgifter. Sådana följder bör förbli en fråga för nationell rätt.
- (41) Det finns olika metoder för näringsidkaren att tillhandahålla konsumenter digitalt innehåll eller digitala tjänster. Det är lämpligt att fastställa enkla och tydliga regler när det gäller formerna och tidpunkten för föllgörande av den skyldigheten att tillhandahålla, vilket är den huvudsakliga avtalsförpliktelsen för näringsidkaren genom att denne ger konsumenten tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller en digital tjänst. Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör anses ha tillgängliggjorts eller åtkomliggjorts för konsumenten när det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, eller något lämpligt sätt att få tillgång till eller ladda ned innehållet respektive tjänsten, har nått konsumentens sfär och inga ytterligare åtgärder krävs av näringsidkaren för att göra det möjligt för konsumenten att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med avtalet. Med hänsyn till att näringsidkaren i princip inte ansvarar för handlingar eller underlåtenheter från en tredje part som driver en fysisk eller virtuell funktion, till exempel en elektronisk plattform eller en molnlagringsfunktion, som konsumenten väljer för att motta eller lagra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, bör det vara tillräckligt att näringsidkaren tillhandahåller denna tredje part det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Konsumenten kan emellertid inte anses ha valt den fysiska eller virtuella funktionen om denna funktion är under näringsidkarens kontroll eller har ett avtalsmässigt band till näringsidkaren, eller om konsumenten har valt denna fysiska eller virtuella funktion för att motta det digitala innehållet eller den digitala tjänsten men det var det enda alternativ som erbjöds av näringsidkaren för att motta eller få tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.
- Om konsumenten inte kan anses ha valt den fysiska eller virtuella funktionen bör näringsidkaren inte anses ha uppfyllt skyldigheten att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls den fysiska eller virtuella funktionen men konsumenten inte kan motta eller få tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med detta direktiv. I sådana fall bör konsumenten ha tillgång till samma avhjälpande åtgärder som skulle vara tillämpliga om näringsidkaren hade underlåtit att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Med beaktande av tidpunkten för tillhandahållandet bör det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, i enlighet med marknadspraxis och tekniska möjligheter och i syfte att ge en viss flexibilitet, tillhandahållas utan onödigt dröjsmål, såvida inte parterna beslutar något annat till förmån för andra leveransmodeller.
- (42) Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör överensstämma med de krav som näringsidkaren och konsumenten har kommit överens om i avtalet. Innehållet respektive tjänsten bör särskilt överensstämma med den beskrivning, den kvantitet, till exempel det antal musikfiler som kan nås, den kvalitet, till exempel bildupplösningen, det språk och den version som överenskomits i avtalet, och bör även ha de egenskaper som krävs enligt avtalet med avseende på säkerhet, funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet m.m. Kraven i avtalet bör omfatta de krav som härrör från den förhandsinformation som ska ges innan avtalet ingås, som i enlighet med direktiv 2011/83/EU utgör en integrerad del av avtalet. Dessa krav skulle också kunna anges i ett servicenivåavtal, om den typen av avtal enligt tillämplig nationell rätt utgör en del av avtalsförhållandet mellan konsumenten och näringsidkaren.

- (43) Begreppet funktionalitet bör anses avse de sätt på vilka digitalt innehåll eller en digital tjänst kan användas. Exempelvis kan avsaknaden eller förekomsten av tekniska begränsningar, till exempel skydd i form av förvaltning av digitala rättigheter eller regionkodning, kunna påverka möjligheten för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att upprätthålla alla sina funktioner på avsett vis. Begreppet driftskompatibilitet avser huruvida och i vilken utsträckning digitalt innehåll eller en digital tjänst kan fungera med hårdvara eller programvara som skiljer sig från den med vilken digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt används. Framgångsrik funktion skulle exempelvis vara förmågan hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att utbyta information med sådan annan programvara eller hårdvara och att använda den information som utbyts.
- (44) Eftersom digitalt innehåll och digitala tjänster ständigt utvecklas kan näringsidkarna komma överens med konsumenterna om att tillhandahålla uppdateringar och funktioner allteftersom de blir tillgängliga. Det digitala innehållets och de digitala tjänsternas avtalsenlighet bör därför också bedömas med hänsyn till om innehållet eller tjänsterna har uppdaterats på det sätt som anges i avtalet. Underlåtenhet att tillhandahålla uppdateringar enligt avtalet bör anses utgöra bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Dessutom bör felaktiga eller ofullständiga uppdateringar också anses utgöra bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, eftersom det skulle innebära att dessa uppdateringar inte genomförts på det sätt som anges i avtalet.
- (45) För att avtalsenlighet ska föreligga och för att säkerställa att konsumenterna inte berövas sina rättigheter, till exempel när avtalet fastställer mycket låga krav, bör det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte bara uppfylla de subjektiva kraven på avtalsenlighet utan dessutom uppfylla de objektiva kraven på avtalsenlighet som anges i detta direktiv. Avtalsenligheten bör bedömas med hänsyn till bl.a. det ändamål för vilket digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt skulle användas. Innehållet respektive tjänsten bör även besitta de kvaliteter och egenskaper som är normala för digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med tanke på det digitala innehållets eller den digitala tjänstens karaktär, och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts om det digitala innehållets eller den digitala tjänstens specifika egenskaper av eller på uppdrag av näringsidkaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan.
- (46) Skäligheten när det gäller hänvisningar i detta direktiv till vad en person rimligen kan förvänta sig bör bedömas objektivt, med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och ändamål, omständigheterna i fallet och de berörda parternas bruk och sedvänjor. I synnerhet bör vad som anses vara skälig tidsåtgång för att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet bedömas objektivt, med hänsyn till den bristande avtalsenlighetens natur.
- (47) Under den tidsperiod som konsumenten rimligen kan förvänta sig bör näringsidkaren tillhandahålla konsumenten uppdateringar, inbegripet säkerhetsuppdateringar, för att upprätthålla avtalsenligheten och säkerheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Till exempel när det gäller digitalt innehåll eller digitala tjänster vars syfte är tidsbegränsat bör skyldigheten att tillhandahålla uppdateringar begränsas till samma tidsperiod, medan den period under vilken uppdateringar ska tillhandahållas konsumenten för andra typer av digitalt innehåll eller digitala tjänster kan motsvara ansvarsperioden för bristande avtalsenlighet eller sträcka sig längre än den perioden, vilket kan vara fallet särskilt när det gäller säkerhetsuppdateringar. Konsumenten bör fritt kunna välja att installera eller inte installera sådana uppdateringar. En konsument som beslutar att inte installera uppdateringarna bör dock inte förvänta sig upprätthållen avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren bör informera konsumenten om att konsumentens beslut att inte installera uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla det digitala innehållets eller den digitala tjänstens avtalsenlighet, inbegripet säkerhetsuppdateringar, kommer att påverka näringsidkarens avtalsenlighetsansvar för de egenskaper hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vars avtalsenlighet de relevanta uppdateringarna är avsedda att upprätthålla. Detta direktiv bör inte påverka skyldigheter att tillhandahålla säkerhetsuppdateringar enligt unionsrätten eller nationell rätt.
- (48) Förordning (EU) 2016/679 eller annan unionsrätt om uppgiftsskydd bör tillämpas fullt ut på behandling av personuppgifter i samband med avtal som omfattas av detta direktiv. Vidare bör detta direktiv inte påverka de rättigheter, skyldigheter och utomobligatoriska rättsmedel som föreskrivs i förordning (EU) 2016/679. Omständigheter som leder till bristande överensstämmelse med kraven i förordning (EU) 2016/679, inklusive grundläggande principer såsom kraven på uppgiftsminimering, inbyggt uppgiftsskydd och uppgiftsskydd som standard, kan, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, också anses utgöra bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten med subjektiva eller objektiva krav på avtalsenlighet enligt detta

direktiv. Ett exempel kan vara fall där en näringsidkare uttryckligen påtar sig en förpliktelse i avtalet, eller om avtalet kan tolkas på det sättet, vilket också är kopplat till näringsidkarens skyldigheter enligt förordning (EU) 2016/679. I det fallet kan ett sådant avtalsenligt åtagande bli en del av de subjektiva kraven på avtalsenlighet. Ett andra exempel kan vara om bristande överensstämmelse med skyldigheterna enligt förordning (EU) 2016/679 samtidigt kan medföra att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte uppvisar lämplighet för det avsedda ändamålet och därför ger upphov till bristande avtalsenlighet avseende det objektiva kravet på avtalsenlighet, vilket innebär att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska uppvisa lämplighet för de ändamål för vilka digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt skulle användas.

Detta skulle exempelvis vara fallet om näringsidkaren för krypteringsprogramvaror underlåter att genomföra lämpliga åtgärder enligt kraven i förordning (EU) 2016/679 för att säkerställa att personuppgifter beroende på utformningen inte lämnas ut till obehöriga mottagare, vilket gör att krypteringsprogramvaran inte är lämplig för det avsedda ändamålet, dvs. en säker överföring av uppgifter från konsumenten till den avsedda mottagaren. Slutligen kan det finnas fall där näringsidkarens bristande fullgörande av sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2016/679 också kan utgöra bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten med det objektiva krav på avtalsenlighet som innebär att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska ha de egenskaper som är normala för digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig. Om en näringsidkare för en näthandelsapplikation till exempel underlåter att vidta de åtgärder som föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 för att uppnå säker behandling av konsumentens personuppgifter, och konsumentens kreditkortsuppgifter till följd av detta exponeras för sabotageprogram eller spionprogram, skulle den underlåtenheten också kunna utgöra bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i den mening som avses i detta direktiv, eftersom konsumenten rimligen skulle förvänta sig att en sådan tillämpning normalt skulle ha egenskaper som förhindrade utlämnande av betalningsuppgifter. Om de omständigheter som leder till bristande överensstämmelse med kraven i förordning (EU) 2016/679 också innebär bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten avseende subjektiva eller objektiva krav på avtalsenlighet enligt detta direktiv, bör konsumenten ha rätt till de avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som föreskrivs i detta direktiv, såvida inte avtalet redan är ogiltigt eller kan förklaras ogiltigt enligt nationell rätt.

- (49) För att säkerställa tillräcklig flexibilitet bör det vara möjligt för parterna att avvika från de objektiva kraven på avtalsenlighet. En sådan avvikelse bör vara möjlig endast om konsumenten blev särskilt informerad om den och om konsumenten godtar den separat från andra uttalanden eller överenskommelser och genom en aktiv och otvetydig handling. Båda villkoren kan uppfyllas exempelvis genom att konsumenten kryssar i en ruta eller trycker på en knapp eller aktiverar en liknande funktion.
- (50) Vid tillämpning av reglerna i detta direktiv bör näringsidkare använda standarder, öppna tekniska specifikationer, god praxis och uppförandekoder, bland annat med avseende på det maskinläsbara dataformat som vanligen används för att hämta annat innehåll än personuppgifter vilket tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, och bland annat i fråga om säkerhet för informationssystem och digitala miljöer, oavsett om det har fastställts på internationell nivå, på unionsnivå eller på specifik branschnivå. I detta sammanhang kan kommissionen uppmana branschorganisationer och andra representativa organisationer att utarbeta internationella standarder och unionsstandarder och ta fram en uppförandekod som skulle kunna fungera som stöd för ett enhetligt genomförande av detta direktiv.
- (51) Många typer av digitalt innehåll eller digitala tjänster tillhandahålls kontinuerligt under en tidsperiod, exempelvis tillgång till molntjänster. Därför är det nödvändigt att säkerställa avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under hela avtalets löptid. Kortsiktiga avbrott i tillhandahållandet av digitalt innehåll eller digitala tjänster bör behandlas som fall av bristande avtalsenlighet om dessa avbrott är mer än försumbara eller om de är återkommande. Med hänsyn till den regelbundna förbättringen av digitalt innehåll och digitala tjänster, särskilt genom uppdateringar, bör den version av digitalt innehåll eller av en digital tjänst som tillhandahålls konsumenten vara den senaste som fanns tillgänglig vid tidpunkten för ingående av avtalet, såvida inte parterna kommit överens om något annat.
- (52) För att fungera korrekt behöver det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna integreras korrekt i konsumentens hårdvaru- och programvarumiljö. Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst bristande avtalsenlighet som är en följd av en felaktig integration bör betraktas som att själva det digitala innehållet eller den digitala tjänsten brister i avtalsenlighet, om det integrerades av näringsidkaren eller under dennes kontroll, eller av konsumenten enligt näringsidkarens instruktioner för integration, och den felaktiga integrationen berodde på brister i de nödvändiga integrationsinstruktionerna, såsom ofullständighet eller bristande tydlighet som leder till att integrationsanvisningarna blir svåra att använda för genomsnittskonsumenten.

- (53) Begränsningar av konsumentens användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med detta direktiv kan bero på begränsningar ålagda av innehavaren av de immateriella rättigheterna i enlighet med immaterialrätten. Sådana begränsningar kan uppstå till följd av ett licensavtal för slutanvändaren enligt vilket det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls konsumenten. Detta kan vara fallet om exempelvis en slutanvändares licensavtal förbjuder konsumenten att använda vissa inslag som rör funktionaliteten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. En sådan begränsning kan ge upphov till bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten avseende de objektiva krav på avtalsenlighet som fastställs i detta direktiv, om det rör sig om funktioner som vanligtvis förekommer i digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig. I sådana fall bör konsumenten kunna kräva de avhjälpande åtgärder som anges i detta direktiv för den bristande avtalsenligheten gentemot den näringsidkare som tillhandahållit det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren bör kunna undvika sådant ansvar endast genom att uppfylla villkoren för undantag från de objektiva kraven på avtalsenlighet enligt detta direktiv, det vill säga endast om näringsidkaren före ingäendet av avtalet uttryckligen informerar konsumenten om att en viss egenskap hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten avviker från de objektiva kraven på avtalsenlighet och konsumenten uttryckligen och separat har godtagit den avvikelser.
- (54) Rättsliga fel är en särskilt viktig fråga när det gäller digitalt innehåll eller digitala tjänster som omfattas av immateriella rättigheter. Begränsningar av konsumentens användning av det digitala innehållet eller en digital tjänst i enlighet med detta direktiv kan bero på en kränkning av en tredje parts rättigheter. En sådan kränkning kan i praktiken hindra konsumenten från att komma i åtnjutande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller vissa av dess funktioner, exempelvis när konsumenten inte får tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten över huvud taget eller inte lagligen kan göra detta. Detta kan bero på att den tredje parten med fog tvingar näringsidkaren att upphöra med att inkräkta på dessa rättigheter och att inte längre erbjuda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i fråga eller att konsumenten inte kan använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan att bryta mot lagen. I händelse av en kränkning av tredje parts rättigheter som leder till en begränsning som förhindrar eller begränsar användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med de subjektiva och objektiva kraven på avtalsenlighet, bör konsumenten ha rätt till avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet, såvida inte nationell lagstiftning föreskriver att avtalet ska förklaras ogiltigt, eller att det ska upphävas, till exempel för överträdelse av lagstadgad äganderättsgaranti.
- (55) Näringsidkaren bör vara ansvarig gentemot konsumenten vid bristande avtalsenlighet för digitalt innehåll eller digitala tjänster och för varje underlätenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Eftersom digitalt innehåll och digitala tjänster kan tillhandahållas konsumenterna genom ett eller flera enskilda tillhandahållanden eller kontinuerligt under en tidsperiod är det lämpligt att den relevanta tidpunkten med avseende på fastställande av det digitala innehållets eller den digitala tjänstens avtalsenlighet bestäms mot bakgrund av dessa olika typer av tillhandahållanden.
- (56) Digitalt innehåll eller digitala tjänster kan tillhandahållas konsumenterna genom ett enskilt tillhandahållande, till exempel när konsumenterna laddar ner en e-bok och lagrar den på sina personliga enheter. På samma sätt kan tillhandahållandet bestå av en rad sådana enskilda tillhandahållanden, till exempel när konsumenterna får en länk för nedladdning av en ny e-bok varje vecka. Särskiljande för denna kategori av digitalt innehåll eller digitala tjänster är att konsumenterna därefter har möjlighet att få tillgång till och använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten på obestämd tid. I sådana fall bör det digitala innehållets eller den digitala tjänstens avtalsenlighet bedömas vid tidpunkten för tillhandahållandet, och näringsidkaren bör därför hållas ansvarig endast för en bristande avtalsenlighet som föreligger vid tidpunkten för det enskilda tillhandahållandet eller för varje enskilt tillhandahållande. För att säkerställa rättssäkerhet bör näringsidkaren och konsumenterna kunna förlita sig på en harmoniserad minimiperiod under vilken näringsidkaren bör hållas ansvarig för bristande avtalsenlighet. När det gäller avtal som föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör medlemsstaterna säkerställa att näringsidkaren är ansvarig i minst två år från tidpunkten för tillhandahållandet, om näringsidkaren enligt respektive nationell rätt är ansvarig endast för bristande avtalsenlighet som framkommer inom en tidsperiod efter tillhandahållandet.
- (57) Digitalt innehåll eller digitala tjänster kan också tillhandahållas konsumenterna kontinuerligt under en tidsperiod. Kontinuerligt tillhandahållande kan omfatta fall där näringsidkaren gör en digital tjänst tillgänglig för konsumenterna under en viss eller en obestämd tidsperiod, till exempel ett tvåårigt avtal om molnlagring eller ett tillsvidaremedlemskap i en plattform för sociala medier. Särskiljande för denna kategori är att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten är tillgänglig eller åtkomlig för konsumenterna endast under avtalets fastställda löptid eller så länge som tillsvidareavtalet är i kraft. Det är därför motiverat att näringsidkaren i sådana fall bör vara ansvarig endast för bristande avtalsenlighet som uppstår under den tidsperioden. Det bör inte nödvändigtvis krävas

långvarigt tillhandahållande för att det ska vara fråga om kontinuerligt tillhandahållande. När det rör sig om fall som strömmande via nätet av ett videoklipp bör detta betraktas som kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod, oavsett den audiovisuella filens faktiska längd. Fall där specifika delar av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten görs tillgängliga periodiskt eller vid flera tillfällen under avtalets fastställda löptid eller så länge som tillsvidareavtalet är i kraft bör också anses utgöra kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod, till exempel när det i avtalet föreskrivs att en kopia av ett antivirusprogram kan användas i ett år och kommer att uppdateras automatiskt första dagen i varje månad under denna period, eller att näringsidkaren kommer att tillhandahålla uppdateringar varje gång nya inslag i ett digitalt spel blir tillgängliga, och att konsumenterna har tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten endast under avtalets fastställda löptid eller så länge som tillsvidareavtalet är i kraft.

- (58) Det bör stå medlemsstaterna fritt att reglera nationella preskriptionsfrister. Dessa preskriptionsfrister bör dock inte hindra konsumenterna från att åtnjuta sina rättigheter under hela den period då näringsidkaren är ansvarig för bristande avtalsenlighet. Även om detta direktiv därför inte bör innebära att de nationella preskriptionsfristerna harmoniseras, bör det ändå säkerställa att dessa frister gör det möjligt för konsumenterna att utöva sin rätt till avhjälpan åtgärder vid bristande avtalsenlighet som framkommer under den period under vilken näringsidkaren är ansvarig för bristande avtalsenlighet.
- (59) På grund av den särskilda natur och stora komplexitet som kännetecknar digitalt innehåll och digitala tjänster samt näringsidkarens bättre kunskaper och tillgång till know-how, teknisk information och högteknologiskt stöd, har näringsidkaren sannolikt bättre förutsättningar än konsumenten att känna till varför det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna inte tillhandahålls eller inte är avtalsenliga. Näringsidkaren har sannolikt också bättre möjligheter att bedöma huruvida det uteblivna tillhandahållandet eller bristen på avtalsenlighet beror på att konsumentens digitala miljö är inkompatibel med de tekniska kraven för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Även om det ankommer på konsumenten att bevisa bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, bör konsumenten därför inte, i händelse av en tvist, behöva bevisa att den bristande avtalsenligheten förelåg vid tidpunkten för tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller, i händelse av kontinuerligt tillhandahållande, under avtalets löptid.

I stället bör det vara näringsidkarens uppgift att bevisa avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vid den tidpunkten eller under den perioden. Den bevisbördan bör ligga på näringsidkaren vid bristande avtalsenlighet som framkommer inom ett år från tidpunkten för tillhandahållandet, om avtalet föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden, och under avtalets löptid, om avtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod. Om emellertid näringsidkaren visar att konsumentens digitala miljö är oförenlig med de tekniska kraven, som näringsidkaren på ett tydligt och begripligt sätt har informerat konsumenten om före ingåendet av avtalet, bör konsumenten ha bevisbördan för att den bristande avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten förelåg vid tidpunkten för tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om avtalet föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden, eller, om avtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod, under avtalets löptid.

- (60) Utan att det påverkar den grundläggande rätten till skydd för privatlivet, inklusive konfidentialitet vid kommunikation, och skyddet av konsumentens personuppgifter, bör konsumenten samarbeta med näringsidkaren för att näringsidkaren ska kunna kontrollera huruvida orsaken till den bristande avtalsenligheten var konsumentens digitala miljö, med användning av de tekniska medel som är tillgängliga och som är minst ingripande för konsumenten. Detta kan ofta ske genom att näringsidkaren till exempel förses med automatiskt genererade tillbudsrapporter, eller med uppgifter om konsumentens internetuppkoppling. Endast i vederbörligen motiverade undantagsfall, där man efter att ha prövat alla andra metoder inte finner någon annan utväg, kan konsumenter behöva bevilja virtuell tillgång till sin digitala miljö. Om konsumenten inte samarbetar med näringsidkaren och om konsumenten har underrättats om konsekvenserna av att inte samarbeta, bör det emellertid åligga konsumenten att bevisa inte bara den bristande avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, utan också att det inte förelåg avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vid tidpunkten för tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om avtalet föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden eller, om avtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod, under avtalets löptid.
- (61) Om näringsidkaren har underlåtit att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör konsumenten uppmana näringsidkaren att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. I sådana fall bör näringsidkaren agera utan onödigt dröjsmål, eller inom ytterligare en tidsperiod som uttryckligen överenskommit mellan parterna. Med tanke på att digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahålls i digital form,

bör tillhandahållandet i de flesta fall inte kräva någon ytterligare tid för att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillgängliggöras för konsumenten. Därför bör i sådana fall näringsidkarens skyldighet att utan onödigt dröjsmål tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten innebära ett krav på omedelbart tillhandahållande. Om näringsidkaren då underlåter att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör konsumenten ha rätt att häva avtalet. Under särskilda omständigheter, t.ex. när det är uppenbart att näringsidkaren inte kommer att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller om en viss tid för tillhandahållandet är av avgörande betydelse för konsumenten, bör konsumenten ha rätt att häva avtalet utan att först uppmana näringsidkaren att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

- (62) Vid bristande avtalsenlighet bör konsumenter ha rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställda till avtalsenlighet, få ett proportionellt prisavdrag eller häva avtalet.
- (63) Beroende på det digitala innehållets eller den digitala tjänstens tekniska egenskaper bör näringsidkaren tillåtas välja en specifik metod för att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet, exempelvis genom att göra uppdateringar eller göra en ny kopia av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillgänglig för konsumenten.
- (64) Med hänsyn till den mångfald som råder när det gäller digitalt innehåll och digitala tjänster är det inte lämpligt att fastställa fasta tidsfrister för utövandet av rättigheter eller fullgörandet av skyldigheter med anknytning till digitalt innehåll eller digitala tjänster. Sådana tidsfrister skulle inte ta hänsyn till denna mångfald och kunde bli antingen för korta eller för långa, beroende på situationen. Det är därför lämpligare att kräva att digitalt innehåll och digitala tjänster återställs till avtalsenlighet inom skälig tid. Detta krav bör inte hindra parterna från att komma överens om en särskild tidsfrist för att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet. Det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör återställas till avtalsenlighet utan avgift. I synnerhet bör konsumenten inte ådra sig några kostnader i samband med utvecklingen av en uppdatering av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.
- (65) När det rättsligt eller sakligt sett är omöjligt att återställa digitalt innehåll eller digitala tjänster till avtalsenlighet eller om näringsidkaren vägrar att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet eftersom detta skulle medföra oproportionella kostnader för näringsidkaren, eller om näringsidkaren underlåtit att återställa det digitala innehållet eller den digitala till avtalsenlighet inom skälig tid, utan kostnad och utan att förorsaka väsentlig olägenhet för konsumenten, bör konsumenten ha rätt till avhjälpande åtgärder i form av prisavdrag eller hävning av avtalet. I vissa situationer är det motiverat att konsumenten bör ha rätt att omedelbart få avdrag på priset eller häva avtalet, till exempel om näringsidkaren tidigare underlåtit att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet, eller om konsumenten inte kan förväntas upprätthålla förtroendet för näringsidkarens förmåga att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet på grund av den allvarliga bristande avtalsenligheten. Konsumenten bör till exempel ha rätt att direkt kräva att det görs ett prisavdrag eller att avtalet hävs eller om konsumenten har tillhandahållits ett antivirusprogram som i sig är infekterat med virus, vilket vore ett exempel på sådan allvarlig bristande avtalsenlighet. Detsamma bör gälla om det klart framgår att näringsidkaren inte kommer att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten.
- (66) I en situation där konsumenten har rätt till ett avdrag från det pris som betalats för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som tillhandahålls under en tidsperiod bör beräkningen av prisavdraget ta hänsyn till den värdeminskning på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som beror på både bristande avtalsenlighet och den tid under vilken konsumenten inte kunde komma i åtnjutande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten på ett avtalsenligt sätt.
- (67) Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls mot ett pris bör konsumenten kunna häva avtalet endast om den bristande avtalsenligheten inte är ringa. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte tillhandahålls mot ett pris, utan personuppgifter tillhandahålls av konsumenten, bör konsumenten emellertid ha rätt att häva avtalet även i fall där den bristande avtalsenligheten är ringa, eftersom konsumenten då inte har tillgång till prisavdrag som avhjälpande åtgärd. I fall där konsumenten betalar ett pris och tillhandahåller personuppgifter bör konsumenten ha rätt till alla tillgängliga avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet. Under förutsättning att alla andra villkor är uppfyllda bör konsumenten i synnerhet ha rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställda till avtalsenlighet, att få ett prisavdrag i förhållande till de pengar som betalats för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller att få avtalet hävt.

- (68) Om konsumenten häver avtalet bör näringsidkaren återbetala det pris som konsumenten har betalat. Det finns dock ett behov av att balansera konsumenters och näringsidkares berättigade intressen om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls under en tidsperiod och det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna var avtalsenliga endast under en del av den perioden. Vid hävning bör därför konsumenten ha rätt endast till den andel av det betalade priset som motsvarar och står i förhållande till den tid under vilken det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna inte var avtalsenliga. Konsumenten bör också ha rätt till de delar av priset som betalats i förskott för en period som skulle ha återstått efter det att avtalet hävts.
- (69) Om konsumenten tillhandahåller näringsidkaren personuppgifter bör näringsidkaren fullgöra skyldigheterna enligt förordning (EU) 2016/679. Dessa skyldigheter bör fullgöras även i de fall där konsumenten betalar ett pris och tillhandahåller personuppgifter. Vid hävning av avtalet bör näringsidkaren också avhålla sig från att använda något annat innehåll än personuppgifter som tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren. Sådant innehåll kan inbegripa digitala bilder, video- och ljudfiler och innehåll som skapats i mobila enheter. Näringsidkaren bör dock ha rätt att fortsätta att använda det innehåll som tillhandahållits eller skapats av konsumenten i de fall där ett sådant innehåll antingen inte har något annat användningsområde än det digitala innehållet eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren, endast rör konsumentens verksamhet, har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och inte kan delas upp eller endast med oproportionella ansträngningar, eller har genererats gemensamt av konsumenten och andra, och andra konsumenter kan fortsätta att använda det.
- (70) Konsumenten kan avskräckas från att vidta avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet hos digitalt innehåll eller en digital tjänst om konsumenten förvägras tillgång till annat innehåll än personuppgifter vilket konsumenten har tillhandahållit eller skapat genom användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. För att säkerställa att konsumenten åtnjuter ett effektivt skydd i samband med rätten att häva avtalet, bör näringsidkaren på konsumentens begäran göra sådant innehåll tillgängligt för konsumenten efter hävningen av avtalet.
- (71) Konsumenten bör ha rätt att hämta innehållet inom skälig tid, utan hinder från näringsidkaren, i ett allmänt brukat maskinläsbart format och utan avgift, med undantag av kostnader som förorsakas av konsumentens egen digitala miljö, till exempel kostnaderna för en nätverksanslutning, då de inte är specifikt knutna till hämtningen av innehållet. Näringsidkarens skyldighet att tillhandahålla sådant innehåll bör dock inte gälla om innehållet endast har det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som användningsområde, eller endast rör konsumentens verksamhet vid användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, eller har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och inte kan delas upp eller endast med oproportionella ansträngningar. I sådana fall är innehållet inte av någon betydande praktisk nytta eller av något betydande praktiskt intresse för konsumenten, samtidigt som hänsyn också tas till näringsidkarens intressen. Dessutom bör näringsidkarens skyldighet att för konsumenten vid hävning av avtalet tillgängliggöra innehåll som inte är personuppgifter och som har tillhandahållits eller skapats av konsumenten, inte påverka näringsidkarens rätt att inte lämna ut visst innehåll i enlighet med tillämplig rätt.
- (72) Om avtalet hävs bör konsumenten inte vara skyldig att betala för användning av det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna under perioder då det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna inte var avtalsenliga, eftersom detta skulle fränta konsumenten ett effektivt skydd. Konsumenten bör emellertid även avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för tredje parter, till exempel genom att radera det digitala innehållet eller varje användbar kopia eller på annat sätt hindra tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.
- (73) Principen om näringsidkarens skadeståndsansvar är ett väsentligt inslag i avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Därför bör konsumenten ha rätt att begära ersättning för förlust som orsakats av bristande avtalsenlighet eller underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna. Skadeståndet bör i största möjliga utsträckning försätta konsumenten i den position som denne skulle ha befunnit sig i om det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna hade tillhandahållits i vederbörlig ordning och varit avtalsenliga. Eftersom en sådan rätt till skadestånd redan finns i alla medlemsstater bör detta direktiv inte påverka tillämpningen av nationella regler om ersättning till konsumenter för skada till följd av överträdelse av de reglerna.
- (74) Detta direktiv bör också behandla ändringar, såsom uppdateringar och uppgraderingar, som näringsidkare utför av det digitala innehållet eller den digitala tjänst som tillhandahålls eller tillgängliggörs för konsumenten under en tidsperiod. Med tanke på den snabba utvecklingen av digitalt innehåll och digitala tjänster, kan sådana uppdateringar, uppgraderingar eller liknande ändringar vara nödvändiga och ofta vara till fördel för konsumenten. Vissa

av dessa ändringar, som t.ex. kan vara stipulerade som uppdateringar i avtalet, kan utgöra en del av det avtalsmässiga åtagandet. Andra ändringar kan behövas för uppfyllandet av de objektiva kraven på det digitala innehållets eller den digitala tjänstens överensstämmelse enligt detta direktiv. Ytterligare andra ändringar, som skulle avvika från de objektiva kraven på avtalsenlighet och som kan förutses när avtalet ingås, skulle behöva godkännas uttryckligen av konsumenten när avtalet ingås.

- (75) Utöver de ändringar som syftar till att upprätthålla avtalsenlighet bör näringsidkaren på vissa villkor ha rätt att ändra egenskaper i det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna, förutsatt att det i avtalet ges ett giltigt skäl till en sådan ändring. Sådana giltiga skäl skulle kunna omfatta fall när ändringen är nödvändig för att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska kunna anpassas till en ny teknisk miljö eller till ett ökat antal användare, eller andra viktiga operativa skäl. Dessa ändringar är ofta till fördel för konsumenten, eftersom de förbättrar det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Följaktligen bör avtalsparterna kunna inkludera klausuler i avtalet som gör det möjligt för näringsidkaren att göra ändringar. I syfte att uppnå en avvägning mellan konsumenternas och företagets intressen bör en sådan möjlighet för näringsidkaren kopplas till en rätt för konsumenten att häva ett avtal när dessa ändringar påverkar användningen av eller tillgången till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten negativt mer än i endast obetydlig utsträckning. Den utsträckning i vilken ändringarna påverkar konsumentens användning av eller tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten bör bedömas objektivt, med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och syfte och till den kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet och andra centrala egenskaper som är normala för digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ. De regler som föreskrivs i detta direktiv om sådana uppdateringar, uppgraderingar eller liknande ändringar bör dock inte avse situationer där parterna ingår ett nytt avtal om tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, till exempel som en följd av att en ny version av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten distribueras.
- (76) Konsumenter bör informeras om ändringar på ett klart och begripligt sätt. Om en ändring påverkar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten negativt mer än i endast obetydlig utsträckning, bör konsumenten informeras på ett sätt som gör det möjligt att lagra informationen på ett varaktigt medium. Ett varaktigt medium bör göra det möjligt för konsumenten att lagra informationen så länge det behövs för att kunna skydda konsumentens från förbindelsen med näringsidkaren härrörande intressen. Sådana medier bör särskilt omfatta papper, dvd-skivor, cd-skivor, USB-minnen, minneskort, hårddiskar och e-postmeddelanden.
- (77) Om en ändring påverkar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten negativt mer än i endast obetydlig utsträckning, bör konsumenten till följd av en sådan ändring ha rätt att häva avtalet utan avgift. Alternativt kan näringsidkaren besluta att göra det möjligt för konsumenten att fortsätta ha tillgång till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ytterligare kostnad utan ändringen och i enlighet med avtalet, i vilket fall konsumenten inte bör ha rätt att häva avtalet. Om det digitala innehåll eller de digitala tjänster som näringsidkaren gjort det möjligt för konsumenten att upprätthålla inte längre är avtalsenliga avseende de subjektiva och objektiva kraven på avtalsenlighet, bör dock konsumenten ha rätt till de avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som föreskrivs i detta direktiv. Om kraven för en sådan ändring enligt detta direktiv inte är uppfyllda och ändringen leder till bristande avtalsenlighet, bör konsumentens rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställda till avtalsenlighet, att få ett prisavdrag eller att få avtalet hävt i enlighet med detta direktiv kvarstå oförändrad. Om bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten uppstår efter en ändring men utan att det beror på ändringen bör konsumenten likaledes fortsätta att ha rätt till avhjälpande åtgärder enligt detta direktiv vid bristande avtalsenlighet med avseende på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i fråga.
- (78) Om det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls konsumenten brister i avtalsenlighet beror detta ofta på en av transaktionerna i en kedja, som länkar den ursprungliga formgivaren till den slutliga näringsidkaren. Den slutliga näringsidkaren bör vara ansvarig gentemot konsumenten vid bristande avtalsenlighet, men det är viktigt att se till att näringsidkaren har lämpliga rättigheter gentemot olika personer i transaktionskedjan, för att ha täckning för ansvaret gentemot konsumenten. Dessa rättigheter bör begränsas till kommersiella transaktioner och de bör därför inte omfatta situationer där näringsidkaren är ansvarig gentemot konsumenten för den bristande avtalsenligheten hos digitalt innehåll eller en digital tjänst som består av eller bygger på fri programvara med öppen källkod som en person i tidigare led i transaktionskedjan tillhandahållit utan betalning av ett pris som motprestation. Det bör dock ankomma på medlemsstaterna att i tillämplig nationell rätt identifiera de personer i transaktionskedjan till vilka den slutliga näringsidkaren kan vända sig, och formerna och villkoren för sådana åtgärder.

- (79) Personer eller organisationer som enligt nationell rätt anses ha ett berättigat intresse av att tillvarata konsumenternas rättigheter i avtalsförhållanden och avseende uppgiftsskydd bör ges möjlighet att inleda förfaranden för att säkerställa att de nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv tillämpas, inför domstol eller hos en förvaltningsmyndighet med behörighet att fatta beslut som rör klagomål eller att inleda lämpliga rättsliga förfaranden.
- (80) Ingenting i detta direktiv bör påverka tillämpningen av internationellt privaträttsliga regler, särskilt Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 593/2008⁽⁴⁾ och (EU) nr 1215/2012⁽⁵⁾.
- (81) Bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394⁽⁶⁾ bör ändras, så att en hänvisning till detta direktiv införs i syfte att underlätta det gränsöverskridande samarbetet om tillämpningen av detta direktiv.
- (82) Bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG⁽⁷⁾ bör ändras, så att en hänvisning till det här direktivet införs i syfte att säkerställa att konsumentkollektivets intressen, såsom de fastställs i det här direktivet, tillvaratas.
- (83) Konsumenterna bör kunna dra nytta av sina rättigheter enligt detta direktiv så snart motsvarande nationella införlivandeåtgärder blir tillämpliga. Därför bör de nationella införlivandeåtgärderna också tillämpas på avtal på obestämd tid eller med fastställd löptid vilka ingåtts före tillämpningsdagen och föreskriver tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster under en tidsperiod, antingen kontinuerligt eller genom en rad enskilda tillhandahållanden, men endast när det gäller det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls från och med den dag då de nationella införlivandeåtgärderna börjar tillämpas. I syfte att säkerställa en avvägning mellan konsumenternas och näringsidkarnas berättigade intressen bör de nationella åtgärder som införlivar bestämmelserna i detta direktiv om ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och rätten till avhjälpan åtgärder tillämpas endast på avtal som ingåtts efter tillämpningsdagen enligt detta direktiv.
- (84) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽⁸⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstifaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (85) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001⁽⁹⁾ och avgav ett yttrande den 14 mars 2017⁽¹⁰⁾.
- (86) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att på ett konsekvent sätt motverka avtalsrättsliga hinder för tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster och samtidigt förhindra rättslig fragmentering, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva, utan snarare, av skäl som syftar till att säkerställa den övergripande samstämmigheten hos de nationella lagstiftningarna genom harmoniserade avtalsrättsliga regler som också skulle underlätta samordnade tillsynsåtgärder, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (87) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna och friheterna och iaktar de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, inbegripet de som anges i artiklarna 16, 38 och 47.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 345, 27.12.2017, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbudsfröreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 1.5.2009, s. 30).

⁽⁸⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽¹⁰⁾ EUT C 200, 23.6.2017, s. 10.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att bidra till en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå genom att fastställa gemensamma regler om vissa krav rörande avtal mellan näringsidkare och konsumenter om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, särskilt regler om

- digitalt innehålls eller en digital tjänsts avtalsenlighet,
- avhjälpande åtgärder vid brist på sådan avtalsenlighet eller uteblivet tillhandahållande och formerna för att vidta dessa åtgärder, och
- ändring av digitalt innehåll eller en digital tjänst.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *digitalt innehåll*: data som framställs och tillhandahålls i digital form,
2. *digital tjänst*:
 - a) en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller
 - b) en tjänst som gör det möjligt att utbyta eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form som laddas upp eller skapas av konsumenten eller andra användare av den tjänsten,
3. *varor med digitala delar*: alla lösa saker som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle göra att varorna inte fungerar,
4. *integration*: sammankoppling och integrering av digitalt innehåll eller en digital tjänst med de olika komponenterna i konsumentens digitala miljö, så att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kan användas i enlighet med kraven för avtalsenlighet som föreskrivs i detta direktiv,
5. *näringsidkare*: en fysisk eller en juridisk person, antingen privatägt eller offentligägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för den fysiska eller juridiska personens handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamhet samt varje person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning, med avseende på avtal som omfattas av detta direktiv,
6. *konsument*: varje fysisk person som, i samband med avtal som omfattas av detta direktiv, agerar för ändamål som faller utanför den egna handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamheten,
7. *pris*: penningbelopp eller en digital värderrepresentation som ska betalas som motprestation för tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst,
8. *personuppgifter*: personuppgifter enligt definitionen i artikel 4 led 1 i förordning (EU) 2016/679,
9. *digital miljö*: hårdvara, programvara och eventuella nätanslutningar som används av konsumenten för åtkomst till eller användning av digitalt innehåll eller en digital tjänst,
10. *kompatibilitet*: kapaciteten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att fungera med hårdvara eller programvara med vilken digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt används, utan att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten behöver konverteras,

11. *funktionalitet*: kapaciteten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att fungera på avsett vis,
12. *driftskompatibilitet*: kapaciteten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten att fungera med annan hårdvara eller programvara än den med vilken digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt används,
13. *varaktigt medium*: varje medel som gör det möjligt för konsumenten eller näringsidkaren att bevara information som riktas till vederbörande personligen på sådant sätt att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och att den bevarade informationen kan återges oförändrad.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på varje avtal där näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten och konsumenten betalar eller åtar sig att betala ett pris.

Detta direktiv ska också tillämpas där näringsidkaren tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla digitalt innehåll eller en digital tjänst till konsumenten och konsumenten tillhandahåller eller åtar sig att tillhandahålla personuppgifter till näringsidkaren, utom när de personuppgifter som konsumenten tillhandahåller behandlas av näringsidkaren enbart för att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med detta direktiv, eller för att göra det möjligt för näringsidkaren att uppfylla de rättsliga krav som gäller för näringsidkaren, och näringsidkaren inte behandlar uppgifterna för något annat ändamål.

2. Detta direktiv ska även tillämpas i fall där digitalt innehåll eller en digital tjänst utvecklets i enlighet med konsumentens anvisningar.

3. Med undantag för artiklarna 5 och 13 ska detta direktiv även tillämpas på varje fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll.

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på digitalt innehåll som är integrerat eller sammankopplat med varor, eller digitala tjänster som är integrerade eller sammankopplade med varor, i den mening som avses i artikel 2 led 3, och som tillhandahålls med varorna enligt ett köpeavtal avseende varorna, oavsett om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls av säljaren eller av en tredje part. Om tvivel råder om huruvida tillhandahållandet av ett integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten anses omfattas av köpeavtalet.

5. Detta direktiv ska inte tillämpas på avtal om

- a) tillhandahållande av andra tjänster än digitala tjänster, oberoende av om näringsidkaren använder sig av digitala formulär eller medel för att framställa resultatet av tjänsten eller leverera eller överföra det till konsumenten,
- b) elektroniska kommunikationstjänster enligt definitionen i artikel 2 led 4 i direktiv (EU) 2018/1972, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster enligt definitionen i artikel 2 led 7 i det direktivet,
- c) hälso- och sjukvård enligt definitionen i artikel 3 a i direktiv 2011/24/EU,
- d) speltjänster i form av tjänster som innebär att penningvärdens satsas på hasardspel, inbegripet spel med inslag av skicklighet, såsom lotterier, kasinospel, pokerspel och vadhållning, på elektronisk eller annan teknisk väg för att underlätta kommunikation och på individuell begäran av en tjänstemottagare,
- e) finansiella tjänster enligt definitionen i artikel 2 b i direktiv 2002/65/EG,
- f) fri programvara med öppen källkod som näringsidkaren tillhandahållit och där konsumenten inte betalar ett pris och de personuppgifter som konsumenten tillhandahåller behandlas av näringsidkaren enbart för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos den specifika programvaran,
- g) tillhandahållande av digitalt innehåll om innehållet görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring som en del av ett framförande eller evenemang, såsom digitala filmvisningar,

h) digitalt innehåll som tillhandahålls av offentliga myndigheter i medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG⁽²⁾.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 i denna artikel ska detta direktiv, när ett och samma avtal mellan samma näringsidkare och samma konsument i ett paket innefattar inslag av tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst och inslag av tillhandahållande av andra tjänster eller varor, endast tillämpas på de delar av avtalet som gäller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Artikel 19 i detta direktiv ska inte tillämpas om ett paket i den mening som avses i direktiv (EU) 2018/1972 omfattar delar av en internetanslutningstjänst enligt definitionen i artikel 2 led 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120⁽³⁾ eller en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst enligt definitionen i artikel 2 led 6 i direktiv (EU) 2018/1972.

Utan att det påverkar artikel 107.2 i direktiv (EU) 2018/1972, ska de följder som uppsägningen av en del av ett paketavtal kan ha på de övriga delarna av paketavtalet regleras i nationell rätt.

7. Om en bestämmelse i detta direktiv strider mot en bestämmelse i en annan unionsakt som reglerar en särskild sektor eller ett särskilt ämne, ska bestämmelsen i den andra unionsakten ha företräde framför detta direktiv.

8. Unionsrätten om skydd av personuppgifter är tillämplig på alla personuppgifter som behandlas i samband med de avtal som avses i punkt 1.

Detta direktiv påverkar, i synnerhet, inte tillämpningen av förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG. Om bestämmelserna i detta direktiv står i strid med unionsrätten om skydd av personuppgifter har den senare företräde.

9. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av unionsrätt och nationell rätt om upphovsrätt och närstående rättigheter, inklusive Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG⁽⁴⁾.

10. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas frihet att reglera allmänna avtalsrättsliga aspekter, såsom regler om avtals utformning, giltighet, ogiltighet eller verkningar, inbegripet konsekvenserna av hävning av ett avtal, i den mån de inte regleras i detta direktiv, eller rätten till skadestånd.

Artikel 4

Harmoniseringsnivå

Medlemsstaterna ska inte behålla eller införa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som avviker från bestämmelserna i detta direktiv, inklusive strängare eller mindre stränga bestämmelser som ger en annan konsumentskyddsnivå, såvida inget annat föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 5

Tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

1. Näringsidkaren ska tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till konsumenten. Såvida inte parterna har kommit överens om något annat ska näringsidkaren tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan onödigt dröjsmål efter avtalets ingående.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 345, 31.12.2003, s. 90).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande den öppna internetanslutning och slutkonsumentuppgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012 (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

2. Näringsidkaren ska anses ha fullgjort sin tillhandahållandeskyldighet när
 - a) konsumenten, eller den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten valt för ändamålet, ges tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det digitala innehållet,
 - b) den digitala tjänsten görs tillgänglig för konsumenten eller för den fysiska eller virtuella funktion som konsumenten har valt för ändamålet.

Artikel 6

Det digitala innehållets eller den digitala tjänstens avtalsenlighet

Näringsidkaren ska tillhandahålla konsumenten digitalt innehåll eller en digital tjänst som uppfyller kraven i artiklarna 7, 8 och 9, i tillämpliga fall, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.

Artikel 7

Subjektiva krav på avtalsenlighet

För att vara avtalsenliga ska det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna i förekommande fall särskilt

- a) uppfylla kraven på beskrivning, kvantitet och kvalitet samt besitta funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet och andra egenskaper i enlighet med avtalet,
- b) uppvisa lämplighet för det särskilda ändamål för vilket konsumenten behöver innehållet respektive tjänsten och som konsumenten informerade näringsidkaren om senast vid tidpunkten för avtalets ingående och som näringsidkaren har godtagit,
- c) levereras tillsammans med alla tillbehör, instruktioner, bland annat om installation, och allt kundstöd som föreskrivs i avtalet, och
- d) uppdateras i enlighet med avtalet.

Artikel 8

Objektiva krav på avtalsenlighet

1. Utöver att uppfylla eventuella subjektiva krav på avtalsenlighet, ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten
 - a) lämpa sig för de ändamål för vilka digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ normalt skulle användas, i tillämpliga fall med beaktande av behäftlig unionsrätt och nationell rätt, tekniska standarder eller, i avsaknad av sådana tekniska standarder, tillämpliga sektorspecifika branschregler,
 - b) vara av den kvantitet och kvalitet och besitta de egenskaper, inbegripet den funktionalitet, kompatibilitet, tillgänglighet, kontinuitet och säkerhet, som är normala för digitalt innehåll eller digitala tjänster av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med tanke på det digitala innehållets eller den digitala tjänstens karaktär, med beaktande av offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av näringsidkaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan, i synnerhet i reklam eller på märkningen, om inte näringsidkaren visar att
 - i) näringsidkaren inte kände till, och rimligen inte kunde känna till, det offentliga uttalandet i fråga,
 - ii) det offentliga uttalandet hade korrigerats vid tidpunkten för avtalets ingående på samma sätt som, eller på ett jämförbart sätt som, uttalandet gjorts, eller
 - iii) beslutat att förvärva det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte kunde ha påverkats av det offentliga uttalandet,
 - c) i tillämpliga fall tillhandahållas tillsammans med de tillbehör och instruktioner som konsumenten rimligen kan förvänta sig att få, och
 - d) överensstämmer med de eventuella försöks- eller förhandsversioner av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som näringsidkaren gjort tillgängliga före avtalets ingående.

2. Näringsidkaren ska säkerställa att konsumenten informeras om och tillhandahålls uppdateringar, inbegripet säkerhetsuppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den tidsperiod som
- a) det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt avtalet, om avtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod, eller
- b) konsumenten rimligen kan förvänta sig, med tanke på det digitala innehållets eller den digitala tjänstens typ och ändamål och med beaktande av omständigheterna och avtalets natur, om avtalet föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden.
3. Om konsumenten underlåter att inom skäligen tid installera uppdateringar som näringsidkaren tillhandahållit i enlighet med punkt 2 ska näringsidkaren inte vara ansvarig för någon bristande avtalsenlighet som följer enbart av bristen på den relevanta uppdateringen, förutsatt att
- a) näringsidkaren informerat konsumenten om att uppdateringen finns tillgänglig och om konsekvenserna av konsumentens underlåtenhet att installera den, och
- b) konsumentens underlåtenhet att installera uppdateringen eller konsumentens felaktiga installation av den inte berodde på brister i de installationsanvisningar som näringsidkaren tillhandahållit.
4. Om avtalet föreskriver ett kontinuerligt tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst under en tidsperiod ska det föreliggande avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under hela denna period.
5. Bristande avtalsenlighet i den mening som avses i punkt 1 eller 2 ska inte anses föreliggande om konsumenten vid avtalets ingående särskilt informerats om att en särskild egenskap i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten avvek från de objektiva krav på avtalsenlighet som anges i punkt 1 eller 2, och konsumenten uttryckligen och separat godtog den avvikelserna vid avtalets ingående.
6. Såvida inte parterna har kommit överens om något annat ska digitalt innehåll eller en digital tjänst tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig vid den tidpunkt då avtalet ingicks.

Artikel 9

Felaktig integration av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Eventuell bristande avtalsenlighet till följd av felaktig integration av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i konsumentens digitala miljö ska betraktas som bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten om

- a) det digitala innehållet eller den digitala tjänsten integrerades av näringsidkaren eller under näringsidkarens ansvar, eller
- b) det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle integreras av konsumenten och den felaktiga integrationen berodde på brister i de integrationsinstruktioner som tillhandahållits av näringsidkaren.

Artikel 10

Tredje parts rättigheter

Om en begränsning till följd av en kränkning av en rättighet som tillkommer en tredje part, särskilt immateriella rättigheter, förhindrar eller begränsar användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artiklarna 7 och 8, ska medlemsstaterna säkerställa att konsumenten har rätt till de avhjäljande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som föreskrivs i artikel 14, såvida det inte i nationell lagstiftning föreskrivs att avtalet om tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska förklaras ogiltigt eller upphävas i sådana fall.

Artikel 11

Näringsidkarens ansvar

1. Näringsidkaren ska vara ansvarig för varje underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artikel 5.

2. Om ett avtal föreskriver ett enskilt tillhandahållande eller en rad enskilda tillhandahållanden ska näringsidkaren vara ansvarig för all bristande avtalsenlighet enligt artiklarna 7, 8 och 9 som föreligger vid tidpunkten för tillhandahållandet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8.2 b.

Om näringsidkaren enligt nationell rätt är ansvarig endast för en bristande avtalsenlighet som framkommer inom en tidsperiod efter tillhandahållandet, ska denna period vara minst två år från tidpunkten för tillhandahållandet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8.2 b.

Om de rättigheter som fastställs i artikel 14 enligt nationell rätt också är, eller enbart är, föremål för en preskriptionsfrist, ska medlemsstaterna säkerställa att den preskriptionsfristen gör det möjligt för konsumenterna att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 14 vid bristande avtalsenlighet som föreligger vid den tidpunkt som anges i första stycket och som framkommer inom den tidsperiod som anges i andra stycket.

3. Om kontinuerligt tillhandahållande under en tidsperiod föreskrivs i avtalet ska näringsidkaren ansvara för bristande avtalsenlighet enligt artiklarna 7, 8 och 9 som uppstår eller framkommer inom den tidsperiod då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt avtalet.

Om de rättigheter som fastställs i artikel 14 enligt nationell rätt också är, eller enbart är, föremål för en preskriptionsfrist, ska medlemsstaterna säkerställa att den preskriptionsfristen gör det möjligt för konsumenterna att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 14 vid bristande avtalsenlighet som uppstår eller framkommer under den tidsperiod som avses i första stycket.

Artikel 12

Bevisbörd

1. Bevisbördan med avseende på om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahållits i enlighet med artikel 5 ska åvila näringsidkaren.

2. I de fall som avses i artikel 11.2 ska bevisbördan med avseende på avtalsenligheten hos det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits vid tidpunkten för tillhandahållandet åvila näringsidkaren för en bristande avtalsenlighet som framkommer inom ett år från den tidpunkt då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahölls.

3. I de fall som avses i artikel 11.3 ska bevisbördan med avseende på avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inom den period under vilken det digitala innehållet eller den digitala tjänsten kommer att tillhandahållas enligt avtalet åvila näringsidkaren avseende en bristande avtalsenlighet som framkommer inom den perioden.

4. Punkterna 2 och 3 ska inte tillämpas om näringsidkaren visar att konsumentens digitala miljö inte är förenlig med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och näringsidkaren har informerat konsumenten om dessa krav på ett klart och begripligt sätt innan avtalet ingicks.

5. Konsumenten ska så långt det rimligen är möjligt och nödvändigt samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om orsaken till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens bristande avtalsenlighet vid den tidpunkt som anges i artikel 11.2 eller 11.3, beroende på vad som är tillämpligt, står att finna i konsumentens digitala miljö. Denna skyldighet att samarbeta ska vara begränsad till de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten. Om konsumenten underlåter att samarbeta, och om näringsidkaren på ett tydligt och begripligt sätt har informerat konsumenten om dessa krav innan avtalet ingicks, ska bevisbördan vad gäller huruvida den bristande avtalsenligheten förelåg vid den tidpunkt som anges i artikel 11.2 eller 11.3, beroende på vad som är tillämpligt, åvila konsumenten.

Artikel 13

Avhjälpande åtgärder vid underlåtenhet att tillhandahålla

1. Om näringsidkaren har underlåtit att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artikel 5 ska konsumenten uppmana näringsidkaren att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Om näringsidkaren då inte tillhandahåller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan onödigt dröjsmål eller inom en ytterligare tidsperiod som parterna uttryckligen kommit överens om, ska konsumenten ha rätt att häva avtalet.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas och konsumenten ska ha rätt att omedelbart häva avtalet om
- näringsidkaren har meddelat, eller det framgår lika tydligt av omständigheterna, att näringsidkaren inte kommer att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten,
 - konsumenten och näringsidkaren har kommit överens om, eller det framgår av omständigheterna i samband med avtalets ingående, att en viss tidpunkt för tillhandahållandet är viktig för konsumenten och näringsidkaren underlåter att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten senast eller vid denna tidpunkt.
3. Om konsumenten häver avtalet enligt punkt 1 eller 2 i denna artikel ska artiklarna 15–18 tillämpas i enlighet med detta.

Artikel 14

Avhjälpan åtgärder vid bristande avtalsenlighet

- Vid bristande avtalsenlighet ska konsumenten ha rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställas till avtalsenlighet, att få ett proportionellt prisavdrag eller att häva avtalet på de villkor som anges i denna artikel.
- Konsumenten ska ha rätt att få det digitala innehållet eller de digitala tjänsterna återställas till avtalsenlighet, såvida inte detta skulle vara omöjligt eller skulle ge upphov till oproportionellt höga kostnader för näringsidkaren med beaktande av samtliga omständigheter i fallet, inbegripet
 - det värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft om det inte hade förelagat någon bristande avtalsenlighet, och
 - betydelsen av den bristande avtalsenligheten.
- Näringsidkaren ska återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet enligt punkt 2 inom skälig tid från den tidpunkt då näringsidkaren har underrättats av konsumenten om bristen på avtalsenlighet, kostnadsfritt och utan att det innebär någon väsentlig olägenhet för konsumenten, med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens natur och det ändamål för vilket konsumenten behövde det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.
- Konsumenten ska i samtliga följande fall ha rätt antingen till ett proportionellt prisavdrag i enlighet med punkt 5 om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls mot betalning av ett pris, eller att häva avtalet i enlighet med punkt 6:
 - Åtgärden att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet är omöjlig eller oproportionell i enlighet med punkt 2.
 - Näringsidkaren har inte återställt det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet i enlighet med punkt 3.
 - Bristande avtalsenlighet framkommer trots näringsidkarens försök att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet.
 - Den bristande avtalsenligheten är så allvarlig att det är motiverat att omedelbart göra ett prisavdrag eller häva avtalet.
 - Näringsidkaren har meddelat, eller det framgår klart av omständigheterna, att näringsidkaren inte kommer att återställa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten till avtalsenlighet inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten.
- Prisavdraget ska stå i proportion till värdeminskningen på det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls konsumenten jämfört med det värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha om det hade förelagat avtalsenlighet hos innehållet eller tjänsten.

Om det i avtalet anges att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas under en tidsperiod mot betalning av ett pris, ska prisavdraget avse den del av tidsperioden under vilken det inte förelåg avtalsenlighet hos digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

6. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls mot betalning av ett pris ska konsumenten ha rätt att häva avtalet endast om den bristande avtalsenligheten inte är ringa. Bevisbördan med avseende på om den bristande avtalsenligheten är ringa ska åvila näringsidkaren.

Artikel 15

Utövande av rätten att häva avtalet

Konsumenten ska utöva rätten att häva avtalet genom ett uttalande till näringsidkaren där konsumenten ger uttryck för sitt beslut att häva avtalet.

Artikel 16

Näringsidkarens skyldigheter vid hävning av avtal

1. Vid hävning av avtalet ska näringsidkaren återbetala alla belopp som erlagts i enlighet med avtalet till konsumenten.

I de fall där avtalet föreskriver att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas under en tidsperiod mot betalning av ett pris och det förelåg avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en tidsperiod som föregick hävningen av avtalet ska näringsidkaren till konsumenten återbetala endast den andel av det betalade priset som motsvarar och står i förhållande till den tid under vilken det inte förelåg avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, och en eventuell del av priset som konsumenten erlagt i förskott för en eventuell avtalsperiod som skulle ha återstått om avtalet inte hade hävts.

2. Näringsidkaren ska fullgöra de skyldigheter i fråga om konsumentens personuppgifter som är tillämpliga enligt förordning (EU) 2016/679.

3. Näringsidkaren ska avhålla sig från att använda något annat innehåll än personuppgifter som tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren, med undantag för innehåll som

- a) inte har något annat användningsområde än det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren,
- b) endast rör konsumentens verksamhet vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren,
- c) har aggregerats med andra uppgifter av näringsidkaren och inte kan delas upp eller endast med oproportionella ansträngningar, eller
- d) har genererats gemensamt av konsumenten och andra, och andra konsumenter kan fortsätta att använda innehållet.

4. Med undantag för de situationer som avses i punkt 3 a, b eller c ska näringsidkaren, på konsumentens begäran, för konsumenten tillgängliggöra annat innehåll än personuppgifter, som tillhandahållits eller skapats av konsumenten vid användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahållits av näringsidkaren.

Konsumenten ska ha rätt att hämta detta digitala innehåll kostnadsfritt, utan hinder från näringsidkarens sida, inom skälig tid och i ett allmänt använt, maskinlasbart format.

5. Näringsidkaren får förhindra varje framtida användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten från konsumentens sida, särskilt genom att göra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten otillgängligt för konsumenten eller genom att avaktivera konsumentens användarkonto, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 4.

Artikel 17

Konsumentens skyldigheter vid hävning av avtal

1. Efter hävningen av avtalet ska konsumenten avstå från att använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och avstå från att göra detta tillgängligt för tredje parter.

2. Om det digitala innehållet tillhandahållits på ett fysiskt medium ska konsumenten på begäran av näringsidkaren, och på dennes bekostnad, återlämna det fysiska mediet till näringsidkaren utan onödigt dröjsmål. Om näringsidkaren beslutar att begära att det fysiska mediet ska återlämnas, ska begäran göras inom 14 dagar från den dag då näringsidkaren informerades om konsumentens beslut att häva avtalet.

3. Konsumenten ska inte vara skyldig att betala för eventuell användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under den period som föregår hävningen av avtalet, och under vilken det inte förelåg avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Artikel 18

Tidsfrister och återbetalningsmetoder för näringsidkaren

1. En återbetalning som näringsidkaren är skyldig att göra till konsumenten enligt artikel 14.4 och 14.5 eller 16.1, till följd av ett prisavdrag eller hävning av avtalet, ska ske utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 14 dagar från den dag då näringsidkaren informerades om konsumentens beslut att återbeta sin rätt till ett prisavdrag eller sin rätt att häva avtalet.

2. Näringsidkaren ska vid återbetalningen använda samma betalningsmetod som konsumenten använde för att betala det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, såvida inte konsumenten uttryckligen samtycker till något annat och förutsatt att konsumenten inte åsamkas några avgifter till följd av en sådan återbetalning.

3. Näringsidkaren får inte lägga konsumenten någon avgift för denna återbetalning.

Artikel 19

Ändring av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

1. Om avtalet föreskriver att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas eller tillgängliggöras för konsumenten under en tidsperiod, får näringsidkaren ändra det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utöver vad som är nödvändigt för att upprätthålla avtalsenligheten hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artiklarna 7 och 8, om följande villkor är uppfyllda:

a) Avtalet medger, och ger ett giltigt skäl till, en sådan ändring.

b) Ändringen görs utan extra kostnader för konsumenten.

c) Konsumenten har informerats om ändringen på ett tydligt och begripligt sätt.

d) Konsumenten har, i de fall som avses i punkt 2, informerats i skälig tid på ett varaktigt medium om egenskaperna hos och tidpunkten för ändringen, och om rätten att säga upp avtalet i enlighet med punkt 2 eller om möjligheten att behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan en sådan ändring i enlighet med punkt 4.

2. Konsumenten ska ha rätt att säga upp avtalet om ändringen inverkar negativt på konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, såvida det inte rör sig om negativ inverkan endast i obetydlig utsträckning. I så fall ska konsumenten ha rätt att häva avtalet utan kostnad inom 30 dagar från mottagandet av informationen eller från den tidpunkt då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ändrades av näringsidkaren, beroende på vilket som infaller senast.

3. Om konsumenten häver avtalet i enlighet med punkt 2 i denna artikel ska artiklarna 15–18 tillämpas i enlighet med detta.

4. Punkterna 2 och 3 i denna artikel ska inte tillämpas om näringsidkaren har gjort det möjligt för konsumenten att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ändring, och det fortfarande föreligger avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Artikel 20

Regressrätt

Om näringsidkaren hålls ansvarig gentemot konsumenten på grund av underlåtenhet att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller på grund av en bristande avtalsenlighet till följd av en handling eller en underlåtenhet av en person i tidigare led i transaktionskedjan, ska näringsidkaren ha rätt att rikta regressanspråk mot den eller de ansvariga personerna i kedjan av kommersiella transaktioner. Vilken person som näringsidkaren har rätt att rikta anspråk mot samt relevanta åtgärder och villkor för utövandet av denna rätt ska fastställas i nationell rätt.

Artikel 21

Efterlevnadsåtgärder

1. Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga och effektiva medel för att säkerställa efterlevnaden av detta direktiv.
2. De medel som avses i punkt 1 ska omfatta bestämmelser varigenom ett eller flera av följande organ, i enlighet med vad som fastställs i nationell rätt, får väcka talan enligt nationell rätt inför domstol eller behöriga förvaltningsmyndigheter för att säkerställa att de nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv tillämpas.
 - a) Offentliga organ eller deras företrädare.
 - b) Konsumentorganisationer som har ett berättigat intresse av att skydda konsumenter.
 - c) Branschorganisationer som har ett berättigat intresse av att vidta åtgärder.
 - d) Organ, organisationer eller sammanslutningar utan vinstsyfte som är verksamma inom området skydd av registrerades rättigheter eller friheter enligt definitionen i artikel 80 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 22

Tvingande natur

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv får inget avtalsvillkor som, till konsumentens nackdel, utesluter tillämpningen av nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv, avviker från dem eller ändrar deras verkan innan konsumenten uppmärksammar näringsidkaren på det uteblivna tillhandahållandet eller bristen på avtalsenlighet, eller innan näringsidkaren uppmärksammar konsumenten på ändringen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i enlighet med artikel 19, vara bindande för konsumenten.
2. Detta direktiv ska inte hindra näringsidkaren från att erbjuda konsumenten avtalsvillkor som ger ett bättre skydd än vad som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 23

Ändringar av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG

1. I bilagan till förordning (EU) 2017/2394 ska följande punkt läggas till:

"28. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (EUT L 136, 22.5.2019, s. 1)."
2. I bilaga I till direktiv 2009/22/EG ska följande punkt läggas till:

"17. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (EUT L 136, 22.5.2019, s. 1)."

Artikel 24

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 1 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2022.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

2. Bestämmelserna i detta direktiv ska tillämpas på tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster vilket äger rum från och med den 1 januari 2022, med undantag för de bestämmelser som införlivar artiklarna 19 och 20 i detta direktiv och som ska tillämpas endast på avtal som ingås från och med den dagen.

Artikel 25

Översyn

Kommissionen ska senast den 12 juni 2024 se över tillämpningen av detta direktiv och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet samt för Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska bland annat behandla argumenten för en harmonisering av regler tillämpliga på avtal om annat tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster än det som omfattas av detta direktiv, inbegripet avtal om tillhandahållande mot prestation i form av reklam.

Artikel 26

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 27

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 20 maj 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/771

av den 20 maj 2019

om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG**(Text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) För att förbli konkurrenskraftig på den globala marknaden behöver unionen förbättra den inre marknadens funktion och på ett fungerande sätt hantera de många utmaningarna i dagens alltmer teknikdrivna ekonomi. I strategin för en inre digital marknad fastställs en övergripande ram som underlättar integrationen av den digitala dimensionen i den inre marknaden. Den första pelaren i strategin för en inre digital marknad är inriktad på fragmenteringen av handeln inom EU och behandlar alla viktiga hinder för utvecklingen av den gränsöverskridande e-handeln, som utgör den mest betydande delen av den gränsöverskridande försäljningen av varor från företag till konsument.
- (2) Enligt artikel 26.1 och 26.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska unionen besluta om åtgärder i syfte att upprätta den inre marknaden eller säkerställa dess funktion, varvid den inre marknaden ska omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor och tjänster säkerställs. Enligt artikel 169.1 och 169.2 a i EUF-fördraget ska unionen säkerställa en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som beslutas enligt artikel 114 i EUF-fördraget inom ramen för förverkligandet av den inre marknaden. Detta direktiv har till syfte att hitta rätt balans mellan att uppnå en hög konsumentskyddsnivå och att främja företagens konkurrenskraft, samtidigt som subsidiaritetsprincipen respekteras.
- (3) Vissa aspekter på avtal om försäljning av varor bör harmoniseras, med utgångspunkt i en hög konsumentskyddsnivå, för att uppnå en verklig digital inre marknad, öka rättssäkerheten och minska transaktionskostnaderna, särskilt för små och medelstora företag.
- (4) E-handel är en central drivkraft för tillväxt inom den inre marknaden. Dess tillväxtpotential utnyttjas dock långt ifrån fullt ut. För att stärka unionens konkurrenskraft och stimulera tillväxt behöver unionen agera snabbt och uppmanra ekonomiska aktörer att frigöra hela den potential som den inre marknaden erbjuder. För att den inre marknaden ska kunna nå sin fulla potential krävs att alla marknadsaktörer har smidig tillgång till gränsöverskridande försäljning av varor, inbegripet vid e-handel. De avtalsrättsliga regler som ligger till grund för marknadsaktörernas transaktioner hör till de nyckelfaktorer som påverkar företagens beslut om huruvida de ska erbjuda gränsöverskridande försäljning av varor. Dessa regler påverkar också konsumenternas vilja att ta till sig och visa förtroende för denna typ av handel.
- (5) Den tekniska utvecklingen har lett till en växande marknad för varor som är integrerade eller sammankopplade med digitalt innehåll eller digitala tjänster. Med anledning av det ökande antalet sådana enheter och deras växande spridning bland konsumenterna behövs åtgärder på unionsnivå för att säkerställa en hög nivå av konsumentskydd och öka rättssäkerheten vad gäller regler som gäller för avtal om försäljning av sådana produkter. Att stärka rättssäkerheten skulle bidra till att öka konsumenternas och säljarnas förtroende.

⁽¹⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 57.⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 mars 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 15 april 2019.

- (6) Unionens regler om försäljning av varor är fortfarande fragmenterade, även om reglerna om leveransvillkor och, vad gäller distansavtal och avtal utanför fasta affärslokaler, förhandsinformationskrav och ångerrätt redan har harmoniserats fullt ut i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽¹⁾. Andra viktiga avtalsinslag såsom kriterier för avtalsenlighet, förfaranden för bristande avtalsenlighet och de viktigaste formerna för deras utövande är för närvarande föremål för minimiharmonisering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG⁽²⁾. Medlemsstaterna har tillåtit att gå längre än unionens normer och införa och bibehålla regler för att säkerställa att en ännu högre konsumentskyddsnivå uppnås. Därvid har de tagit fasta på olika delar och agerat i olika omfattning. De nationella bestämmelser som införlivar direktiv 1999/44/EG uppvisar därför i dag betydande skillnader i väsentliga delar, såsom avsaknaden eller förekomsten av hierarki av avhjälpande åtgärder.
- (7) Dessa skillnader kan ha en menlig inverkan för både företag och konsument. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽³⁾ är företag som riktar sin verksamhet till konsument i andra medlemsstater skyldiga att ta hänsyn till tvingande konsumentavtalsrättsliga regler i konsumentens bosättningsland. Eftersom dessa regler skiljer sig åt mellan medlemsstaterna riskerar företagen att drabbas av merkostnader. Detta kan leda till att många företag föredrar att fortsätta sin verksamhet på den inhemska marknaden eller att exportera till endast en eller två medlemsstater. Valet att minimera exponeringen för kostnader och risker förknippade med gränsöverskridande handel leder till försuttna möjligheter till kommersiell expansion och stordriftsfördelar. Små och medelstora företag är särskilt drabbade.
- (8) Samtidigt som konsumenterna, genom tillämpningen av förordning (EG) nr 593/2008, tillförsäkras en hög skyddsnivå när de handlar från utlandet, inverkar den rättsliga fragmenteringen också negativt på konsumenternas förtroende för gränsöverskridande transaktioner. Flera faktorer bidrar till denna misstro, men osäkerhet kring viktiga avtalsenliga rättigheter rankas högt vid en gradering av konsumenternas oro. Denna osäkerhet föreligger oberoende av huruvida konsumenterna skyddas av tvingande konsumentavtalsrättsliga regler i sin egen medlemsstat, i fall där en säljare riktar sin gränsöverskridande verksamhet mot dem, eller av huruvida konsumenterna ingår gränsöverskridande avtal med säljare utan att respektive säljare bedriver affärsverksamhet i konsumentens hemmedlemsstat.
- (9) Försäljning av varor på nätet utgör den stora merparten av den gränsöverskridande försäljningen i unionen, men skillnader mellan medlemsstaternas nationella avtalsrätt påverkar även återförsäljare som använder kanaler för distansförsäljning och återförsäljare som bedriver personlig försäljning, och hindrar dem från att utvidga sin verksamhet över gränserna. Detta direktiv bör omfatta alla försäljningskanaler, för att skapa likvärdiga konkurrensvillkor för alla företag som säljer varor till konsument. Genom att föreskriva enhetliga regler för olika försäljningskanaler bör direktivet ge möjlighet att undvika skillnader som skapar oproportionella bördor för det växande antalet återförsäljare som säljer via flera olika kanaler samtidigt i unionen. Behovet av enhetliga regler om försäljning och garantier för alla försäljningskanaler bekräftades i kommissionens kontroll av ändamålsenlighet avsedd konsument- och marknadsföringslagstiftning offentliggjord den 29 maj 2017, som även omfattade direktiv 1999/44/EG.
- (10) Detta direktiv bör omfatta regler som är tillämpliga på försäljning av varor, inbegripet varor med digitala delar, endast i fråga om vissa centrala avtalsinslag som behövs för att övervinna avtalsrättsligt relaterade hinder på den inre marknaden. I detta syfte bör regler om krav på avtalsenlighet, om avhjälpande åtgärder som står till buds för konsument och varan inte är avtalsenlig och de viktigaste formerna för att vidta dessa åtgärder harmoniseras fullt ut, och nivån på konsumentskyddet bör höjas jämfört med vad som gäller enligt direktiv 1999/44/EG. Fullständigt harmoniserade regler om vissa väsentliga delar i konsumentavtalsrätten skulle underlätta för företag, särskilt små och medelstora företag, att erbjuda sina produkter i andra medlemsstater. Konsumenterna skulle dra nytta av ett starkt konsumentskydd och välfärdsvinster genom en fullständig harmonisering av de centrala reglerna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, 7.7.1999, s. 12).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom II) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

- (11) Detta direktiv kompletterar direktiv 2011/83/EU. Medan direktiv 2011/83/EU i första hand innehåller bestämmelser om förhandsinformationskrav, ångerrätt vid distansavtal och avtal utanför fasta affärslokaler samt regler om leverans och riskens övergång, införs genom det här direktivet regler om varornas, avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet och former för att utöva dem.
- (12) Detta direktiv bör endast tillämpas på lösa saker som utgör varor i den mening som avses i detta direktiv. Det bör därför stå medlemsstaterna fritt att reglera avtal om försäljning av fast egendom, till exempel bostadshus, och av dem av dess huvudkomponenter som är avsedda att utgöra en större del av sådan fast egendom.
- (13) Detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 (*) bör komplettera varandra. Medan direktiv (EU) 2019/770 fastställer regler om vissa krav rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster, fastställs i det här direktivet regler om vissa krav rörande avtal om försäljning av varor. För att tillgodose konsumenternas förväntningar och säkerställa ett tydligt och enkelt regelverk för näringsidkare som tillhandahåller digitalt innehåll eller digitala tjänster bör direktiv (EU) 2019/770 följaktligen vara tillämpligt på tillhandahållandet av digitalt innehåll eller digitala tjänster, inbegripet digitalt innehåll som tillhandahålls på ett fysiskt medium, såsom dvd-skivor, cd-skivor, USB-minnen och minneskort, och på det fysiska mediet i sig, förutsatt att det fysiska mediet uteslutande fungerar som bärare av digitalt innehåll. Däremot bör det här direktivet tillämpas på avtal om försäljning av varor, inbegripet varor med digitala delar som kräver digitalt innehåll eller en digital tjänst för att fungera.
- (14) Begreppet *varor* enligt detta direktiv bör anses omfatta *varor med digitala delar*, och därför också hänvisa till allt digitalt innehåll eller alla digitala tjänster som är integrerade eller sammankopplade med sådana varor på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna inte fungerar. Digitalt innehåll som är integrerat i eller sammankopplat med en vara kan vara alla typer av data som framställs och tillhandahålls i digital form, såsom operativsystem, applikationer och annan programvara. Digitalt innehåll kan vara förinstallerat vid tidpunkten för ingäendet av köpeavtalet eller kan, när det avtalet föreskriver detta, installeras vid ett senare tillfälle. Digitala tjänster som är sammankopplade med en vara kan omfatta tjänster som möjliggör skapande, behandling, eller lagring av data i digital form, eller åtkomst till denna, som t.ex. programvara som tjänst som erbjuds i en molnbaserad datormiljö, kontinuerligt tillhandahållande av trafikdata i ett navigationssystem eller kontinuerligt tillhandahållande av individuellt anpassade träningsplaner för smartklockor.
- (15) Detta direktiv bör tillämpas på avtal om försäljning av varor, inklusive varor med digitala delar, där frånvaron av det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten, gör att varorna inte fungerar, och där det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls med varorna enligt köpeavtal avseende de varorna. Huruvida tillhandahållandet av integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet med säljaren, bör bero på innehållet i detta avtal. Detta bör omfatta integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller integrerade eller sammankopplade digitala tjänster vars tillhandahållande uttryckligen krävs enligt avtalet. Det bör även omfatta köpeavtal som kan anses omfatta tillhandahållandet av specifikt digitalt innehåll eller en specifik digital tjänst eftersom det är normalt för varor av samma typ och konsumenten rimligen kunde förvänta sig det med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan, inbegripet tillverkaren. Om till exempel en smart-tv enligt reklamen inbegriper en särskild videoapplikation, anses den videoapplikationen ingå i köpeavtalet. Detta bör gälla oavsett om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har förinstallerats i själva varan eller måste laddas ned senare på en annan enhet och endast sammankopplas med varan. En smarttelefon kan exempelvis levereras med en standardiserad förinstallerad applikation som tillhandahålls enligt köpeavtalet, såsom en applikation för väckarklocka eller en kameraapplikation. Ett annat möjligt exempel kan vara en smartklocka. I det fallet skulle själva klockan anses utgöra varan med digitala delar, som kan fungera endast med en applikation som tillhandahålls enligt köpeavtalet men som måste laddas ned av konsumenten till en smarttelefon. I så fall skulle applikationen vara den sammankopplade digitala delen. Detta bör även gälla om det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten inte tillhandahålls av säljaren själv, utan enligt köpeavtalet tillhandahålls av en tredje part. För att undvika osäkerhet hos både näringsidkare och konsumenter bör reglerna i detta direktiv tillämpas om tvivel råder huruvida tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utgör en del av köpeavtalet. Vidare bör ett konstaterande av bilaterala avtalsmässiga förbindelser mellan säljare och konsument, som

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

tillhandahållandet av det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten utgör en del av, inte påverkas av det faktum att konsumenten ska ge sitt samtycke till ett licensavtal med en tredje part för att kunna utnyttja det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

- (16) Om frånvaron av det integrerade eller sammankopplade digitala innehållet eller den integrerade eller sammankopplade digitala tjänsten däremot inte gör att varorna inte fungerar eller om konsumenten ingår ett avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller en digital tjänst som inte utgör en del av ett avtal avseende försäljning av varor med digitala delar, bör det avtalet anses vara separat i förhållande till avtalet om försäljning av varor, även om säljaren fungerar som mellanhand i detta andra avtal med tredjepartsnäringsidkaren, och det avtalet kan då omfattas av tillämpningsområdet för direktiv (EU) 2019/770 om villkoren i det direktivet är uppfyllda. Om konsumenten t.ex. laddar ned en spelapplikation från en appbutik till en smarttelefon är avtalet om tillhandahållande av spelapplikationen separat från avtalet om försäljning av själva smarttelefonen. Det här direktivet bör därför endast gälla det köpeavtal som avser smarttelefonen, medan tillhandahållandet av spelapplikationen bör omfattas av direktiv (EU) 2019/770 om villkoren i det direktivet är uppfyllda. Ett annat exempel skulle vara vid en uttrycklig överenskommelse om att konsumenten köper en smarttelefon utan något specifikt operativsystem och konsumenten därefter ingår ett avtal om att en tredje part ska tillhandahålla ett operativsystem. I ett sådant fall skulle tillhandahållandet av det separatinköpta operativsystemet inte ingå i köpeavtalet och därför inte omfattas av tillämpningsområdet för det här direktivet, men skulle kunna omfattas av direktiv (EU) 2019/770 om villkoren i det direktivet är uppfyllda.
- (17) För att säkerställa rättslig klarhet bör detta direktiv fastställa en definition av begreppet köpeavtal och också tydligt fastställa dess tillämpningsområde. Detta direktivs tillämpningsområde bör även omfatta avtal om varor som ännu inte har producerats eller tillverkats, inklusive enligt konsumentens anvisningar. Dessutom kan en installation av varorna omfattas av detta direktivs tillämpningsområde om installationen utgör en del av köpeavtalet och ska utföras av säljaren eller under säljarens ansvar. När ett avtal omfattar inlag av såväl försäljning av varor som tillhandahållande av tjänster bör det fastställas i nationell lagstiftning huruvida hela avtalet kan anses vara ett köpeavtal i den mening som avses i detta direktiv.
- (18) Detta direktiv bör inte påverka nationell rätt i den mån de berörda frågorna inte regleras i detta direktiv, särskilt vad gäller varors laglighet, skadestånd samt allmänna avtalsrättsliga aspekter såsom avtals utformning, giltighet, ogiltighet eller verkningar. Detsamma bör gälla med avseende på konsekvenserna av hävning av avtalet och vissa aspekter av reparation och utbyte, som inte regleras i detta direktiv. Vid regleringen av parter rättigheter att helt eller delvis underlåta att fullgöra sina skyldigheter till dess att den andra parten fullgör sina skyldigheter bör det även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att reglera villkoren och formerna med avseende på konsumentens innehållande av betalningen av priset. Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att reglera konsumentens rätt till ersättning för skador som konsumenten har lidit till följd av säljarens överträdelse av detta direktiv. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella regler som inte särskilt rör konsumentavtal och som föreskriver särskilda avhjälpande åtgärder för vissa sorters fel som inte framkom vid köpeavtalets ingående, nämligen nationella bestämmelser som kan föreskriva särskilda regler för säljarens ansvar för dolda fel. Detta direktiv bör inte heller påverka nationell lagstiftning som vid bristande avtalsenlighet hos varorna föreskriver utomobligatoriska avhjälpande åtgärder för konsumenten mot personer i tidigare led i transaktionskedjan, t.ex. tillverkare eller andra personer som fullgör dessa personers skyldigheter.
- (19) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas frihet att låta konsumenterna välja en viss avhjälpande åtgärd om den bristande avtalsenligheten hos varorna framkommer kort efter leveransen, nämligen nationella bestämmelser som ger konsumenten rätt att avvisa den felaktiga varan och anse avtalet förkastat eller be om ett omedelbart utbyte av varan, inom en angiven kort tidsfrist efter leveransen av varorna, vilken inte bör överstiga 30 dagar.
- (20) Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att reglera informationsskyldigheterna för säljaren i samband med ingäendet av avtalet eller säljarens skyldighet att varna konsumenten om t.ex. vissa egenskaper hos varan, huruvida materialen som konsumenten har tillhandahållit är lämpliga eller om det finns möjliga nackdelar med en särskild begäran från konsumenten, t.ex. en begäran från konsumenten att ett särskilt tyg ska användas för att sy upp en balklänning.
- (21) Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av reglerna i detta direktiv till avtal som är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde eller att på annat sätt reglera sådana avtal. Det bör t.ex. även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga det skydd som tillförsäkras konsumenterna i detta direktiv även till fysiska eller juridiska personer som inte är konsumenter i den mening som avses i detta direktiv, såsom icke-statliga organisationer, nystartade företag eller små och medelstora företag.

- (22) Definitionen av begreppet konsument bör omfatta fysiska personer som agerar för ändamål som faller utanför den egna handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamheten. Det bör emellertid även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att, i fall av avtal med dubbla syften, där ett avtal ingås för syften som delvis faller inom, och delvis faller utanför personens egen näringsverksamhet och där näringssyftet är så begränsat att det inte dominerar avtalets övergripande sammanhang, avgöra huruvida och på vilka villkor den personen även bör betraktas som konsument.
- (23) Detta direktiv bör tillämpas på alla avtal genom vilket säljaren överför eller åtar sig att överföra äganderätten till varor till konsumenten. Plattformleverantörer kan anses vara säljare inom ramen för detta direktiv om de agerar för syften som rör deras egen företagsverksamhet och i egenskap av konsumentens direkta avtalspart för försäljningen av varor. Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att utvidga tillämpningen av detta direktiv till att omfatta plattformleverantörer som inte uppfyller kraven för att anses vara säljare enligt detta direktiv.
- (24) För att balansera behovet av rättssäkerhet med lämplig flexibilitet i rättsreglerna bör varje hänvisning i detta direktiv till vad som kan förväntas av en person förstås som en hänvisning till vad som skäligen kan förväntas. Skäligheten bör bedömas objektivt, med hänsyn till avtalets natur och ändamål, till omständigheterna i det enskilda fallet och till bruk och sedvänjor bland de berörda parterna.
- (25) I syfte att klargöra vad en konsument kan förvänta sig av varorna och vilket ansvar som åligger säljaren om det som levereras inte motsvarar förväntningarna, är det viktigt att fullt ut harmonisera reglerna för att fastställa varors avtalsenlighet. Varje hänvisning till avtalsenlighet i detta direktiv bör avse varornas avtalsenlighet. För att tillvarata berättigade intressen hos båda parterna i ett köpeavtal bör avtalsenlighet bedömas utifrån både subjektiva och objektiva krav på avtalsenlighet.
- (26) Därför bör varorna överensstämma med de krav som har avtalats mellan säljaren och konsumenten i köpeavtalet. Sådana krav kan bland annat inbegripa varornas kvantitet, kvalitet, typ och beskrivning, deras ändamålsenlighet för ett särskilt ändamål samt att varorna levereras med överenskomna tillbehör och instruktioner. Kraven i köpeavtalet bör omfatta de krav som härrör från förhandsinformation som ska ges innan avtalet ingås, som i enlighet med direktiv 2011/83/EU utgör en integrerad del av köpeavtalet.
- (27) Begreppet funktionalitet bör anses avse de sätt på vilka varorna kan fungera på avsett vis. Begreppet driftskompatibilitet avser huruvida och i vilken utsträckning varor kan fungera med maskinvara eller programvara som skiljer sig från den med vilken varor av samma typ normalt används. Framgångsrik funktion kan exempelvis vara förmågan hos varan att utbyta information med sådan annan programvara eller maskinvara och att använda den information som utbyts.
- (28) Eftersom digitalt innehåll eller digitala tjänster som är integrerade i eller sammankopplade med varor ständigt utvecklas kan säljare komma överens med konsumenter om att tillhandahålla uppdateringar för sådana varor. Uppdateringar kan, i enlighet med vad som överenskommit i köpeavtalet, förbättra de delar av varorna som utgörs av digitalt innehåll eller digitala tjänster, utöka deras funktioner, anpassa dem till teknisk utveckling, skydda dem mot nya säkerhetshot eller ha andra syften. Avtalsenligheten hos varor med digitalt innehåll eller digitala tjänster som är integrerade i eller sammankopplade med varorna bör därför också bedömas med hänsyn till om innehållet eller tjänsterna i varorna har uppdaterats i enlighet med köpeavtalet. Underlåtenhet att tillhandahålla uppdateringar som överenskommit i köpeavtalet bör betraktas som bristande avtalsenlighet hos varorna. Dessutom bör felaktiga eller ofullständiga uppdateringar också anses utgöra bristande avtalsenlighet hos varorna, eftersom det skulle innebära att dessa uppdateringar inte genomförts på det sätt som anges i köpeavtalet.
- (29) För att varorna ska vara avtalsenliga bör de inte bara uppfylla de subjektiva krav på avtalsenlighet utan även de objektiva krav på avtalsenlighet som anges i detta direktiv. Avtalsenlighet bör bedömas med hänsyn till bl.a. det ändamål för vilket varor av samma typ normalt används, huruvida varorna levereras med de tillbehör och instruktioner som konsumenten skäligen kan förvänta sig och huruvida de motsvarar det prov eller den modell som säljaren gjort tillgänglig för konsumenten. Varorna bör även besitta de egenskaper och särdrag som är normala för varor av samma typ och som konsumenten skäligen kan förvänta sig med hänsyn till varornas karaktär och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan.

- (30) Utöver avtalsenliga uppdateringar bör säljaren också tillhandahålla uppdateringar, inbegripet säkerhetsuppdateringar, för att säkerställa att varor med digitala element förblir avtalsenliga. Säljarens skyldighet bör begränsas till uppdateringar som är nödvändiga för att sådana varor ska upprätthålla avtalsenlighet avseende de objektiva och subjektiva krav på avtalsenlighet som föreskrivs i detta direktiv. Såvida inte parterna har kommit överens om annat i avtalet bör säljaren inte vara skyldig att tillhandahålla uppdaterade versioner av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten för varorna, och inte heller förbättra eller utöka varors funktioner utöver kraven på avtalsenlighet. Om en uppdatering som säljaren eller en tredje part som enligt köpeavtalet tillhandahåller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållit orsakar bristande avtalsenlighet hos en vara med digitala delar bör säljaren hållas ansvarig för att återställa varan till avtalsenlighet igen. Konsumenten bör fortsättningsvis fritt kunna välja att installera eller inte installera sådana tillhandahållna uppdateringar. En konsument som beslutar att inte installera de uppdateringar som behövs för att upprätthålla avtalsenligheten hos varorna med digitala delar, bör dock inte förvänta sig att varorna förblir avtalsenliga. Säljaren bör informera konsumenten om att konsumentens beslut att inte installera uppdateringar som behövs för att behålla avtalsenligheten hos varorna med digitala delar, inbegripet säkerhetsuppdateringar, kommer att påverka säljarens ansvar för avtalsenligheten hos de funktioner i varor med digitala delar som de relevanta uppdateringarna förväntas upprätthålla. Detta direktiv bör inte påverka skyldigheter att tillhandahålla säkerhetsuppdateringar enligt unionsrätten eller nationell rätt.
- (31) Vad gäller varor med digitala delar, när det digitala innehållet eller den digitala tjänst som är integrerad i eller sammankopplad med varorna tillhandahålls genom ett enda tillhandahållande, bör säljaren i princip endast vara ansvarig för bristande avtalsenlighet som existerar vid tidpunkten för leveransen. Skyldigheten att tillhandahålla uppdateringar speglar dock det faktum att den digitala miljön för alla sådana varor ändras konstant. Därför är uppdateringar ett nödvändigt verktyg för att säkerställa att varorna kan fungera på samma sätt som de gjorde vid tidpunkten för leveransen. Varor med digitala delar är vidare, till skillnad från traditionella varor, inte helt skilda från säljarens ansvarsområde, eftersom säljaren, eller en tredje part som enligt köpeavtalet tillhandahåller det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, kan uppdatera varorna på distans, vanligtvis via internet. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls genom ett enda tillhandahållande bör säljaren därför hållas ansvarig för att tillhandahålla de uppdateringar som behövs för att behålla avtalsenligheten hos varorna med digitala delar under en tidsperiod som konsumenten skäligen kan förvänta sig, även om varorna var avtalsenliga vid tidpunkten för leveransen. Den tidsperiod under vilken konsumenten skäligen kan förvänta sig att få uppdateringar bör bedömas på grundval av varornas och de digitala delarnas typ och syfte och med beaktande av omständigheterna och köpeavtalets natur. En konsument förväntar sig normalt sett att få uppdateringar under åtminstone den period under vilken säljaren är ansvarig för bristande avtalsenlighet, medan konsumentens rimliga förväntningar i vissa fall kan sträcka sig utöver den perioden, vilket särskilt kan vara fallet i fråga om säkerhetsuppdateringar. I andra fall, t.ex. när det gäller varor med digitala delar vars syfte är tidsbegränsat, skulle säljarens skyldighet att tillhandahålla uppdateringar normalt sett begränsas till den tiden.
- (32) Det är viktigt att säkerställa en längre livslängd för varor, för att skapa mer hållbara konsumtionsmönster och främja en cirkulär ekonomi. För att stärka förtroendet för den inre marknads funktion är det också viktigt att utestänga varor som inte uppfyller kraven från unionsmarknaden genom att stärka marknadsövervakningen och ge rätt incitament till ekonomiska aktörer. För dessa syften är produktspecifika unionslagstiftningen den lämpligaste metoden att införa hållbarhet och andra produktrelaterade krav för särskilda typer eller grupper av produkter, med användning av ändamålsanpassade kriterier. Detta direktiv bör därför fungera som ett komplement i förhållande till de mål som eftersträvas i sådan produktspecifika unionslagstiftning, och hållbarhet bör ingå som ett objektivt kriterium för bedömningen av varors avtalsenlighet. Hållbarhet bör i detta direktiv hänvisa till varornas förmåga att behålla sina funktioner och sin prestanda under normal användning. För att varor ska vara avtalsenliga bör de ha den hållbarhet som varor av samma typ normalt har och som konsumenten skäligen kan förvänta sig med hänsyn till de specifika varornas art, inbegripet det eventuella behovet av skäligt underhåll av varorna, till exempel regelbundna kontroller eller byte av filter i en bil, och till eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av en person som deltar i transaktionskedjan. Bedömningen bör också ta hänsyn till alla andra relevanta omständigheter, såsom varornas pris eller den intensitet eller frekvens med vilken konsumenten använder varan. Dessutom bör konsumenten, i den mån specifik hållbarhetsinformation anges i eventuella uttalanden före avtalets ingående som utgör en del av köpeavtalet, kunna förlita sig på dem som en del av de subjektiva kraven på avtalsenlighet.
- (33) Enligt detta direktiv bör säljaren vara skyldig att till konsumenten leverera varor som är avtalsenliga vid tidpunkten för leveransen. Det är möjligt att säljare skulle använda reservdelar för att fullgöra sin skyldighet att reparera

varor i händelse av bristande avtalsenlighet vid tidpunkten för leveransen. Samtidigt som detta direktiv inte bör lägga säljare en skyldighet att säkerställa tillgängligheten av reservdelar under en tidsperiod som ett objektivet krav på avtalsenlighet, bör det inte påverka andra bestämmelser i nationell rätt som lägger säljaren, tillverkaren eller andra personer som deltar i transaktionskedjan att säkerställa att reservdelar är tillgängliga eller att informera konsumenterna om sådan tillgänglighet.

- (34) Många varor måste installeras innan de kan användas på ett ändamålsenligt sätt av konsumenten. När det gäller varor med digitala delar är dessutom installationen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten vanligtvis nödvändig för att konsumenten ska kunna använda sådana varor i linje med deras avsedda syfte. All form av bristande avtalsenlighet till följd av en felaktig installation av varorna, inbegripet felaktig installation av det digitala innehållet eller de digitala tjänster som är integrerade i eller sammankopplade med varorna, bör därför ses som bristande avtalsenlighet om installationen utfördes av säljaren eller under säljarens kontroll. Om varorna var tänkta att installeras av konsumenten bör bristande avtalsenlighet till följd av felaktig installation ses som bristande avtalsenlighet hos varorna oavsett om installationen utfördes av konsumenten eller av en tredje part under konsumentens ansvar, om den felaktiga installationen berodde på brister i installationsinstruktionerna, såsom ofullständiga eller oklara installationsinstruktioner som leder till att de blir svåra att använda för en genomsnittlig konsument.
- (35) Avtalsenligheten bör täcka såväl materiella brister som rättsliga fel. Begränsningar till följd av en kränkning av tredje parts rättigheter, särskilt immateriella rättigheter, hindra eller begränsa användningen av varorna enligt avtalet. Medlemsstaterna bör säkerställa att konsumenten i dessa fall har rätt till avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet enligt detta direktiv, såvida inte nationell rätt föreskriver att avtalet ska vara ogiltigt eller upphävas i sådana fall.
- (36) För att säkerställa tillräcklig flexibilitet i reglerna, t.ex. med avseende på försäljning av begagnade varor, bör det vara möjligt för parterna att avvika från de objektiva krav på avtalsenlighet som föreskrivs i detta direktiv. En sådan avvikelse bör vara möjlig endast om konsumenten blev särskilt informerad om den och om konsumenten godtar den separat från andra uttalanden eller överenskommelser, och genom en aktiv och otvetydig handling.
- (37) En ökad rättssäkerhet för både konsument och säljare kräver en tydlig angivelse av när bedömningen av varornas avtalsenlighet bör göras. Lämplig tidpunkt för bedömning av varornas avtalsenlighet bör vara den tidpunkt då varorna levereras. Detta bör även gälla varor som integrerar eller är sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst som tillhandahålls genom ett enda tillhandahållande. Om det digitala innehållet eller de digitala tjänster som är integrerade i eller sammankopplade med varorna ska tillhandahållas kontinuerligt över en tidsperiod, bör den relevanta tidpunkten med avseende på fastställande av avtalsenlighet för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte vara en specifik tidpunkt utan snarare en tidsperiod, med början vid tidpunkten för leveransen. Av rättssäkerhetsskäl bör den perioden motsvara den period under vilken säljaren är ansvarig för bristande avtalsenlighet.
- (38) Innebörden av *leverans* bör inte regleras i detta direktiv, utan överläts åt nationell rätt, särskilt i fråga om vad säljaren ska göra för att fullgöra sin skyldighet att leverera varorna. Vidare bör hänvisningarna till tidpunkten för leverans i detta direktiv inte påverka reglerna om riskens övergång som fastställs i direktiv 2011/83/EU och genomförs i enlighet därmed i medlemsstaternas rätt.
- (39) Varor med digitala delar bör anses ha levererats till konsumenten när både varornas fysiska komponent har levererats och det enda tillhandahållandet för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har gjorts, eller det kontinuerliga tillhandahållandet för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten över en tidsperiod har påbörjats. Detta innebär att säljaren även bör ge konsumenten tillgång eller åtkomst till det digitala innehållet eller den digitala tjänsten på ett sådant sätt att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, eller ett annat medel som är lämpligt för att ladda ned eller få tillgång till innehållet eller tjänsten, ingår i konsumentens ansvarsområde och inga fler åtgärder krävs av säljaren för att konsumenten ska kunna använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten enligt avtalet, t.ex. genom att tillhandahålla en länk eller ett nedladdningsalternativ. Den lämpliga tidpunkten för fastställande av avtalsenlighet bör därför vara den tidpunkt då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls, om den fysiska komponenten levererades tidigare. Följaktligen kan det säkerställas

att ansvarsperioden för den fysiska komponenten å ena sidan och för den digitala delen å andra sidan börjar löpa samtidigt. Vidare kan konsumenten i många fall inte upptäcka ett fel i den fysiska komponenten innan det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits.

- (40) När varor kräver att installationen utförs av säljaren kan konsumenten i vissa fall inte använda varorna eller upptäcka fel innan installationen har avslutats. När varorna enligt köpeavtalet ska installeras av säljaren eller under säljarens ansvar, bör varorna följaktligen betraktas som levererade till konsumenten när installationen är avslutad.
- (41) För att säkerställa att det föreligger rättssäkerhet för säljare och konsumenternas övergripande förtroende i samband med gränsöverskridande köp är det nödvändigt att föreskriva en tidsperiod under vilken konsumenten är berättigad till avhjälpande åtgärder för bristande avtalsenlighet som föreligger vid den tidpunkt som är relevant för fastställande av avtalsenlighet. Med hänsyn till att det stora flertalet medlemsstater har föreskrivit en period av två år för genomförandet av direktiv 1999/44/EG och att marknadsaktörerna i praktiken anser att den perioden är skälig, bör den perioden bibehållas. Samma period bör gälla i fråga om varor med digitala delar. Om kontinuerligt tillhandahållande i mer än två år föreskrivs i avtalet bör konsumenten emellertid vara berättigad till avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet i det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppstår eller framkommer under den period då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt avtalet. För att säkerställa att medlemsstaterna ges flexibilitet att höja konsumentskyddsnivån i nationell rätt bör medlemsstaterna kunna föreskriva längre tidsfrister för säljarens ansvar än de som föreskrivs i detta direktiv.
- (42) För att sörja för samstämdhet med nuvarande nationella rättssystem bör medlemsstaterna ha frihet att föreskriva antingen att säljare ansvarar för bristande avtalsenlighet som framkommer under en viss tidsperiod, eventuellt kopplat till en preskriptionsfrist, eller att de avhjälpande åtgärderna för konsumenter omfattas av en preskriptionsfrist. I det förstnämnda fallet bör medlemsstaterna säkerställa att perioden för säljarens ansvar inte kringgås genom preskriptionsfristen för konsumentens avhjälpande åtgärder. Även om detta direktiv därför inte bör innebära att tidpunkten för de nationella preskriptionsfristernas början harmoniseras, bör det ändå säkerställas att sådana preskriptionsfrister inte begränsar möjligheten för konsumenterna att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som framkommer under den period under vilken säljaren är ansvarig för bristande avtalsenlighet. I det sistnämnda fallet bör medlemsstaterna kunna behålla eller införa bara en preskriptionsfrist för konsumentens avhjälpande åtgärder, utan att införa en särskild period inom vilken den bristande avtalsenligheten måste framkomma för att säljaren ska vara ansvarig. För att säkerställa att konsumenterna är lika väl skyddade även i dessa fall bör medlemsstaterna, när en preskriptionsfrist ska tillämpas, säkerställa att denna fortfarande gör det möjligt för konsumenterna att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som framkommer under den tidsperiod som föreskrivs som ansvarsperiod i enlighet med detta direktiv.
- (43) När det gäller vissa aspekter kan en särbehandling av begagnade varor vara motiverad. Även om en ansvarsperiod eller preskriptionsfrist på två år eller längre vanligen sammanjämför både säljarens och konsumentens intressen, är detta inte nödvändigtvis fallet när det gäller begagnade varor. Medlemsstaterna bör därför ha rätt att ge parterna möjlighet att komma överens om en förkortad ansvarsperiod eller preskriptionsfrist för sådana varor. Genom att överlåta denna fråga till ett avtal mellan parterna ökar avtalsfriheten och det säkerställs att konsumenten måste upplysas om både varans karaktär som begagnad vara och den förkortade ansvarsperioden eller preskriptionsfristen. En sådan avtalad period bör emellertid inte vara kortare än ett år.
- (44) Detta direktiv bör inte reglera villkor på vilka ansvarsperioden, enligt bestämmelserna i detta direktiv, eller en preskriptionsfrist kan upphävas tillfälligt eller avbrytas. Medlemsstaterna bör därför kunna föreskriva att ansvarsperioden eller preskriptionsfristen får upphävas tillfälligt eller avbrytas vid till exempel reparation, utbyte eller förhandling mellan säljaren och konsumenten i syfte att nå en uppgörelse i godo.
- (45) Under en period av ett år, eller under en period av två år om medlemsstaterna väljer att tillämpa en tvåårsperiod, bör konsumenten endast behöva bevisa att varan inte är avtalsenlig, utan att också behöva bevisa att den bristande avtalsenligheten faktiskt existerade vid den relevanta tidpunkten för fastställande av avtalsenlighet. För att avvisa konsumentens påstående skulle säljaren behöva bevisa att den bristande avtalsenligheten inte existerade vid den tidpunkten. Dessutom kan i vissa fall presumtionen att den bristande avtalsenligheten existerade vid den relevanta tidpunkten för fastställande av avtalsenlighet vara oförenlig med varans art eller arten av bristande avtalsenlighet. Det förstnämnda skulle kunna vara fallet med varor som försämrats på grund av sin art, såsom lättfördärliga produkter, till exempel blommor, eller varor som är avsedda endast för engångsbruk. Ett exempel

- på det sistnämnda skulle vara bristande avtalsenlighet som endast kan vara resultatet av en åtgärd som konsumenten vidtagit eller av en uppenbar extern omständighet som inträffat efter varans leverans till konsumenten. När det gäller varor med digitala delar där avtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, bör konsumenten inte behöva bevisa att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte uppvisade avtalsenlighet under respektive tidsperiod för fastställande av avtalsenlighet. För att avvisa konsumentens påstående skulle säljaren behöva bevisa det digitala innehållet eller den digitala tjänsten uppvisade avtalsenlighet under den perioden.
- (46) Medlemsstaterna bör få behålla eller införa bestämmelser om att konsumenten för att utnyttja sina rättigheter måste upplysa säljaren om bristande avtalsenlighet inom en period som inte bör vara kortare än två månader från och med den dag då konsumenten upptäckte denna bristande avtalsenlighet. Medlemsstaterna bör ha rätt att säkerställa att konsumenter har en högre skyddsnivå, genom att inte införa någon sådan skyldighet.
- (47) För att öka rätts säkerheten och undanröja ett av de största hindren som hämmar den inre marknaden, bör de avhjälpande åtgärder som står till buds för konsumenter vid varans bristande avtalsenlighet och de villkor på vilka dessa avhjälpande åtgärder får åberopas harmoniseras fullt ut genom detta direktiv. Vid bristande avtalsenlighet bör konsumenterna i synnerhet vara berättigade till att få varan att återställas till avtalsenlighet, få ett proportionellt prisavdrag eller häva avtalet.
- (48) I fråga om att återställa varan till avtalsenlighet bör konsumenten ha rätt att välja mellan reparation och utbyte. En möjlighet för konsumenterna att begära reparation bör främja en hållbar konsumtion och samtidigt bidra till att öka produkternas hållbarhet. Konsumentens val mellan reparation och utbyte bör endast begränsas om det valda alternativet skulle vara rättsligt eller faktiskt omöjligt eller om det skulle medföra oproportionella kostnader för säljaren, jämfört med det andra tillgängliga alternativet. Det kan exempelvis vara oproportionellt att begära att en vara ska bytas ut på grund av en smärre repa, om bytet skulle medföra betydande kostnader och om repan utan svårighet skulle kunna repareras.
- (49) Säljaren bör kunna vägra att återställa varan till avtalsenlighet om både reparation och utbyte är omöjligt eller om de skulle medföra oproportionella kostnader för säljaren. Samma sak skulle gälla om antingen reparation eller utbyte är omöjligt och den alternativa avhjälpande åtgärden skulle medföra oproportionella kostnader för säljaren. Om till exempel varor befinner sig på en annan plats än den från vilken de ursprungligen levererades, skulle detta leda till oproportionella kostnader för postbefordran och transport för säljaren.
- (50) När den bristande avtalsenligheten framkommer bör konsumenten upplysa säljaren om det för att ge säljaren möjlighet att återställa varan till avtalsenlighet. Säljaren bör göra detta inom skälig tid. Följaktligen bör konsumenten i princip inte vara direkt berättigad till prisavdrag eller hävning av avtalet utan bör ge säljaren skälig tid till reparation eller utbyte av den vara som uppvisat bristande avtalsenlighet. Om säljaren inte har reparerat eller bytt ut varan inom den tiden, bör konsumenten ha rätt att kräva och erhålla ett prisavdrag eller hävning av avtalet utan att behöva vänta längre.
- (51) Om konsumenten inte tillhandahållits korrekta avhjälpande åtgärder mot den bristande avtalsenligheten genom reparation eller utbyte, bör konsumenten ha rätt till prisavdrag eller hävning av avtalet. Det bör i synnerhet vara fallet när säljaren inte har avslutat reparationen eller om utbytet eller det framgår klart av omständigheterna att säljaren inte kommer att avsluta reparationen eller utbytet, eller när säljaren har vägrat att återställa varan till avtalsenlighet på grund av att det inte går att reparera eller byta ut eller att det skulle medföra oproportionella kostnader för säljaren.
- (52) I vissa lägen kan det vara berättigat att konsumenten har rätt att omedelbart få priset sänkt eller avtalet hävt. Om säljaren har vidtagit åtgärder för att återställa varan till avtalsenlighet och bristande avtalsenlighet därefter framkommer, bör det objektivi fastställas huruvida konsumenten bör godta ytterligare försök av säljaren att återställa varan till avtalsenlighet, med beaktande av alla omständigheter i fallet, till exempel varornas typ och värde samt den bristande avtalsenlighetens art och betydelse. I synnerhet för dyra eller komplicerade varor kan det vara berättigat att ge säljaren ytterligare ett försök att avhjälpa den bristande avtalsenligheten. Det bör också tas hänsyn till om konsumenten inte kan förväntas fortsätta att ha förtroende för säljarens förmåga att återställa varan

- till avtalsenlighet, till exempel om samma problem uppstått två gånger. På samma sätt kan den bristande avtalsenligheten i vissa situationer vara så allvarlig att konsumenten inte kan fortsätta att ha förtroende för säljarens förmåga att återställa varan till avtalsenlighet, som när den bristande avtalsenligheten allvarligt påverkar konsumentens förmåga att använda varorna normalt och konsumenten inte kan förväntas lita på att problemet skulle avhjälpas genom att säljaren reparerar eller byter ut dem.
- (53) För att bevara en balans mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter bör konsumenten ha rätt att häva avtalet endast i fall där den bristande avtalsenligheten inte är ringa.
- (54) Medlemsstaterna bör kunna reglera enligt vilka villkor gäldenärens fullgörande av avtalet kan utföras av en annan person, till exempel enligt vilka villkor säljarens skyldighet att reparera en vara kan fullgöras av konsumenten eller en tredje part på säljarens bekostnad.
- (55) För att skydda konsumenterna mot risken för utdragna förseningar bör reparationer och utbyten genomföras med gott resultat inom skäligen tid. Vad som anses vara en skäligen tidsåtgång för att fullgöra en reparation eller tillhandahålla en ersättningsvara bör motsvara kortast möjliga tid för att slutföra reparationen eller utbytet. Den tidsåtgången bör fastställas objektivt med hänsyn till varornas art och komplexitet, den bristande avtalsenlighetens art och hur allvarlig den är och den insats som krävs för slutförande av reparationen eller utbytet. Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna kunna tolka begreppet skäligen tid för slutförande av reparation eller utbyte genom att föreskriva fasta perioder som generellt kan anses vara skäligen tid för reparation eller utbyte, i synnerhet med avseende på särskilda produktkategorier.
- (56) Detta direktiv bör inte föreskriva bestämmelser om var en gäldenärs skyldigheter ska fullgöras. Detta direktiv bör därför varken specificera platsen för leverans eller den plats där reparationen eller utbytet ska ske föreskrivas, utan dessa frågor bör överlämnas till nationell rätt.
- (57) Om säljaren återställer varan till avtalsenlighet genom utbyte, bör konsumenten inte vara skyldig att betala för normal användning av varorna innan de byttes ut. Användningen av varorna bör anses vara normal om den motsvarar varornas art och syfte.
- (58) För att göra hävningsrätten till ett effektivt verktyg för konsumenten i situationer där denne köper flera varor och den bristande avtalsenligheten endast berör en del av de varor som levererats enligt avtalet, bör konsumenten ha rätt att häva avtalet även med avseende på de andra varor som köpts tillsammans med de varor som inte är avtalsenliga, även om dessa andra varor är avtalsenliga, om konsumenten inte rimligen kan förväntas att godta att behålla endast de varor som uppvisar avtalsenlighet.
- (59) För sådana fall där konsumenten häver avtalet på grund av bristande avtalsenlighet bör detta direktiv endast fastställa regler om de viktigaste verkningarna av och formerna för rätten till hävning, särskilt parternas skyldighet att återlämna vad de har erhållit. Säljaren bör således vara skyldig att återbetala det belopp som konsumenten har betalat och konsumenten bör returnera varorna.
- (60) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas frihet att reglera andra följder av hävning än dem som föreskrivs i detta direktiv, till exempel följden av att varorna förloras i värde, förstörs eller går förlorade. Medlemsstaterna bör även tillåtas att reglera formerna för återbetalning motsvarande priset till konsumenten, till exempel former avseende de medel som ska användas för sådan återbetalning eller avseende eventuella kostnader och avgifter som uppstår på grund av återbetalningen. Medlemsstaterna bör till exempel också ha frihet att föreskriva vissa tidsfrister för återbetalning motsvarande priset eller för varornas återlämnande.
- (61) Principen om säljarens skadeståndsansvar är en väsentlig del av ett köpeavtal. Konsumenterna bör därför ha rätt att begära ersättning för en förlust som orsakats av säljarens överträdelse av detta direktiv, även för skador som konsumenten lidit till följd av bristande avtalsenlighet. Detta skadestånd bör i största möjliga utsträckning försätta konsumenten i den position som denne skulle ha befunnit sig i om varorna hade varit avtalsenliga. Efter som det redan finns en sådan rätt till skadestånd i alla medlemsstater bör detta direktiv inte påverka tillämpningen av nationella regler om ersättning till konsumenterna för skada till följd av överträdelse av de reglerna. Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att reglera konsumentens rätt till ersättning i situationer där reparationen eller utbytet orsakade betydande olägenheter eller försenades.

- (62) För att säkerställa att insyn föreligger bör vissa krav vad gäller garantier föreskrivas tillsammans med förhandsinformationskraven på förekomsten av garantier och villkor för dessa i enlighet med direktiv 2011/83/EU. För att förbättra rättssäkerheten och för att undvika att konsumenterna vilsledds bör detta direktiv vidare föreskriva att om villkor för garantier som framgår av därtill hörande reklam är mer fördelaktiga för konsumenten än de som anges i garantibeviset bör de mer fördelaktiga villkoren ha företräde. Slutligen bör detta direktiv föreskriva regler om garantibevisets innehåll och hur det bör göras tillgängligt för konsumenterna. Garantibeviset bör till exempel omfatta garantins villkor och ange att den rättsliga garantin om avtalsenlighet inte påverkas av garantin, så att det klargörs att garantins villkor är en utfästelse om att den tillkommer utöver den rättsliga garantin om avtalsenlighet. Det bör även fortsättningsvis stå medlemsstaterna fritt att föreskriva regler om andra aspekter av garantier, som inte omfattas av detta direktiv, till exempel att knyta andra gäldenärer än garantigivaren till garantin, förutsatt att dessa regler inte frångår konsumenterna det skydd som tillförsäkras dem genom de fullständigt harmoniserade bestämmelserna om garantier i detta direktiv. Medlemsstaterna bör förbli fria att kräva att garantier ska tillhandahållas kostnadsfritt, men de bör säkerställa att utfästelser som säljaren eller tillverkaren gör och som omfattas av definitionen av garanti enligt detta direktiv är förenliga med de harmoniserade reglerna i detta direktiv.
- (63) Med hänsyn till att säljaren är ansvarig gentemot konsumenten för eventuell bristande avtalsenlighet hos varorna till följd av en handling eller underlåtenhet från säljarens eller en tredje parts sida bör säljaren kunna vidta rättsliga åtgärder gentemot den ansvariga personen i ett tidigare led i transaktionskedjan. Dessa åtgärder bör omfatta sådana som avser bristande avtalsenlighet till följd av en utebliven uppdatering, inbegripet en säkerhetsuppdatering, som skulle ha varit nödvändig för att bibehålla avtalsenligheten hos varan med digitala delar. Detta direktiv bör dock inte påverka principen om avtalsfrihet mellan säljaren och andra parter i transaktionskedjan. Närmare villkor för utövandet av denna rättighet, särskilt gentemot vem och när det gäller hur sådana anspråk ska framställas och huruvida de avhjälpande åtgärderna är av obligatorisk karaktär, bör föreskrivas av medlemsstaterna. Frågan huruvida även konsumenten kan rikta anspråk direkt mot en person i tidigare led i transaktionskedjan, bör inte regleras av detta direktiv, utom i fall där en tillverkare erbjuder konsumenten en garanti för varorna.
- (64) Personer eller organisationer som enligt nationell lagstiftning anses ha ett berättigat intresse av att tillvarata konsumenternas rättigheter i avtalsförhållanden bör ges möjlighet att inleda förfaranden inför domstol eller inför en förvaltningsmyndighet med behörighet att fatta beslut som rör klagomål eller att inleda lämpliga rättsliga förfaranden.
- (65) Ingenting i detta direktiv bör påverka tillämpningen av internationellt privaträttsliga regler, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 och (EU) nr 1215/2012⁽⁷⁾.
- (66) Direktiv 1999/44/EG bör upphävas. Datumet för upphävande bör anpassas till datumet för införlivande av det här direktivet. För att säkerställa att de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att medlemsstaterna ska följa det här direktivet tillämpas enhetligt på avtal som ingåtts från och med datumet för införlivandet, bör det här direktivet inte tillämpas på avtal som ingåtts före datumet för dess införlivande.
- (67) Bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394⁽⁸⁾ bör ändras genom att en hänvisning till det här direktivet införs, i syfte att underlätta det gränsöverskridande samarbetet om tillämpningen av detta direktiv.
- (68) Bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG⁽⁹⁾ bör ändras genom att en hänvisning till det här direktivet införs, i syfte att säkerställa att konsumentkollektivets intressen, såsom dessa fastställs i det här direktivet, tillvaratas.
- (69) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽¹⁰⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 345, 27.12.2017, s. 1).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbuds föreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 1.5.2009, s. 30).

⁽¹⁰⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- (70) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att på ett konsekvent sätt motverka avtalsrättsliga hinder för gränsöverskridande försäljning av varor i unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, på grund av att varje medlemsstat var för sig inte är i stånd att hantera den rådande splittringen av regelverket genom att säkerställa att dess rätt stämmer överens med andra medlemsstaters rätt, utan snarare, genom att avlägsna de huvudsakliga avtalsrättsliga hindren, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (71) Det är lämpligt att kommissionen gör en översyn av tillämpningen av detta direktiv fem år efter dess ikraftträdande, särskilt avseende bestämmelserna om avhjälpande åtgärder, bevisböroda – även med avseende på begagnade varor samt varor som säljs på offentlig auktion – och tillverkarens garanti för hållbarhet. Kommissionen bör också göra en bedömning av om tillämpningen av detta direktiv och av direktiv (EU) 2019/770 säkerställer ett enhetligt och konsekvent regelverk vad gäller tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster och varor med digitala delar.
- (72) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna och friheterna och iaktar de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, inbegripet de som anges i artiklarna 16, 38 och 47.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och mål

Syftet med detta direktiv är att bidra till en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå genom att fastställa gemensamma regler om vissa krav rörande köpeavtal mellan säljare och konsumenter, särskilt regler om varors avtalsenlighet, avhjälpande åtgärder vid brist på sådan avtalsenlighet, formerna för att vidta dessa avhjälpande åtgärder och om garantier.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *köpeavtal*: ett avtal enligt vilket säljaren överför eller åtar sig att överföra äganderätten till varor till en konsument, och konsumenten betalar eller åtar sig att betala priset för detta,
2. *konsument*: varje fysisk person som, i samband med avtal som omfattas av detta direktiv, agerar för ändamål som faller utanför den egna handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamheten,
3. *säljare*: en fysisk eller en juridisk person, antingen privatägd eller offentligägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för den fysiska eller juridiska personens handels-, företags-, hantverks- eller yrkesverksamhet samt varje person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning, med avseende på avtal som omfattas av detta direktiv,
4. *tillverkare*: den som tillverkar varor eller importerar varor till unionen eller den som uppger sig vara tillverkare genom att sätta sitt namn, varumärke eller annat eget kännetecken på varorna,
5. *varor*:
 - a) alla lösa saker; vatten, gas och elektricitet anses också vara varor i direktivets mening när de saluförs i begränsad volym eller bestämd kvantitet,
 - b) alla lösa saker som integrerar eller är sammankopplade med digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att frånvaron av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varorna inte fungerar (*varor med digitala delar*),
6. *digitalt innehåll*: data som framställs och tillhandahålls i digital form,

7. *digital tjänst*:

- a) en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller
 - b) en tjänst som gör det möjligt att utbyta eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form som laddas upp eller skapas av konsumenten eller av andra användare av den tjänsten,
8. *kompatibilitet*: varors förmåga att fungera ihop med maskinvara eller programvara som varor av samma typ normalt används med, utan att varorna, maskinvaran eller programvaran behöver konverteras,
9. *funktionalitet*: varors förmåga att fungera på avsett vis,
10. *driftskompatibilitet*: varors förmåga att fungera ihop med annan maskinvara eller programvara än den med vilken varor av samma typ normalt används,
11. *varaktigt medium*: varje medel som gör det möjligt för konsumenten eller säljaren att bevara information som riktas till vederbörande personligen på sådant sätt att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och att den bevarade informationen kan återges oförändrad,
12. *garanti*: varje utfästelse som säljaren eller en tillverkare (garantigivaren) ger konsumenten, utöver säljarens rättsliga skyldigheter i fråga om avtalsenlighet, att återbetala det betalade priset eller att byta ut, reparera eller utföra någon form av service på varorna om de inte överensstämmer med specifikationerna eller andra eventuella krav som inte hänför sig till avtalsenligheten men som ingår i garantibeviset eller i den reklam som var tillgänglig vid den tidpunkt då avtalet ingicks eller före köpeavtalets ingående,
13. *hållbarhet*: varornas förmåga att behålla sina funktioner och sin prestanda under normal användning,
14. *kostnadsfritt*: utan de nödvändiga kostnader som uppkommer för att återställa varor till avtalsenlighet, särskilt kostnader för postbefordran, transport, arbetskraft eller material,
15. *offentlig auktion*: en försäljningsmetod där säljaren bjuder ut varor eller tjänster till försäljning till konsumenter, vilka personligen närvarar eller ges möjlighet att närvara vid auktionen, genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig köpa varorna eller tjänsterna.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på köpeavtal mellan en konsument och en säljare.
2. Avtal mellan en konsument och en säljare om tillhandahållande av varor som ska tillverkas eller produceras ska också anses vara köpeavtal i enlighet med detta direktiv.
3. Detta direktiv ska inte tillämpas på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster. Det ska dock tillämpas på digitalt innehåll som är integrerat eller sammankopplat med varor, eller digitala tjänster som är integrerade eller sammankopplade med varor, i den mening som avses i artikel 2.5 b, och som tillhandahålls med varorna enligt köpeavtalet, oavsett om sådant digitalt innehåll eller en sådan digital tjänst levereras av säljaren eller av en tredje part. Om tvivel råder huruvida tillhandahållandet av ett integrerat eller sammankopplat digitalt innehåll eller en integrerad eller sammankopplad digital tjänst utgör en del av köpeavtalet ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten anses omfattas av köpeavtalet.
4. Detta direktiv ska inte tillämpas på
 - a) ett fysiskt medium som endast fungerar som bärare av digitalt innehåll, eller
 - b) varor som säljs exekutivt eller på annat sätt tvångsvis med stöd av lag.

5. Medlemsstaterna får från tillämpningsområdet för detta direktiv undanta avtal om försäljning av
- begagnade varor som säljs på offentlig auktion, och
 - levande djur.

I det fall som avses i led a ska tydlig och uttömmande information om att de rättigheter som följer av detta direktiv inte gäller göras lätt tillgänglig för konsumenterna.

6. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas frihet att reglera allmänna avtalsrättsliga aspekter, såsom regler om avtals utformning, giltighet, ogiltighet eller verkningar, inbegripet konsekvenserna av hävning av ett avtal, i den mån de inte regleras i detta direktiv, eller rätten till skadestånd.

7. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas frihet att låta konsumenterna välja en viss avhjäljande åtgärd om varornas bristande avtalsenlighet framkommer inom en period efter leveransen, som inte överstiger 30 dagar. Vidare ska detta direktiv inte påverka nationella regler som inte specifikt rör konsumentavtal och som fastställer särskilda avhjäljande åtgärder för vissa sorters fel som inte framkom vid köpeavtalets ingående.

Artikel 4

Harmoniseringsnivå

Medlemsstaterna ska inte behålla eller införa bestämmelser i sin nationell rätt som avviker från bestämmelserna i detta direktiv, inklusive strängare eller mindre stränga bestämmelser som ger en annan konsumentskyddsnivå, såvida inget annat föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 5

Varors avtalsenlighet

Säljaren ska tillhandahålla konsumenten varor som uppfyller kraven i artiklarna 6, 7 och 8, i tillämpliga fall, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9.

Artikel 6

Subjektiva krav på avtalsenlighet

För att vara avtalsenliga ska varorna i förekommande fall, i synnerhet,

- uppfylla kraven på beskrivning, kvantitet och kvalitet samt besitta funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet och andra egenskaper i enlighet med köpeavtalet,
- vara lämpliga för det särskilda ändamål för vilket konsumenten behöver dem och som konsumenten informerade säljaren om senast vid tidpunkten för köpeavtalets ingående och med avseende på vilket säljaren har lämnat godkännande,
- levereras tillsammans med alla tillbehör och instruktioner, bland annat om installation, som föreskrivs i köpeavtalet, och
- levereras med uppdateringar i enlighet med köpeavtalet.

Artikel 7

Objektiva krav på avtalsenlighet

- Utöver att uppfylla eventuella subjektiva krav på avtalsenlighet, ska varorna
 - lämpa sig för de ändamål för vilka varor av samma typ normalt skulle användas, i tillämpliga fall med beaktande av befintlig unionsrätt och nationell rätt, tekniska standarder eller, i avsaknad av sådana tekniska standarder, tillämpliga sektorsspecifika branschregler,
 - i tillämpliga fall vara av den kvalitet och motsvara beskrivningen av ett prov eller en modell som säljaren gjort tillgänglig för konsumenten innan avtalet ingicks,

- c) i tillämpliga fall levereras tillsammans med sådana tillbehör, inklusive förpackning, installationsbeskrivningar eller andra instruktioner som konsumenten rimligen kan förvänta sig, och
- d) föreligga i den kvantitet och besitta de egenskaper och andra särdrag, bl.a. i fråga om hållbarhet, funktionalitet, kompatibilitet och säkerhet, som är normala för varor av samma typ och som konsumenten rimligen kan förvänta sig med hänsyn till varornas art och med beaktande av eventuella offentliga uttalanden som gjorts av eller på uppdrag av säljaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan, inbegripet tillverkaren, särskilt i reklam eller på märkningar.
2. Säljaren ska inte vara bunden av offentliga uttalanden i enlighet med punkt 1 d om säljaren visar att
- a) säljaren inte kände till, och rimligen inte kunde känna till, det offentliga uttalandet i fråga,
- b) det offentliga uttalandet hade korrigerats vid tidpunkten för avtalets ingående på samma sätt eller på ett jämförbart sätt som det på vilket uttalandet gjorde, eller
- c) beslutet att köpa varorna inte kunde ha påverkats av det offentliga uttalandet.
3. När det gäller varor med digitala delar ska säljaren säkerställa att konsumenten informeras om och tillhandahålls uppdateringar, inbegripet säkerhetsuppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla avtalsenligheten hos dessa varor under den tidsperiod som
- a) konsumenten skäligen kan förvänta sig, med tanke på varornas och de digitala delarnas typ och ändamål och med beaktande av omständigheterna och avtalets natur, om köpeavtalet föreskriver ett enskilt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, eller
- b) anges i artikel 10.2 eller 10.5, beroende på vad som är tillämpligt, om köpeavtalet föreskriver ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en tidsperiod.
4. Om konsumenten underlåter att inom skälig tid installera uppdateringar som tillhandahålls i enlighet med punkt 3 ska säljaren inte vara ansvarig för någon bristande avtalsenlighet som följer enbart av bristen på den relevanta uppdateringen, förutsatt att
- a) säljaren informerat konsumenten om att uppdateringen finns att tillgå och om konsekvenserna av konsumentens underlåtenhet att installera den, och
- b) konsumentens underlåtenhet att installera uppdateringen eller konsumentens felaktiga installation av den inte berodde på brister i de installationsanvisningar som tillhandahålls konsumenten.
5. Bristande avtalsenlighet i den mening som avses i punkt 1 eller 3 ska inte anses föreligga om konsumenten vid köpeavtalets ingående särskilt informerats om att en särskild egenskap hos varan avvek från de objektiva krav på avtalsenlighet som anges i punkt 1 eller 3, och konsumenten uttryckligen och separat godkände den avvikelser vid köpeavtalets ingående.

Artikel 8

Felaktig installation av varor

Varje bristande avtalsenlighet som följer av den felaktiga installationen av varorna ska anses som bristande avtalsenlighet av varorna om

- a) installationen utgör en del av köpeavtalet och utfördes av säljaren eller under säljarens ansvar, eller
- b) installationen, som var avsedd att utföras av konsumenten, också utfördes av denne och den felaktiga installationen berodde på brister i de installationsinstruktioner som tillhandahölls av säljaren eller, när det gäller varor med digitala delar, tillhandahölls av säljaren eller av leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Artikel 9

Tredje parts rättigheter

Om en begränsning till följd av en kränkning av en rättighet som tillkommer tredje part, särskilt immateriella rättigheter, förhindrar eller begränsar användningen av varorna i enlighet med artiklarna 6 och 7, ska medlemsstaterna säkerställa att konsumenten har rätt till de avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet som föreskrivs i artikel 13, såvida det inte i nationell lagstiftning föreskrivs att avtalet ska förklaras ogiltigt eller upphävas i sådana fall.

Artikel 10

Säljarens ansvar

1. Säljaren ska ansvara gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger vid den tidpunkt då varorna levererades och som framkommer inom två år från den tidpunkten. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7.3 ska denna punkt även gälla varor med digitala delar.
2. När det gäller varor med digitala delar där köpeavtalet föreskriver ett kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en tidsperiod ska säljaren också ansvara för all bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppstår eller framkommer inom två år från den tidpunkt då varorna med de digitala delarna levererades. Om kontinuerligt tillhandahållande i mer än två år föreskrivs i avtalet ska säljaren ansvara för all bristande avtalsenlighet hos det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som uppstår eller framkommer under den tidsperiod då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas enligt köpeavtalet.
3. Medlemsstaterna får behålla eller införa längre tidsfrister än de som avses i punkterna 1 och 2.
4. Om de avhjälpande åtgärder som fastställs i artikel 13 enligt nationell rätt också är föremål för en preskriptionsfrist, ska medlemsstaterna säkerställa att den preskriptionsfristen gör det möjligt för konsumenten att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 13 vid bristande avtalsenlighet för vilken säljaren är ansvarig i enlighet med punkterna 1 och 2 i den här artikeln och som framkommer inom den tidsperiod som anges i de punkterna.
5. Medlemsstaterna får, utan hinder av punkterna 1 och 2 i denna artikel, endast behålla eller införa en preskriptionsfrist för de avhjälpande åtgärder som föreskrivs i artikel 13. Medlemsstaterna ska säkerställa att den preskriptionsfristen gör det möjligt för konsumenten att utöva sin rätt till avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 13 vid bristande avtalsenlighet för vilken säljaren är ansvarig i enlighet med punkterna 1 och 2 i den här artikeln och som framkommer under den tidsperiod som avses i de punkterna.
6. När det gäller begagnade varor får medlemsstaterna föreskriva att säljaren och konsumenten kan enas om avtalsvillkor eller överenskommelser med en kortare ansvarsperiod eller preskriptionsfrist än de som avses i punkterna 1, 2 och 5, förutsatt att den kortare perioden inte är kortare än ett år.

Artikel 11

Bevisbörda

1. Varje brist på avtalsenlighet som framkommer inom ett år från den tidpunkt då varorna levererades ska presumeras ha förelegat vid den tidpunkt då varorna levererades, om inte motsatsen bevisas eller såvida inte denna presumtion är oförenlig med varornas karaktär eller den bristande avtalsenlighetens natur. Denna punkt ska även gälla varor med digitala delar.
2. I stället för den ettårsperiod som föreskrivs i punkt 1 får medlemsstaterna behålla eller införa en period av två år från och med den tidpunkt då varorna levererades.
3. När det gäller varor med digitala delar där köpeavtalet föreskriver kontinuerligt tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten under en tidsperiod ska bevisbördan med avseende på om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten uppvisade avtalsenlighet inom den tidsperiod som avses i artikel 10.2 åligga säljaren vid bristande avtalsenlighet som framkommer inom den tidsperiod som avses i den artikeln.

Artikel 12

Skyldighet att anmäla

Medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser om att konsumenten för att utnyttja sina rättigheter är skyldig att upplysa säljaren om bristande avtalsenlighet inom en tidsperiod på minst två månader från den dag då konsumenten upptäckte denna bristande avtalsenlighet.

Artikel 13

Avhjälpande åtgärder vid bristande avtalsenlighet

1. Vid bristande avtalsenlighet ska konsumenten ha rätt att få varorna återställas till avtalsenlighet eller att få ett proportionellt prisavdrag eller att häva avtalet på de villkor som anges i denna artikel.
2. För att få varorna återställas till avtalsenlighet får konsumenten välja mellan reparation och utbyte, såvida inte den valda avhjälpande åtgärden skulle vara omöjlig eller, jämfört med den andra avhjälpande åtgärden, skulle orsaka säljaren oproportionella kostnader med hänsyn till de samlade omständigheterna, inbegripet
 - a) det värde varorna skulle haft om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat,
 - b) betydelsen av den bristande avtalsenligheten, och
 - c) huruvida det andra alternativet skulle kunna tillhandahållas utan väsentlig olägenhet för konsumenten.
3. Säljaren får vägra att återställa varorna till avtalsenlighet om det inte går att reparera eller byta ut varorna eller om det skulle orsaka säljaren oproportionella kostnader, med beaktande av de samlade omständigheterna, inbegripet de som nämns i punkt 2 a och b.
4. Konsumenten ska ha rätt till antingen ett proportionellt prisavdrag i enlighet med artikel 15 eller till hävning av köpeavtalet i enlighet med artikel 16 i vart och ett av följande fall:
 - a) Om säljaren inte har avslutat reparationen eller utbytet eller, i tillämpliga fall, inte har avslutat reparationen eller utbytet i enlighet med artikel 14.2 och 14.3 eller om säljaren har vägrat att återställa varorna till avtalsenlighet i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.
 - b) Om bristande avtalsenlighet framkommer trots att säljaren har försökt att återställa varan till avtalsenlighet.
 - c) Om den bristande avtalsenligheten är så allvarlig att det är motiverat att omedelbart sänka priset eller häva köpeavtalet.
 - d) Om säljaren har meddelat, eller det framgår klart av omständigheterna, att säljaren inte kommer att återställa varorna till avtalsenlighet inom skälig tid eller utan väsentlig olägenhet för konsumenten.
5. Konsumenten ska inte ha rätt att häva avtalet om den bristande avtalsenligheten endast är ringa. Bevisbördan med avseende på om den bristande avtalsenligheten är ringa ska åligga säljaren.
6. Konsumenten ska ha rätt att hålla inne betalning av eventuella utestående delar av priset eller en del av det fram till dess att säljaren har fullgjort sina skyldigheter enligt detta direktiv. Medlemsstaterna får fastställa villkoren och formerna för hur konsumenten kan utöva rätten att hålla inne betalningen.
7. Medlemsstaterna får reglera huruvida och i vilken utsträckning konsumentens bidrag till den bristande avtalsenligheten påverkar konsumentens rätt till avhjälpande åtgärder.

Artikel 14

Reparation eller utbyte av varorna

1. En reparation eller ett utbyte ska utföras
 - a) kostnadsfritt,
 - b) inom skälig tid från den tidpunkt då konsumenten har informerat säljaren om den bristande avtalsenligheten, och
 - c) utan väsentlig olägenhet för konsumenten, med beaktande av varans natur och det ändamål för vilket konsumenten behövde varan.

2. Om den bristande avtalsenligheten avhjälpes genom reparation eller utbyte av varorna ska konsumenten göra varorna tillgängliga för säljaren. Säljaren ska återta de utbytta varorna på säljarens bekostnad.

3. Om en reparation kräver avlägsnande av varor som installerats på ett sätt som är förenligt med deras natur och ändamål innan bristen på avtalsenlighet blev uppenbar eller om sådana varor ska ersättas, ska skyldigheten att reparera eller byta ut varorna inbegripa att säljaren avlägsnar de icke-avtalsenliga varorna och installerar utbytesvarorna eller de reparerade varorna, eller bär kostnaderna för det avlägsnandet och den installationen.

4. Konsumenten ska inte vara skyldig att betala för normal användning av de utbytta varorna under den tid som föregått bytet.

Artikel 15

Prisavdrag

Prisavdraget ska stå i proportion till minskningen av värdet på de varor som konsumenten har mottagit jämfört med det värde varorna skulle ha haft om de varit avtalsenliga.

Artikel 16

Hävning av köpeavtalet

1. Konsumenten ska utöva rätten att häva köpeavtalet genom ett uttalande till säljaren, där konsumenten ger uttryck för sitt beslut att häva köpeavtalet.

2. Om bristen på avtalsenlighet endast rör vissa av de varor som har levererats enligt köpeavtalet och det finns grund för hävning av köpeavtalet enligt artikel 13, får konsumenten häva köpeavtalet endast med avseende på dessa varor och eventuella andra varor som konsumenten har förvärvat tillsammans med de icke-avtalsenliga varorna om konsumenten inte rimligen kan förväntas godta att behålla endast de varor som uppvisar avtalsenlighet.

3. Om konsumenten häver ett köpeavtal i dess helhet, i enlighet med punkt 2, eller med avseende på vissa av de varor som levererats inom ramen för köpeavtalet ska

- a) konsumenten återsända varorna till säljaren, på säljarens bekostnad, och
- b) säljaren till konsumenten återbetala det erlagda priset för varorna vid mottagandet av varorna eller enligt bevis som tillhandahålls av konsumenten om att han eller hon har skickat tillbaka varorna.

Vid tillämpningen av denna punkt får medlemsstaterna fastställa formerna för återlämning och återbetalning.

Artikel 17

Garantier

1. En garanti ska vara bindande för garantigivaren enligt de villkor som fastställs i garantibeviset och den tillhörande reklam som var tillgänglig vid tidpunkten för eller före avtalets ingående. I enlighet med de villkor som anges i denna artikel, och utan att det påverkar tillämpningen av andra tillämpliga bestämmelser i unionslagstiftningen eller i nationell lagstiftning, ska tillverkaren, om en tillverkare erbjuder konsumenten en garanti för hållbarhet för vissa varor under en viss tidsperiod, vara direkt ansvarig gentemot konsumenten under hela garantiperioden för reparation eller utbyte av varorna i enlighet med artikel 14. Tillverkaren får erbjuda konsumenten mer gynnsamma villkor i garantibeviset för hållbarhet.

Om de villkor som fastställs i garantibeviset är mindre fördelaktiga för konsumenten än de villkor som fastställs i den tillhörande reklamen ska garantin vara bindande enligt de villkor som fastställs i reklamen rörande garantin, om inte den tillhörande reklamen rättades före avtalets ingående på samma sätt som, eller ett sätt som är jämförbart med, det på vilket den utarbetats på.

2. Garantibeviset ska tillhandahållas konsumenten på ett varaktigt medium senast vid tidpunkten för leveransen av varorna. Garantibeviset ska vara klart och begripligt formulerat. Det ska innehålla följande:
- En klar redogörelse för att konsumenten enligt lag har rätt till avhjälpande åtgärder från säljarens sida kostnadsfritt vid bristande avtalsenlighet för varorna och att dessa åtgärder inte påverkas av garantin.
 - Garantigivarens namn och adress.
 - Det förfarande som konsumenten ska följa för att garantin ska genomföras.
 - Beteckningen på de varor för vilka garantin gäller.
 - Garantins villkor.
3. Underlåtenhet att uppfylla kraven i punkt 2 ska inte påverka garantins bindande karaktär för garantigivaren.
4. Medlemsstaterna får föreskriva regler om andra aspekter av garantier, som inte regleras i denna artikel, inbegripet regler om det eller de språk på vilka garantibeviset ska göras tillgängligt för konsumenten.

Artikel 18

Regressrätt

Om säljaren hålls ansvarig gentemot konsumenten på grund av bristande avtalsenlighet till följd av en handling eller en underlåtenhet, inbegripet underlåtenhet att tillhandahålla uppdateringar för varor med digitala delar i enlighet med artikel 7.3, av en person i tidigare led i transaktionskedjan, ska säljaren ha rätt att rikta regressanspråk mot den eller de ansvariga personerna i transaktionskedjan. Vilken person som säljaren har rätt att rikta anspråk mot samt relevanta åtgärder och villkor för utövandet av denna rätt ska fastställas i nationell rätt.

Artikel 19

Efterlevnadsåtgärder

- Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga och effektiva medel för att säkerställa efterlevnaden av detta direktiv.
- De medel som avses i punkt 1 ska omfatta bestämmelser varigenom ett eller flera av följande organ, i enlighet med vad som fastställs i nationell rätt, får väcka talan enligt nationell rätt inför domstol eller behöriga förvaltningsmyndigheter för att se till att de nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv tillämpas:
 - Offentliga organ eller deras företrädare.
 - Konsumentorganisationer som har ett berättigat intresse av att skydda konsumenter.
 - Branschorganisationer som har ett berättigat intresse av att vidta åtgärder.

Artikel 20

Konsumentinformation

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att konsumenterna får tillgång till information om konsumenters rättigheter enligt detta direktiv och information om medel för att hävda dessa rättigheter.

Artikel 21

Tvingande natur

- Om inte annat föreskrivs i detta direktiv ska varje avtal som, till konsumentens nackdel, utesluter tillämpningen av nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv, avviker från dem eller ändrar deras verkan innan konsumenten uppmärksammar säljaren på varornas bristande avtalsenlighet inte vara bindande för konsumenten.

22.5.2019

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 136/47

2. Detta direktiv ska inte hindra säljaren från att erbjuda konsumenten avtalsvillkor som ger ett bättre skydd än vad som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 22

Ändringar av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG

1. I bilagan till förordning (EU) 2017/2394 ska punkt 3 ersättas med följande:

”3. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG (EUT L 136, 22.5.2019, s. 28).”

2. I bilaga I till direktiv 2009/22/EG ska punkt 7 ersättas med följande:

”7. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG (EUT L 136, 22.5.2019, s. 28).”

Artikel 23

Upphävande av direktiv 1999/44/EG

Direktiv 1999/44/EG upphävs med verkan från och med den 1 januari 2022.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

Artikel 24

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 1 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med 1 januari 2022.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

2. Bestämmelserna i detta direktiv är inte tillämpliga på avtal som ingåtts före den 1 januari 2021.

Artikel 25

Översyn

Kommissionen ska senast den 12 juni 2024 se över tillämpningen av detta direktiv, inbegripet dess bestämmelser om avhjälpan av åtgärder och bevisbörda – även med avseende på begagnade varor samt varor som säljs på offentlig auktion – och tillverkarens garanti för hållbarhet, och lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska i synnerhet innehålla en bedömning av om tillämpningen av detta direktiv och direktiv (EU) 2019/770 säkerställer en enhetlig och konsekvent ram för en korrekt fungerande inre marknad vad gäller tillhandahållande av digitalt innehåll, digitala tjänster och varor med digitala delar i enlighet med principer för unionens politik. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag.

Artikel 26

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 22 ska dock tillämpas från och med den 1 januari 2022.

Artikel 27

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 20 maj 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

BILAGA

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 1999/44/EG	Detta direktiv
Artikel 1.1	Artikel 1
Artikel 1.2 a	Artikel 2.2
Artikel 1.2 b första strecksatsen	Artikel 3.4 b
Artikel 1.2 b andra och tredje strecksatsen	Artikel 2.5 a
Artikel 1.2 c	Artikel 2.3
Artikel 1.2 d	Artikel 2.4
Artikel 1.2 e	Artikel 2.12
Artikel 1.3	Artikel 2.15 och artikel 3.5 a
Artikel 1.4	Artikel 3.2
Artikel 2.1	Artikel 5
Artikel 2.2 a	Artikel 6 a och artikel 7.1 b
Artikel 2.2 b	Artikel 6 b
Artikel 2.2 c	Artikel 7.1 a
Artikel 2.2 d	Artikel 7.1 d
Artikel 2.3	Artikel 7.5
Artikel 2.4	Artikel 7.2
Artikel 2.5	Artikel 8
Artikel 3.1	Artikel 10.1
Artikel 3.2	Artikel 13.1
Artikel 3.3 första stycket	Artikel 13.2 och artikel 14.1 a
Artikel 3.3 andra stycket	Artikel 13.2
Artikel 3.3 tredje stycket	Artikel 14.1 b och c
Artikel 3.4	Artikel 2.14
Artikel 3.5	Artikel 13.4
Artikel 3.6	Artikel 13.5
Artikel 4	Artikel 18
Artikel 5.1	Artikel 10.1, 10.2, 10.3, 10.4 och 10.5
Artikel 5.2	Artikel 12
Artikel 5.3	Artikel 11
Artikel 6.1	Artikel 17.1

Direktiv 1999/44/EG	Detta direktiv
Artikel 6.2	Artikel 17.2
Artikel 6.3	Artikel 17.2
Artikel 6.4	Artikel 17.4
Artikel 6.5	Artikel 17.3
Artikel 7.1 första stycket	Artikel 21.1
Artikel 7.1 andra stycket	Artikel 10.6
Artikel 7.2	—
Artikel 8.1	Artikel 3.6 och 3.7
Artikel 8.2	Artikel 4
Artikel 9	Artiklarna 19 och 20
Artikel 10	Artikel 22
Artikel 11.1 första stycket	Artikel 24.1 första stycket
Artikel 11.1 andra stycket	Artikel 24.1 tredje stycket
Artikel 11.2	Artikel 24.1 fjärde stycket
Artikel 12	Artikel 25
Artikel 13	Artikel 26
Artikel 14	Artikel 27

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Ska försäljning av levande djur omfattas av Konsumentköplagen

Bakgrund svensk hästnäring, historiskt och idag

Idag finns ungefär 360 000 hästar i Sverige, där flertalet av dessa hästar hålls av någon som har hästen för att tillgodose sitt behov av rekreation, motion, välmående och hälsa. Från att från början ha varit ett utpräglat drag- och bruksdjur, har hästen sedan avhästningen efter andra världskriget kommit att få en ändrad men fortsatt mycket viktig roll i det svenska samhället. Svensk hästnäring står totalt för ca 0,5 % av den svenska BNP:n och sysselsätter 15 000 helårsarbetskrafter eller närmare 30 000 personer. Ca 20 000 hästföretag beräknas finnas i Sverige och bland dessa finns ett stort antal uppfödare, hästutbildare, förmedlare av hästar. Ytterligare inriktningar på verksamheterna är inackorderingsverksamhet, ridskolor, entreprenad, travträning etc. Det är dessa hästföretagare som ser till att svensk hästnäring kan fortsätta existera, den svenska hästen är nödvändig för att över en miljon människor regelbundet har kontakt med hästar.

- Hästen ingår som en naturlig del i kretsloppet och bidrar i stor utsträckning till att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald samt kultur- och skönhetsvärdet. Antalet hästar överstiger för närvarande antalet mjölkkor, och håller således en stor del av landets jordbrukslandskap öppet genom att markerna både brukas och skördas för vinterfoder och betas.
- Hästen är en viktig källa till upplevelser och avkoppling för många människor, särskilt kvinnor. Fler än 500 000 människor rider regelbundet. Ytterligare en halv miljon människor har regelbunden kontakt med hästar. (Källa: SvRF) Ca en miljon människor besöker årligen landets travbanor (Källa: Svensk Travsport).
- Ridsporten är, efter fotbollen, den näst största ungdomsidrotten men med tydlig inriktning på flickor. Ungefär 150 000 personer är medlemmar i någon av landets ridklubbar. (Källa: SvRF)
- Ridning är Sveriges näst största handikappidrott. Ca 4 000 ryttare med funktionshinder får genom ridning möjlighet till en meningsfull fritidssysselsättning. (Källa: SvRF)
- Hästen är ett utmärkt hjälpmedel och används även alltmer inom friskvård samt fysisk och psykisk rehabilitering eller för att bryta tex drogberoende och socialt utanförskap. (Källa: HNS)

Att vara hästföretagare är idag förknippat med stora utmaningar vad gäller lönsamheten, en situation som delas med flera av de andra gröna näringarna. Till detta kommer också att samhället tyvärr, i takt med en ändrad användning av hästen, ofta ser hela hästsektorn som en fritidssysselsättning, varvid lagar och regler tyvärr inte alltid anpassats för att ge rimliga förutsättningar för just hästföretagare. Att levande djur inom konsumentlagstiftningen hanteras som vilka andra materiella varor som helst, är ett tydligt exempel på detta. LRF anser att det är av stor vikt att skilja på producent och konsument i hästsektorn, för att tydliggöra att hästföretagare i likhet med vilken företagare som helst, behöver rimliga förutsättningar för att kunna driva sin verksamhet. Mot bakgrund

av detta bildade LRF branschbenet LRF Häst 2014. Frågan om levande djur i konsumentköplagen har sedan bildandet av LRF Häst varit en högt prioriterad fråga att påverka.

LRFs utgångspunkt i frågan om levande djur i konsumentlagstiftningen

LRF:s utgångspunkt i frågan är att det är direkt olämpligt att hantera levande djur som vilken vara som helst. Detta av den enkla anledningen att levande djur är just levande djur. Som exempel kan sägas att en cykel eller ett kylskåp kan förväntas fungera likadant oavsett ägare så länge ägaren använder cykeln respektive kylskåpet såsom säljaren rekommenderat.

För levande djur kan vi däremot inte förvänta oss att djuret ska agera likadant oberoende av ägare. Ett levande djur påverkas av sin omkringliggande miljö och kan må bättre, eller sämre, beroende på till exempel andra djur i dess närhet eller olika typer av föda. Ett levande djur kan sakna tidigare matte eller husse och det kan i sin tur påverka djurets psykiska tillstånd. En försäljning innebär ett omedelbart miljöbyte för djuret och det kan påverka djuret både positivt och negativt. Ett djurs fysiska och psykiska tillstånd påverkas även av hur djuret motioneras, tränas eller används. Eftersom alla levande varelser, människor inkluderat, utvecklas och förändras under tidens gång kan såväl fysiska som psykiska åkommor uppkomma. Det får anses vara en naturlag att levande varelser förändras i takt med nya upplevelser samt att de blir äldre. Det finns nästintill oändliga orsaker till varför ett levande djurs beteende kan förändras. Det är därför orimligt att levande djur ska hanteras på samma sätt som döda ting i Konsumentköplagen.

För LRF:s del är det självklart att köpande part ska skyddas av en bra konsumenträtt. Det är dock även viktigt att såväl säljaren som djuret ifråga skyddas på ett rimligt sätt. LRF anser att dagens Konsumentköplag inte uppfyller de förväntningar som parterna har.

Att såväl köpare som säljare riskerar att lida skada vid tvister är det nog ingen som ifrågasätter. Men ofta lider även djuret skada av att vara föremål för tvister. Det torde förekomma att ett djur som omfattas av en tvist inte tas omhand på optimalt sätt eftersom tvisten drar ut på tiden, ibland flera år. Det kan vara så att djuret ifråga lämnas ensam i ett stall eller i en hage, att djuret inte får nödvändig träning och motion eller att djuret till exempel utsätts för stress eller andra förhållanden som djuret inte är van vid. Köparen av ett djur som blir föremål för tvist vill av förklarliga skäl normalt inte investera i djuret, tex i form av träning eller utbildning, och dra på sig extra kostnader. Detta leder till att djurets utveckling i många fall avstannar. Det kan också vara så att köpare av rättsliga orsaker inte får eller vågar träna djuret då det kan påverka pågående tvist.

Brustna förväntningar är vanliga orsaker för rättsprocess avseende levande djur. Det vore därför önskvärt om såväl säljare och köpare tvingas till större omsorg vid överlåten. Det skulle leda till färre Brustna förväntningar och därmed färre rättsprocesser vilket skulle gagna alla inblandande parter.

Konsumentköplagen innehåller bland annat möjlighet för säljaren att reparera eller att göra en omleverans så att köparen får en ny vara ifall den ursprungliga visar sig vara defekt. Detta fungerar bra när det gäller döda ting. Säljaren väljer normalt att reparera varan ifall det är billigare än att leverera en helt ny vara. Om en reparation är dyrare väljer säljaren normalt att leverera en ny vara. Säljarens risk kan alltså sägas uppgå till varans pris. När det gäller levande djur är det normalt svårt med omleverans eftersom det inte finns en identisk kopia av aktuell individ, i bästa fall fanns ett liknande djur. I fall med levande djur uppgår inte sällan skadestånden till belopp som vida överstiger djurets inköpspris. Detta eftersom skadeståndet ofta även inkluderar veterinärkostnader, uppställningskostnader, foder med mera. Rättspraxis har även godtagit skadestånd som vida överstiger djurets inköpspris. Den som säljer levande djur står därför ofta för en oproportionerligt hög ekonomisk risk. Då många djuruppfödare bedriver sin verksamhet som

enskilda näringsidkare eller som hobbyverksamhet riskerar de i värsta fall personlig konkurs. LRF anser att säljaren står för en orimligt hög risk jämfört med köparen.

LRF presenterar nedan ett antal förslag på vad vi vill att utredaren särskilt ska fundera kring vad gäller hantering av levande djur i Konsumentköplagen.

Transaktioner med levande djur flyttas till Köplagen

Det finns goda juridiska principskäl till att Konsumentköplagen inte bör vara tillämplig på transaktioner med levande djur.

Försäljning av levande djur bör regleras i Köplagen

Lagstiftaren har valt att hantera levande djur annorlunda än andra ting när det avser tjänster. Konsumenttjänstlagen är därför inte tillämplig avseende levande djur. Enligt LRF torde det därför finnas goda juridiska principskäl för att även försäljning av levande djur ska lyftas ur Konsumentköplagen och istället hanteras av Köplagen. Köplagen ställer högre krav på att säljare och köpare har ett väl utformat och anpassat avtal samt att det ställer högre krav på båda parter avseende till exempel upplysning och undersökning av djuret i och med att Konsumentköplagens 20a§ inte är tillämplig.

Detta alternativ skulle innebära att levande djur hanteras juridiskt principiellt likadant oavsett om det avser tjänst eller vara. För att säkerställa att konsumenträttsperspektivet inte åsidosätts skulle det vara möjligt med standardiserade avtal likt det som Svenska Kennelklubben tog fram tillsammans med Konsumentverket i början av 1990-talet.

Förenklade tvistemål, konsumentköplagen bör endast vara tillämplig i fall där tvistebeloppet understiger ½ prisbasbelopp

I rättegångsbalken 1 kap 3d§ regleras att tvistemål där tvistebeloppet understiger ½ prisbasbelopp ska hanteras som förenklade tvistemål. Denna beloppsgräns skulle även kunna vara lämplig vad gäller försäljning av levande djur. Alla tvister där tvistebeloppet understiger ½ prisbasbelopp skulle kunna hanteras i Konsumentköplagen. Vid försäljning av levande djur där tvistebeloppet överskrider ½ prisbasbelopp skulle tvisten däremot hanteras i enlighet med Köplagen.

Vid försäljning av levande djur för lägre belopp, alltså där tvistebeloppet understiger ½ prisbasbelopp, kan det antas att säljande part normalt är en starkare part. Då det avser ett mindre belopp kan det heller inte ställas lika höga krav på köparen varför ett starkt konsumentskydd är av större vikt. Det lägre tvistebeloppet gör det även hanterbart för säljaren ur dennes ekonomiska perspektiv.

Vid köp av levande djur för ett högre belopp, alltså där tvistebeloppet överstiger ½ prisbasbelopp, bör det däremot ställas högre krav på båda parter. Om tvistebeloppet överstiger ½ prisbasbelopp finns det, enligt LRF, anledning att både säljare och köpare åläggs ett större ansvar eftersom beloppet ofta är av stor betydelse för såväl säljare som köpare. I många fall, särskilt när det avser dyrare djur som till exempel hästar och hundar av exklusiv ras, har köparen en starkare ekonomisk ställning än säljaren. Många uppfödare av djur bedriver endast sin uppfödning verksamhet som hobbyverksamhet eller som bisyssla vid sidan om annan anställning eller företagande.

Det finns många rättsfall där tvistebeloppet vida överstiger djurets köpeskilling och just de höga skadeståndsbeloppen ger en stor ekonomisk risk för säljande part. Såsom vi redogör för i denna pm finns det stora möjligheter för en köpare att påtala fel i vara även för ett djur som inte uppvisar några symptom. Säljaren löper därför en oproportionerlig

ekonomisk risk eftersom köparen kan begära skadestånd eller prisnedsättning på i många fall tveksamma grunder.

Ett sätt att komma tillrätta med detta problem är att enbart tvister där tvistebeloppet understiger ½ prisbasbelopp hanteras enligt Konsumentköplagen och att tvister där tvistebeloppet överstiger ½ prisbasbelopp hanteras enligt Köplagen.

Transaktioner med levande djur kvarstår i Konsumentköplagen

Om utredaren ändå anser att Konsumentköplagen ska vara tillämplig vid försäljning av levande djur anser LRF att utredare bör se över nedanstående alternativ.

Konsumentköplagen 20a§

Paragrafen gör gällande att *”Ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades skall anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art”*. Såsom rättspraxis har utvecklats har levande djur behandlats på samma sätt som döda ting såsom cyklar och kylskåp. Först och främst bör det därför diskuteras huruvida detta är en korrekt tolkning av lagstiftarens syfte med paragrafen. Den sista ansatsen i stycket *”om inte annat... eller detta är oförenligt med varans eller felets art”* gör gällande att all lös egendom inte ska behandlas på samma sätt. Till exempel behandlas livsmedel annorlunda trots att de omfattas av samma lag. Det är ganska uppenbart att det inte går att påtala ett fel på en limpa bröd eller mjölk efter fem månader just med anledning av att det är oförenligt med varans art.

Samma bedömning med utgångspunkt i varans art borde, enligt LRF:s uppfattning, gälla även för levande djur. Eftersom rättspraxis utvecklats på ett sätt som i felbedömningen jämför levande djur, exempelvis en häst, med döda ting som kylskåp eller en cykel anser LRF det vara påkallat med ett klagörande förtydligande från lagstiftaren, av inbörd att levande djur är en vara av sådan art att det ska tillmätas betydelse i den köprättsliga felbedömningen.

Med ovan sagt anser LRF att det är olämpligt att levande djur omfattas av 20a§ eftersom levande djur inte är som vilken vara som helst. En hund som hos säljaren betar sig på ett visst vis och till exempel aldrig bits kan hos en ny ägare ändra beteende och börja bitas. En häst som hos säljaren tycker om att hoppa kan hos köparen ändra beteende och inte längre vilja hoppa. Det ändrade beteendet kan ibland bero på den nye ägarens hantering men det kan även vara så att miljöbytet i sig är orsak till djurets ändrade beteende. Denna typ av köprättsliga *fel* på varan bör särskilt analyseras av utredaren.

Precis som vi människor ofta har fysiska åkommor som till vardags inte hindrar oss från att leva det liv vi vill kan det rent fysiskt utgöra ett *fel* på vår kropp. Som exempel kan nämnas att många människor lever med en sned ryggrad eller att ett ben är längre än det andra utan att de för den skull hindras i sitt liv. På samma sätt har många levande djur fysiska åkommor som gör att de ur juridisk synvinkel kan bedömas som felaktiga vid en noggrann veterinärundersökning.

Felbegreppet avseende levande djur

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1989 s. 156, med hänvisning till äldre praxis, uttalat att ett djur ansetts behäftat med fel om en efter leveransen utvecklad defekt varit betingad av ärvda anlag. Ett djur som utvecklar en sjukdom långt efter köpet anses alltså ha haft felet redan vid köpetillfället om det beror på ärvda anlag. Än värre är hovrättsdomen FT 2749-12 där domstolen konstaterar att en fyra år gammal hund, som enligt domstolens utredning inte visar några kliniska symptom, bär på ett arvsanlag som gör att det finns en beaktansvärd risk att hunden i framtiden ska utveckla kliniska besvär bedöms som felaktig. Hunden uppvisar inga som helst kliniska besvär, men domstolen ansåg

likväl att det förelåg ett fel på vara enligt konsumentköplagens mening vid avlämnandet. En köpare av ett levande djur kan alltså låta göra en veterinärundersökning och en dna-analys av djuret ifråga och med väldigt stor sannolikhet finna något som är *felaktigt* med djuret och sedan begära prisavdrag eller skadestånd trots att djuret i sig inte uppvisar några kliniska symptom vid tillfället.

Det finns även fall med så kallade lynnesfel. Alltså att djurets beteende i sig anses utgöra fel på vara. Högsta domstolen har i NJA 1938 s 273 fastställt att en häst som visade ovilja att dra var behäftad med ett fel.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har avlämnat dom i mål nr FT 1651-09 som rörde en hund. Vid köpetillfället hade en veterinärbesiktning genomförts utan anmärkning. Ett par veckor efter köpet insjuknade hunden och diagnosticerades med en hormonsjukdom som gjorde att köparen tvingades avliva hunden. Sjukdomen konstaterades ungefär två månader efter köpet. Frågan i målet var därför om sjukdomen förelegat även vid köpetillfället, trots att hunden då inte visade några symptom.

Eftersom felet visat sig inom sex månader presumerades felet vara ursprungligt. Enligt veterinären som hördes vore det osannolikt att valpen hade sjukdomen vid avlämnandet eftersom inget onormalt upptäcktes vid besiktningen, men han kunde inte uttala sig om hur lång tid det tar för sjukdomen att utvecklas och vilka symptom som visar sig först. Det faktum att hunden hade genomgått veterinärbesiktning utan anmärkning ansågs inte vara tillräcklig bevisning för att bryta presumtionen och säljaren hade därför ett felansvar.

Svea Hovrätt har i avlämnat dom i mål T 10067-09, som gällde ett konsumentköp av en häst. Hästen besiktades av en veterinär utan anmärkning. Hästen avlivades till följd av bristande hälsa en tid senare och vid den obduktion som genomfördes visade det sig att en förändring i lillhjärnan orsakat hästens hälsoproblem.

Hovrätten konstaterade att det inte kunde uteslutas att felen har förelegat redan vid försäljningen "i vart fall i form av frö till fel". Det första veterinärintyget som utfärdats ansågs alltså inte vara tillräckligt för att säljaren skulle ha motbevisat presumtionen och felet ansågs därför ha förelegat vid avlämnandet.

Med anledning av bland annat ovan är det, enligt LRF:s uppfattning, direkt olämpligt att felbegreppet är likadant för levande djur som för döda ting. Exemplet ovan är fall där säljaren omöjligt kunde ha agerat annorlunda i "tillverknings eller försäljningsprocessen" för att förhindra *felen*. Felbegreppet bör, avseende levande djur, begränsas till sådana fel som säljaren kan anses ha möjlighet att förhindra och som avviker från avtalade egenskaper.

Sammanfattning av LRF:s åsikter

LRF förespråkar en lagstiftning som ger köparen rimliga konsumenträttsliga rättigheter utan att säljarens skyldigheter och risker blir oproportionellt stora samtidigt som lagstiftaren måste tillvarata djurets bästa.

Av vad som framförts ovan listar LRF nedan de lösningar som vi anser att utredaren bör undersöka och kommentera i sin utredning:

Transaktioner med levande djur flyttas till Köplagen

- Försäljning av levande djur bör regleras i Köplagen, eller
- Konsumentköplagen är tillämplig i det fall tvistebeloppet understiger $\frac{1}{2}$ prisbasbelopp. I det fall tvistebeloppet överstiger $\frac{1}{2}$ prisbasbelopp är istället Köplagen tillämplig.

Transaktioner med levande djur kvarstår i Konsumentköplagen

- Konsumentköplagens 20a§ bör inte omfatta levande djur, samt
- Felbegreppet i Konsumentköplagen bör inte omfatta levande djur, alternativt att det finns ett särskilt felbegrepp avseende levande djur.

Stockholm den 16 januari 2020

Martin Mörman
Lantbrukarnas Riksförbund

Konsumentköplagen – djur, felbegreppet och skadeståndsbegränsningar

På det senaste mötet i utredningen fick jag i uppdrag att skriva mer om felbegreppet samt möjligheterna till skadeståndsbegränsningar.

Varför felbegreppet är olämpligt för levande djur

En tillverkare av döda ting, såsom tex ett kylskåp, vet att av 100 tillverkade föremål kommer det vara en mycket liten andel som är defekt och tillverkaren kan utan större ekonomiska risker ersätta en köpare med en nytt kylskåp. Tillverkaren kan med god säkerhet kalkylera vilka ekonomiska risker som denne tar.

Den som istället "tillverkar" levande djur har det inte lika lätt. Köpare kan efter köpet låta göra en fullständig kontroll (röntgen, DNA-analys mm) hos en veterinär och den kommer visa sig att majoriteten av alla levande djur har någon defekt, fel eller en latent sjukdom som i domstol räknas som ett frö till fel. Den som säljer levande djur kan alltså inte kalkylera med att endast ett fåtal varor är defekta.

Rättspraxis har visat att de veterinärintyg som ofta upprättas i samband med köp av djur inte har något större bevisvärde. Rättspraxis har visat att många fel som visat sig hos djuret kan ha funnits redan vid köpetidpunkten i form av ett "frö till fel". En uppfödare och försäljare av levande djur kan med andra ord sägas ha motsatt förhållande än tillverkaren av kylskåp och får ofta räkna med att det är fel på 99 av 100 djur. Majoriteten av köparna påpekar dock aldrig något fel, men ur säljarens perspektiv finns det alltid en risk att varje köpare kommer påtala felen.

Av ovan anledning är det direkt olämpligt att ha samma felbegrepp för levande djur som för döda ting.

Förslag till sätt att hantera problematiken.

- **Begagnad vara:** Ett alternativ är att se levande djur som begagnad vara som köpts i befintligt skick. Lagens förarbeten bör i så fall tydliggöra vilka förväntningar som en köpare kan ha på ett begagnat djur. Med ett sådant synsätt skulle en köpare få räkna med tex förslitningsskador och andra fel som uppstår naturligt i djuret efter en viss tid. Se exempel 1 nedan som får illustrera fallet. Den nya lagens förarbeten behöver tydliggöra att dagens begrepp "frö till fel" inte ska vara tillämpligt på levande djur.
- **Oförenligt med varans art:** Tillverkare av levande djur kan i princip inte påverka varans kvalitet. Det är det naturliga urvalet som avgör vilka defekter ett djur har. Det finns ingenting som tillverkaren kan göra för att förhindra dessa naturliga brister som alla levande varelser har.

Köparen får även räkna med att det kan uppkomma fysiska eller psykiska sjukdomar hos djuret. Ett djur är en levande varelse som följer naturens regler. Även fast både säljare och köpare gör allting rätt kan djuret ha en latent sjukdom.

En köpare av levande djur kan inte räkna med att djuret ska prestera, eller agera, på samma sätt hos denne som hos säljaren. Levande djur har en egen vilja. Levande djur är ingen maskin.

Fallet Galliano, som utredaren redogjort för, visar tydligt att domstolarna inte kan hantera levande djur på ett korrekt och rättvist sätt utifrån dagens lagstiftning. Den nya lagens förarbeten måste kompletteras med skrivelser om att levande ska behandlas annorlunda än döda ting.

- **Undersökningsplikt:** En köpare erbjuds göra en undersökning av djuret i samband med köpet. Om köparen avstår från detta har denne ingen möjlighet att påtala ett fel i senare skede ifall felet skulle ha upptäckts vid en fullständig undersökning. Jämförelse kan göras med undersökningsplikten avseende fast egendom. Alla fel som skulle ha upptäckts vid en fullständig kontroll får inte åberopas som fel ifall köparen brutit i sin undersökningsplikt.

Undersökningsplikten i Jordabalkens 4 kap 19§ 2 st eller Köplagens 20§ kan vara en förebild. Det är väldigt viktigt att lagens förarbeten är tydliga med hur omfattande denna undersökningsplikt är.

- **Generella fel:** Det kan införas en möjlighet att generellt avtala om att vissa typer av defekter inte ska anses som fel. Det är idag möjligt att avtala om specifika fel i djuret som köparen godkänner. Men med dagens lagstiftning är det svårare att avtala om generella fel. Ett sätt att hantera problemen vore att det möjliggörs för parterna att generellt avtala om att vissa fel inte ska kunna åberopas som fel.

En säljare som agerar i ond tro ska självklart inte kunna få skydd bakom konsumentköplagen.

Skadeståndsbegränsningar

Det andra stora problemet avser skadestånd. Som framgått av utredningens bakgrundsmaterial kan skadestånden vida överstiga köpeskillingen. Den ventil som finns i 34§ i dagens lagstiftning som avser att begränsa skadestånden tycks inte fungera. Det kan därför vara intressant att begränsa skadestånden vad avser levande djur.

Förslag på lösning

- **Omleverans:** Det kan många gånger vara svårt att göra en omleverans när den sålda varan är ett levande djur. Men i den mån det är möjligt, tex vid köp av sällskapskatter, bör lagstiftaren förtydliga att säljaren har rätt att byta ut det sålda djuret mot motsvarande djur av samma ras, färg och ålder. Det felaktiga djuret återlämnas då till säljaren. På så sätt begränsas säljarens ekonomiska risker.
- **Skadeståndsbegränsning:** Det skulle kunna införas en begränsning som uppgår till samma belopp som köpeskillingen. En säljare av levande djur kan då antas ta samma risk som säljaren av ett kylskåp.

- **Samråd:** Det skulle även vara rimligt att införa att köparen måste samråda med säljaren innan denne beslutar sig för att vida åtgärder som sjukhusbesök eller liknande dyra vårdkostnader.

Exempel 1 av advokat C- G Leissner

Låt oss anta följande; en framgångsrik tävlingshäst. En hopphäst som tävlar på 130 nivå d v s inte de högsta nivåerna men likafullt en rejäl nivå. Den är 12 år gammal.

Vi antar att den började tränas in vid 5 års ålder. Denna träning har fortsatt fram till överlåtelsen. Den har tävlat sedan den var 6 år gammal.

Den träningshoppas minst en gång i veckan – på en nivå på 1 m (vilket är att anse som lågt).

Vid varje träning tar den > 20 språng (på 1 m eller mer).

Enkel beräkning om antal språng

Under perioden från 5 år till 12 år har den sålunda tränats i hoppning ca 7 år. Med ett träningstillfälle i veckan under 11 månader om året har den sålunda hoppats under 11 månader x 4 (veckor i månaden) = 77 ggr per år. Under 7 år x 20 språng = blir det 6 160 språng. Den har tävlat 2 ggr per månad under 10 månader /år. Varje tävling innebär två klasser (tävlingar). Varje tävling innebär > 20 språng (inkl framhoppning). Den har sålunda hoppat 2 ggr x 10 månader x 7 år x 2 starter x 20 språng = 5 600 språng.

Total har hästen – och detta är mycket lågt räknat – tagit i stort sett 12 000 språng, i verkligheten är siffran sannolik betydligt högre (och hela tiden med ett ton i frambenen varje gång den landar efter hindret)

Detta är en rejält begagnad vara!

Till det kommer att den är stadd i ständig förändring – det är en levande vara!

Bilen! är helt parallell, säger vän av ordning. Javisst i mångt och mycket kan man jämföra med en bil. Det finns dock en mycket stor skillnad. Varje del av bilen, allt från däck till motor och lackering går att reparera, åtgärda eller byta ut. Bilen kan, för någon med en stadig plånbok dock bli mer eller mindre evig.

En häst går inte att reparera. Den går långsamt men säkert mot slutet av sin levnad. Det går möjligtvis att bromsa något – d v s förlänga livet - men likafullt är den inte ett mekaniskt föremål och kan därför ej heller i alla tänkbara situationer / diskussioner jämföras med ett sådant. Detta måste tas med i tanken när bil och häst jämförs som lös egendom som överläts.

Skiss till alternativa lagtextlösningar för levande djur

Ett mer långtgående avsteg från presumtionsregeln

Det förslag utredningen lägger fram rörande presumtionsregeln skulle kunna utformas mer långtgående. Här följer ett sådant alternativ.

4 kap. 13 § Ett fel som visar sig inom ett år efter det att varan avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, gäller i stället att ett fel avseende de digitala delarna som visar sig under den tidsperiod då säljaren enligt 12 § första stycket svarar för avtalsenligheten ska anses ha funnits under hela tidsperioden, om inte annat visas eller detta är oförenligt med de digitala delarnas eller felets art.

Vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus gäller vad som sägs i första stycket fel som visar sig inom två år efter avlämnandet.

Denna paragraf tillämpas inte på köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Kompletterande paragrafer

Här följer några paragrafer som skulle kunna läggas till utöver utredningens förslag eller utöver den variant som finns under föregående rubrik.

4 kap. 7 § En vara som avviker från vad som föreskrivs i 2 eller 5 § ska inte anses felaktig, om säljaren vid köpet har informerat köparen om avvikelsen och köparen uttryckligen och separat har godkänt den.

För en begagnad vara som säljs på auktion gäller inte kraven i 2 och 5 §§. En sådan vara ska anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter med fog kunde förutsätta. Kraven i 2 § gäller inte heller ett levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, om djuret har sålts i ”befintligt skick” eller med ett liknande allmänt förbehåll. Vid sådan försäljning av ett djur ska djuret anses felaktigt om det inte överensstämmer med sådana uppgifter om dess egenskaper eller användning som säljaren har lämnat före köpet och som kan antas ha inverkat på köpet, eller om djuret är i väsentligt sämre skick än köparen med hänsyn till djurets pris och övriga omständigheter med fog har kunnat förutsätta.

Med auktion avses i andra stycket en försäljningsmetod där säljaren genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare bjuder ut varor till försäljning till köpare som har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varan.

5 kap. 3 § Köparen får inte åberopa att varan är felaktig, om han eller hon inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt felet (reklamation). Meddelande som lämnas inom två månader efter det att köparen märkt felet ska alltid anses ha lämnats i rätt tid. I fall som avses i 1 kap. 2 § andra stycket kan meddelande om felet i stället lämnas till näringsidkaren. Om någon annan än säljaren har åtagit sig att för dennes räkning avhjälpa fel i en vara, kan reklamationen i stället göras hos honom eller henne.

Reklamerar köparen inte inom tre år, eller i fråga om levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken två år, från det att han eller hon har tagit emot varan, förlorar han eller hon rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse. Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas kontinuerligt under en period som är längre än tre år, förlorar köparen i stället rätten att reklamera fel i de digitala delarna om köparen underlåter att reklamera felet under avtalsperioden.

Om de digitala delarna i en vara med digitala delar ska tillhandahållas enskilt och fel föreligger till följd av att säljaren inte har säkerställt avtalsenligheten enligt 4 kap. 5 §, förlorar köparen rätten att reklamera felet om köparen underlåter att reklamera felet under den tid som köparen med fog kan förutsätta att säljaren säkerställer avtalsenligheten.

5 kap. 7 § Kräver köparen en annan påföljd än avhjälpande eller omleverans, har säljaren trots detta rätt att på egen bekostnad vidta sådan åtgärd, om säljaren efter det att reklamation har kommit honom eller henne till handa utan uppskov erbjuder sig att göra detta samt åtgärden kan ske inom skälig tid därefter och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för köparen. Det ska inte anses utgöra en väsentlig olägenhet för köparen att ett levande djur ersätts med ett annat levande djur, om djuren är i huvudsak likvärdiga.

Säljaren får inte åberopa att han eller hon inte har beretts tillfälle att avhjälpa felet eller företa omleverans, om köparen har avhjälpt felet och det med hänsyn till omständigheterna inte skäligen kunde krävas att köparen skulle avvakta avhjälpande eller omleverans från säljarens sida. Om köpet avsett ett levande djur måste köparen samråda med säljaren innan han eller hon själv avhjälper ett fel, utom i fall då djuret befunnit sig i akut fara.

6 kap. 1 § Skadestånd på grund av säljarens dröjsmål eller fel på varan omfattar ersättning för utgifter, inkomstförlust, sådan prisskillnad som avses i 2 § samt annan förlust på grund av dröjsmålet eller felet. [Alt. 1 Om köpet avser ett levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken kan skadeståndet dock som högst uppgå till ett belopp motsvarande köpesummans storlek.]

Skadestånd enligt denna lag omfattar inte i andra fall än som avses i 5 kap. 14 § ersättning för förlust som köparen tillfogas genom skada på annat än den sålda varan.

Säljaren och köparen kan träffa avtal om att ersättning enligt första eller andra stycket inte ska omfatta förlust i näringsverksamhet. [Alt. 2 Om köpet avser ett levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken kan säljaren och köparen träffa avtal om att skadeståndet ska vara begränsat till ett angivet högsta belopp, dock lägst motsvarande köpesummans storlek.]

Ett undantag från konsumentköplagen för köp av dyrare levande djur

I detta alternativ undantas köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet från den nya lagens tillämpningsområde.

Som utgångspunkt blir med en sådan lösning köplagen tillämplig i stället. Eftersom köplagen är dispositiv kan parterna avtala om avsteg från dess bestämmelser, men 36 § avtalslagen sätter en gräns för avtalsfriheten. Att ena parten är konsument kommer att beaktas vid den bedömningen. Lagtekniskt kan detta alternativ utformas genom en åttonde punkt i den nya lagens 1 kap. 8 §. Kommittédirektiven får uppfattas så att denna typ av lösning kräver i vart fall överväganden av om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsument.

1 kap. 8 § Lagen gäller inte

1. användning av digitala formulär eller medel för att framställa, leverera eller överföra resultatet av andra tjänster än digitala tjänster,
2. elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster,
3. lotteri, vadhållning, kasinospel eller andra typer av spel,
4. finansiella tjänster,
5. digitalt innehåll som är en del av ett framförande eller ett evenemang och som görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring,

6. digitalt innehåll som tillhandahålls i enlighet med lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen,

7. när en näringsidkare har tillhandahållit fri programvara med öppen källkod och de av en konsument tillhandahållna personuppgifterna behandlas av näringsidkaren endast för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos den specifika programvaran, eller

8. köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Jämförelsetabell lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal – konsumentköplagen

Jämförelsetabellen anger för varje paragraf i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal vilken eller vilka bestämmelser i konsumentköplagen den helt eller delvis motsvaras av. Bestämmelserna i konsumentköplagen avser den lydelse som bestämmelserna hade i Regeringskansliets rättsdatabas den 1 augusti 2020. Det bör uppmärksammas att jämförelsetabellen inte redovisar exakta motsvarigheter. I de fall det inte finns en motsvarande bestämmelse i konsumentköplagen för att bestämmelsen är ny, markeras detta med ett streck.

Bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal	Bestämmelse i konsumentköplagen
1 kap.	
1 kap. 1 §	–
1 kap. 2 §	1 § första-tredje styckena
1 kap. 3 §	2 §
1 kap. 4 §	–
1 kap. 5 §	–
1 kap. 6 §	1 § fjärde stycket
1 kap. 7 §	–
1 kap. 8 §	–
1 kap. 9 §	3 §
2 kap.	
2 kap. 1 §	4 §
2 kap. 2 §	5 §
2 kap. 3 §	6 §

Bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal	Bestämmelse i konsumentköplagen
2 kap. 4 §	7 §
2 kap. 5 §	8 §
3 kap.	
3 kap. 1 §	9 §
3 kap. 2 §	10 §
3 kap. 3 §	11 §
3 kap. 4 §	12 §
3 kap. 5 §	13 §
3 kap. 6 §	14 §
3 kap. 7 §	15 §
4 kap.	
4 kap. 1 §	16 § första stycket första meningen och andra stycket 2
4 kap. 2 §	16 § första stycket andra meningen och andra stycket 1,3 och 4
4 kap. 3 §	–
4 kap. 4 §	16 § tredje stycket 2
4 kap. 5 §	–
4 kap. 6 §	16 a §
4 kap. 7 §	17 §
4 kap. 8 §	18 §
4 kap. 9 §	19 §
4 kap. 10 §	21 a §
4 kap. 11 §	–
4 kap. 12 §	20 §
4 kap. 13 §	20 a §
4 kap. 14 §	21 §
5 kap.	
5 kap. 1 §	22 §
5 kap. 2 §	22 a §
5 kap. 3 §	23 §
5 kap. 4 §	24 §
5 kap. 5 §	25 §
5 kap. 6 §	26 §
5 kap. 7 §	27 §
5 kap. 8 §	–

Bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal	Bestämmelse i konsumentköplagen
5 kap. 9 §	43 § tredje stycket
5 kap. 10 §	28 §
5 kap. 11 §	29 §
5 kap. 12 §	–
5 kap. 13 §	30 §
5 kap. 14 §	31 §
6 kap.	
6 kap. 1 §	32 §
6 kap. 2 §	33 §
6 kap. 3 §	34 §
7 kap.	
7 kap. 1 §	35 §
7 kap. 2 §	36 §
7 kap. 3 §	37 §
8 kap.	
8 kap. 1 §	38 §
8 kap. 2 §	39 §
8 kap. 3 §	40 §
8 kap. 4 §	41 §
9 kap.	
9 kap. 1 §	42 §
9 kap. 2 §	43 § första och andra styckena
9 kap. 3 §	44 §
9 kap. 4 §	45 §
9 kap. 5 §	46 §
9 kap. 6 §	47 §
9 kap. 7 §	49 §
10 kap.	
10 kap. 1–19 §§	–

Jämförelsetabell konsumentköplagen – lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal

Jämförelsetabellen anger för varje paragraf i konsumentköplagen vilken eller vilka bestämmelser i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal den helt eller delvis motsvaras av. Bestämmelserna i konsumentköplagen avser den lydelse som bestämmelserna hade i Regeringskansliets rättsdatabas den 1 augusti 2020. Det bör uppmärksammas att jämförelsetabellen inte redovisar exakta motsvarigheter. I de fall det inte finns en motsvarande bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal markeras detta med ett streck.

Bestämmelse i konsumentköplagen	Bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal
1 § första–tredje styckena	1 kap. 2 §
1 § fjärde stycket	1 kap. 6 §
2 §	1 kap. 3 §
3 §	1 kap. 9 §
4 §	2 kap. 1 §
5 §	2 kap. 2 §
6 §	2 kap. 3 § första stycket
7 §	2 kap. 4 §
8 §	2 kap. 5 § första och andra styckena
9 §	3 kap. 1 §
10 §	3 kap. 2 §
11 §	3 kap. 3 §
12 §	3 kap. 4 §
13 §	3 kap. 5 §
14 §	3 kap. 6 §

Bestämmelse i konsumentköplagen	Bestämmelse i lagen om konsumentkydd vid köp och vissa andra avtal
15 §	3 kap. 7 §
16 § första stycket första meningen	4 kap. 1 § första meningen
16 § första stycket andra meningen	4 kap. 2 § andra stycket 3
16 § andra stycket 1	4 kap. 2 § första stycket 1
16 § andra stycket 2	4 kap. 1 § andra meningen
16 § andra stycket 3	4 kap. 2 § första stycket 2
16 § andra stycket 4	4 kap. 2 andra stycket 1
16 § tredje stycket 1	–
16 § tredje stycket 2	4 kap. 4 § första stycket 2
16 § tredje stycket 3	–
16 a §	4 kap. 6 § första meningen
17 §	4 kap. 7 § andra stycket
18 §	4 kap. 8 §
19 §	4 kap. 9 §
20 §	4 kap. 12 § första stycket första meningen och andra och tredje styckena
20 a §	4 kap. 13 § första stycket första meningen och andra stycket
21 §	4 kap. 14 § första stycket
21 a §	4 kap. 10 §
22 §	5 kap. 1 §
22 a §	5 kap. 2 §
23 §	5 kap. första stycket och andra stycket första meningen
24 §	5 kap. 4 §
25 §	5 kap. 5 §
26 §	5 kap. 6 §
27 §	5 kap. 7 §
28 §	5 kap. 10 § första stycket första meningen och andra och tredje styckena
29 §	5 kap. 11 § andra stycket
30 §	5 kap. 13 §
31 §	5 kap. 14 §
32 §	6 kap. 1 §
33 §	6 kap. 2 §
34 §	6 kap. 3 §
35 §	7 kap. 1 §
36 §	7 kap. 2 §
37 §	7 kap. 3 § första stycket

Bestämmelse i konsumentköplagen	Bestämmelse i lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal
38 §	8 kap. 1 §
39 §	8 kap. 2 §
40 §	8 kap. 3 §
41 §	8 kap. 4 §
42 §	9 kap. 1 §
43 § första och andra styckena	9 kap. 2 §
43 § tredje stycket	5 kap. 9 § första stycket andra meningen
44 §	9 kap. 3 §
45 §	9 kap. 4 §
46 §	9 kap. 5 §
47 §	9 kap. 6 §
48 §	–
49 §	9 kap. 7 §

Statens offentliga utredningar 2020

Kronologisk förteckning

1. Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor. S.
2. Skärpta regler om utländska månggiften. Ju.
3. Hållbar slamhantering. M.
4. Vägen till en klimatpositiv framtid. M.
5. Fler rut tjänster och höjt tak för rutavdraget. Fi.
6. En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering. S.
7. Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem. N.
8. Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. Fi.
9. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2020. Steg för steg. Var står vi? Vart går vi? M.
10. Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning. M.
11. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Ju.
12. Nya kapitaltäckningsregler för värdepappersbolag. Fi.
13. Att kriminalisera överträdelse av EU-förordningar. N.
14. Framtidens teknik i omsorgens tjänst. S.
15. Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården – lärdomar från exemplet NKS. S.
16. Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter. Ju.
17. Grönt sparande. Fi.
18. Framtidens järnvägsunderhåll. I.
19. God och nära vård. En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. S.
20. Skatt på modet – för att få bort skadliga kemikalier. Fi.
21. Sveriges museum om Förintelsen. + Holocaust Remembrance and Representation. Documentation from a Research Conference. Ku.
22. Motorfordonspooler – på väg mot ökad delning av motorfordon. Fi.
23. Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning. S.
24. Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. S.
25. Ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik. I.
26. En sjukförsäkring anpassad efter individen. S.
27. Högre växel i minoritetspolitiken. Stärkt samordning och uppföljning. Ku.
28. En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning. U.
29. En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret. Ju.
30. En moderniserad arbetsrätt. A.
31. En ny mervärdesskattelag. Del 1 och 2. Fi.
32. Grundpension. Några anslutande frågor. S.
33. Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Del 1 och 2. U.
34. Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg. U.
35. Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Fi.

36. Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård – ett system, många möjligheter. S.
37. Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen. A.
38. Ökad trygghet för visseblåsare. A.
39. Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2019. M.
40. En gemensam utbildning inom statsförvaltningen. Fi.
41. Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna. A.
42. En annan möjlighet till särskilt stöd. Reglering av kommunala resursskolor. U.
43. Bygga, bedöma, betygssätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper. U.
44. Grundlagsskandestånd – ett rättighetskydd för enskilda. Ju.
45. Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten. Ju.
46. En gemensam angelägenhet. Vol. 1 och 2. Fi.
47. Hållbar socialtjänst. En ny socialtjänstlag. Del 1 och 2. S.
48. Skatt på engångsartiklar. Fi.
49. Enhetlig och effektiv marknadskontroll. UD.
50. Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare. Fi.
51. En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Ju.

Statens offentliga utredningar 2020

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- En moderniserad arbetsrätt. [30]
- Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen. [37]
- Ökad trygghet för visselblåsare. [38]
- Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna. [41]

Finansdepartementet

- Fler ruttjänster och höjt tak för rutavdraget. [5]
- Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. [8]
- Nya kapitaltäckningsregler för värdepappersbolag. [12]
- Grönt sparande. [17]
- Skatt på modet – för att få bort skadliga kemikalier. [20]
- Motorfordonspooler – på väg mot ökad delning av motorfordon. [22]
- En ny mervärdesskattelag. Del 1 och 2. [31]
- Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. [35]
- En gemensam utbildning inom statsförvaltningen. [40]
- En gemensam angelägenhet. Vol. 1 och 2. [46]
- Skatt på engångsartiklar. [48]
- Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare. [50]

Infrastrukturdepartementet

- Framtidens järnvägsunderhåll. [18]
- Ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik. [25]

Justitiedepartementet

- Skärpta regler om utländska månggiften. [2]
- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. [11]
- Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter. [16]
- En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret. [29]
- Grundlagsskadedestånd – ett rättighetsskydd för enskilda. [44]
- Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten. [45]
- En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. [51]

Kulturdepartementet

- Sveriges museum om Förintelsen. + Holocaust Remembrance and Representation. Documentation from a Research Conference. [21]
- Högre växel i minoritetspolitiken. Stärkt samordning och uppföljning. [27]

Miljödepartementet

- Hållbar slamhantering. [3]
- Vägen till en klimatpositiv framtid. [4]
- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2020. Steg för steg. Var står vi? Vart går vi? [9]
- Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning. [10]
- Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2019. [39]

Näringsdepartementet

- Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem. [7]

Att kriminalisera överträdelser av
EU-förordningar. [13]

Socialdepartementet

Översyn av yrket personlig assistent – ett
viktigt yrke som förtjänar bra villkor.
[1]

En begriplig och trygg sjukförsäkring med
plats för rehabilitering. [6]

Framtidens teknik i omsorgens tjänst. [14]

Strukturförändring och investering
i hälso- och sjukvården – lärdomar
från exemplet NKS. [15]

God och nära vård. En reform för ett
hållbart hälso- och sjukvårdssystem.
[19]

Hälso- och sjukvård i det civila försvaret
– underlag till försvarspolitisk
inriktning. [23]

Tillsammans för en välfungerande sjuk-
skrivnings- och rehabiliteringsprocess.
[24]

En sjukförsäkring anpassad efter individen.
[26]

Grundpension. Några anslutande frågor.
[32]

Ett nationellt sammanhållet system för
kunskapsbaserad vård
– ett system, många möjligheter. [36]

Hållbar socialtjänst. En ny socialtjänstlag.
Del 1 och 2. [47]

Utbildningsdepartementet

En mer likvärdig skola
– minskad skolsegregation och för-
bättrad resurstilldelning. [28]

Gemensamt ansvar
– en modell för planering och dimen-
sionering av gymnasial utbildning.
Del 1 och 2. [33]

Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritids-
hem och pedagogisk omsorg. [34]

En annan möjlighet till särskilt stöd.
Reglering av kommunala resurs-
skolor. [42]

Bygga, bedöma, betygssätta
– betyg som bättre motsvarar elevernas
kunskaper. [43]

Utrikesdepartementet

Enhetlig och effektiv marknadskontroll.
[49]